

KUNTA
LIITTO

Teijo Koljonen

SAAVUTETTAVA LUKIOKOULUTUS

**Seutukunnallinen näkymä
2030-luvun lukiokoulutukseen**

www.kuntaliitto.fi/kayttoehdot

Tekijä: Teijo Koljonen

ISBN 978-952-431-004-8 (pdf)

© Suomen Kuntaliitto

Helsinki 2026

Suomen Kuntaliitto

Toinen linja 14

PL 200, 00101 Helsinki

Puhelin 09 7711

www.kuntaliitto.fi

Esipuhe

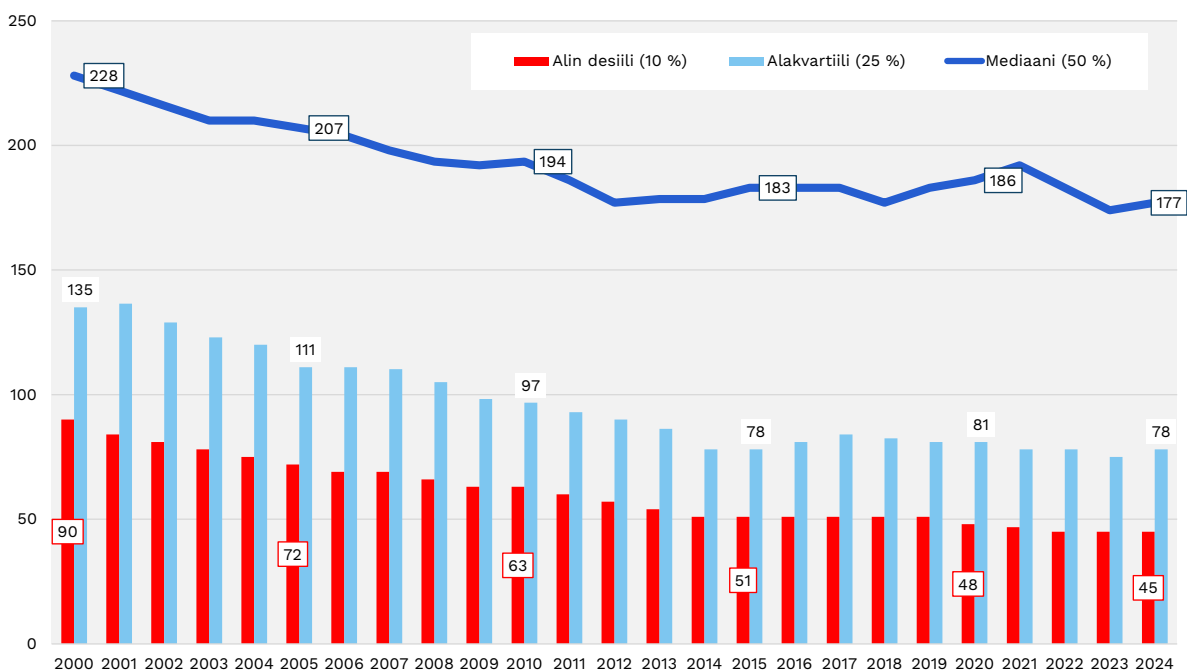
Lukiokoulutus on tänä päivänä alueellisesti hyvin saavutettavissa. Noin kolmessa neljäsosassa Manner-Suomen kunnista järjestetään ja on siten tarjolla lukiokoulutusta. Vaikka lukioiden määrä on 2000-luvun aikana vähentynyt yli sadalla, on lukiokoulutuksen saataavuus ja maantieteellinen saavutettavuus pysynyt edelleen hyvänä.

Tilanteen säilyminen jatkossa yhtä hyvänä ei ole kuitenkaan itsestään selvää. Noin 95 prosenttia tutkintotavoitteisista lukio-opiskelijoista on alle 20-vuotiaita. Tällöin erityisesti nuorten ikäluokkien koon muutokset vaikuttavat merkittävästi lukiokoulutuksen järjestämisedellytyksiin. Opintotarjonnan ylläpito valinnaisuutta sisältävässä lukiokoulutuksessa kohtuullisin kustannuksin edellyttää riittävää opiskelijamäärää.

Lukiokoulutuksen – ja myös monien muiden palvelujen – järjestämisen kannalta on täysin riittämätöntä tyytyä tarkastelemaan tilannetta koko maan näkökulmasta. Esimerkiksi nuorisoiäluokkien muutokset näkyvät paikallisesti ja alueellisesti hyvin eri tavoin. Kun 16-vuotiaiden määrä koko maassa on pienentynyt puolitoista prosenttia 2000-luvulla, on tilanne todellisuudessa eriytynyt alueellisesti voimakkaasti. Seutukuntaakohtaisessa tarkastelussa 16-vuotiaiden määrä on kasvanut 12 seutukunnassa ja pienentynyt 57 seutukunnassa. Joka toisessa seutukunnassa lasku on ollut yli 30 prosenttia. Suurin lasku on ollut noin 74 prosenttia. Lukiokoulutusta koskevat demografiset muutokset ovat siis olleet todellisuutta monin paikoin jo pitkään.

Keskikokoa pienemmät lukiot vuosina 2000–2024

Lukiokoulutuksen oppilaitosten*) opiskelijamäärän aladesiili, alakvartiili ja mediaani

Lähde: Vipunen.fi

*) Sisältää lukioiden lisäksi myös muut lukiokoulutuksen oppilaitokset

Lukiokenttä on 2000-luvulla polarisoitunut voimakkaasti sekä järjestäjien että oppilaitosten koon mukaan. Suurten lukioiden opiskelijamäärät ovat kasvaneet ja vastaavasti pienten lukioiden opiskelijamäärät ovat pienentyneet. Kun esimerkiksi vielä vuonna 2000 kymmenesosassa lukioista oli enintään 90 opiskelijaa, on tuo opiskelijamäärä nyt puolittunut. Kymmenesosassa lukioista on tällä hetkellä siis enintään 45 opiskelijaa. Opiskelijamäärän lasku merkitsee yleensä sekä opiskelijakohtaisten kustannusten kasvua että haasteita opintotarjonnan laajuuden ylläpitämiseksi.

Toinen lukiokoulutuksen järjestämiseen voimakkaasti vaikuttava tekijä on talous. Kunnat ja valtio huolehtivat yhdessä lukiokoulutuksen rahoituksesta. Kaikki kunnat rahoittavat lukiokoulutusta lakisääteisesti asukasperusteisen rahoitusosuutensa avulla. Kuntien rahoitusosuus muodostaa valtaosan lukiokoulutuksen valtionosuusrahoituksesta. Lukiokoulutuksen kustannukset ovat kuitenkin selvästi suuremmat kuin lukiokoulutuksen laskennallinen valtionosuusrahoitus. Pääosin tämä johtuu valtion lukiokoulutukseen vuosittain kohdistamasta rahoitusleikkauksesta. Lukiokoulutusta järjestävät kunnat ja kuntayhtymät rahoittavatkin koulutustaan vielä vapaaehtoisen lisärahoituksen avulla. Julkisen talouden ja kuntatalouden kiristyminen vaikeuttaa kuntien mahdollisuuksia lisärahoittaa lukiokoulutustaan lakisääteisen rahoitusosuuden lisäksi.

Tässä selvityksessä katse on tulevaisuudessa, jolloin lukiokoulutuksen järjestämisen haasteita tarkastellaan näiden kahden tekijän – opiskelijamäärän ja talouden avulla. Tarkastelutasoksi ja -näkökulmaksi on valittu seutukunta. Lukiokoulutukseen hakeudutaan kuntarajojen yli ja kun tälläkään hetkellä neljäsosassa Manner-Suomen kunnista ei järjestetä lukiokoulutusta, jäisi kuntakohtainen tarkastelu riittämättömäksi. Vastaavasti vain maakuntatasoinen tarkastelu jättäisi informaation maakuntaan kuuluvien seutukuntien tilanteesta näkymättömiin.

Nykyisin kaikkien Manner-Suomen 66 seutukunnan ja Ahvenanmaan alueella järjestetään lukiokoulutusta. Seutukunnassa on tällä hetkellä joko yksi tai useampi koulutuksen järjestäjä. Tämän selvityksen tausta-ajatuksena on, että koulutuksen saavutettavuus edellyttää, että jokaisen Manner-Suomen 66 seutukunnan sekä Ahvenanmaan alueella on myös 2030-luvulla tarjolla laadukasta lukiokoulutusta. Selvityksessä ei oteta kantaa seutukunnassa olevien koulutuksen järjestäjien määrään. Seutukunta on selvityksessä tarkastelukehikko, ei esimerkiksi hallinnollinen toimija.

Selvityksen on laatinut opetusneuvos emeritus, filosofian maisteri Teijo Koljonen. Raportti on tarkoitettu tukemaan kuntia, kuntayhtymiä ja muita lukiokoulutuksen järjestäjiä niiden tärkeässä ja haastavassa työssä. Samoin selvitys lisää omalta osaltaan tietopohjaa valtioneuvoston asettaman, kuntien tulevaisuutta pohtivan parlamentaarisen työryhmän käyttöön. Kolmanneksi selvitys tekee lukiokoulutuksen järjestämisen haasteet muun muassa puolueille, sidosryhmille ja valtiovallalle näkyviksi valmistauduttaessa kevään 2027 eduskuntavaaleihin ja niitä seuraaviin hallitusneuvotteluihin.

Lukiokoulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset hoitavat eri tutkimusten ja selvitysten mukaan hyvin niille säädetty tehtävänsä. Lukiokoulutuksen laadusta ja saavutettavuudesta huo-

lehtiminen edellyttää jatkossa monilla seuduilla ja alueilla nykyistä enemmän koulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä. Vastaavasti se edellyttää valtiovallan huolehtivan omasta osuudestaan: toiminta- ja rahoitussäädösten tulee tukea koulutuksen saavutettavuutta. Lainsäädännön tulee tosiasiallisesti mahdollistaa, että koulutuksen järjestäjät pystyvät joko yksin tai yhä useammin yhdessä muiden kanssa huolehtimaan laadukkaasta ja saavutettava lukiokoulutuksesta seutukunnan alueella myös opiskelijamäärien laskiessa ja julkisen talouden tiukentuessa.

Toukokuussa 2026

Kyösti Värri
Suomen Kuntaliitto

Sisältö

Seutukunnallinen näkymä 2030-luvun lukiokoulutukseen	1
Esipuhe	3
Tiivistelmä	9
1 Johdanto	11
2 Metodologia	12
3 Tulokset	13
4 Lukio-opiskelijat ja rahoitus maakunnittain	14
4.1 Uudenmaan maakunta	15
4.1.1 Helsingin seutukunta	15
4.1.2 Loviisan seutukunta	18
4.1.3 Porvoon seutukunta	21
4.1.4 Raaseporin seutukunta	23
4.1.5 Uudenmaan maakunnan yhteenveto	26
4.2 Varsinais-Suomen maakunta	32
4.2.1 Loimaan seutukunta	32
4.2.2 Salon seutukunta	34
4.2.3 Turun seutukunta	36
4.2.4 Turunmaan seutukunta	40
4.2.5 Vakka-Suomen seutukunta	42
4.2.6 Varsinais-Suomen maakunnan yhteenveto	44
4.3 Satakunnan maakunta	51
4.3.1 Pohjois-Satakunnan seutukunta	51
4.3.2 Porin seutukunta	53
4.3.3 Rauman seutukunta	57
4.3.4 Satakunnan maakunnan yhteenveto	59
4.4 Kanta-Hämeen maakunta	64
4.4.1 Forssan seutukunta	64
4.4.2 Hämeenlinnan seutukunta	66
4.4.3 Riihimäen seutukunta	69
4.4.4 Kanta-Hämeen maakunnan yhteenveto	72
4.5 Pirkanmaan maakunta	77
4.5.1 Etelä-Pirkanmaan seutukunta	77
4.5.2 Lounais-Pirkanmaan seutukunta	80
4.5.3 Luoteis-Pirkanmaan seutukunta	82
4.5.4 Tampereen seutukunta	85
4.5.5 Ylä-Pirkanmaan seutukunta	88
4.5.6 Pirkanmaan maakunnan yhteenveto	91
4.6 Päijät-Hämeen maakunta	97
4.6.1 Lahden seutukunta	97

4.7	Kymenlaakson maakunta	101
	4.7.1 Kotka-Haminan seutukunta	101
	4.7.2 Kouvolan seutukunta	103
	4.7.3 Kymenlaakson maakunnan yhteenveto	105
4.8	Etelä-Karjalan maakunta	111
	4.8.1 Imatran seutukunta	111
	4.8.2 Lappeenrannan seutukunta	113
	4.8.3 Etelä-Karjalan maakunnan yhteenveto	116
4.9	Etelä-Savon maakunta	121
	4.9.1 Mikkelin seutukunta	121
	4.9.2 Pieksämäen seutukunta	123
	4.9.3 Savonlinnan seutukunta	125
	4.9.4 Etelä-Savon maakunnan yhteenveto	128
4.10	Pohjois-Savon maakunta	133
	4.10.1 Koillis-Savon seutukunta	133
	4.10.2 Kuopion seutukunta	135
	4.10.3 Sisä-Savon seutukunta	138
	4.10.4 Varkauden seutukunta	140
	4.10.5 Ylä-Savon seutukunta	143
	4.10.6 Pohjois-Savon maakunnan yhteenveto	146
4.11	Pohjois-Karjalan maakunta	152
	4.11.1 Joensuun seutukunta	152
	4.11.2 Keski-Karjalan seutukunta	155
	4.11.3 Pielisen Karjalan seutukunta	158
	4.11.4 Pohjois-Karjalan maakunnan yhteenveto	160
4.12	Keski-Suomen maakunta	165
	4.12.1 Joutsan seutukunta	165
	4.12.2 Jyväskylän seutukunta	167
	4.12.3 Jämsän seutukunta	170
	4.12.4 Keuruun seutukunta	172
	4.12.5 Saarijärven-Viitasaaren seutukunta	174
	4.12.6 Äänekosken seutukunta	177
	4.12.7 Keski-Suomen maakunnan yhteenveto	179
4.13	Etelä-Pohjanmaan maakunta	186
	4.13.1 Järvisseudun seutukunta	186
	4.13.2 Kuusiokuntien seutukunta	188
	4.13.3 Seinäjoen seutukunta	190
	4.13.4 Suupohjan seutukunta	194
	4.13.5 Etelä-Pohjanmaan maakunnan yhteenveto	197
4.14	Pohjanmaan maakunta	202
	4.14.1 Pietarsaaren seutukunta	202
	4.14.2 Suupohjan rannikkoseutu	205
	4.14.3 Vaasan seutukunta	207
	4.14.4 Pohjanmaan maakunnan yhteenveto	210
4.15	Keski-Pohjanmaan maakunta	216

4.15.1	Kaustisen seutukunta	216
4.15.2	Kokkolan seutukunta	219
4.15.3	Keski-Pohjanmaan maakunnan yhteenveto	221
4.16	Pohjois-Pohjanmaan maakunta	226
4.16.1	Haapaveden-Siikalatvan seutukunta	226
4.16.2	Koillismaan seutukunta	228
4.16.3	Nivala-Haapajärven seutukunta	230
4.16.4	Oulun seutukunta	233
4.16.5	Oulunkaaren seutukunta	237
4.16.6	Raahen seutukunta	239
4.16.7	Ylivieskan seutukunta	242
4.16.8	Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteenveto	245
4.17	Kainuun maakunta	251
4.17.1	Kajaanin seutukunta	251
4.17.2	Kehys-Kainuun seutukunta	254
4.17.3	Kainuun maakunnan yhteenveto	256
4.18	Lapin maakunta	261
4.18.1	Itä-Lapin seutukunta	261
4.18.2	Kemi-Tornion seutukunta	263
4.18.3	Pohjois-Lapin seutukunta	266
4.18.4	Rovaniemen seutukunta	269
4.18.5	Torniolaakson seutukunta	271
4.18.6	Tunturi-Lapin seutukunta	273
4.18.7	Lapin maakunnan yhteenveto	276
4.19	Ruotsinkielinen lukiokoulutus	282
5	Päätelmät	288
	Tillgänglig gymnasieutbildning	293
	Förord	294
	Sammanfattning	297
1	Inledning	299
2	Metodologi	300
3	Resultat	301
4	Svenskspråkig gymnasieutbildning	302
5	Slutsatser	308
	Liitteet	313

Tiivistelmä

Tarkastelun kohteena olevan aineiston mukaan lukio-opiskelijoiden määrä Suomessa on merkittävässä laskussa vuoteen 2040 mennessä. Ennusteen perusteella opiskelijamäärä vähenisi noin 21 000 henkilöllä, mikä tarkoittaa noin 21 prosentin laskua vuosien 2025–2040 aikana. Kehitys ei kuitenkaan olisi tasainen. Vuosina 2025–2030 opiskelijamäärä pysyisi koko maan tasolla vielä melko vakaana. Voimakkain lasku ajoittuisi vuosille 2030–2035, jolloin opiskelijamäärä vähenisi noin 15 prosenttia. Tämän jälkeen, vuosina 2035–2040, vähennys olisi vielä noin 7 prosenttia vuoden 2035 tasoon verrattuna.

Alueelliset eroja on kuitenkin huomattavissa. Osassa seutukuntia opiskelijamäärä vielä kasvaisi lievästi vuosina 2025–2030, kun taas toisilla alueilla lasku alkaisi jo tuolloin. Joissakin seutukunnissa vähennys olisi yli 10 prosenttia, osassa jopa 15–17 prosenttia. Vuosina 2030–2035 lasku koskisi lähes kaikkia seutukuntia: noin kahdessa kolmasosassa niistä opiskelijamäärä vähenisi yli 20 prosenttia, ja neljässä seutukunnassa lasku ylittäisi 30 prosenttia. Erojen taustalla ovat erityisesti alueelliset väestöennusteet, jotka liittyvät 16–18-vuotiaiden ikäluokkien kehitykseen, muuttoliikkeeseen, syntyvyyteen ja kuolleisuuteen.

Myös hakeutuminen lukiokoulutukseen vaihtelee alueittain. Manner-Suomessa noin 51,6 prosenttia 16-vuotiaista haki ensisijaisesti lukioon vuosina 2023–2025. Vain yhdeksässä seutukunnassa osuus ylitti maan keskiarvon, ja lähes kolmasosassa seutukuntia hakeutumisprosentti oli 10–20 prosenttiyksikköä maan keskiarvoa pienempi. Opiskelijamäärän laskua hillitsi se, jos lukioon ensisijaisesti hakevien osuus kasvaisi. Jos osuus nousisi viidellä prosenttiyksiköllä, lukio-opiskelijoita olisi vuonna 2040 noin 7 000 enemmän kuin perusennusteessa. Vaikutus olisi suurin isoissa kaupungeissa ja pienempi pienillä paikkakunnilla.

Ulkomailta tulevat opiskelijat ovat viime vuosina kasvattaneet opiskelijamääriä, mutta vuodesta 2026 alkaen ns. kolmansista maista tuleville opiskelijoille asetettavat lukuvuosi-maksut voivat vaikuttaa määriin. Lisäksi toisen asteen vapaa hakeutumisoikeus vaikuttaa opiskelijoiden sijoittumiseen: kaikki eivät jää opiskelemaan omaan seutukuntaansa. Joissakin seutukunnissa lukiopaikan vastaanottaneita on enemmän kuin omia hakijoita, kun taas toisissa merkittäväkin osa hakeutuu muualle.

Lukioilla voi olla erilaisia vetovoimatekijöitä. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä erityinen koulutustehtävä lisää usein lukion houkuttelevuutta. Painotuslinjat, painotettu opetus, pienet ryhmäkoot ja yhteisöllisyys tai toisaalta laaja opintotarjonta voivat vaikuttaa opiskelijoiden valintoihin. Myös lukion maineella voi olla merkitystä vetovoimatekijänä. Lukiokoulutuksen laatua on pyritty vahvistamaan vuonna 2022 julkaistulla laatustrategialla. Sen keskeisiä tavoitteita ovat tasalaatuinen opetus, monipuoliset oppimisympäristöt, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, riittävä oppimisen tuki sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin huomioiminen.

Keskeyttämisprosentti lukioissa on suhteellisen pieni (2–4 prosenttia), mutta määrällisesti kyse on tuhansista opiskelijoista. Vuonna 2025 voimaan tullut oppimisen tuen uudistus

vahvasti opiskelijoiden oikeutta tukiopeutukseen ja erityisopeutukseen, mikä voi vähentää keskeyttämistä.

Rahoitus muodostaa merkittävän haasteen. Valtionosuudet eivät seutukunnissa kata kaikkia lukiokoulutuksen kustannuksia, ja kuntien lisärahoitusosuus on tyypillisimmillään 20–29 prosenttia. Opiskelijamäärän laskiessa kustannukset opiskelijaa kohden kasvavat. Alle 200 opiskelijan järjestäjille on säädetty korotettu yksikköhinta, mutta silti taloudellinen paine tulee kasvamaan. Säästöjä voidaan hakea yhteistyöllä, verkostoitumisella ja digitalisaatiolla. Pienemmillä opiskelijakohtaisilla kustannuksilla voidaan välttyä opintotarjonnan supistamiselta, joka voi heikentää lukiokoulutuksen laatua ja samalla lukioiden vetovoimaa. Lukiokoulutuksen rahoitusmekanismiin liittyvät säädökset eivät tosin kaikissa tapauksissa kannusta lukioverkon rakenteellisiin muutoksiin.

Lukiot ovat kunnille ja seutukunnille tärkeitä paitsi koulutuksen myös elinvoiman näkökulmasta. Ne tukevat koulutuspolun jatkuvuutta, vahvistavat kunnan ja seutukunnan houkuttelevuutta lapsiperheille ja vaikuttavat myönteisesti väestörakenteeseen ja palvelujen säilymiseen. Tulevaisuudessa keskeistä on tasapaino opiskelijamäärien kehityksen, lukio-koulutuksen laadun sekä vetovoimaisuuden ja kestävä rahoituksen välillä. Koulutus- ja sivistyspalveluja tulee kuitenkin tarkastella kokonaisuutena eri koulutusmuodot ja -asteet huomioiden.

1 Johdanto

Tämän selvityksen kohteena on ennuste lukio-opiskelijoiden määrästä Suomen eri seutukunnissa vuonna 2040. Ennuste perustuu arvioon 16–18-vuotiaiden määrästä kussakin seutukunnassa sekä ensisijaisten lukiokoulutukseen hakijoiden osuuteen kyseisessä seutukunnassa. Ensisijaisten hakijoiden määrä on laskettu hakijan kotipaikkakunnan mukaan ja ennusteen arvona on käytetty ensisijaisten hakijoiden määrää 16-vuotiaiden ikäryhmästä vuosina 2023–2025. Oletuksena on siis, että lukiokoulutuksen veto- ja työntövoimassa tapahtuvat muutokset pääosin kompensoisivat toisensa tämän ja tulevan vuosikymmenen aikana, kun tarkastellaan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen. On luonnollisesti mahdollista, että joko lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen suosio peruskoulun päättävien keskuudessa muuttuisi ennusteesta poikkeavalla tavalla. Toisaalta Tilastokeskuksen tietojen mukaan lukiokoulutukseen hakijoiden osuudessa koko Suomen tasolla vuosina 2010–2024 muutokset ovat olleet melko vähäisiä vaihdellen 51,5 prosentin ja 54,7 prosentin välillä perusopetuksen 9. luokan päättäneistä ja välittömästi jatko-opintoihin hakeneista. Tässä selvityksessä prosenttiosuus on laskettu kuitenkin koko 16-vuotiaiden ikäryhmästä perusopetuksen päättäneiden ja välittömästi jatko-opintoihin hakeneiden sijaan, mikä jonkin verran pienentää prosenttiosuutta. Käytetyssä aineistossa lukiokoulutukseen hakeneiden osuus eri seutukunnissa vaihteli 32,9 prosentista 60,3 prosenttiin koko Manner-Suomea koskevan luvun ollessa 51,6 prosenttia.

Huomionarvoista on myös se, että ensisijaisten hakijoiden määrä ei ole sama kuin koulutukseen valittujen ja lopulta paikan vastaanottaneiden määrä. Voidaan kuitenkin olettaa, että ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakevat ovat pääsääntöisesti päätyneet johonkin lukioon.

Tarkastellussa aineistossa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus oman seutukunnan ensisijaisista hakijoista tarkasteluvuosina 2023–2025 vaihteli eri seutukunnissa 67 prosentin ja 145 prosentin välillä. Esimerkiksi yli 100 prosentin arvo kertoo siitä, että seutukunnan lukioihin on hakeuduttu myös seutukunnan ulkopuolelta. Tämän prosenttiosuuden tulkintaa rajoittaa kuitenkin se, että ensisijaisten hakijoiden määrä on laskettu hakijan kotipaikkakunnan mukaan, kun taas paikan vastaanottaneiden määrä on laskettu hakukohteen kunnan lukion tai lukioiden mukaan.

Opiskelijamäärien ennusteet koskevat nuorten lukiokoulutuksen opiskelijamääriä eikä niissä ole mukana opiskelijoita, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta. Luvut sisältävät vain tutkintotavoitteiset opiskelijat, eivät siis aineopiskelijoita. Myöskään ne ammatillisen koulutuksen opiskelijat, jotka suorittavat lukio-opintoja ammatillisen perustutkinnon ohella (kahden tutkinnon suorittajat) eivät ole ennusteissa mukana.

2 Metodologia

Selvityksessä on hyödynnetty MDI:n väestöennustetta, jonka laskelmissa on käytetty tiettyjä toteutuneeseen kehitykseen perustuvia olettamia. Olettamat perustuvat demografiaan, muuttoliikkeeseen, syntyvyyteen ja kuolleisuuteen. Useimpia olettamia pidetään vakioina ennustejakson ajan.

MDI on osa FCG Finnish Consulting Group Oy:tä.

Ennusteessa käytetyt muuttujat:

- 16–18-vuotiaiden ennakoitu määrä MDI:n väestöennusteen perusuran skenaariosta.
- Ensisijaisten hakijoiden määrä hakijan kotipaikkakunnan mukaan.
- Paikan vastaanottaneiden määrä hakukohteen kunnan mukaan (koulutuksen sijainti).

Lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä laskettu seuraavalla kaavalla (esimerkkinä vuosi 2040):

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista 2023–2025 *
16–18-vuotiaiden määrä vuonna 2040

Tekstissä on myös viitattu opetushallinnon ylläpitämään Vipunen-tilastopalveluun.

Ruotsinkielistä lukiokoulutusta on tarkasteltu osittain erillisenä (ks. luku 4.19). Luvussa 4 esitetyt ennusteet eri seutukunnissa lukio-opiskelijoiden määristä sisältävät kuitenkin sekä suomen- että ruotsinkielisen lukiokoulutuksen. Näin siksi, että ennustetta 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina ei ollut käytettävissä erikseen suomen- ja ruotsinkielisille.

Lukiokoulutuksen rahoituksesta seutukunnittain on esitetty lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija), valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole rahoituslaskelmissa mukana, jotta seutukuntia koskevat luvut olisivat yhdenvertaisia keskenään. Valtion ja yliopistojen järjestämä lukiokoulutus ei myöskään ole mukana, koska näiden järjestäjien rahoitus määräytyy eri tavalla. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä.

3 Tulokset

Vuosien 2023–2025 aikana Manner-Suomen 16-vuotiaista noin 98 800 henkilöä eli 51,6 prosenttia haki ensisijaisesti lukiokoulutukseen. Määrällisesti lukiokoulutukseen haettiin eniten Helsingin (34 011 henkilöä), Tampereen (7 881 henkilöä) ja Turun (5 763 henkilöä) seutukunnissa.

Lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaiden ikäryhmästä oli korkein Helsingin (60,3 %) ja Turunmaan (56,1 %) seutukunnissa sekä alhaisin Itä-Lapin (32,9 %) ja Haapaveden-Siikalatvan seutukunnissa (33,7 %).

Ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen haettiin eniten Helsingin (2 830 henkilöä), Vaasan (939 henkilöä) ja Pietarsaaren (792 henkilöä) seutukunnissa.

Manner-Suomessa ennakoidaan olevan 16–18-vuotiaita noin 149 050 henkilöä vuonna 2040. Tämä tarkoittaa, että Manner-Suomessa 16–18-vuotiaiden määrä laskisi noin 44 010 henkilöllä eli 22,8 prosentilla vuosien 2025–2040 aikana.

Laskua ennakoidaan tapahtuvan kaikissa seutukunnissa. Määrällisesti laskua ennakoidaan tapahtuvan eniten Helsingin (5 181 henkilöä) ja Oulun (3 297 henkilöä) seutukunnissa. Suhteellisesti tarkasteltuna laskua ennakoidaan tapahtuvan eniten Jämsän (52 %) ja Ylä-Pirkanmaan (48 %) seutukunnissa sekä vähiten Helsingin seutukunnassa (9 %).

Manner-Suomessa ennakoidaan olevan noin 78 810 lukio-opiskelijaa vuonna 2040. Lukio-opiskelijoita ennakoidaan olevan eniten Helsingin (31 734 henkilöä), Tampereen (6 768 henkilöä) ja Turun (5 387 henkilöä) seutukunnissa. Manner-Suomessa lukio-opiskelijoiden määrän ennakoidaan laskevan noin 21 030 henkilöllä eli noin 21 prosentilla vuosien 2025–2040 aikana. Laskua ennakoidaan tapahtuvan kaikissa seutukunnissa. Lukio-opiskelijoiden määrän ennusteita on esitelty maakunnittain ja seutukunnittain tarkemmin seuraavissa luvuissa.

4 Lukio-opiskelijat ja rahoitus maakunnittain

Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan lukiokoulutuksen opiskelijamäärien kehitystä maakunnittain vuoteen 2040 saakka. Ruotsinkielistä lukiokoulusta tarkastellaan omassa alaluvussaan (4.19). Kutakin maakuntaa on tarkasteltu seutukunnittain ja seutukuntia kuvattu aakkosjärjestyksessä.

Lukio-opiskelijoiden määrän muutokset on kuntatasolla laskettu kaikille kunnille eli myös niille kunnille, joissa ei ole lukiokoulutusta. Näistä kunnista siirrytään lukiokoulutukseen siten oman kunnan tai seutukunnan ulkopuolelle.

Käytettävissä olleen aineiston perusteella on mahdollista tarkastella myös toisen asteen opiskelijoiden vapaan hakeutumisoikeuden vaikutusta opiskelijamääriin. Tästä saadaan viitteitä vertaamalla lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrää kunnassa tai seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrään kyseisessä kunnassa tai seutukunnassa toimivassa lukiossa tai toimivissa lukioissa. Jos tämä suhdeluku on yli 100 prosenttia, kunnassa tai seutukunnassa aloittaa lukiokoulutuksen enemmän opiskelijoita kuin kunnassa tai seutukunnassa on ollut 'omia' lukiokoulutukseen hakijoita. Mikäli taasen suhdeluku on alle 100 prosenttia, kunnan tai seutukunnan nuoria on aloittanut lukio-opinnot muiden kuntien tai seutukuntien lukioissa. Tilastoaineistona on käytetty ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen vuosina 2023–2025 ja lukiopaikan vastaanottaneiden määrää samoina vuosina. Näiden suhdelukua käyttämällä on laskettu toinen arvio lukio-opiskelijoiden määrälle seutukunnissa sillä oletuksella, että liikkuvuus eri seutukuntien välillä pysyy ennallaan. Toisaalta, mikäli seutukunnat tai kunnat pystyvät lisäämään oman lukiokoulutuksensa vetovoimaa, lukio-opiskelijoiden määrät näissä seutukunnissa voivat olla ennustetta korkeampia.

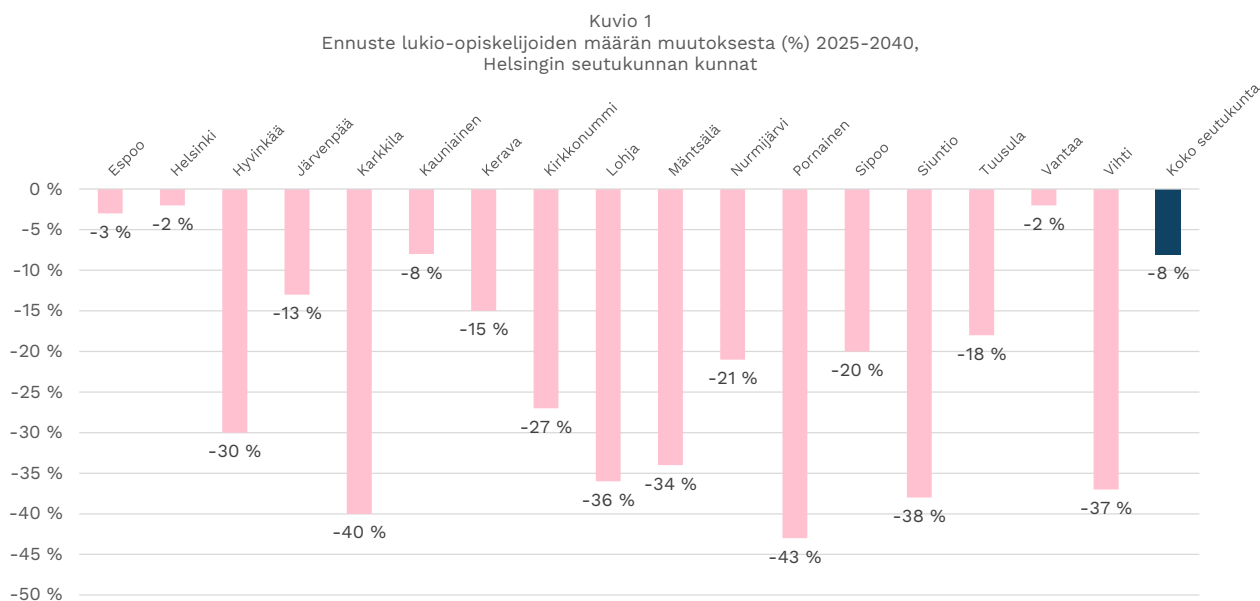
Lukiokoulutuksen rahoitusta käsitellään seutukunnittain tarkastelemalla vuosittaisia opiskelijakohtaisia kustannuksia, valtionosuusrahoitusta ja valtionosuusrahoituksen ylittäviä lukiokoulutuksen kuluja.

4.1 Uudenmaan maakunta

Uudenmaan maakunnan alueella on neljä seutukuntaa: Helsingin, Loviisan, Porvoon ja Raaseporin seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.1.5.

4.1.1 Helsingin seutukunta

Koko Helsingin seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrän vähenemisestä vuoteen 2040 mennessä on koko maan seutukunnista pienin eli 8 prosenttia. Helsingin seutukuntaan kuuluu 17 kuntaa, joista lukiokoulutusta on tarjolla kaikissa muissa kunnissa paitsi Pornaisissa ja Siuntiossa. Vaihtelu ennusteissa opiskelijamäärien muutokselle on kunnittain tarkasteltuna varsin suurta kuten alla olevasta kuviosta voidaan havaita (Kuvio 1). Espoon, Helsingin ja Vantaan kohdalla opiskelijoiden määrä vähenisi ennusteen mukaan vain 2–3 prosenttia, Kauniaisissa 8 prosenttia. Toisessa ääripäässä on kuntia, joissa lukio-opiskelijoiden määrän ennustetaan vähenevän yli kolmanneksella (Mäntsälä 34 %, Lohja 36 %, Vihti 37 %, Siuntio 38 %, Karkkila 40 % ja Pornainen 43 %). Toisaalta on hyvä muistaa, että etäisyydet Helsingin seutukunnan eri kuntien välillä ovat melko pieniä, mikä osaltaan mahdollistaa liikkuvuuden eri kunnissa sijaitsevien lukioiden välillä.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla 60,3 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 1). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste poh-

jautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Helsingin seutukunnassa tämä osuus on ollut 94 prosenttia. Prosentuaalisesti opiskelijamäärien muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Helsingin seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 35 910. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 1	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Helsingin seutukunta	34 611	35 956	32 428	31 734	-2 877	-8 %
	31 890	33 129	29 879	29 239	-2651	-8 %

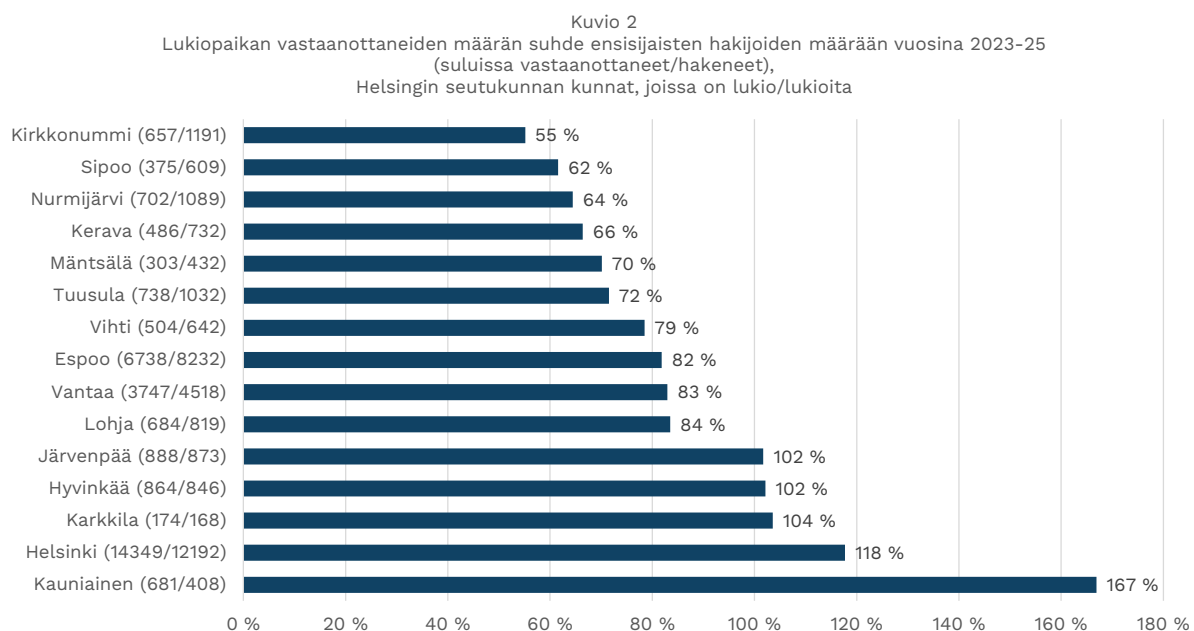
Kun seutukuntaan kuuluu paljon kuntia, niiden välillä voi luonnollisesti olla suuriakin eroja, kun verrataan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää kunnan alueella toimivassa lukiossa tai lukioissa ensisijaisten hakijoiden määrään omassa kunnassa (Kuvio 2). Esimerkiksi Helsingissä tämä suhdeluku on vuosien 2023–2025 aineiston perusteella 118 prosenttia. Tämä tarkoittaa sitä, että Helsingin alueella toimivissa lukioissa otti lukiopaikan vastaan kyseisinä vuosina 18 prosenttia enemmän aloittavia lukio-opiskelijoita kuin kunnassa oli ensisijaisia lukiokoulutukseen hakijoita. Määrällisesti tämä tarkoittaa lähes 2 200:aa nuorta. Luvut koskevat sekä suomen- että ruotsinkielistä lukiokoulutusta yhteensä. Luonnollisesti myös osa helsinkiläisnuorista haki ja sai paikan jonkin muun kunnan alueella toimivasta lukiosta kuin Helsingistä, joten käytännössä muista kunnista Helsinkiin lukiokoulutukseen tulleiden määrä on ollut edellä mainittua suurempi. Muita Helsingin seutukunnan vastaavia kuntia ovat Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen ja Karkkila, joista Kauniainsissa suhdeluku on suurin eli 167 prosenttia.

Helsingin seutukunnan lukiokoulutuksen vetovoimaa lisää se, että sen alueella sijaitsee yli 20 erityisen koulutustehtävän saanutta lukiota. Niistä pääosa sijaitsee Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Lisäksi erityisen koulutustehtävän saaneita lukioita on Hyvinkäällä ja Järvenpäässä. Erityisen koulutustehtävän saaneet lukiot selittävät osaltaan Helsingin, Hyvinkään ja

Järvenpään yli 100 prosentin lukuja. Kauniaisten kuten myös Helsingin lukuja selittää myös kunnan alueella tarjolla olevan ruotsinkielisen lukiokoulutuksen vetovoima.

Toisaalta suuressa osassa kuntia lukiopaikan vastaanottaneiden määrä jää ensisijaisten hakijoiden määrää pienemmäksi, mikä tarkoittaa sitä, että osa kunnan nuorista aloittaa lukiokoulutuksen jonkin muun kunnan alueella toimivassa lukiossa. Esimerkiksi Kirkkonummella näin teki noin 530 nuorta ja Mäntsälässä noin 130 nuorta vuosien 2023–2025 tilastojen perusteella.

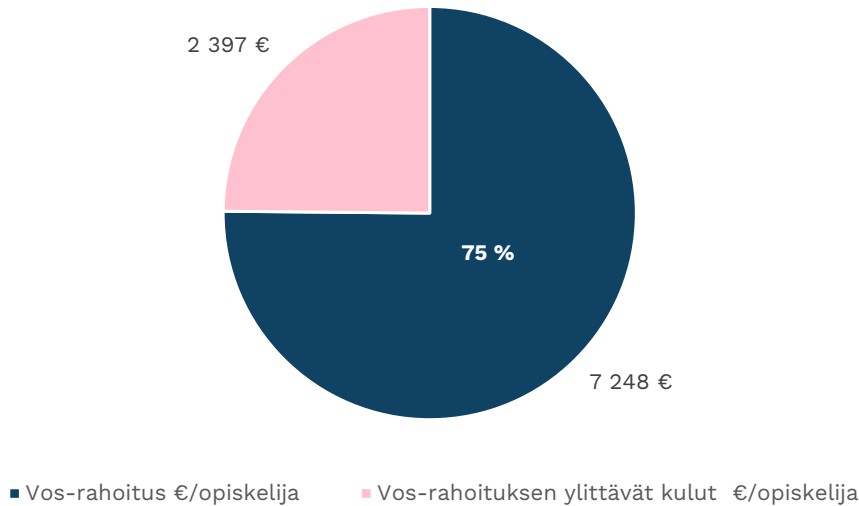
Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa on pyrkiä lisäämään niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 3) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 3
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Helsingin seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 645 € / opiskelija

Talousselvitysten heiketyksessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdittaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä.

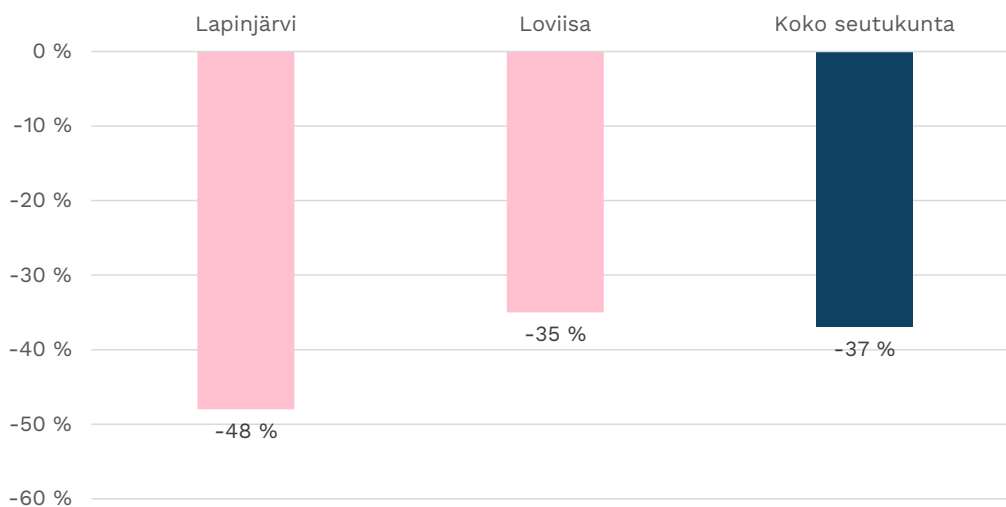
4.1.2 Loviisan seutukunta

Loviisan seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa eli Lapinjärvi ja Loviisa, joista Loviisassa järjestetään lukiokoulutusta sekä suomen että ruotsin kielellä. Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi Loviisan seutukunnassa 37 prosenttia. Ennuste on jokseenkin sama sekä suomen- että ruotsinkieliselle lukiokoulutukselle. Lapinjärveä ja Loviisaa koskevat ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuvioista (Kuvio 4).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 50 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 2). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi

Kuvio 4
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025–2040,
Loviisan seutukunnan kunnat

otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Loviisan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 186. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 2	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Loviisan seutukunta	224	212	165	142	-82	-37 %
	171	162	126	108	-63	-37 %

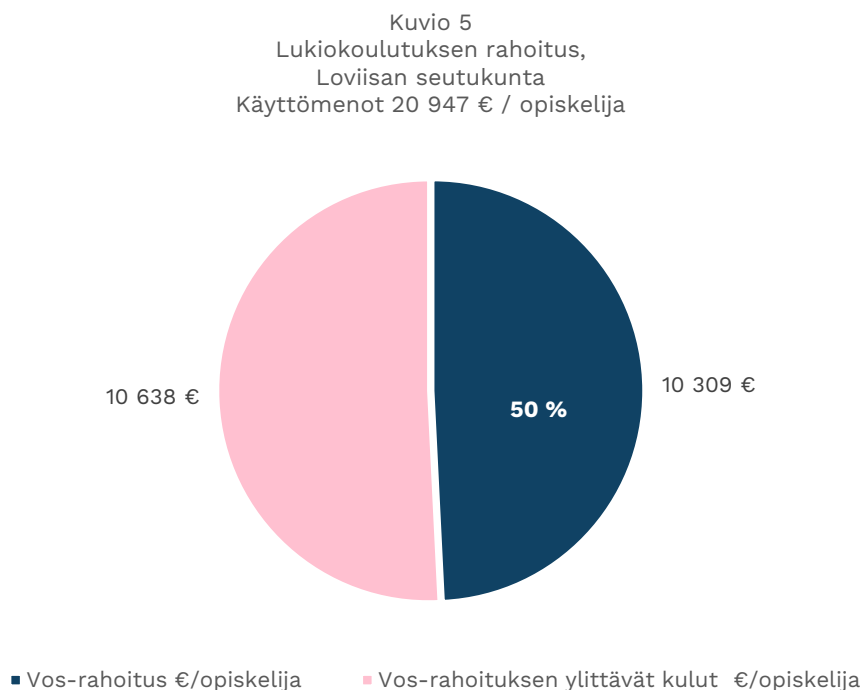
Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhdetta ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025, Loviisan seutukunnassa tämä luku on ollut 70 prosenttia. Vuosien 2023–2025 tilastojen mukaan tämä tarkoittaa sitä, että kyseisinä vuosina noin 75 seutukunnan nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Luku

selittyy pääosin suomenkieliseen lukiokoulutukseen hakeneilla, koska ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen opiskelupaikan vastaanottaneiden määrä vastaa varsin hyvin ensisijaisten hakijoiden määrää kyseisinä vuosina.

Kun Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevina vuosina onkin pyrkiä lisäämään oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 5) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Loviisassa seutukunnan oma lisärahoitus lukiokoulutuksen järjestämiseen on ollut huomattavan korkea, noin 50 prosenttia, kun se yleisimmillään Suomen seutukunnissa on 20–29 prosenttia. Näin suuren lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen

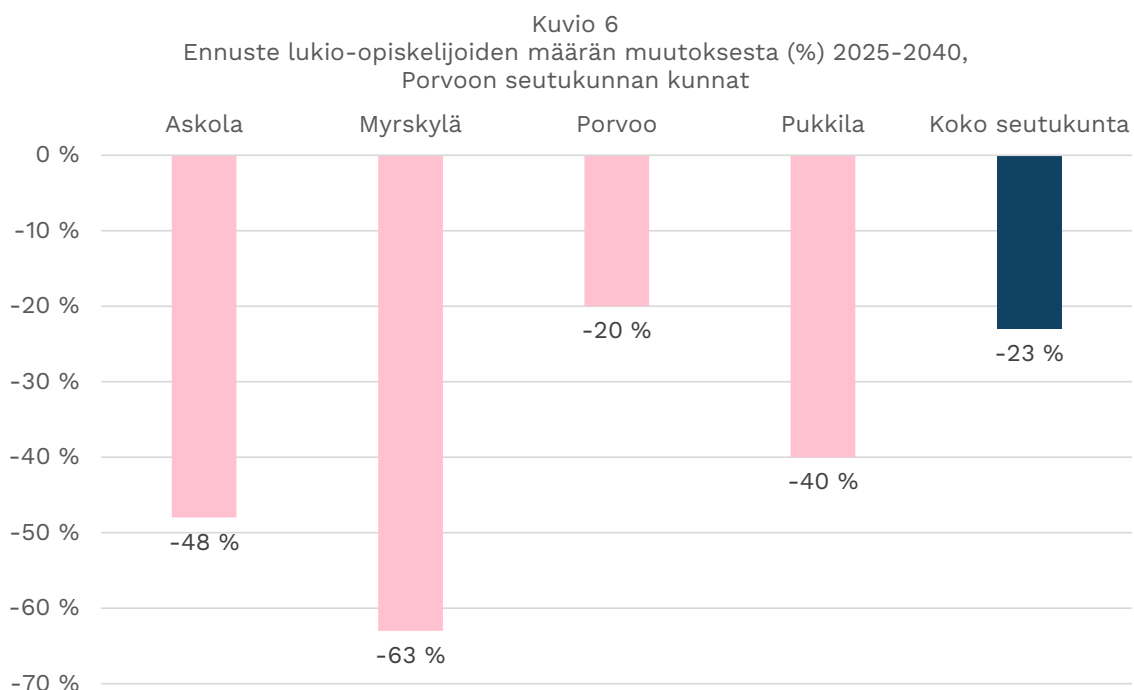
kattaminen on haasteellista julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.1.3 Porvoon seutukunta

Porvoon seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Askola, Myrskylä, Porvoo ja Pukkila), joista Askolassa ja Porvoossa järjestetään lukiokoulutusta, Porvoossa myös ruotsinkielistä lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi Porvoon seutukunnassa 23 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 6).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 54 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 3). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-

opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Porvoon seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 1 122. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 3	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Porvoon seutukunta	1 211	1 177	1 000	932	-279	-23 %
	984	956	813	757	-227	-23 %

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhdetta ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025, Porvoossa tämä luku on ollut 80 %, joten 20 % ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Tämä on tarkoittanut kyseisinä vuosina noin 240:tä nuorta, joista noin 25:tä ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa. Askolassa puolestaan lukiopaikan vastaanottaneita on ollut 28 prosenttia enemmän (noin 20 nuorta) kuin omassa kunnassa on ollut lukiokoulutukseen hakeneita.

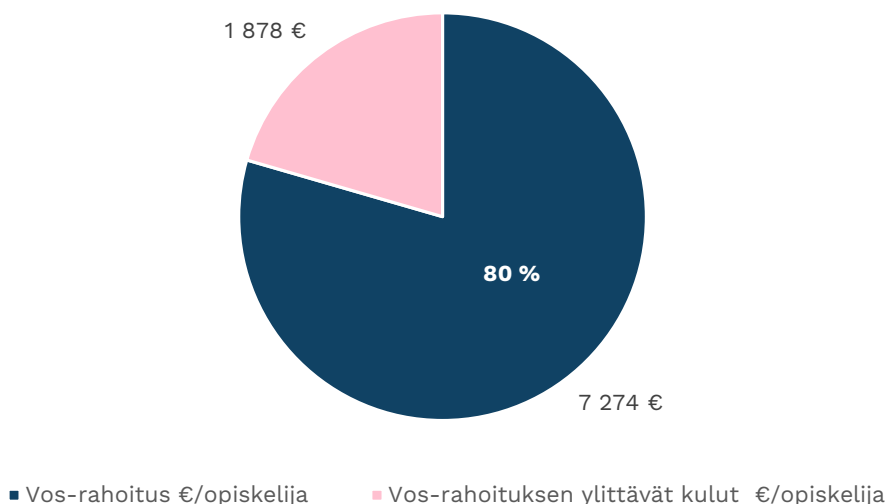
Pyrkimällä lisäämään niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat paikan oman seutukunnan lukiosta voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa. Vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei kuitenkaan ole helppo tehtävä.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 7) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja

ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenosta seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 7
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Porvoon seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 152 € / opiskelija

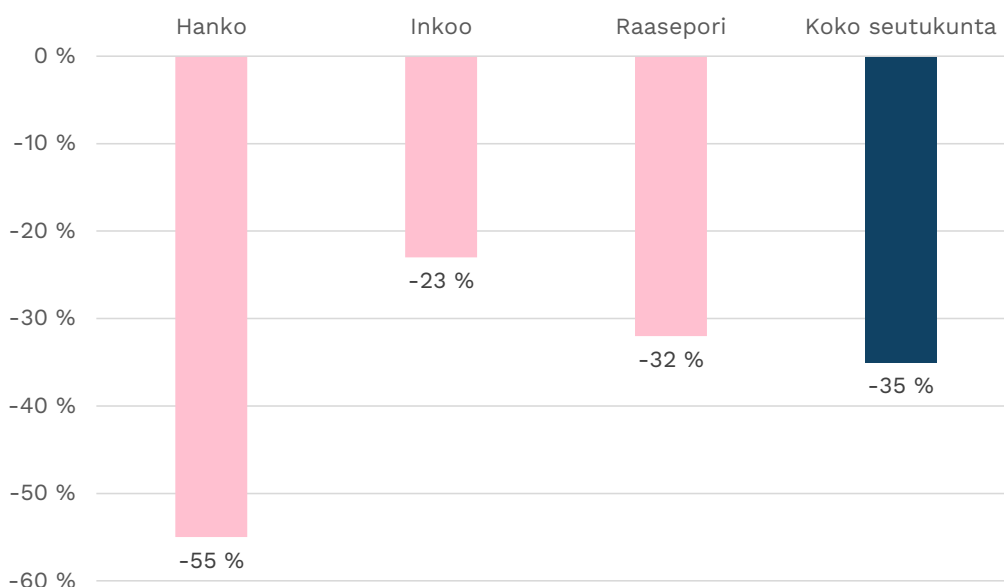
Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakoitiin määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.1.4 Raaseporin seutukunta

Raaseporin seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Hanko, Inkoo ja Raasepori), joista Hangossa ja Raaseporissa järjestetään lukiokoulutusta, molemmissa myös ruotsinkielistä lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi Raaseporin seutukunnassa 35 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 8).

Kuvio 8
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Raaseporin seutukunnan kunnat

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 54 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 4). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Raaseporin seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 558. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 4	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Raaseporin seutukunta	698	592	508	455	-243	-35 %
	519	440	378	338	-181	-35 %

Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 on Raaseporin seutukunnassa ollut 71 % eli 29 % ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Tämä on tarkoittanut kyseisinä vuosina noin 210:tä nuorta. Ruotsinkielinen lukiokoulutus näyttäytyy tilastojen valossa veto-voimaisemmalta kuin suomenkielinen, sillä sen suhdeluku on koko seutukunnan arvoa (71 %) noin kymmenen prosenttiyksikköä korkeampi, kun taas suomenkielisen lukiokoulutuksen suhdeluku saman verran alempi.

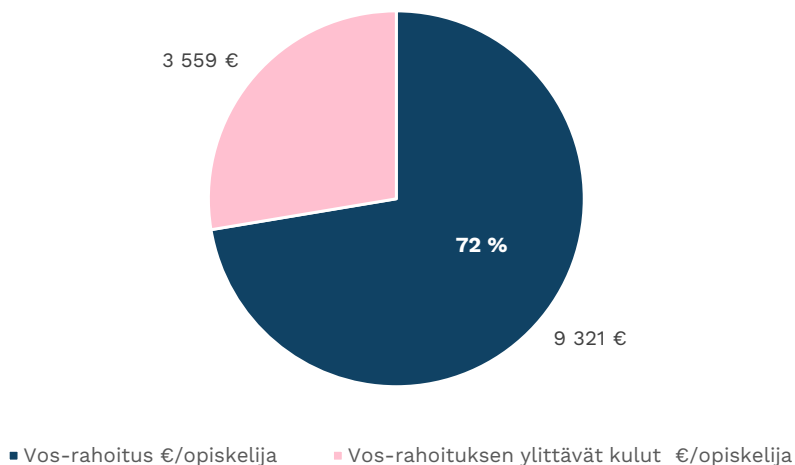
Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 9) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

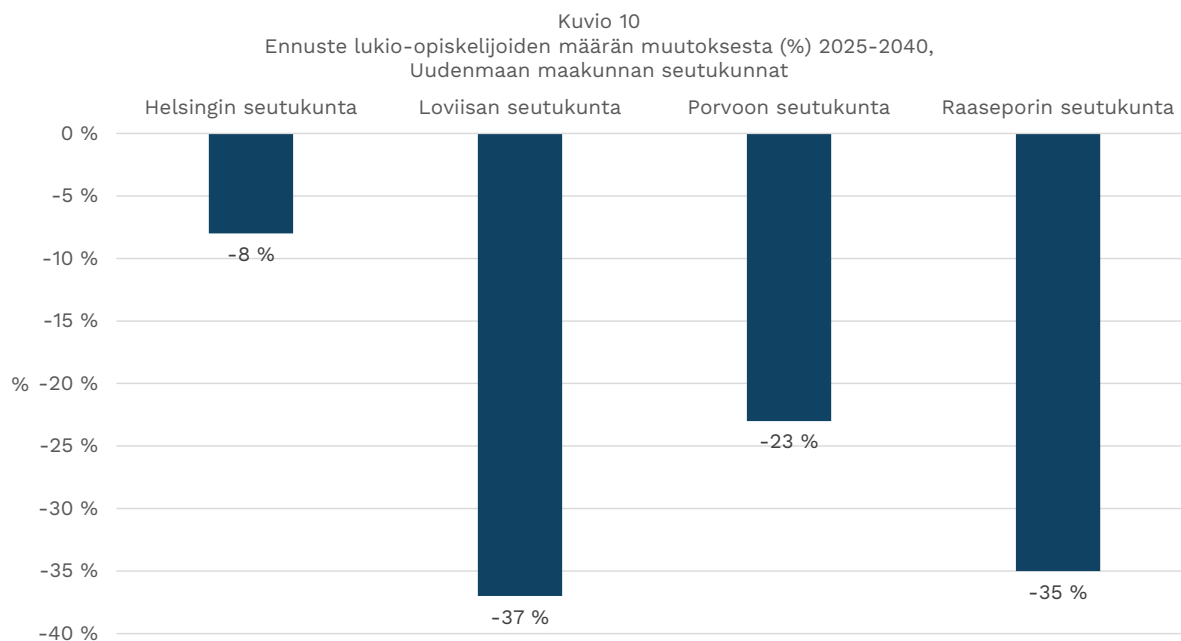
Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen voi osoittautua haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen tulisi aloittaa viivytyksettä. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 9
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Raaseporin seutukunta
Käyttömenot yhteensä 12 880 € / opiskelija

4.1.5 Uudenmaan maakunnan yhteenveto

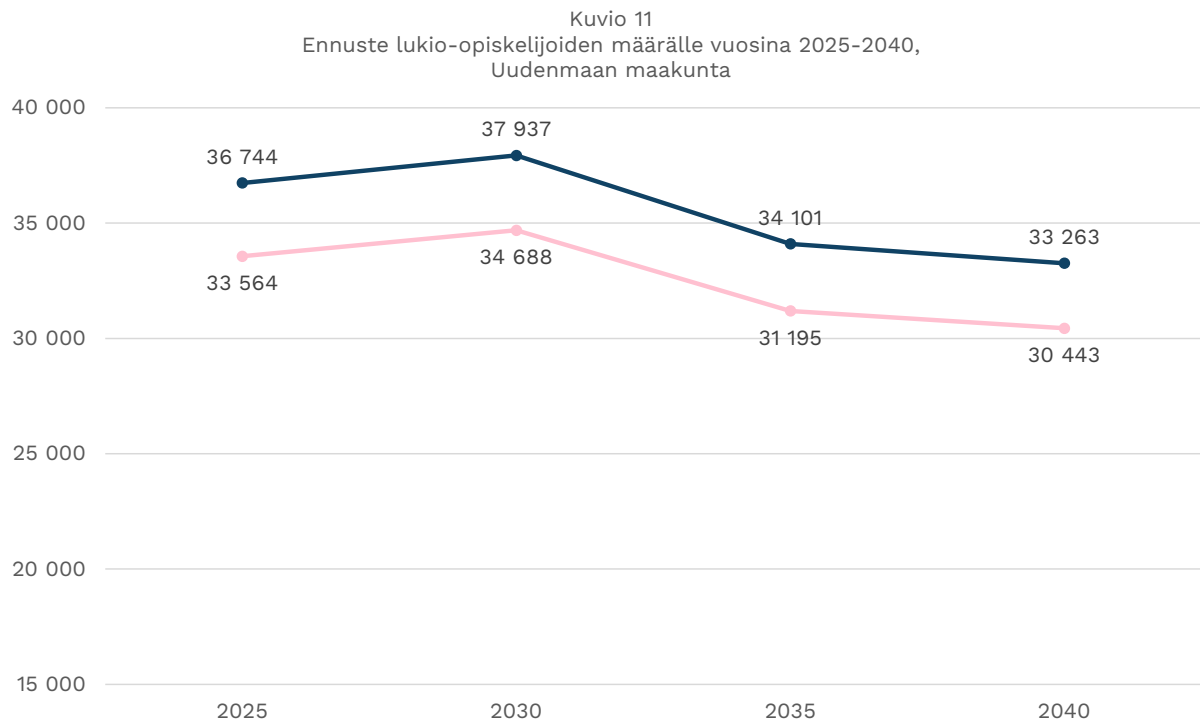
Koko Uudenmaan maakunnan seutukuntaakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 10).

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 5). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 5	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Helsingin seutukunta	34 611	35 956	32 428	31 734	-2 877	-8 %
	31 890	33 129	29 879	29 239	-2651	-8 %
Loviisan seutukunta	224	212	165	142	-82	-37 %
	171	162	126	108	-63	-37 %
Porvoon seutukunta	1 211	1 177	1 000	932	-279	-23 %
	984	956	813	757	-227	-23 %
Raaseporin seutukunta	698	592	508	455	-243	-35 %
	519	440	378	338	-181	-35 %
Uudenmaan maakunta	36 744	37 937	34 101	33 263	-3 481	-9 %
	33 564	34 688	31 195	30 443	-3 121	-9 %

Alla oleva diagrammi (Kuvio 11) kuvaa ennustetta koko Uudenmaan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä ensin kasvaisi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen opiskelijamäärä vähenisi, jyrkimmin välillä 2030–2035. Alun kasvu selittyy Helsingin seutukuntaa koskevilla luvuilla, joiden mukaan opiskelijamäärä kyseisinä vuosina kasvaisi. Helsingin seutukunnan kunnista näin tapahtuisi Espoossa, Helsingissä, Järvenpäässä ja Vantaalla. Muissa maakunnan seutukunnissa opiskelijamäärä ennusteen mukaan vähenisi jo vuodesta 2025 lähtien.

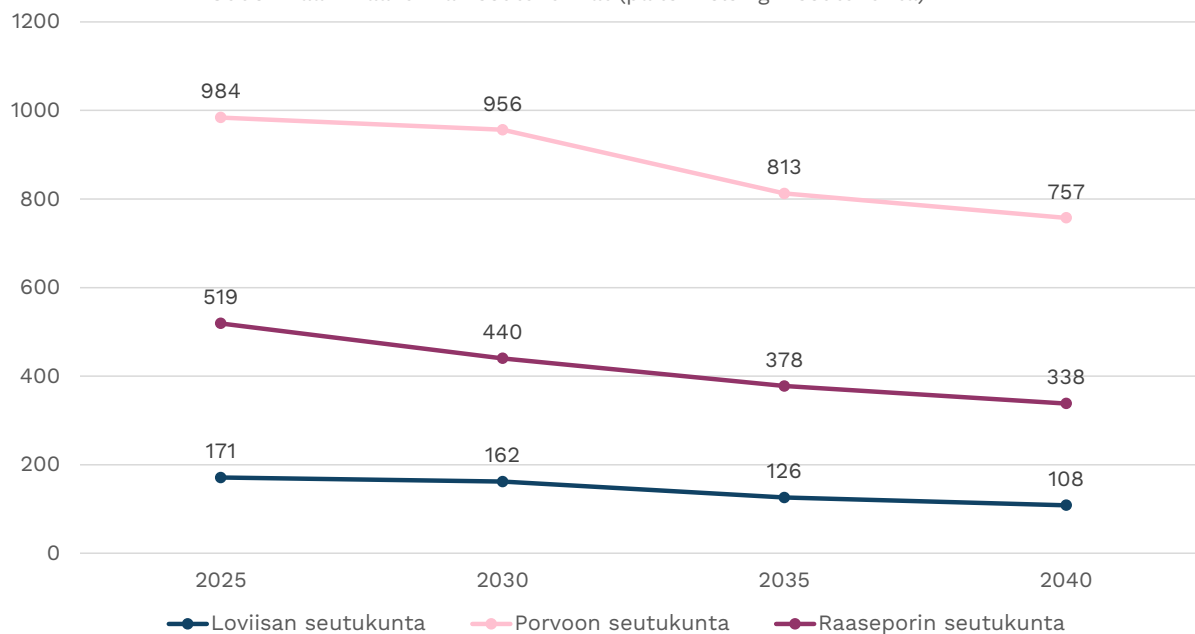
Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Alla olevissa diagrammeissa (Kuviot 12 ja 13) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa. Helsingin seutukunta on esitetty erikseen mittakaavasyistä.

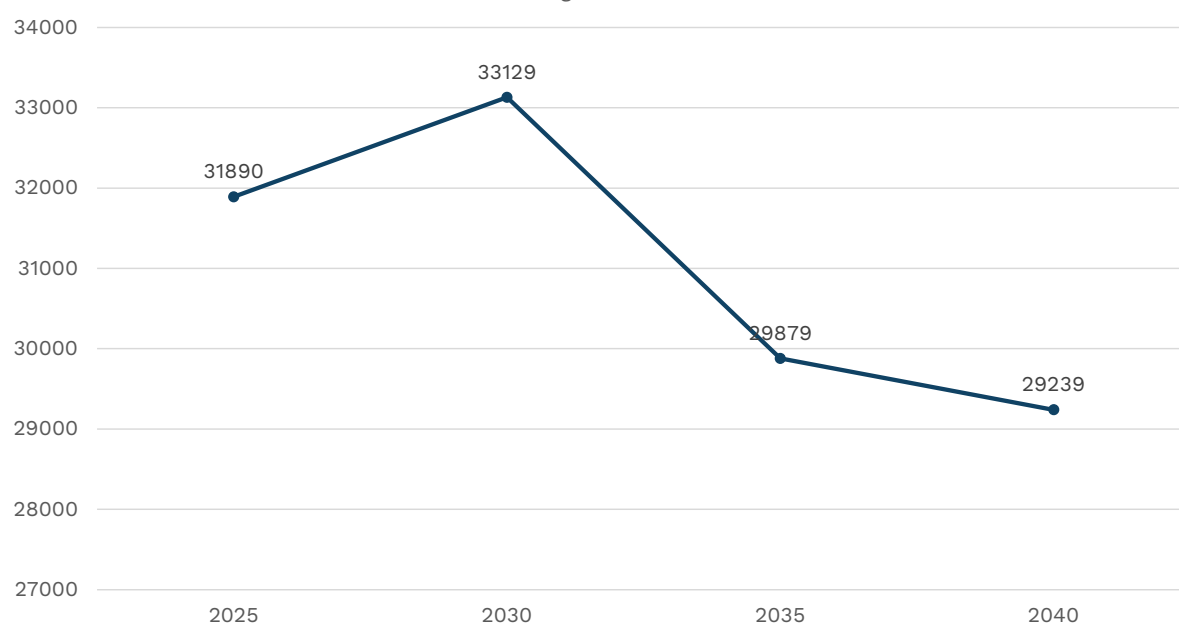
Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Uudenmaan maakunnan kaikissa seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 14). Helsingin seutukunnassa suhdeluku oli kuitenkin

suurin (94 %) ja Loviisan seutukunnassa pienin (70 %). Lukumääräisesti tämä tarkoittaa noin 2100:aa sellaista nuorta Helsingin seutukunnassa ja noin 75:tä nuorta Loviisan seutukunnassa, jotka ottivat vastaan lukiopaikan vastaan muualta kuin omasta seutukunnasta.

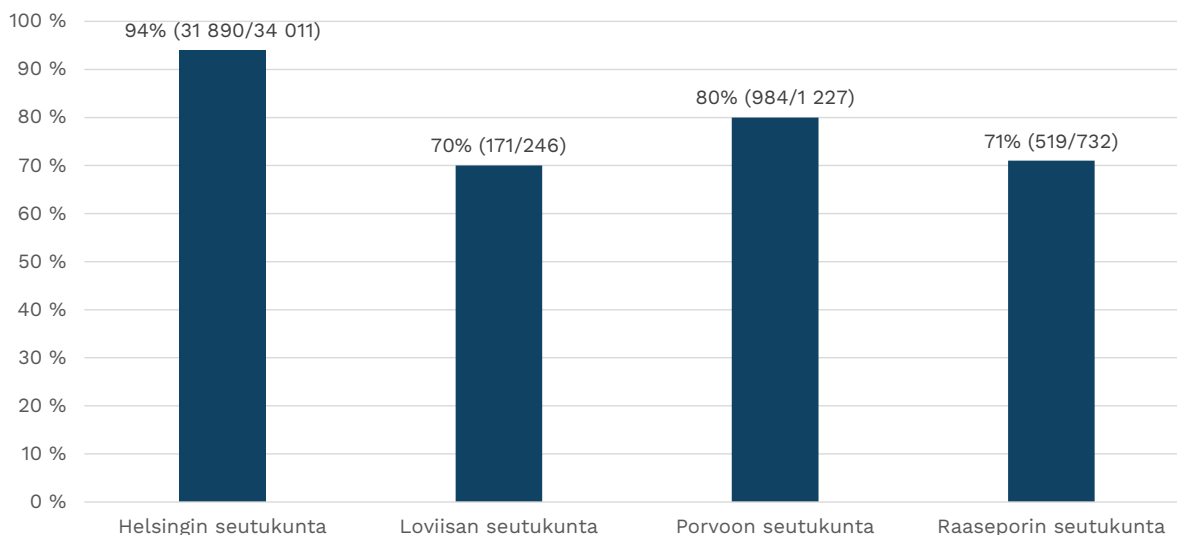
Kuvio 12
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Uudenmaan maakunnan seutukunnat (paitsi Helsingin seutukunta)

Kuvio 13
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Helsingin seutukunta

Kuvio 14
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25
(suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Uudenmaan maakunnan seutukunnat

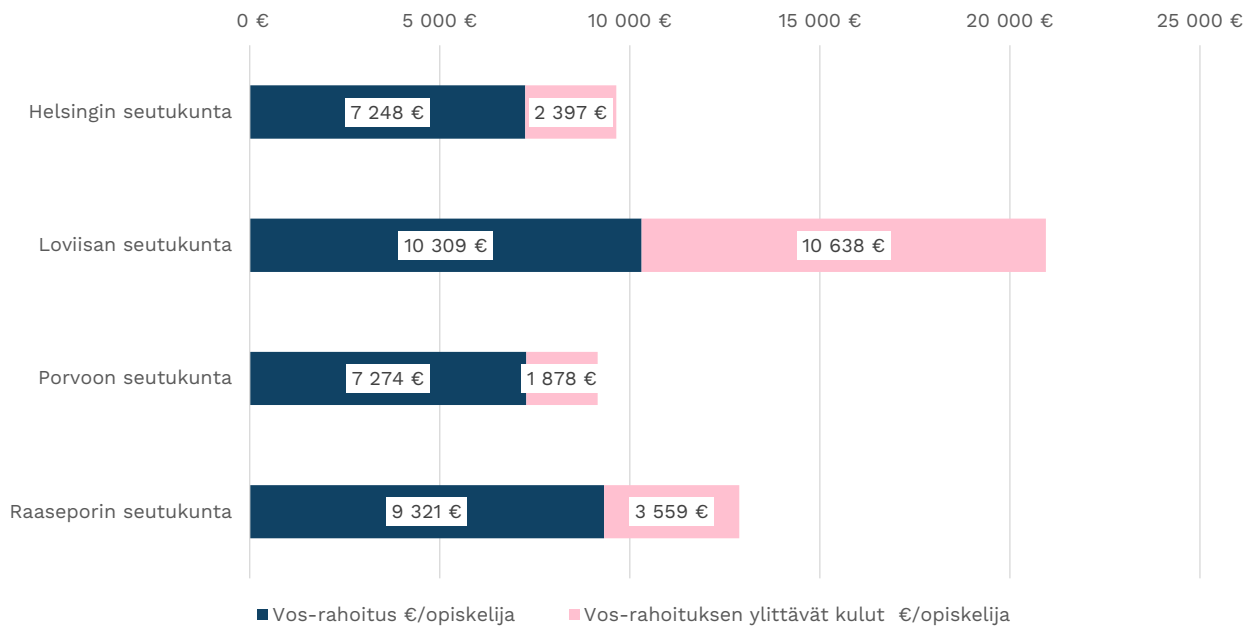
Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa olisi lisätä niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä. Sen sijaan ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Uudenmaan maakunnan seutukunnissa hyvällä tasolla eli samaa tasoa tai korkeampi kuin koko valtakunnan keskiarvo.

Rahoitus

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 15) on esitetty Uudenmaan maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet runsaasta 9 000 eurosta (Porvoon seutukunta) lähes 21 000 euroon (Loviisan seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 50 prosentista (Loviisan seutukunta) 80 prosenttiin (Porvoon seutukunta).

Kuvio 15
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Uudenmaan maakunnan seutukunnat

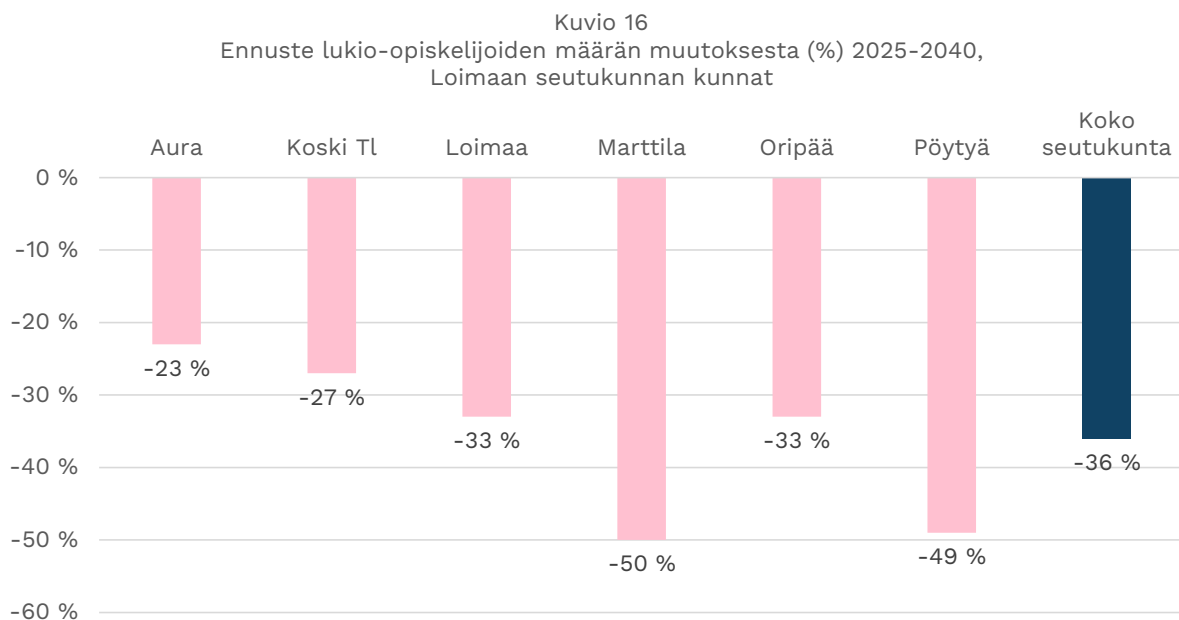
4.2 Varsinais-Suomen maakunta

Varsinais-Suomen maakunnan alueella on viisi seutukuntaa: Loimaan, Salon, Turun, Turunmaan ja Vakka-Suomen seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.2.6.

4.2.1 Loimaan seutukunta

Loimaan seutukuntaan kuuluu kuusi kuntaa (Aura, Koski TL, Loimaa, Marttila, Oripää ja Pöytyä), joista Kosken TL kunnassa, Loimaalla ja Pöytyällä järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 36 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 16).

Loimaan seutukunnan kunnissa vaihtelua on 23 prosentista (Aura) 50 prosenttiin (Marttila). On hyvä huomata, että pienissä kunnissa suurikaan prosentuaalinen pudotus ei merkitse mittavaa opiskelijamäärän pudotusta valtakunnan tasolla. Esimerkiksi Marttilassa lukiokoulutukseen hakeutuvien määrä putoaisi tämän ennusteen mukaan vuoteen 2040 mennessä 34:stä 17 opiskelijaan edellyttäen, että lukiokoulutukseen hakeutuminen pysyisi vuosien 2023–2025 tasolla.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 45 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 6). Opiskelijamäärille vuosina

2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Loimaan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 447. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 6	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Loimaan seutukunta	497	467	363	316	-181	-36 %
	381	358	278	242	-139	-36 %

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhdetta ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025, Loimaan seutukunnassa tämä luku on 74 %, joten 26 % ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Tämä on tarkoittanut kyseisinä vuosina noin 135:tä nuorta. Seutukunnan sisällä on myös vaihtelua, sillä Kosken Tl kunnassa lukiopaikan on vastaanottanut yli kaksinkertainen määrä oman kunnan hakijoihin verrattuna, kun taas Loimaalla ja Pöytyällä paikan vastaanottaneita on ollut vähemmän kuin oman kunnan hakijoita.

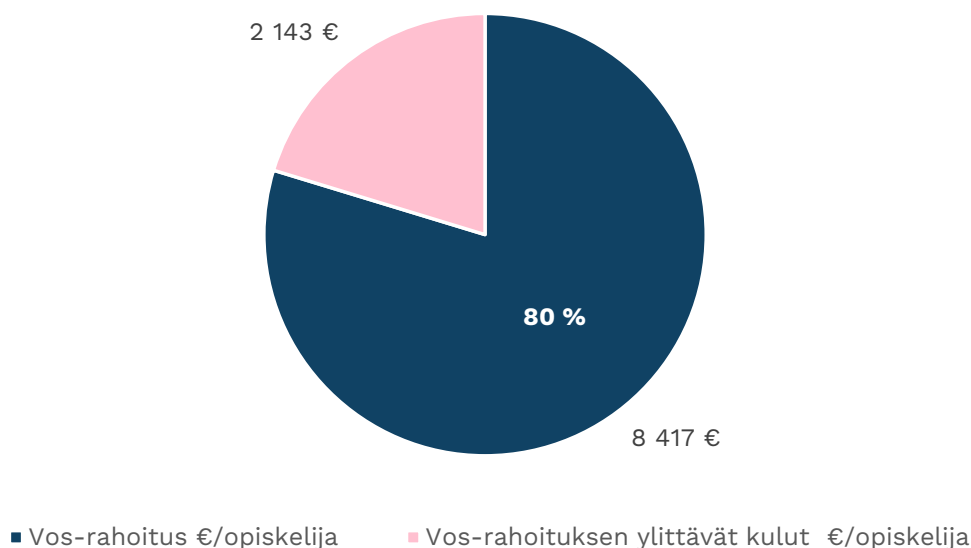
Kun Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevina vuosina on pyrkiä lisäämään oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa. Toisaalta ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Loimaan seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla on myös mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 17) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/

opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 17
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Loimaan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 561 € / opiskelija

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.2.2 Salon seutukunta

Salon seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Salo ja Somero, joissa molemmissa on lukiokoulutusta tarjolla.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 39 prosenttia. Molempien kuntien ennusteet ovat lähellä tätä lukua.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 49 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 7). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Salon seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 966. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 7	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Salon seutukunta	994	871	667	606	-388	-39 %
	894	783	600	545	-349	-39 %

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhdetta ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025, Salon seutukunnassa tämä luku on 87 %, joten 13 % ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Tämä on tarkoittanut kyseisinä vuosina noin 130:tä nuorta, pääasiassa Salon kunnasta.

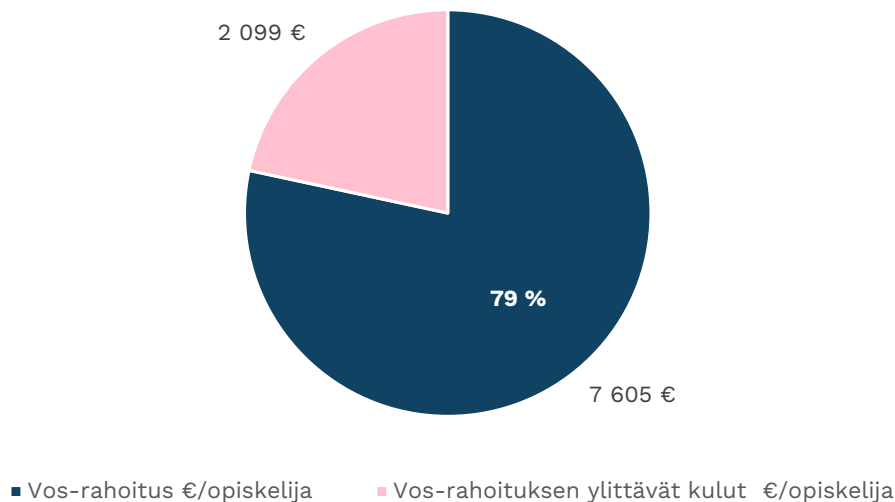
Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 18) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen on hyvä aloittaa viivytyksettä. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Esimerkiksi koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

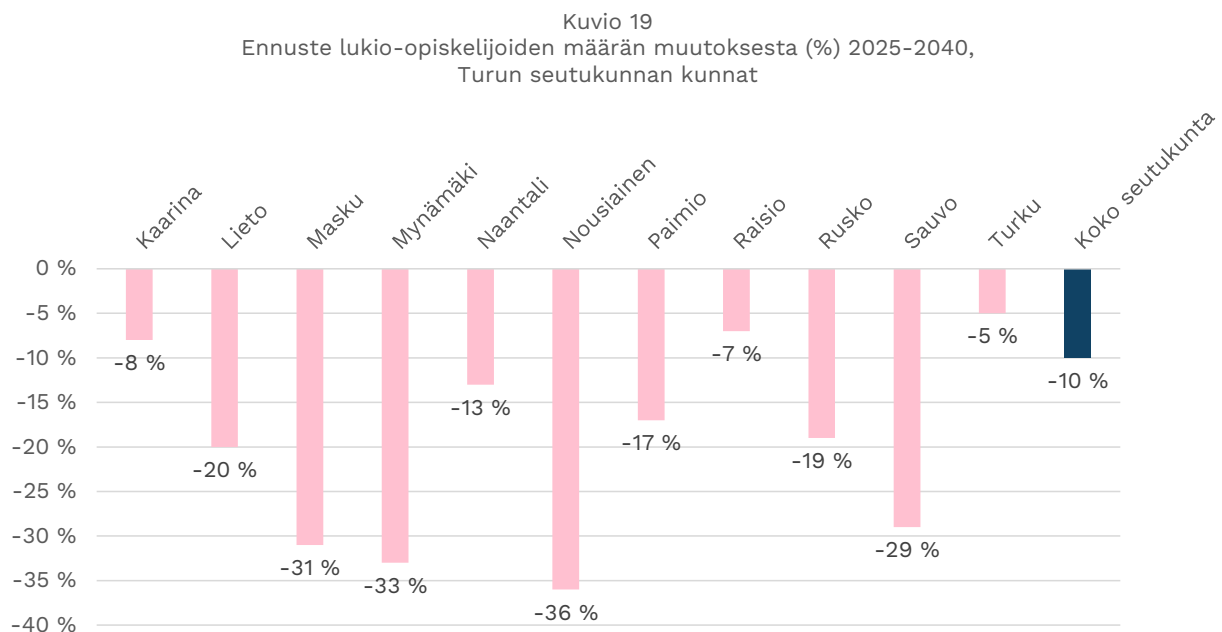
Kuvio 18
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Salon seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 704 € / opiskelija

4.2.3 Turun seutukunta

Turun seutukuntaan kuuluu 11 kuntaa (Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Raisio, Rusko, Sauvo ja Turku), joista lukiokoulutusta järjestetään kaikissa muissa kunnissa paitsi Maskussa, Ruskolla ja Sauvossa.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 10 prosenttia. Kuntien välillä on kuitenkin usean kymmenen prosenttiyksikön eroja. Turussa (5 %), Raisiossa (7 %) ja Kaarinassa (8 %) lukio-opiskelijoiden määrän väheneminen olisi maltillisinta, kun taas Maskussa (31 %), Mynämäessä (33 %) ja Nousiaisissa (36 %) suurinta. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 19).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 54 prosenttia, mikä ylittää koko maan keskiarvon.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 8). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

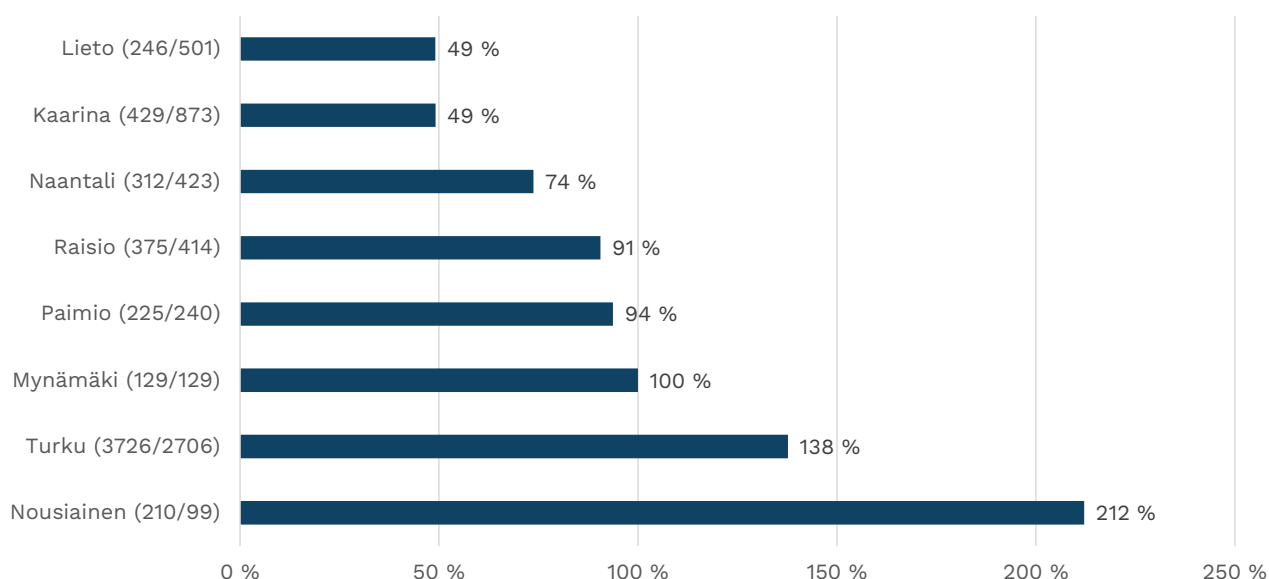
Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Turun seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 6 249. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 8	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Turun seutukunta	5 989	6 247	5 638	5 387	-602	-10 %
	5 652	5 895	5 321	5 084	-568	-10 %

Turun seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus oman seutukunnan ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneista on vuosien 2023–2025 tilastojen perusteella hyvällä tasolla eli 98 prosenttia.

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää kuntatasolla suhteessa lukiokoulutukseen ensisijaisesti hakeneiden määrään, joukosta erottuvat erityisesti Turku ja Nousiainen, joissa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä ylittää oman kunnan lukiokoulutukseen hakeneiden määrän, Nousiaisissa yli kaksinkertaisesti ja Turussa lähes 40 prosenttia (Kuvio 20). Nousiaisissa tämä tarkoittaa noin 100 opiskelijaa ja Turussa noin 1000 opiskelijaa. Turun tilannetta selittää osaltaan se, että Turussa on neljä erityisen koulutustehtävän saanutta lukiota.

Kuvio 20
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Turun seutukunnan kunnat, joissa on lukio/lukioita

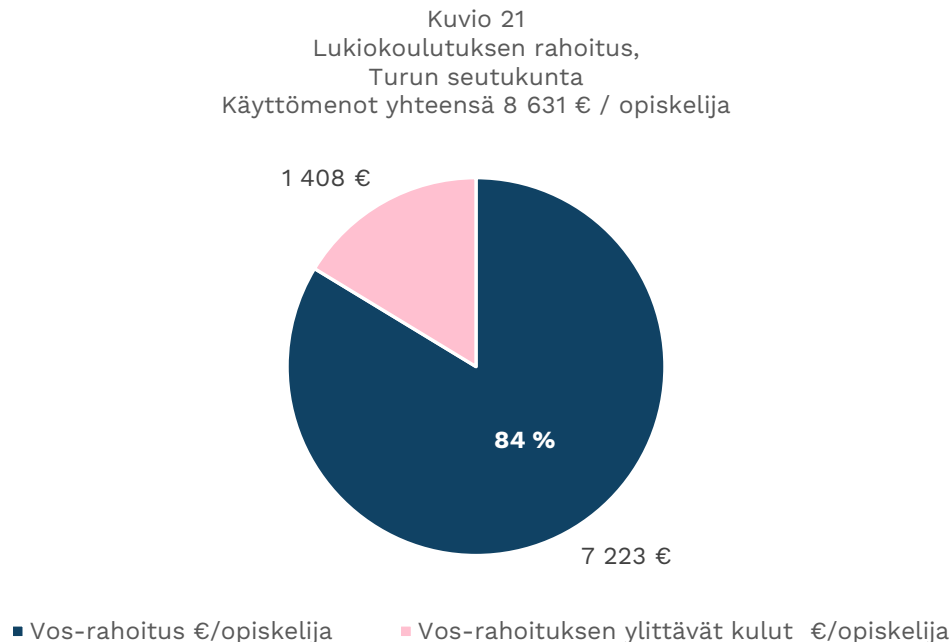

Päinvastainen tilanne on sen sijaan Kaarinassa ja Liedossa, joissa paikan vastaanottaneiden määrä on ollut noin puolet ensisijaisten hakijoiden määrästä.

Vaikka Turunkin seutukunnan opiskelijamäärät vuoteen 2040 mennessä ennusteen mukaan vähenevät, vähennys on prosentuaalisesti laskettuna yksi pienimmistä (10 %) Suomen seutukuntien joukossa. Tämä johtuu osaltaan paitsi 16–18-vuotiaiden väestöennusteesta myös siitä, että lukiokoulutukseen hakeutuvien määrä seutukunnassa on hyvällä tasolla eli yli maan keskiarvon ja että korkea prosentti seutukuntatasolla lukiokoulutukseen hakeneista vastaanottaa lukiopaikan omasta seutukunnasta.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 21) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkömyien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdittaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen

tulisi aloittaa jo nyt. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

4.2.4 Turunmaan seutukunta

Turunmaan seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Kemiönsaari ja Parainen, joista molemmissa on ruotsinkielistä lukiokoulutusta ja Paraisilla myös suomenkielistä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 32 prosenttia. Kemiönsaarella opiskelijamäärä vähenisi jonkin verran koko seutukunnan arvoa voimakkaammin, Paraisilla puolestaan hie- man maltillisemmin.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 56 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiske- lijämäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 9). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio- opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste poh- jautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnas- sa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Turunmaan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 336. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

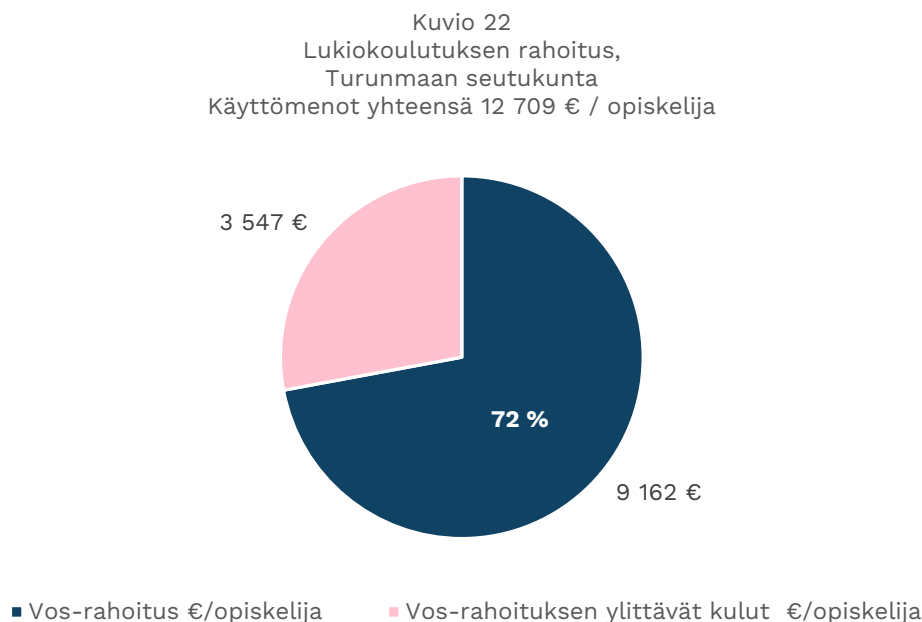
Taulukko 9	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Turunmaan seutukunta	382	366	292	260	-122	-32 %
	300	287	229	204	-96	-32 %

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhdetta ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025, Turunmaan seutukunnassa tämä luku on 75 %, joten 25 % ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Tämä on tarkoittanut kyseisinä vuosina noin 100:aa nuorta, joista noin 25:tä ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa.

Kun Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevina vuosina on pyrkiä lisäämään oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 22) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

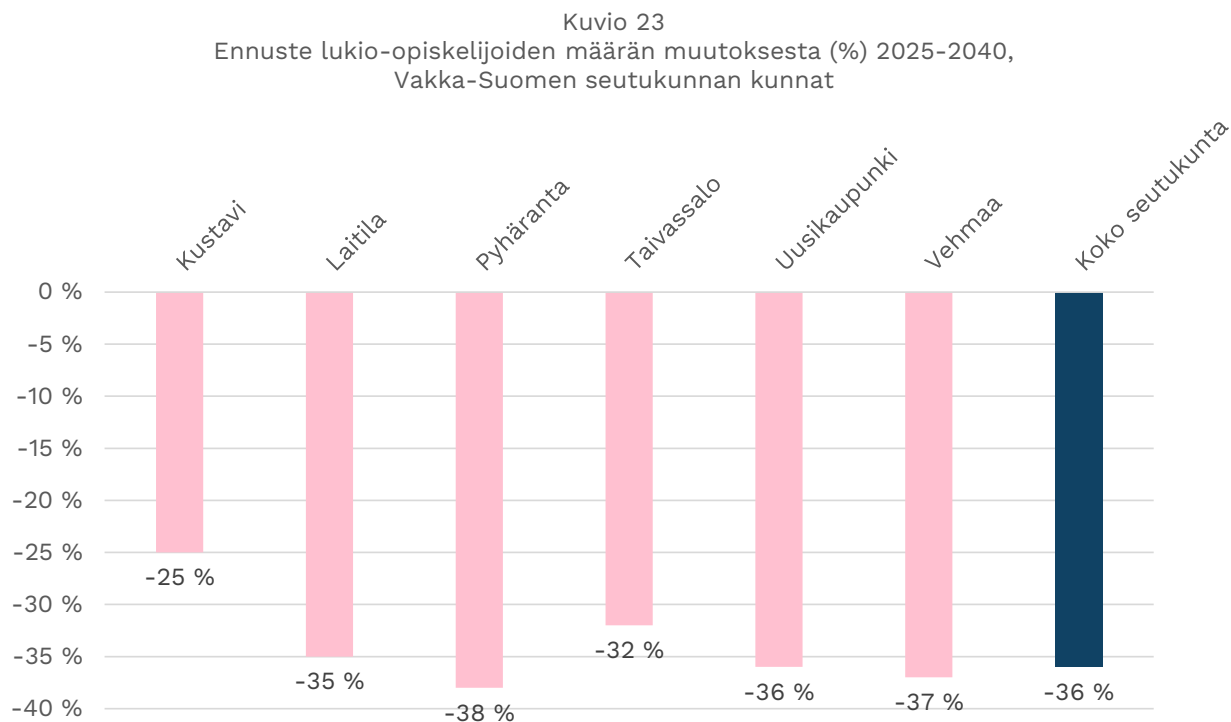
Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennus-

teen mukaan vielä maltillista, ennakoiti määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.2.5 Vakka-Suomen seutukunta

Vakka-Suomen seutukuntaan kuuluu kuusi kuntaa (Kustavi, Laitila, Pyhärinta, Taivassalo, Uusikaupunki ja Vehmaa), joista kahdessa järjestetään lukiokoulutusta (Laitila ja Uusikaupunki).

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 36 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 23). Maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Kustavissa ja voimakkainta Pyhärintässä.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 44 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 10). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden

osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Vakka-Suomen seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 315. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 10	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Vakka-Suomen seutukunta	397	398	294	255	-142	-36 %
	276	277	204	177	-99	-36 %

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhdetta ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025, Vakka-Suomen seutukunnassa tämä luku on 67 prosenttia, joten noin kolmannes ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Tämä on tarkoittanut kyseisinä vuosina noin 140:tä nuorta.

Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa on pyrkiä lisäämään niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

Myös ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Vakka-Suomen seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

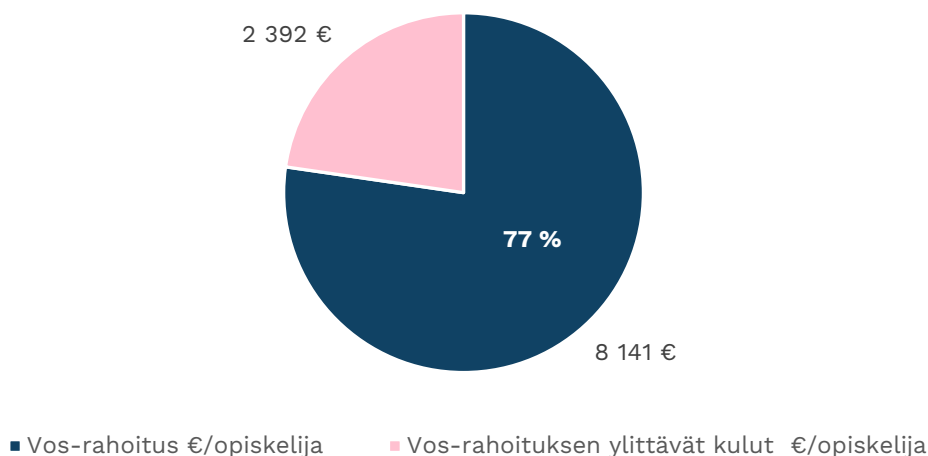
Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 24) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen

rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 24
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Vakka-Suomen seutukunta
Käyttömenerot yhteensä 10 533 € / opiskelija

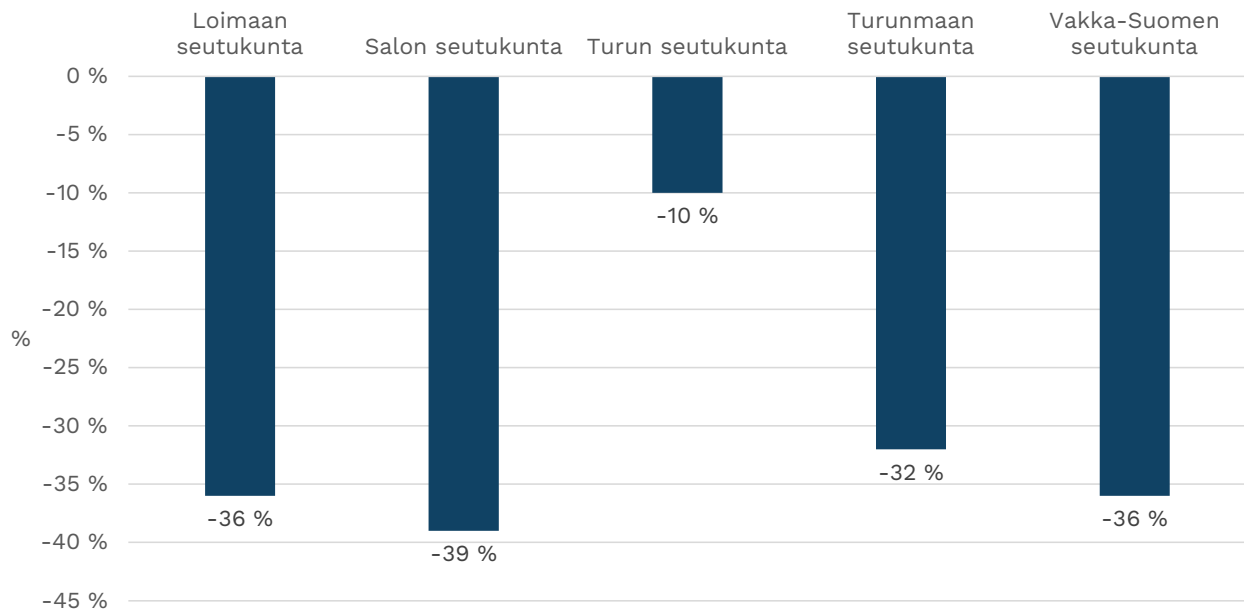
4.2.6 Varsinais-Suomen maakunnan yhteenveto

Koko Varsinais-Suomen maakunnan seutukuntaakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrässä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 25).

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 11). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukun-

nassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

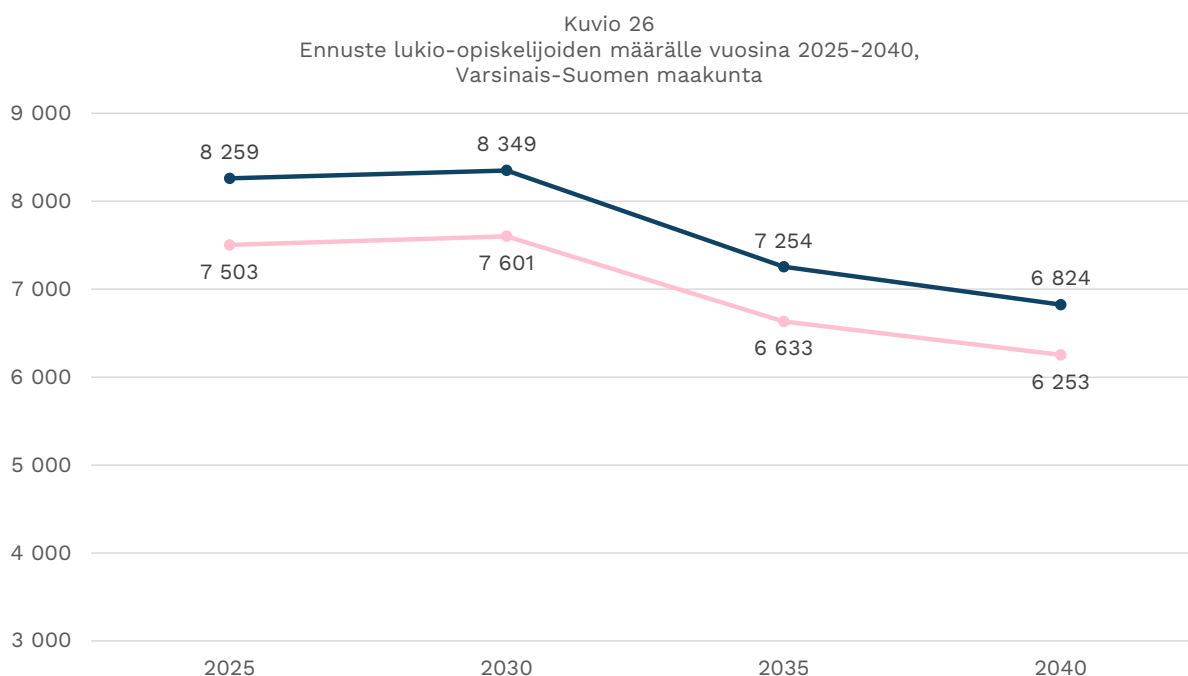
Kuvio 25
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025–2040,
Varsinais-Suomen maakunnan seutukunnat

Taulukko 11	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Loimaan seutukunta	497	467	363	316	-181	-36 %
	381	358	278	242	-139	-36 %
Salon seutukunta	994	871	667	606	-388	-39 %
	894	783	600	545	-349	-39 %
Turun seutukunta	5989	6247	5638	5387	-602	-10 %
	5652	5895	5321	5084	-568	-10 %
Turunmaan seutukunta	382	366	292	260	-122	-32 %
	300	287	229	204	-96	-32 %
Vakka-Suomen seutukunta	397	398	294	255	-142	-36 %
	276	277	204	177	-99	-36 %
Varsinais-Suomen maakunta	8 259	8 349	7 254	6 824	-1 435	-17 %
	7 503	7 601	6 633	6 253	-1 250	-17 %

Seuraava diagrammi (Kuvio 26) kuvaa ennustetta koko Varsinais-Suomen maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä ensin kasvaisi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen opiskelijamäärä vähenisi, jyrkimmin välillä 2030–2035. Alun kasvu selittyy Turun seutukuntaa koskevilla luvuilla, joiden mukaan opiskelijamäärä siellä kyseisinä vuosina vielä kasvaisi. Turun seutukunnan kunnista näin tapahtuisi Liedossa, Paimiossa, Raisiossa ja Turussa. Vakka-Suomen seutukunnassa opiskelijamäärä pysyisi vuoden 2025 tasolla vielä vuonna 2030. Muissa maakunnan seutukunnissa opiskelijamäärä ennusteen mukaan vähenisi jo vuodesta 2025 lähtien.

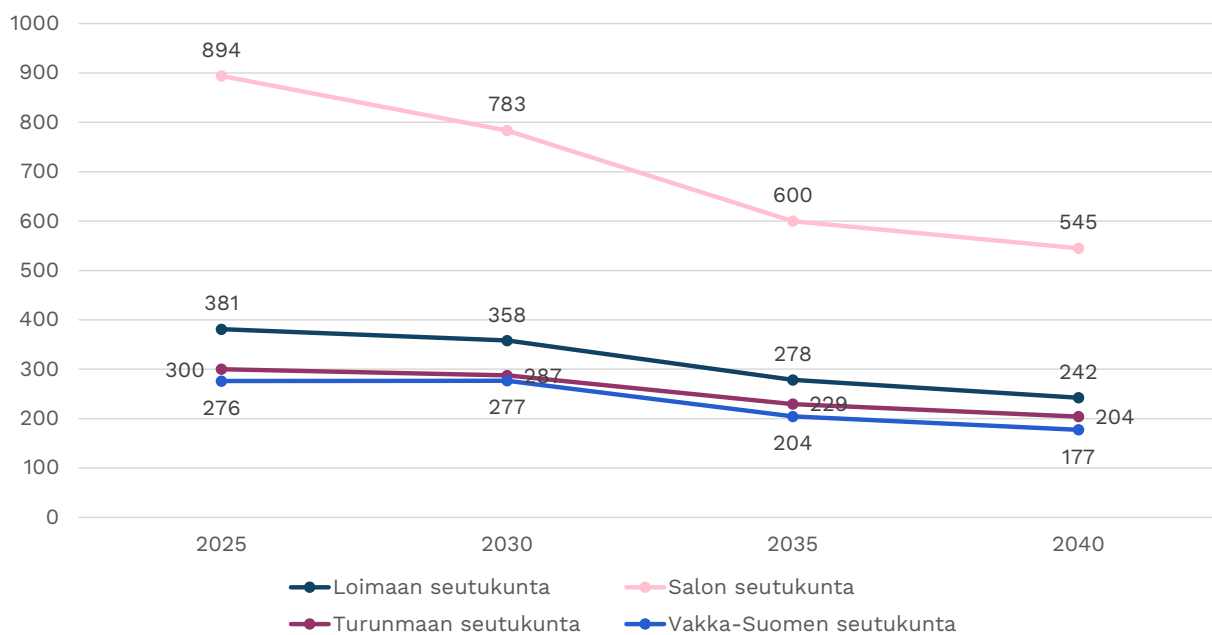
Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

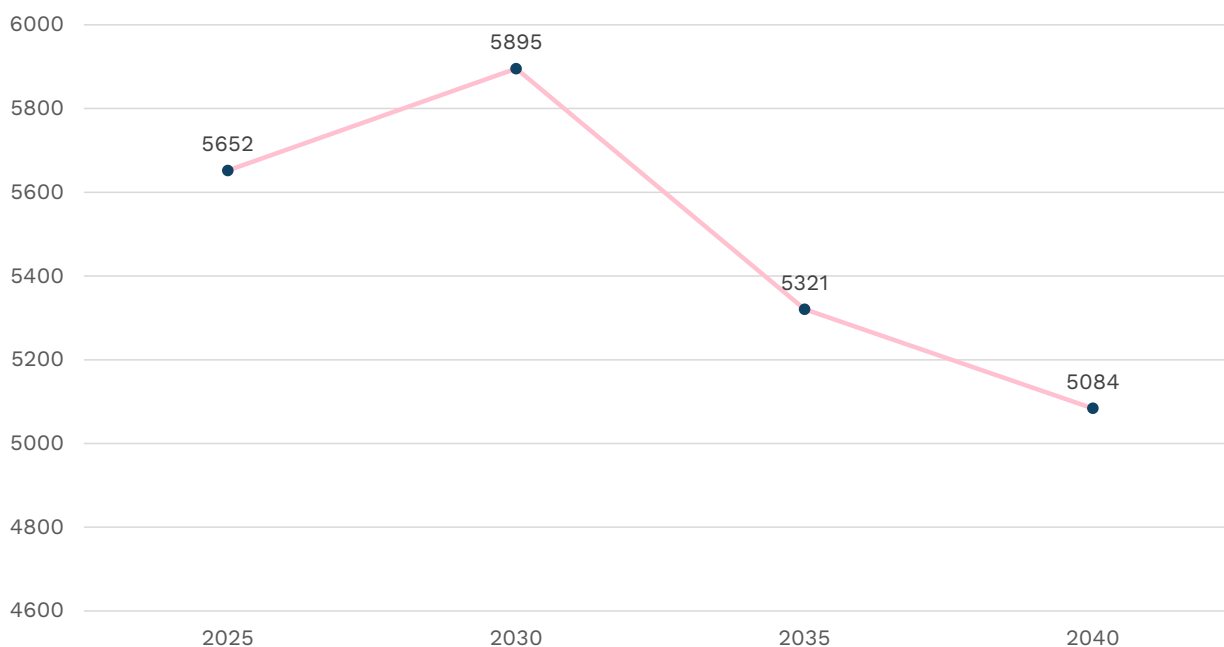
Seuraavissa diagrammeissa (Kuviot 27 ja 28) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa. Turun seutukunta on esitetty erikseen mitta-kaavasyistä.

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Varsinais-Suomen maakunnan kaikissa seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen

Kuvio 27
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Varsinais-Suomen maakunnan seutukunnat (paitsi Turku)

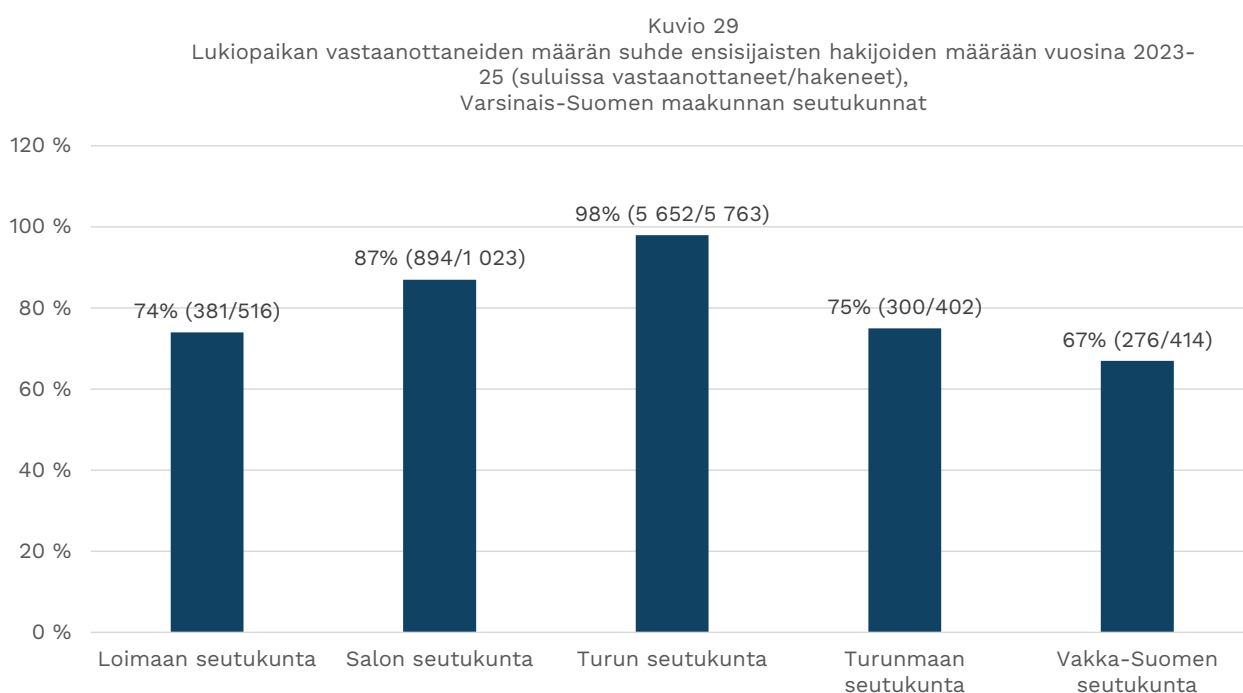

Kuvio 28
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Turun seutukunta

ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 29). Turun seutukunnassa suhdeluku oli kuitenkin suurin (98 %) ja Vakka-Suomen seutukunnassa pienin (67 %). Esimerkiksi Vakka-Suomessa noin 140 nuorta on kyseisinä vuosina ottanut lukiopaikan vastaan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

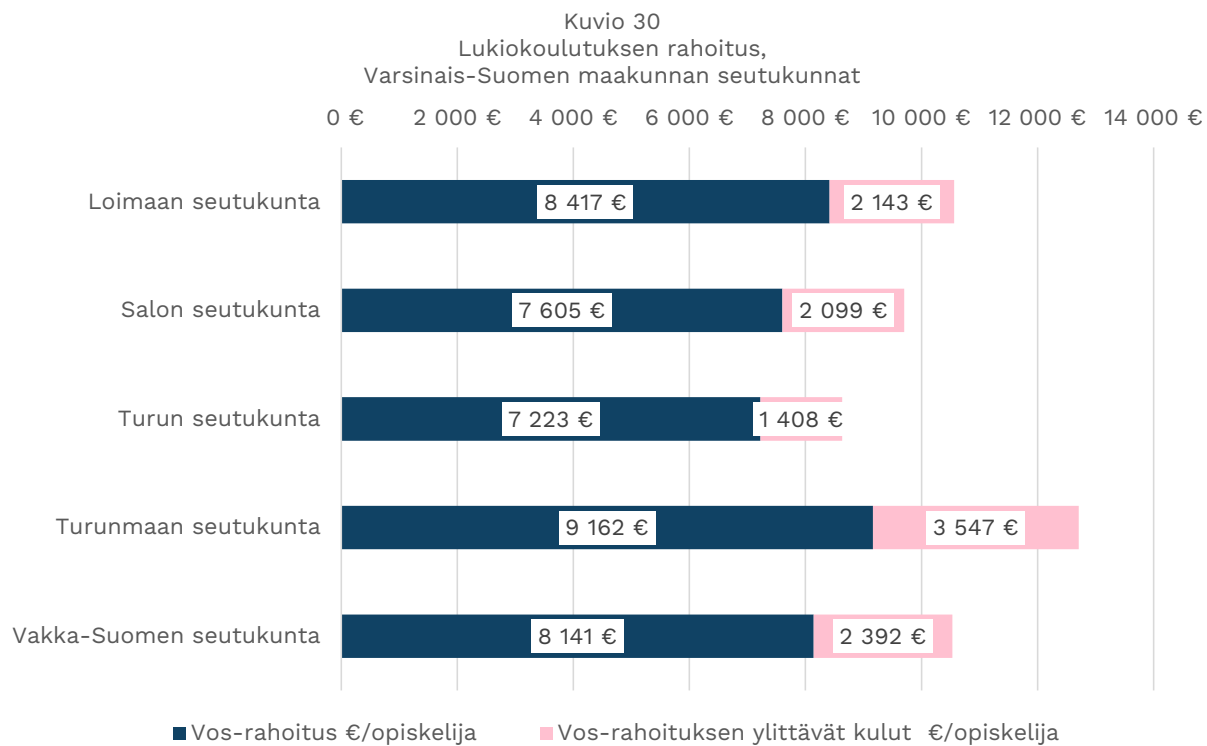
Osassa maakunnan seutukuntia ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi (Loimaan ja Vakka-Suomen seutukunnat), joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 30) on esitetty Varsinais-Suomen maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet runsaasta noin 8 600 eurosta (Turun seutukunta) noin 12 700 euroon (Turunmaan seutukunta). Valtionosuusrahoituksen

osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 72 prosentista (Turunmaan seutukunta) 84 prosenttiin (Turun seutukunta).

4.3 Satakunnan maakunta

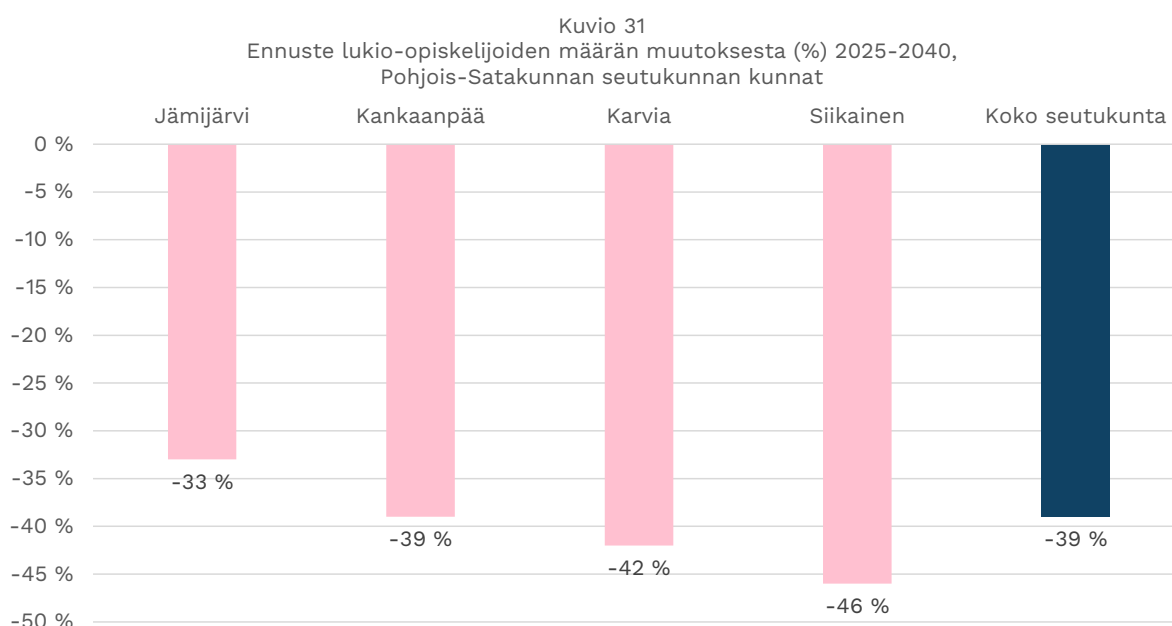
Satakunnan maakuntaan kuuluu kolme seutukuntaa: Pohjois-Satakunnan, Porin ja Rauman seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.3.4.

4.3.1 Pohjois-Satakunnan seutukunta

Pohjois-Satakunnan seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia ja Siikainen), joista yhdessä eli Kankaanpäässä järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 39 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 31). Maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän vähenemisen olisi Jämijärvellä ja voimakkainta Siikaisissa.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 38 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 12). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnas-

sa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Pohjois-Satakunnan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 210. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Pohjois-Satakunnassa ennusteet ovat varsin lähellä toisiaan, koska lukiopaikan vastaanottajien osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut korkeahko (94 %). Laskennallisesti vain noin 10 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

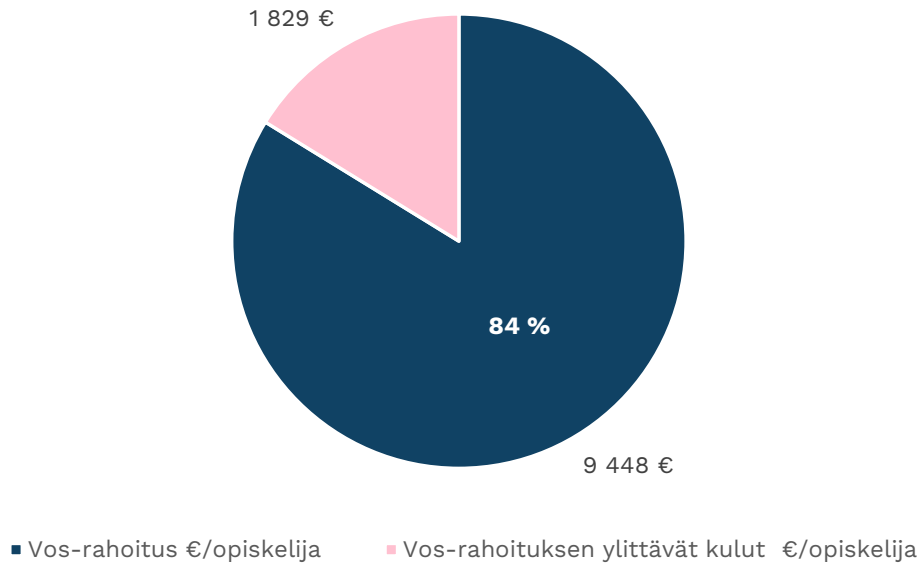
Toisaalta ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Pohjois-Satakunnan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Taulukko 12	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Pohjois-Satakunnan seutukunta	187	192	143	114	-73	-39 %
	183	188	140	112	-71	-39 %

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 32) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 32
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Pohjois-Satakunnan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 11 277 € / opiskelija

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

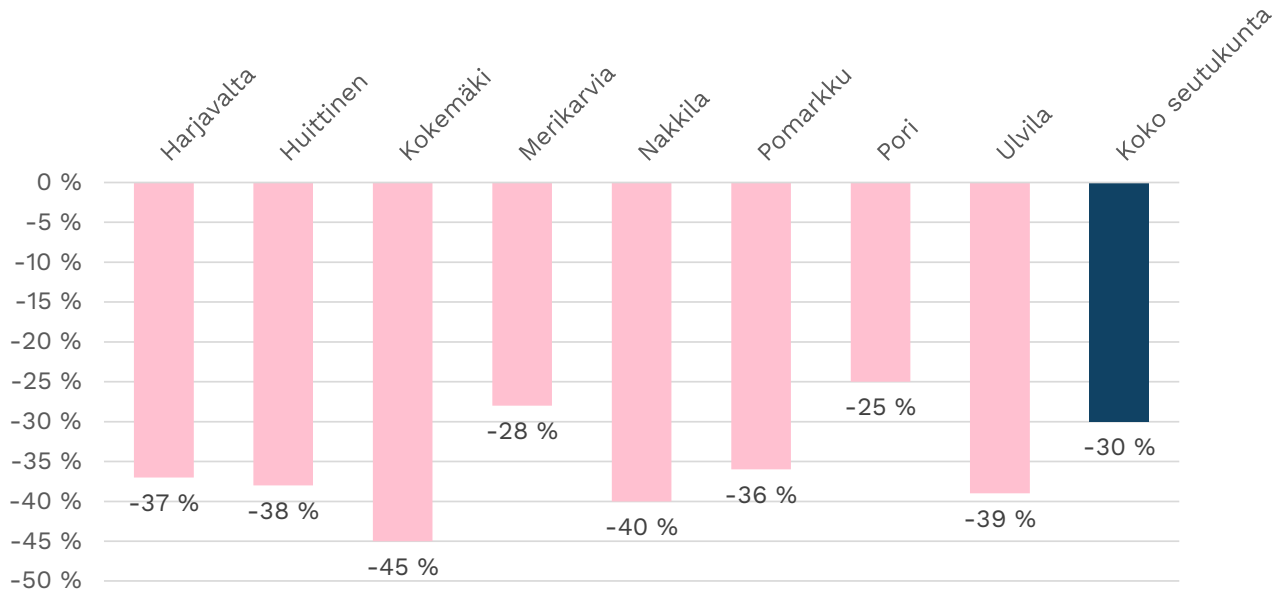
4.3.2 Porin seutukunta

Porin seutukuntaan kuuluu 8 kuntaa (Harjavalta, Huittinen, Kokemäki, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori ja Ulvila), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta. Porissa järjestetään myös ruotsinkielistä lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 30 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuvioista (Kuvio 33). Maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Porissa ja voimakkainta Kokemäellä.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 46 prosenttia.

Kuvio 33
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Porin seutukunnan kunnat

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 13). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Porin seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 2 127. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

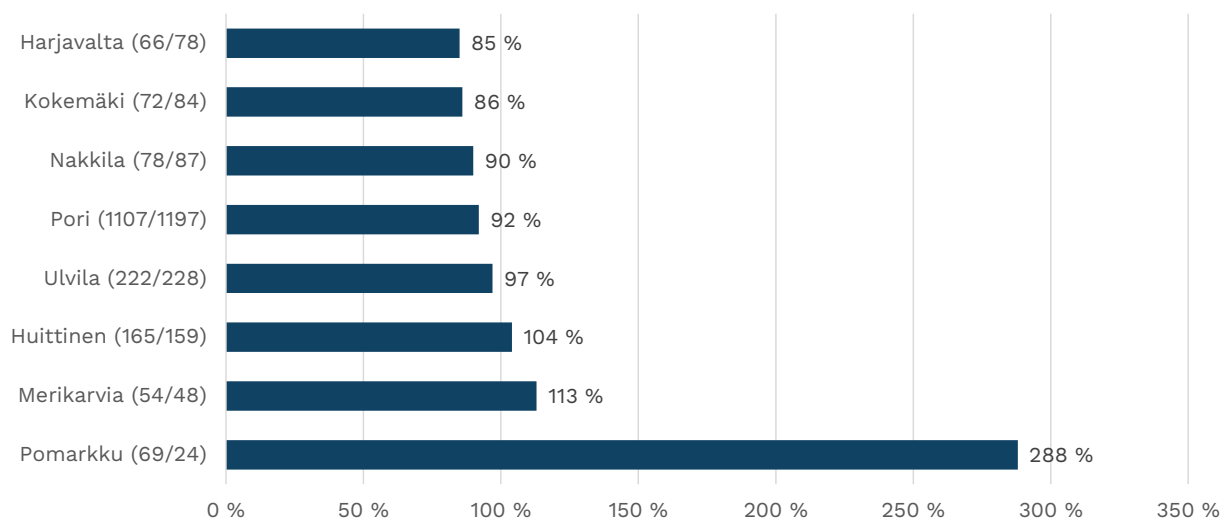
Porin seutukunnassa ennusteet ovat varsin lähellä toisiaan, koska lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut korkea (96 %). Laskennallisesti noin 70 nuorta on vuosina 2023–2025 vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Taulukko 13	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Porin seutukunta	1904	1868	1470	1330	-574	-30 %
	1833	1798	1415	1280	-553	-30 %

Kun tarkastellaan kuntatasolla oman kunnan lukiokoulutuksen vetovoimaa, huomataan, että Porin seutukunnan kolmessa kunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ylittänyt kyseisen kunnan ensisijaisten hakijoiden määrän (Kuvio 34), nimittäin Huittisissa, Merikarvialla ja Pomarkussa. Pomarkussa lukiopaikan on vastaanottanut lähes kolminkertainen määrä oman kunnan lukiokoulutukseen hakijoiden määrään suhteutettuna.

Porissa on kaksi erityisen koulutustehtävän tai erityisiä koulutustehtäviä saanutta lukiota.

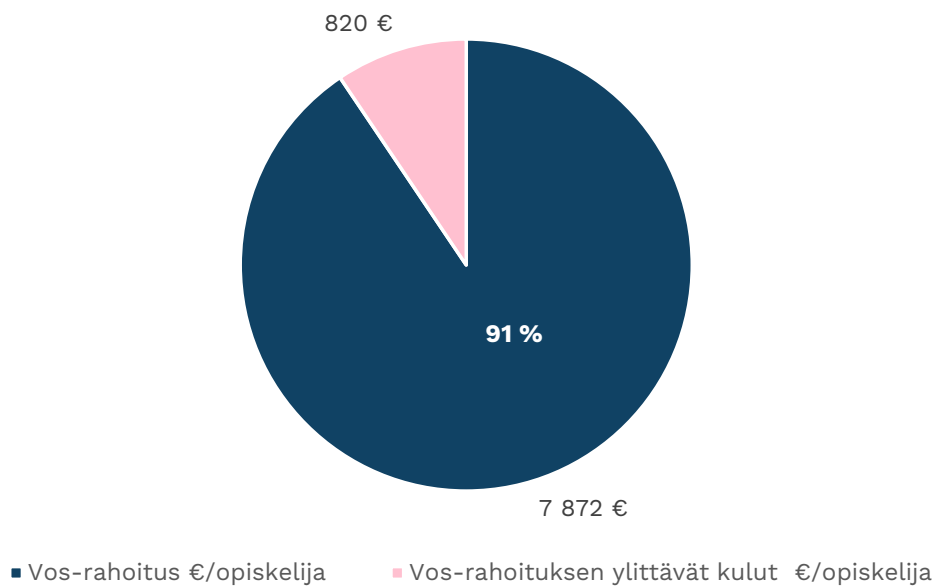
Kuvio 34
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Porin seutukunnan kunnat

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 35) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 35
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Porin seutukunta
Käyttömenot yhteensä 8 692 € / opiskelija

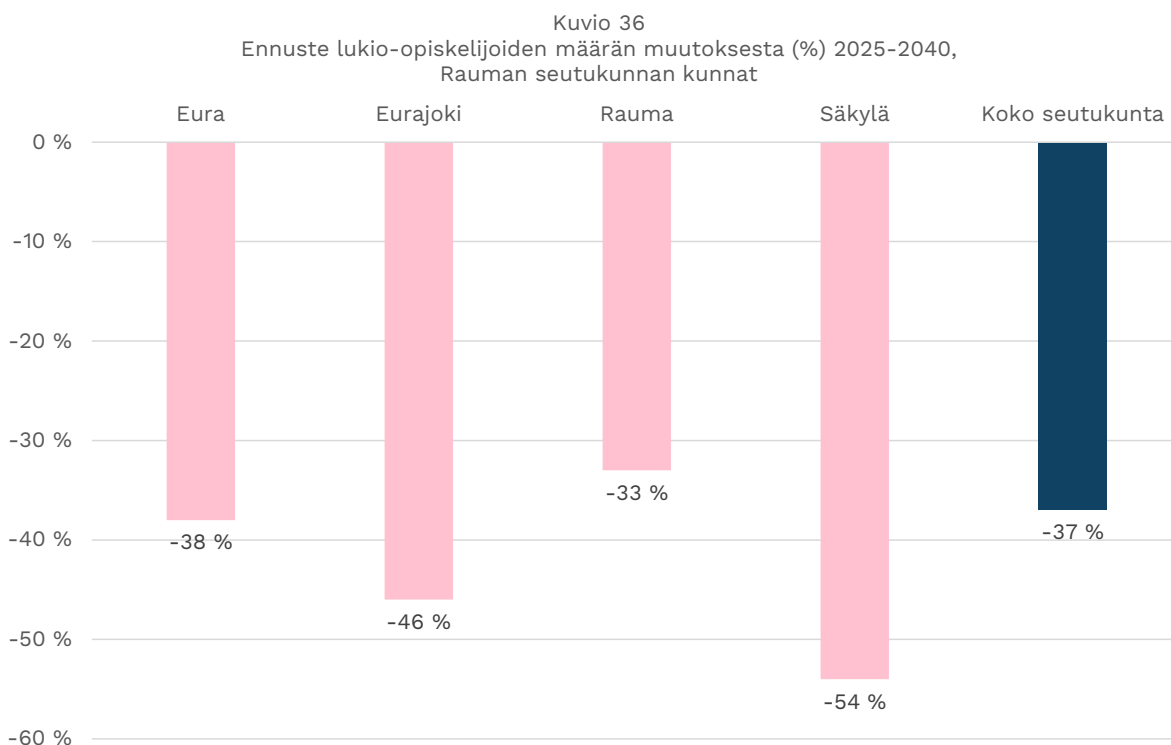
Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakoitiin määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.3.3 Rauman seutukunta

Rauman seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Eura, Eurajoki, Rauma ja Säskylä), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 37 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 36). Maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän vähenemisen olisi Raumalla ja voimakkainta Säskylässä.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 50 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 14). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Rauman seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 1 173. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Rauman seutukunnassa ennusteet ovat varsin lähellä toisiaan, koska lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut korkeahko (94 %). Laskennallisesti noin 70 nuorta on vuosina 2023–2025 vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Taulukko 14	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Rauman seutukunta	1092	1023	808	685	-407	-37 %
	1041	975	770	653	-388	-37 %

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Raumalla ja Säkylässä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut jokseenkin sama kuin lukiokoulutukseen ensisijaisesti hakeneiden määrä kunnassa, Eurassa ja Eurajoella jonkin verran pienempi.

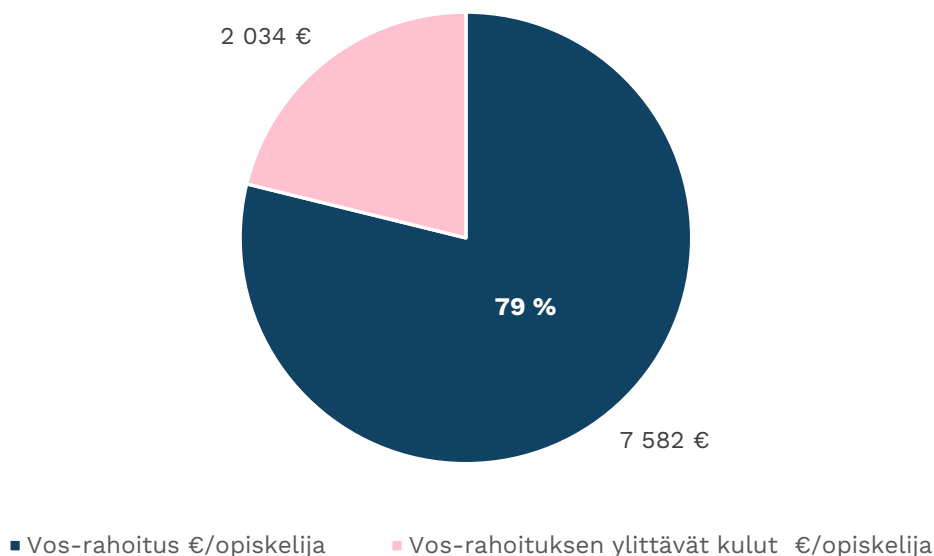
Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 37) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdalliset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennus-

teen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

Kuvio 37
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Rauman seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 617 € / opiskelija

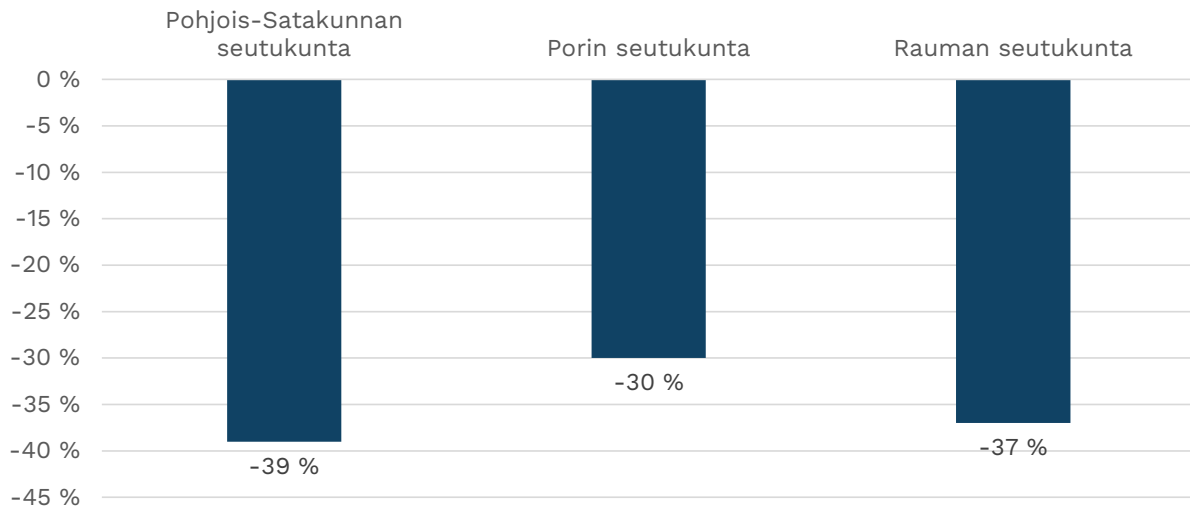

4.3.4 Satakunnan maakunnan yhteenveto

Koko Satakunnan maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 38).

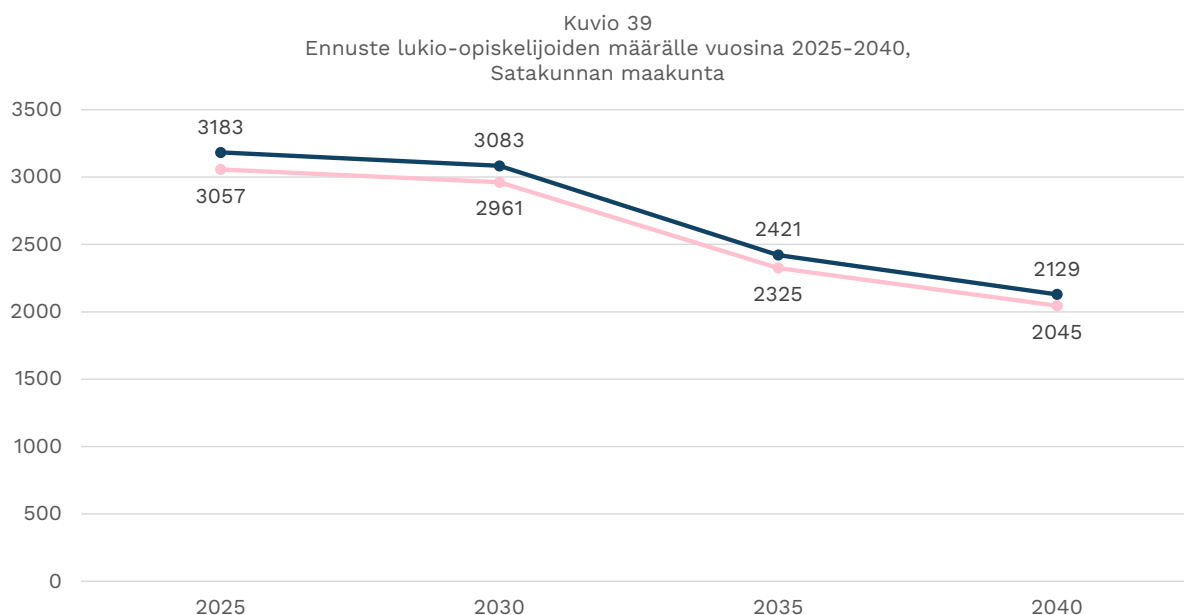
Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 15). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on jonkin verran eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Kuvio 38
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Satakunnan maakunnan seutukunnat

Taulukko 15	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025-2040	Muutos 2025-2040 (%)
Pohjois-Satakunnan seutukunta	187	192	143	114	-73	-39 %
	183	188	140	112	-71	-39 %
Porin seutukunta	1904	1868	1470	1330	-574	-30 %
	1833	1798	1415	1280	-553	-30 %
Rauman seutukunta	1092	1023	808	685	-407	-37 %
	1041	975	770	653	-388	-37 %
Satakunnan maakunta	3183	3083	2421	2129	-1054	-33 %
	3057	2961	2325	2045	-1012	-33 %

Alla oleva diagrammi (Kuvio 39) kuvaa ennustetta koko Satakunnan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin lievästi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

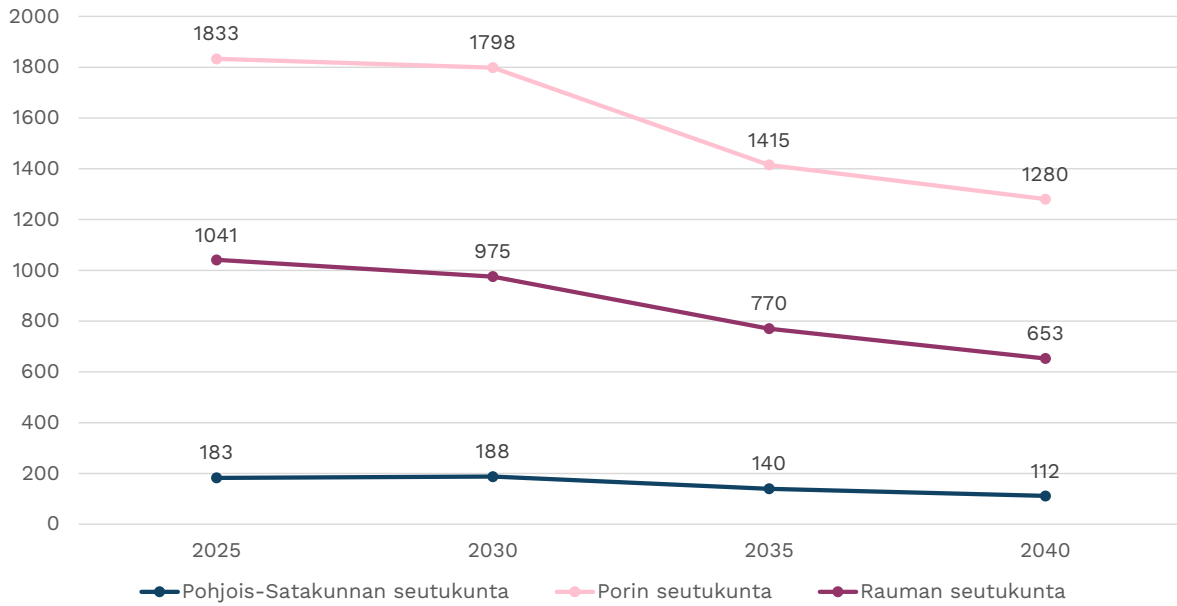

Seuraavassa diagrammissa (Kuvio 40) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

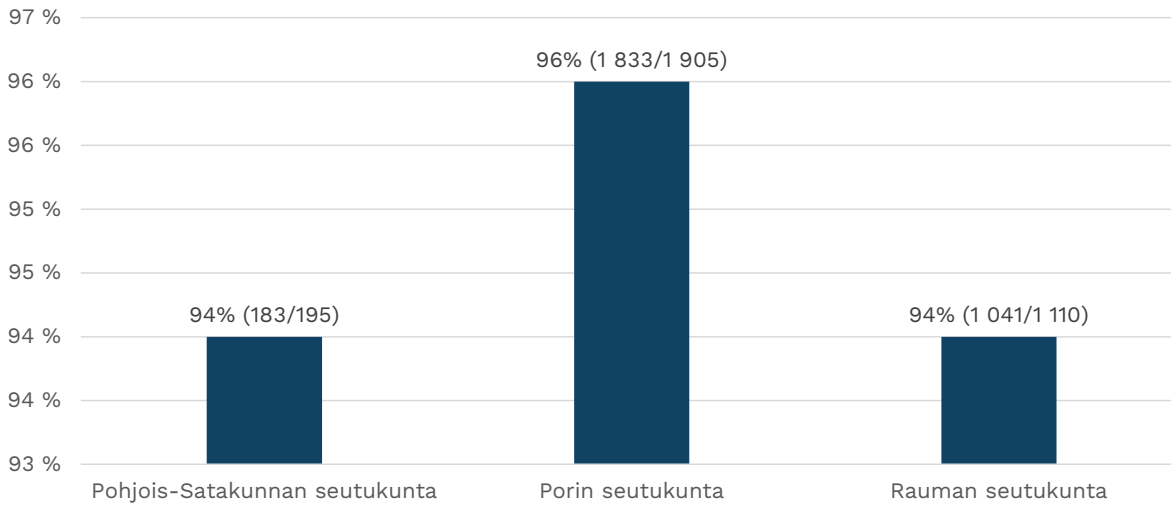
Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Satakunnan maakunnan kaikissa seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti jonkin verran vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 41). Osuudet ovat kuitenkin koko Suomen tasolla korkeita.

Osassa maakunnan seutukuntia ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa alempi (Pohjois-Satakunnan ja Porin seutukunnat), joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Kuvio 40
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Satakunnan maakunnan seutukunnat

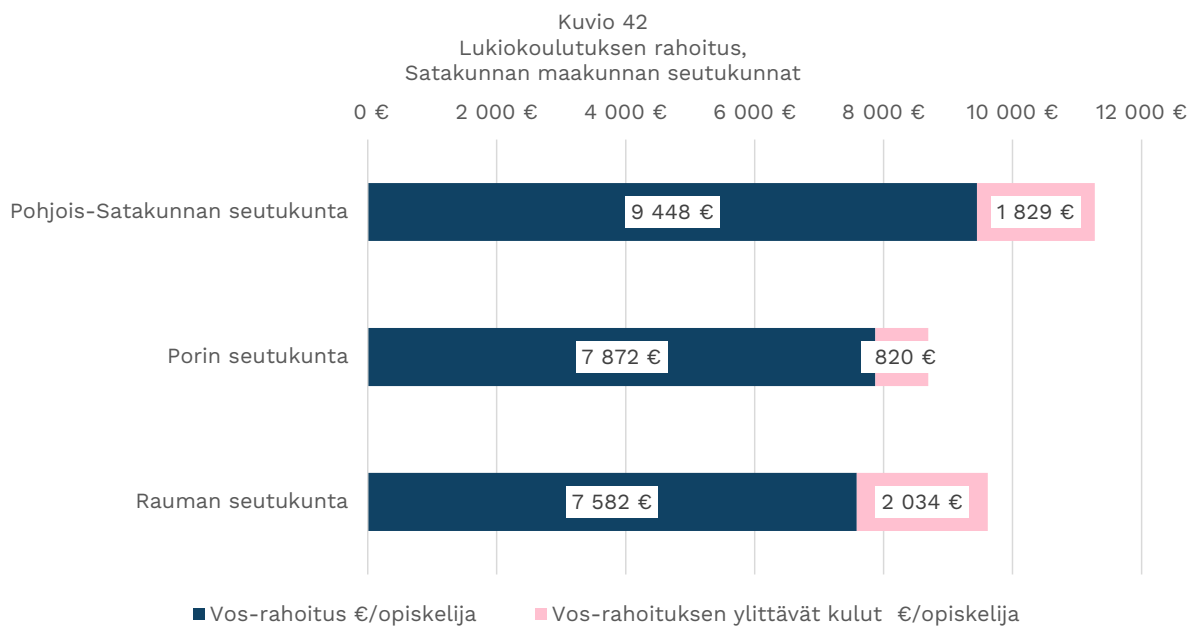
Kuvio 41
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina
2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Satakunnan maakunnan seutukunnat

Rahoitus

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 42) on esitetty Satakunnan maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet noin 8 700 eurosta (Porin seutukunta) noin 11 300 euroon (Pohjois-Satakunnan seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 79 prosentista (Rauman seutukunta) 91 prosenttiin (Porin seutukunta).

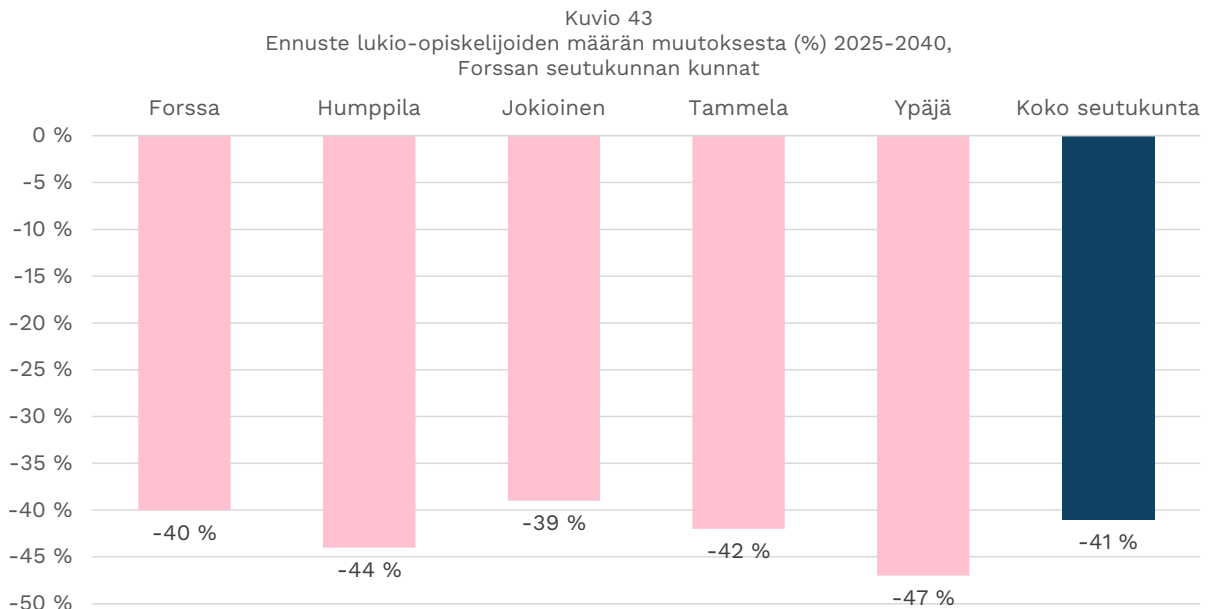
4.4 Kanta-Hämeen maakunta

Kanta-Hämeen maakuntaan kuuluu kolme seutukuntaa: Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.4.4.

4.4.1 Forssan seutukunta

Forssan seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela ja Ypäjä), joista Forssassa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 41 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 43).

Maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Jokioisissa ja voimakkainta Ypäjällä. Tosin kaikkien kuntien muutokset mahtuvat 10 prosenttiyksikön sisään.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 39 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 16). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi

otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Forssan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 438. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Forssan seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 78 prosenttia. Laskennallisesti noin 90 nuorta on vuosina 2023–2025 vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta. Toisaalta jos tarkastellaan tilastoja kuntatasolla, Forssan kunnassa lukiopaikan on vastaanottanut yli puolitoistakertainen määrä oman kunnan hakijoiden määrään verrattuna.

Taulukko 16	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Forssan seutukunta	410	342	283	242	-168	-41 %
	324	270	224	191	-133	-41 %

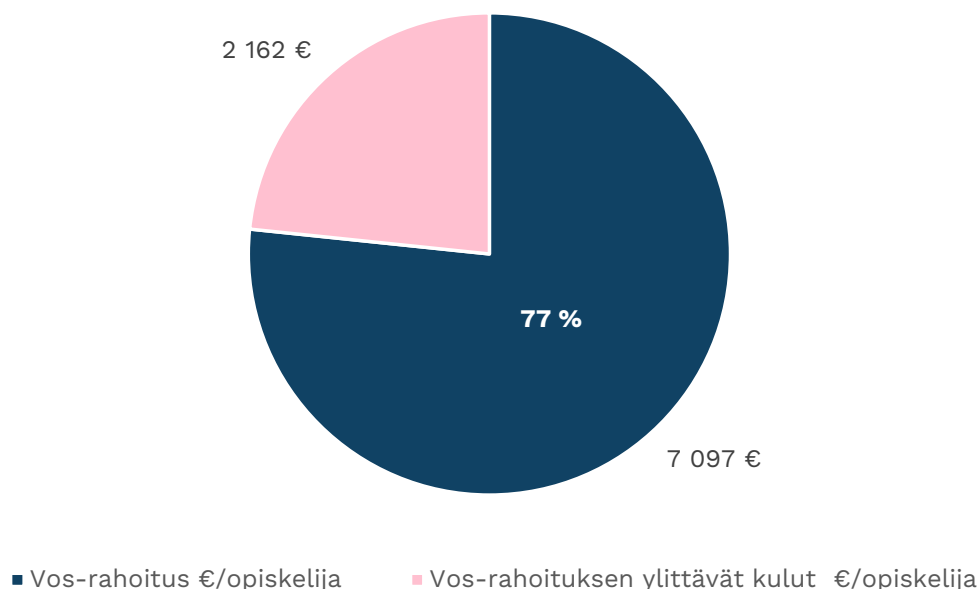
Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa on pyrkiä lisäämään niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Forssan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 44) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen

Kuvio 44
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Forssan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 259 € / opiskelija

ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömeneistä seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

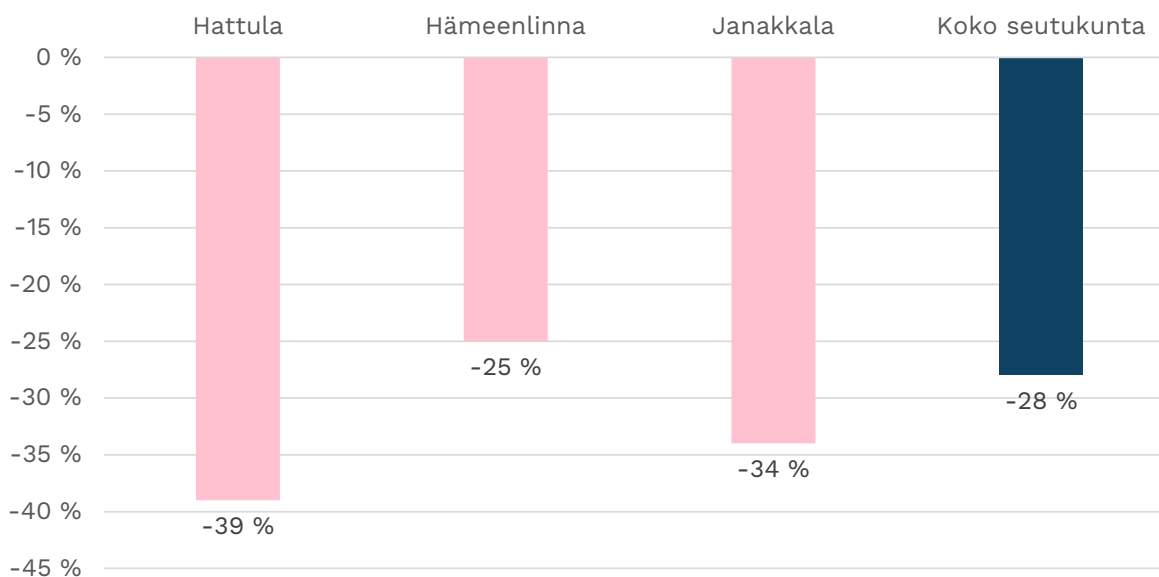
Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen tulisi aloittaa viivytyksettä. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.4.2 Hämeenlinnan seutukunta

Hämeenlinnan seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Hattula, Hämeenlinna ja Janakkala), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 28 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuvioista (Kuvio 45).

Kuvio 45
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Hämeenlinnan seutukunnan kunnat

Maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Hämeenlinnassa ja voimakkainta Hattulassa.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 53 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 17). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Hämeenlinnan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 1 722. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Hämeenlinnan seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 88 prosenttia. Laskennallisesti noin 200 nuorta on vuosina 2023–2025 vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Taulukko 17	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Hämeenlinnan seutukunta	1727	1659	1392	1241	-486	-28 %
	1539	1478	1240	1106	-433	-28 %

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Hämeenlinnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut jokseenkin sama kuin lukiokoulutukseen ensisijaisesti hakeneiden määrä kunnassa, sen sijaan Janakkalassa vain hieman yli puolet lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut vastaan lukiopaikan omasta kunnasta. Hattulassa osuus on ollut 84 prosenttia hakijoista. Hämeenlinnassa yhdellä lukiolla on erityinen koulutustehtävä.

Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

Sen sijaan ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Hämeenlinnan seutukunnassa hyvällä tasolla eli se on hieman korkeampi kuin koko valtakunnan keskiarvo.

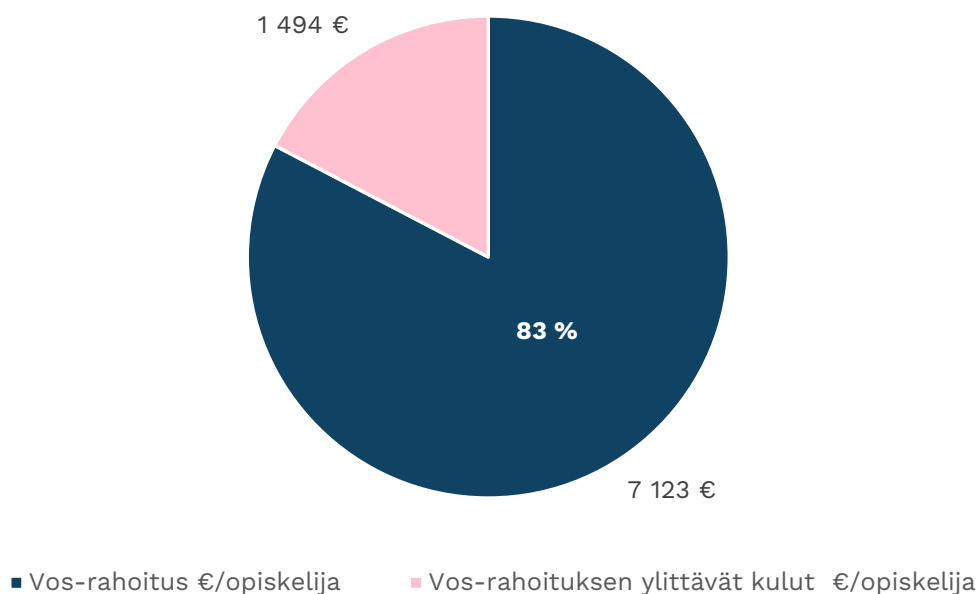
Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 46) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Kou-

lutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 46
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Hämeenlinnan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 8 617 € / opiskelija

4.4.3 Riihimäen seutukunta

Riihimäen seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Hausjärvi, Loppi ja Riihimäki), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

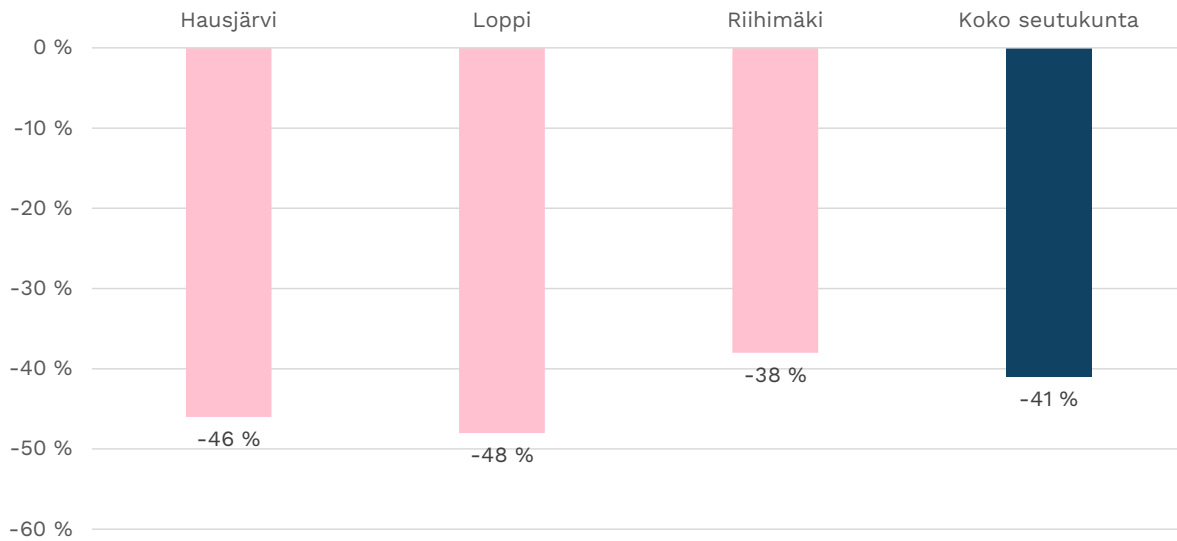
Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 41 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 47).

Maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Riihimäellä ja voimakkainta Lopella, tosin muutokset mahtuvat 10 prosenttiyksikön haarukkaan.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 46 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 18). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-

Kuvio 47
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025–2040,
Riihimäen seutukunnan kunnat

opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Riihimäen seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 627. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Riihimäen seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 71 prosenttia. Laskennallisesti noin 220 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Taulukko 18	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Riihimäen seutukunta	776	689	529	457	-319	-41 %
	564	501	384	332	-232	-41 %

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna lukiopaikan vastaanottaneiden osuudessa suhteessa ensisijaisten hakijoiden määrään on seutukunnan sisällä suurta vaihtelua: Hausjärvellä vain noin neljännes hakijoista vastaanottaa lukiopaikan omasta kunnasta, kun taas Riihimäellä 90 prosenttia. Lopella luku on 41 prosenttia.

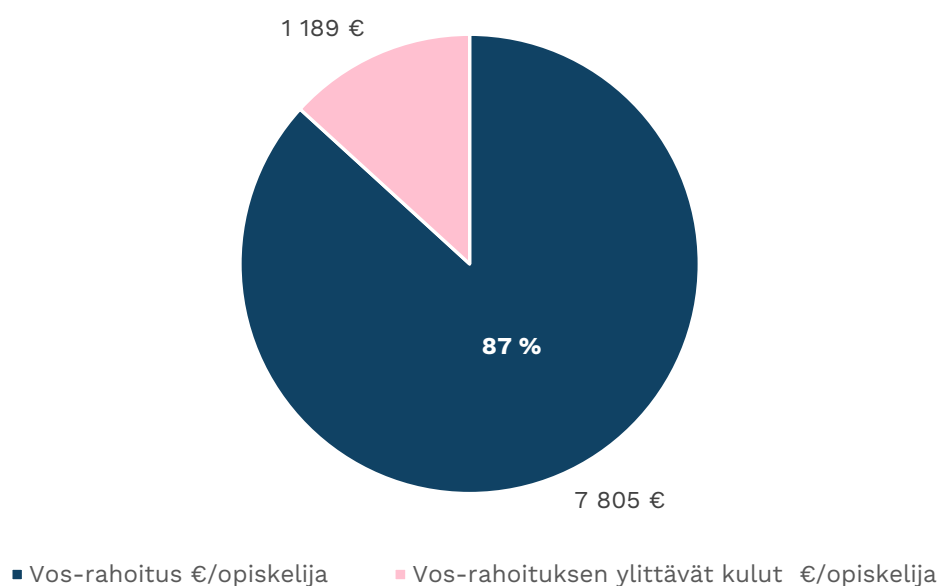
Pyrkimällä lisäämään niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat paikan oman seutukunnan lukiosta voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa. Vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei kuitenkaan ole helppo tehtävä.

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Riihimäen seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 48) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan

Kuvio 48
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Riihimäen seutukunta
Käyttömenot yhteensä 8 994 € / opiskelija

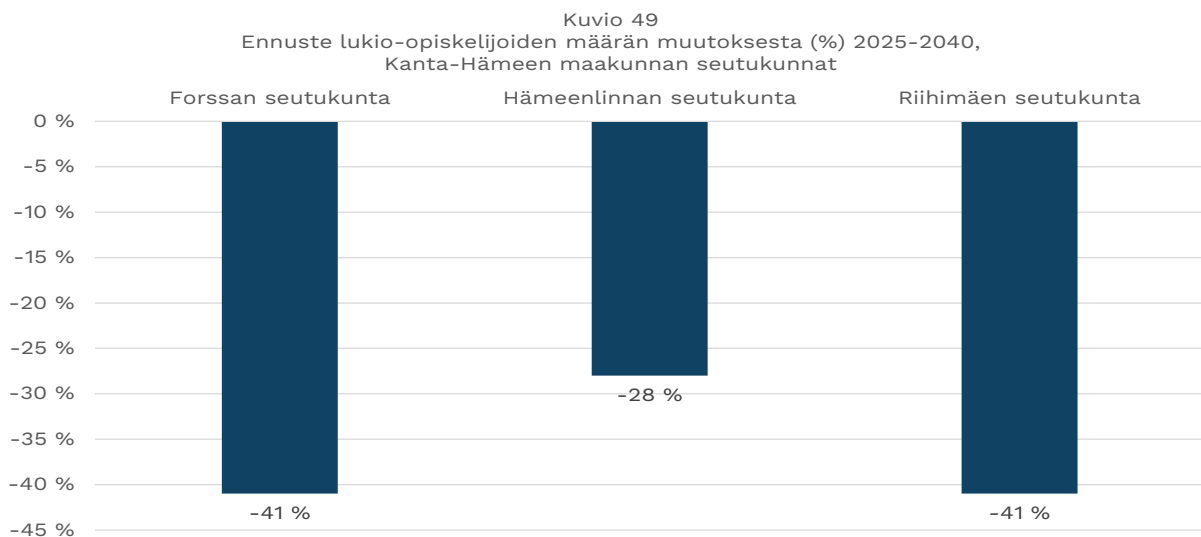

(%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

4.4.4 Kanta-Hämeen maakunnan yhteenveto

Koko Kanta-Hämeen maakunnan seutukuntaakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrässä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 49).

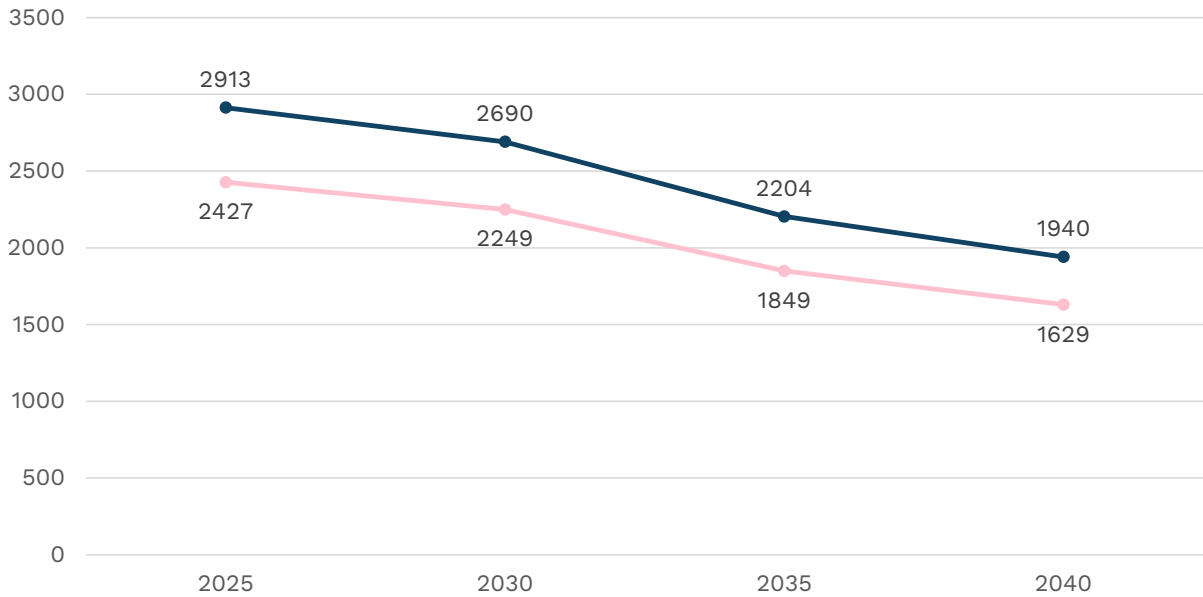

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 19). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 19	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Forssan seutukunta	410	342	283	242	-168	-41 %
	324	270	224	191	-133	-41 %
Hämeenlinnan seutukunta	1727	1659	1392	1241	-486	-28 %
	1539	1478	1240	1106	-433	-28 %
Riihimäen seutukunta	776	689	529	457	-319	-41 %
	564	501	384	332	-232	-41 %
Kanta-Hämeen maakunta	2913	2690	2204	1940	-973	-33 %
	2427	2249	1849	1629	-798	-33 %

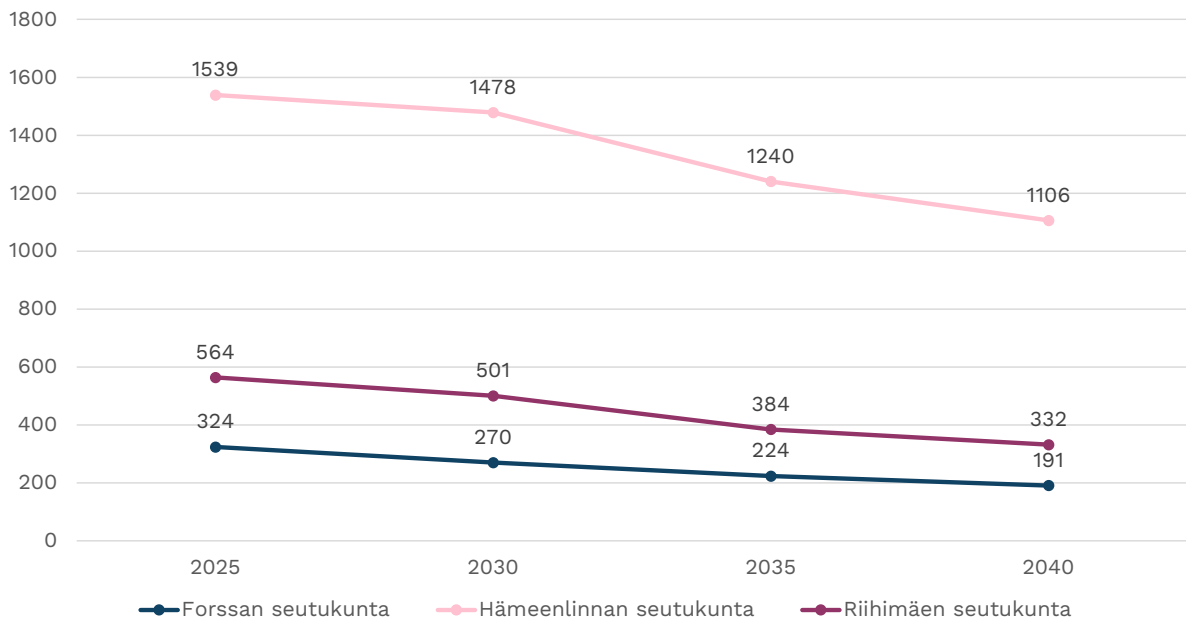
Seuraava diagrammi (Kuvio 50) kuvaa ennustetta koko Kanta-Hämeen maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin jonkin verran vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Kuvio 50
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Kanta-Hämeen maakunta

Alla olevassa diagrammissa (Kuvio 51) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

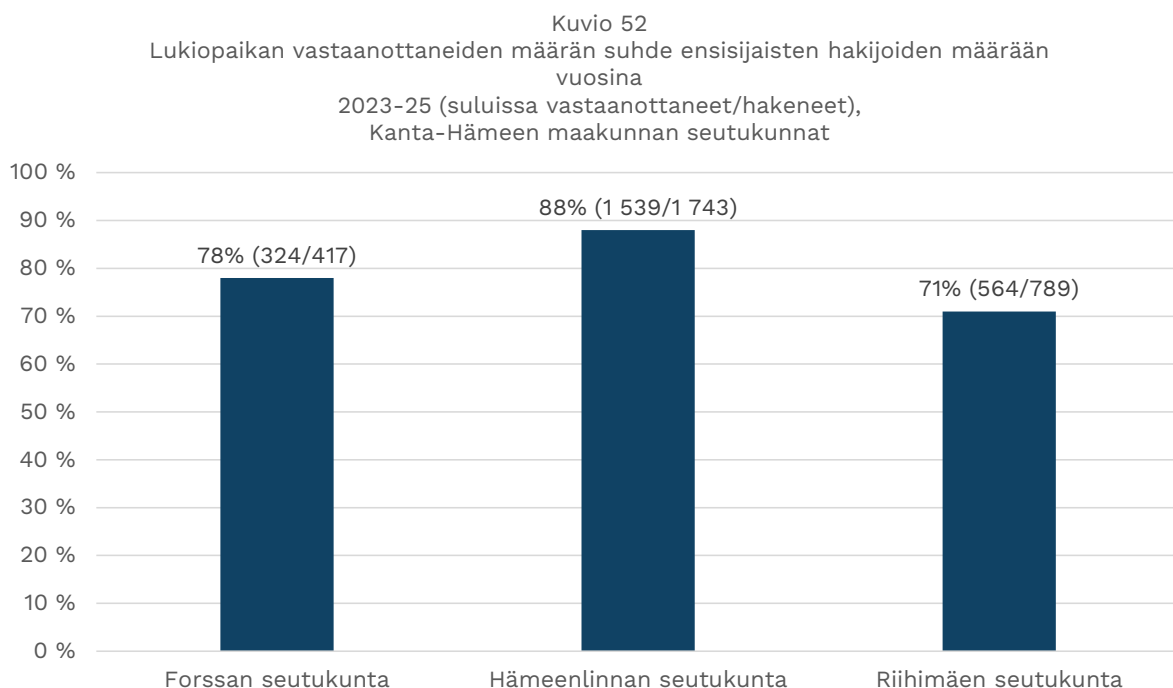
Kuvio 51
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Kanta-Hämeen maakunnan seutukunnat

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Kanta-Hämeen maakunnan kaikissa seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 52). Hämeenlinnan seutukunnassa suhdeluku oli suurin (88 %) ja Riihimäen seutukunnassa pienin (71 %).

Vaikka Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa olisi lisätä niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta.

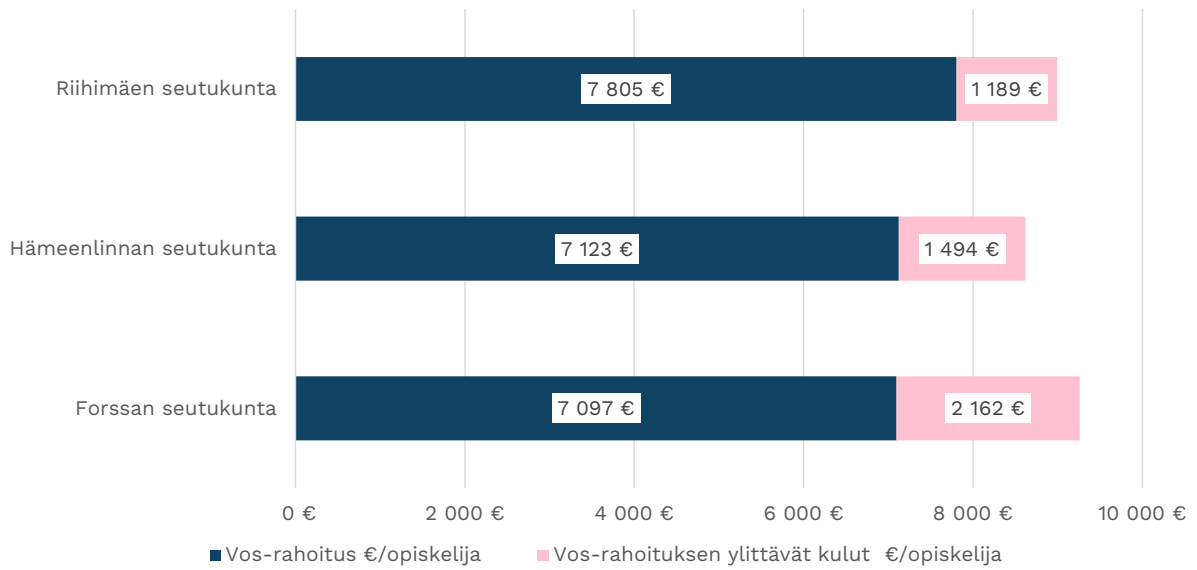
Osassa maakunnan seutukuntia ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa alempi (Forssan ja Riihimäen seutukunnat), joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 53) on esitetty Kanta-Hämeen maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Kuvio 53
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kanta-Hämeen maakunnan seutukunnat

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet noin 8 600 eurosta (Hämeenlinnan seutukunta) vajaaseen 9 300 euroon (Forssan seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 77 prosentista (Forssan seutukunta) 87 prosenttiin (Riihimäen seutukunta).

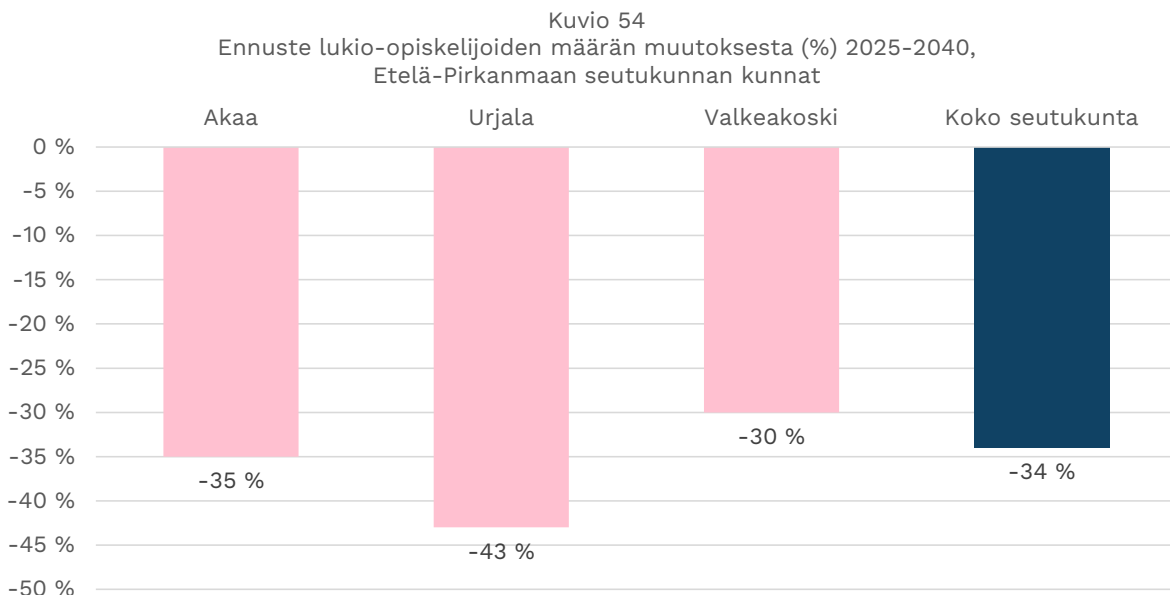
4.5 Pirkanmaan maakunta

Pirkanmaan maakuntaan kuuluu viisi seutukuntaa: Etelä-Pirkanmaan, Lounais-Pirkanmaan, Luoteis-Pirkanmaan, Tampereen ja Ylä-Pirkanmaan seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.5.6.

4.5.1 Etelä-Pirkanmaan seutukunta

Etelä-Pirkanmaan seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Akaa, Urjala ja Valkeakoski), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 34 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 54).

Maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Valkeakoskella ja voimakkainta Urjalassa.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 49 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 20). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden

osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Etelä-Pirkanmaan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 699. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Etelä-Pirkanmaan seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 75 prosenttia. Laskennallisesti noin 200 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Taulukko 20	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Etelä-Pirkanmaan seutukunta	761	740	552	505	-256	-34 %
	585	569	424	388	-197	-34 %

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna lukiopaikan vastaanottaneiden osuudessa suhteessa ensisijaisten hakijoiden määrään on seutukunnan sisällä suurta vaihtelua: Valkeakoskella lukiopaikan vastaanottaneiden määrä ylittää jonkin verran kunnan omien ensisijaisten hakijoiden määrän, kun taas Akaassa lukiopaikan vastaanotti alle 40 prosenttia oman kunnan hakijoiden määrästä. Urjalassa luku oli 86 prosenttia.

Pyrkimällä lisäämään niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat paikan oman seutukunnan lukiosta voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa. Vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei kuitenkaan ole helppo tehtävä.

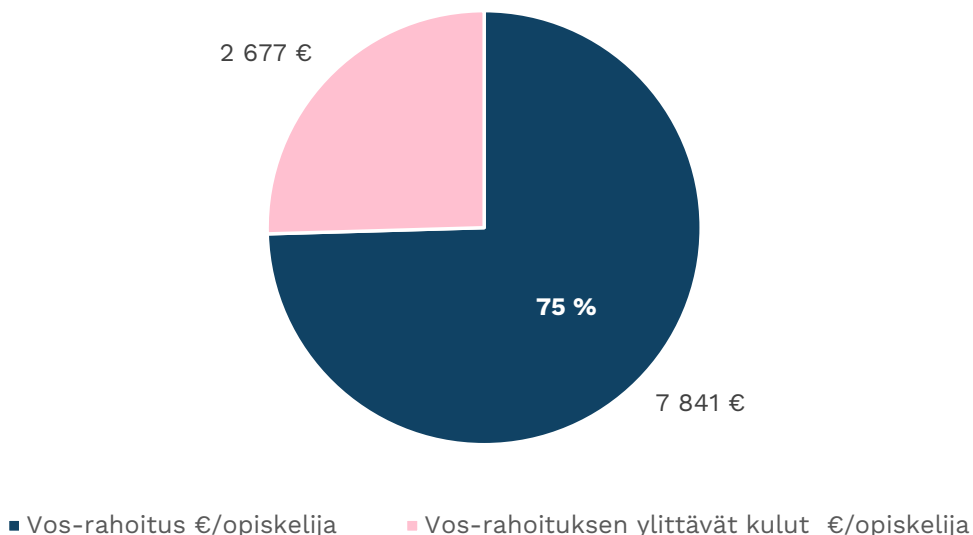
Sen sijaan ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Etelä-Pirkanmaan seutukunnassa lähellä koko valtakunnan keskiarvoa.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 55) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 55
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Etelä-Pirkanmaan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 519 € / opiskelija

4.5.2 Lounais-Pirkanmaan seutukunta

Lounais-Pirkanmaan seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Punkalaidun ja Sastamala, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 44 prosenttia. Eriteltyinä kuntatasolla ennusteet ovat: Punkalaidun -40 % ja Sastamala -44 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 47 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 21). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Lounais-Pirkanmaan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 351. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Lounais-Pirkanmaan seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 74 prosenttia. Laskennallisesti noin 110 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Taulukko 21	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Lounais-Pirkanmaan seutukunta	402	351	273	227	-175	-44 %
	309	270	210	174	-135	-44 %

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna lukiopaikan vastaanottaneiden osuudessa suhteessa ensisijaisten hakijoiden määrään on seutukunnan kahden kunnan välillä eroa: Punkalaitumella lukiopaikan vastaanottaneiden määrä ylittää jonkin verran kunnan omien ensisijaisten hakijoiden määrän, kun taas Sastamalassa lukiopaikan vastaanotti noin 70 prosenttia oman kunnan hakijoiden määrästä.

Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

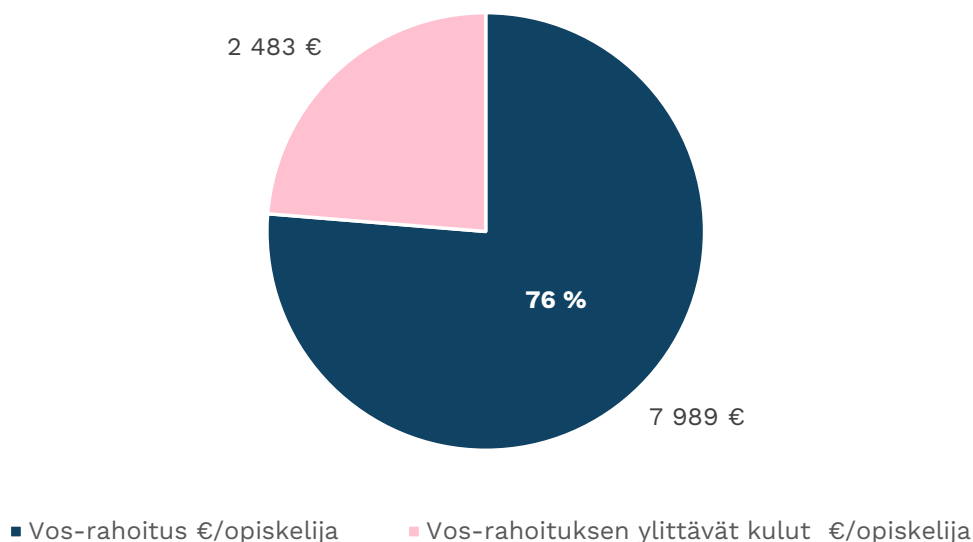
Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut lounais-Pirkanmaan seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 56) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä jonkin verran maltillisempaa, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 56
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Lounais-Pirkanmaan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 472 € / opiskelija

4.5.3 Luoteis-Pirkanmaan seutukunta

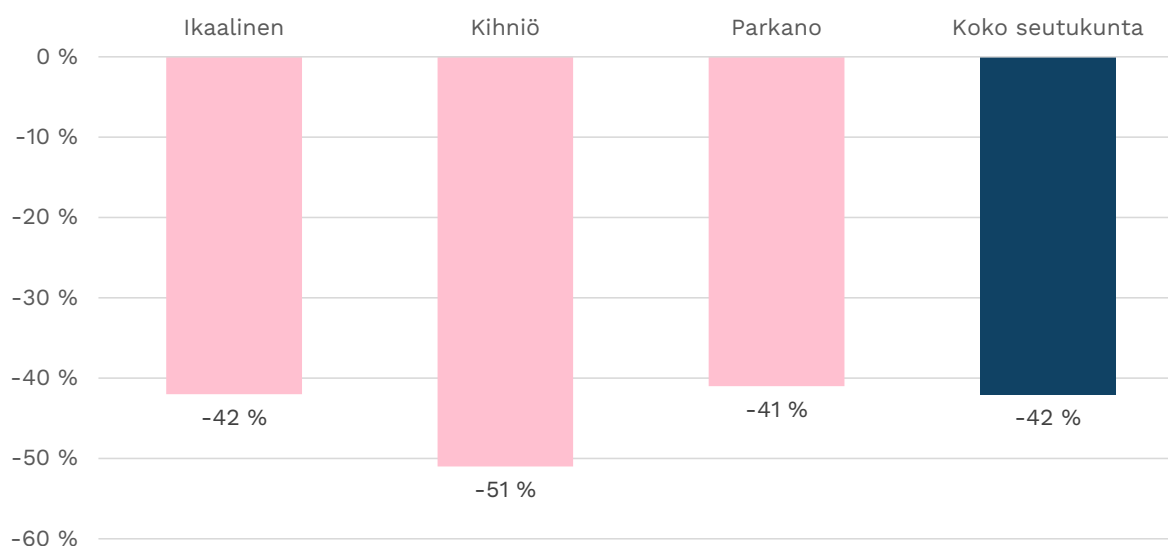
Luoteis-Pirkanmaan seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Ikaalinen, Kihniö ja Parkano), joista Ikaalisissa ja Parkanossa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 42 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 57).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 41 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 22). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Kuvio 57
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Luoteis-Pirkanmaan seutukunnan kunnat

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Luoteis-Pirkanmaan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 186. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Luoteis-Pirkanmaan seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 82 prosenttia. Laskennallisesti noin 35 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Taulukko 22	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Luoteis-Pirkanmaan seutukunta	187	170	129	108	-79	-42 %
	159	145	110	92	-67	-42 %

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna voidaan todeta, että Parkanossa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on jokseenkin sama kuin kunnan omien ensisijaisten hakijoiden määrä. Ikaalissa lukiopaikan vastaanotti noin 82 prosenttia oman kunnan hakijoiden määrästä.

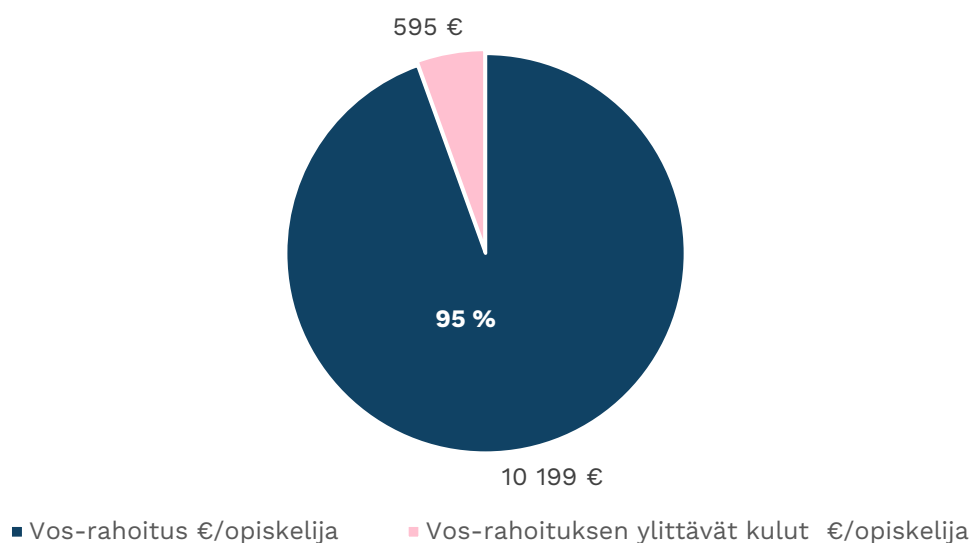
Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Luoteis-Pirkanmaan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 58) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

Kuvio 58
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Luoteis-Pirkanmaan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 794 € / opiskelija

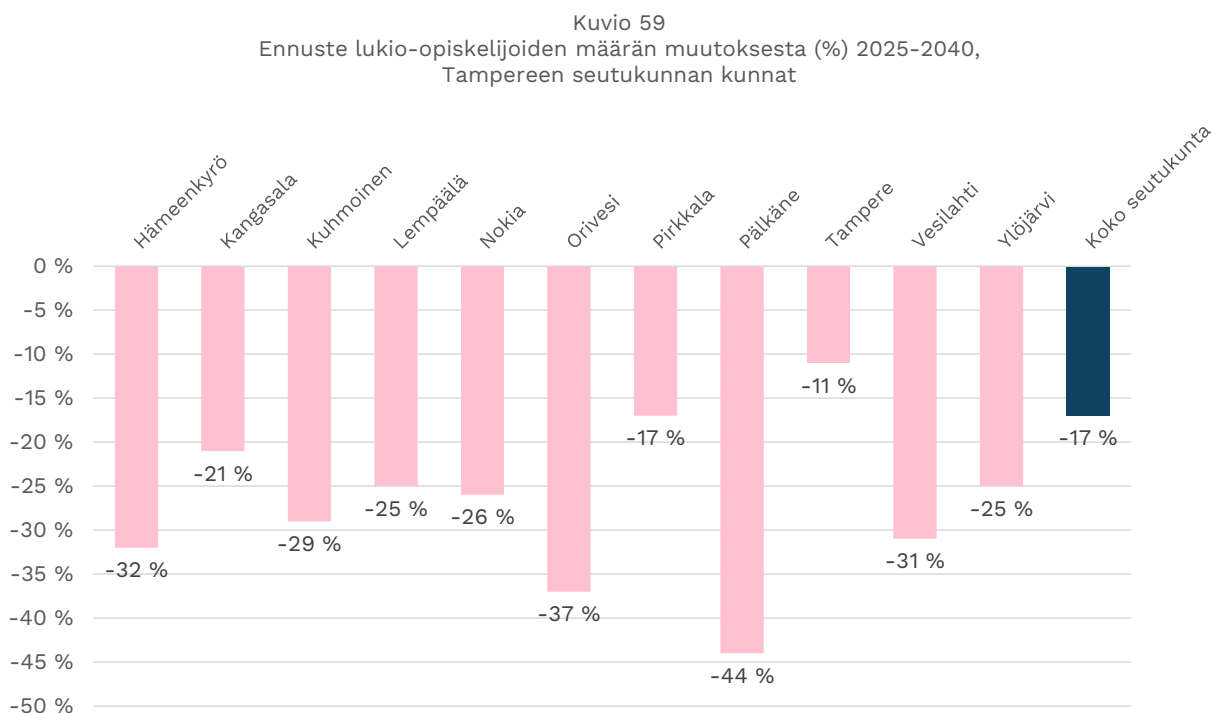

4.5.4 Tampereen seutukunta

Tampereen seutukuntaan kuuluu 11 kuntaa (Hämeenkyrö, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi), joissa lukiokoulutusta järjestetään kaikissa muissa kunnissa paitsi Vesilahdessa. Tampereella järjestetään myös ruotsinkielistä lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 17 prosenttia. Kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Tampereella ja voimakkainta Pälkäneellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 59).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 53 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 23). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Tampereen seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 9 126. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

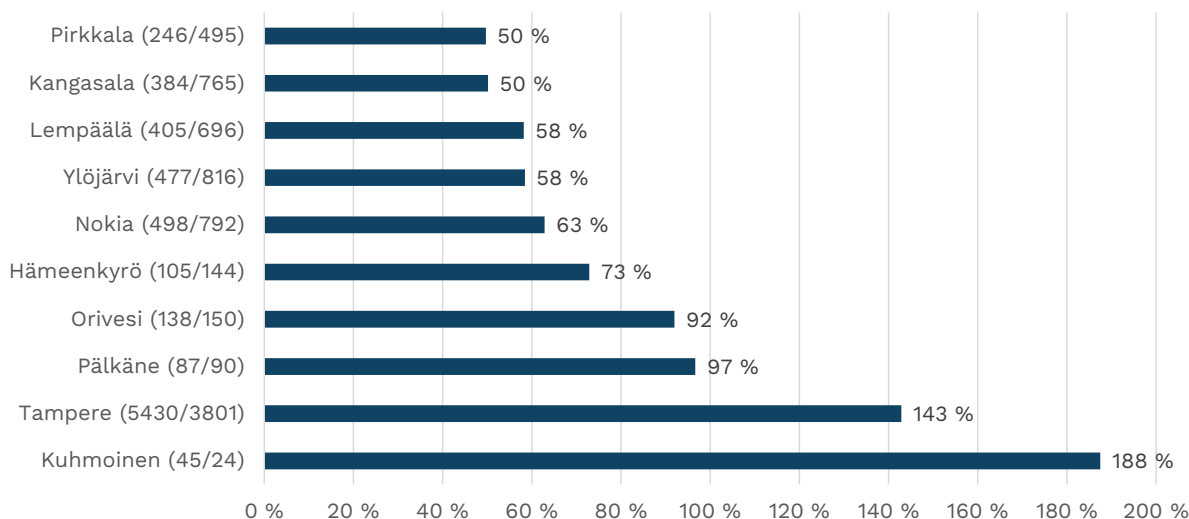
Tampereen seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 99 prosenttia. Laskennallisesti siis lukiopaikan omasta seutukunnasta on vastaanottanut likimain yhtä monta kuin seutukunnalla on ollut ensisijaisia lukiokoulutukseen hakijoita.

Taulukko 23	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Tampereen seutukunta	8199	8407	7044	6768	-1431	-17 %
	7815	8013	6714	6451	-1364	-17 %

Kun tarkastellaan Tampereen seutukuntaa kuntatasolla, huomataan, että sen kunnista Tampereella lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vuosina 2023–2025 ylittänyt ensisijaisien hakijoiden määrän 43 %:lla (Kuvio 60). Tampereella kuudella lukiolla on erityinen koulutustehtävä. Vastaava tilanne on Tampereen seutukunnan kunnista Kuhmoisissa (lukiossa myös ratsastuslinja), tosin siellä opiskelijamäärät ovat pieniä (24 hakijaa, 45 paikan vastaanottanutta). Seutukunnan kunnista puolestaan Kangasalla ja Pirkkalassa lukiopaikan kunnan lukiossa vastaanotti vain noin puolet ensisijaisien hakijoiden määrästä. Seutukunnan kunnista myös Ylöjärvellä on erityisen koulutustehtävän lukio.

Vaikka Tampereenkin seutukunnan opiskelijamäärät vuoteen 2040 mennessä ennusteen mukaan vähenevät, vähennys on prosentuaalisesti laskettuna yksi pienimmistä (17 %) Suomen seutukuntien joukossa. Tämä johtuu paitsi 16–18-vuotiaiden väestöennusteesta osaltaan myös siitä, että lukiokoulutukseen hakeutuvien määrä seutukunnassa on hyvällä tasolla eli yli maan keskiarvon ja että korkea prosentti seutukuntatasolla lukiokoulutukseen hakeneista vastaanottaa lukiopaikan omasta seutukunnasta.

Kuvio 60
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina
2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Tampereen seutukunnan kunnat

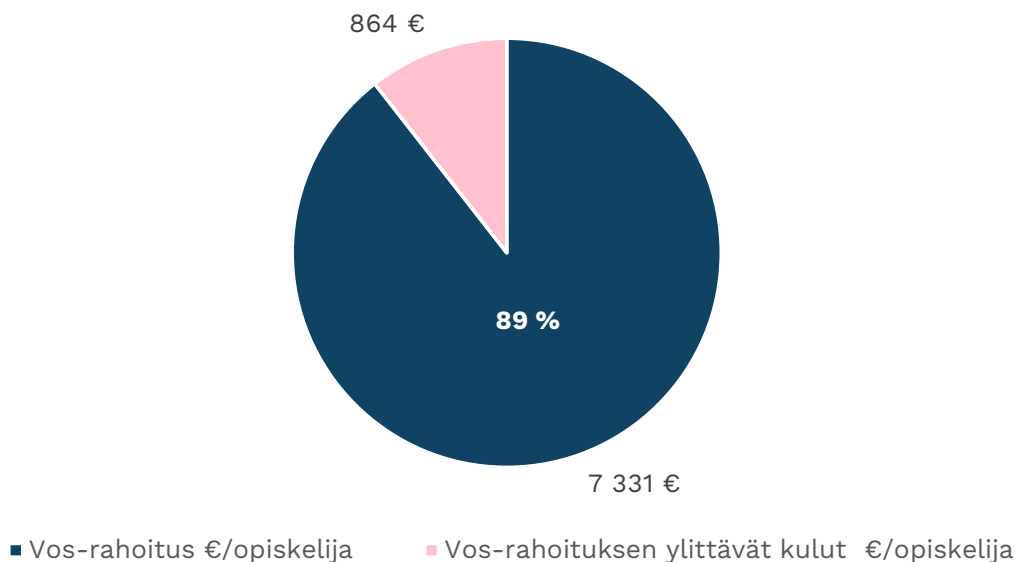

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 61) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 61
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Tampereen seutukunta
Käyttömenot yhteensä 8 195 € / opiskelija

4.5.5 Ylä-Pirkanmaan seutukunta

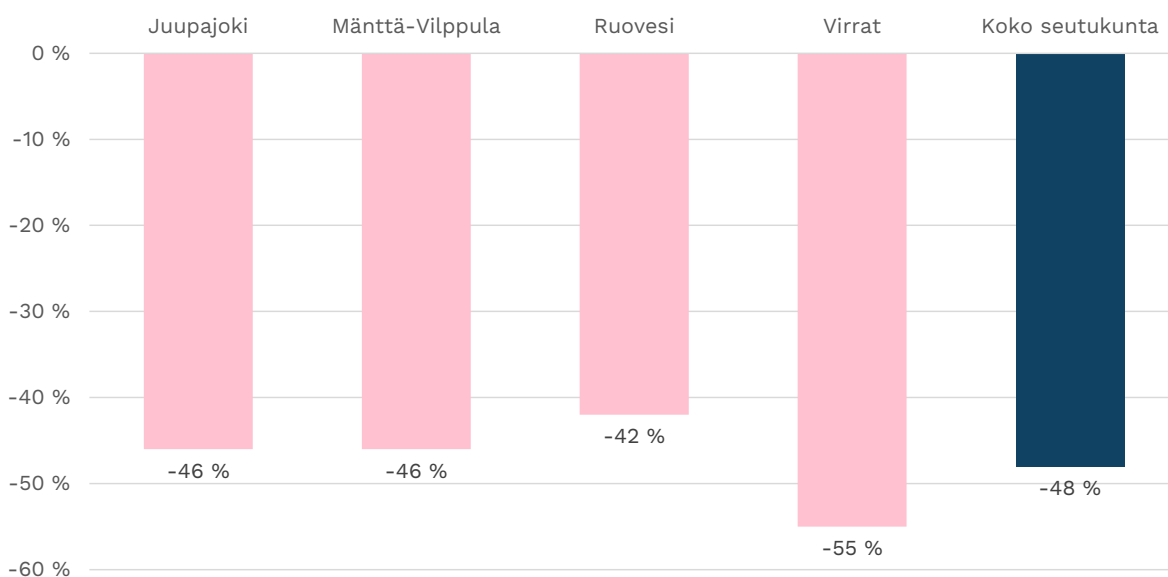
Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Ruovesi ja Virrat), joissa lukiokoulutusta järjestetään kaikissa muissa kunnissa paitsi Juupajoella.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 48 prosenttia. Kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Ruovedellä ja voimakkainta Virroilla. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 62).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 47 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 24). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Kuvio 62
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Ylä-Pirkanmaan seutukunnan kunnat

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Ylä-Pirkanmaan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 333. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Ylä-Pirkanmaan seutukunnassa ennusteet ovat varsin lähellä toisiaan, koska laskennallisesti lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vastaa ensisijaisten hakijoiden määrää koko seutukunnan tasolla. Kuntatasolla tosin eroja on, sillä Ruovedellä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on yli kaksinkertainen oman kunnan hakijoihin verrattuna. Mänttä-Vilppulassa ja Virroilla laskennallisesti noin neljä viidestä on ottanut lukiopaikan vastaan omasta kunnasta.

Taulukko 24	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Ylä-Pirkanmaan seutukunta	271	238	170	140	-131	-48 %
	288	253	181	149	-139	-48 %

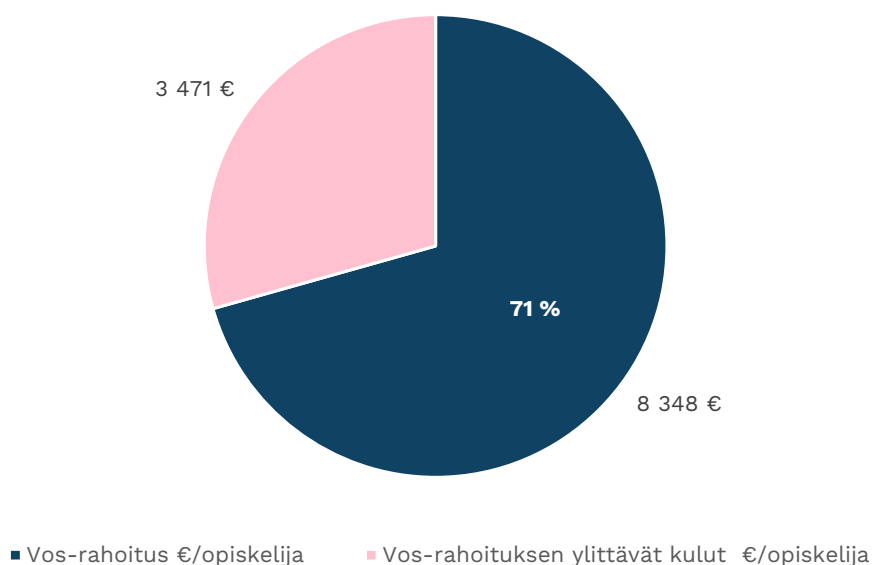
Ylä-Pirkanmaan vahvuutena on se, että seutukuntatasolla lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on tarkasteluvuosina vastannut lukiokoulutukseen hakijoiden määrää. Toisaalta ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Ylä-Pirkanmaan seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 63) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

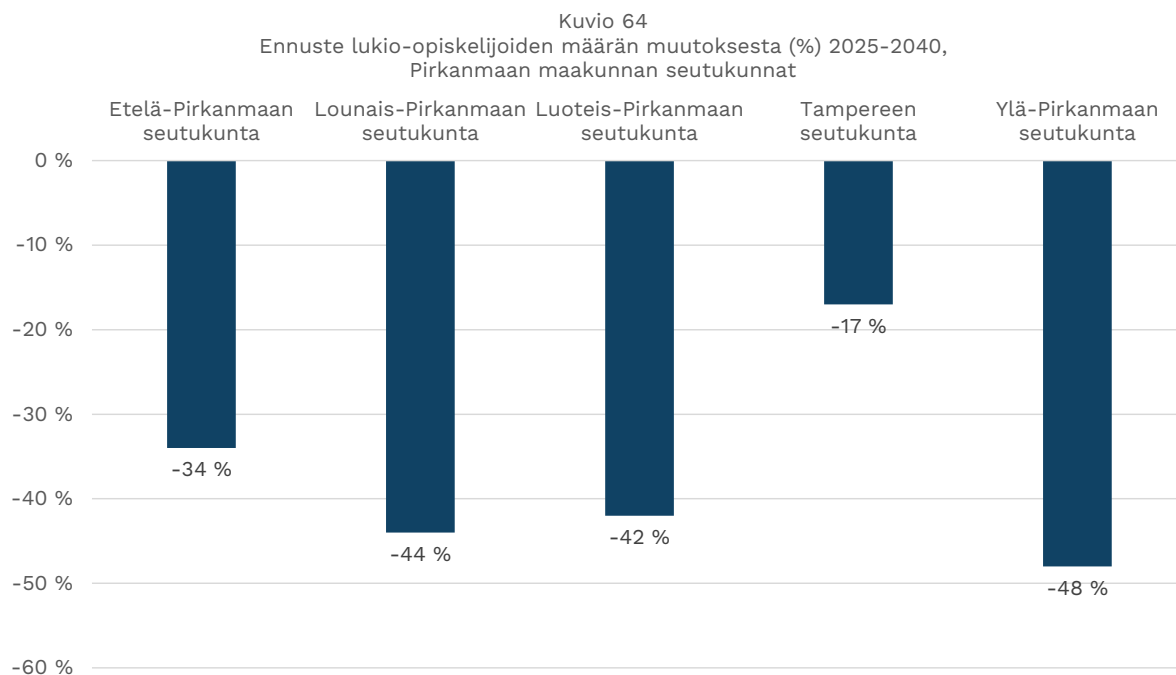
Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 63
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Ylä-Pirkanmaan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 11 819 € / opiskelija

4.5.6 Pirkanmaan maakunnan yhteenveto

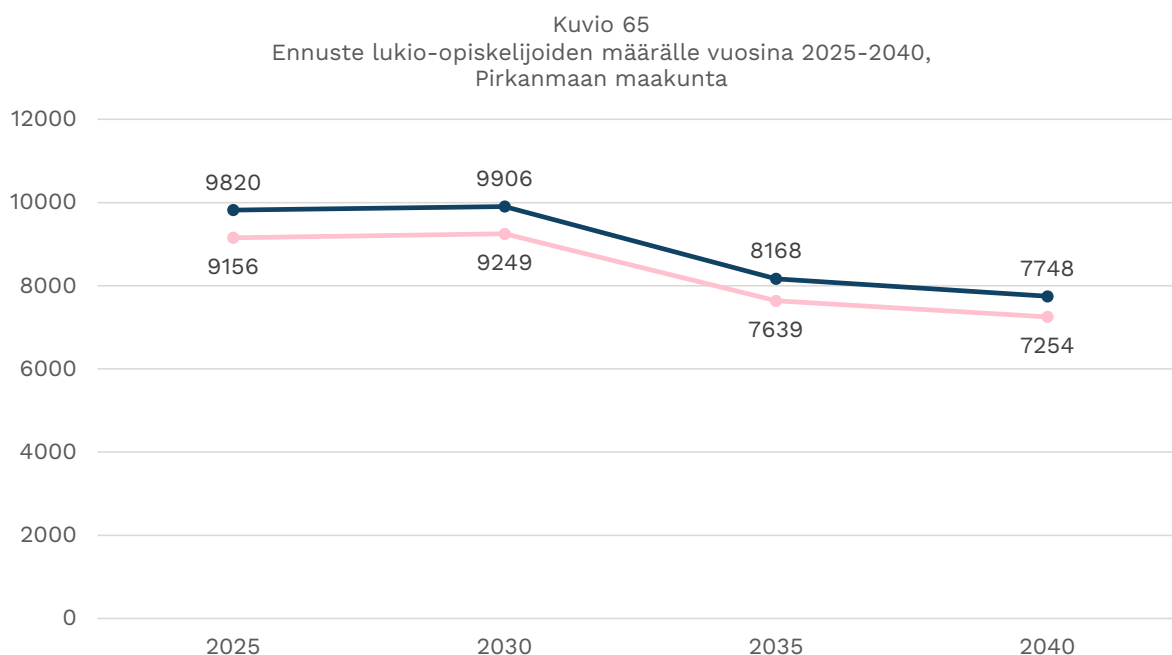
Koko Pirkanmaan maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 64).

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 25). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 25	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Etelä- Pirkanmaan seutukunta	761	740	552	505	-256	-34 %
	585	569	424	388	-197	-34 %
Lounais- Pirkanmaan seutukunta	402	351	273	227	-175	-44 %
	309	270	210	174	-135	-44 %
Luoteis- Pirkanmaan seutukunta	187	170	129	108	-79	-42 %
	159	145	110	92	-67	-42 %
Tampereen seutukunta	8199	8407	7044	6768	-1431	-17 %
	7815	8013	6714	6451	-1364	-17 %
Ylä-Pirkanmaan seutukunta	271	238	170	140	-131	-48 %
	288	253	181	149	-139	-48 %
Pirkanmaan maakunta	9820	9906	8168	7748	-2072	-21 %
	9156	9249	7639	7254	-1902	-21 %

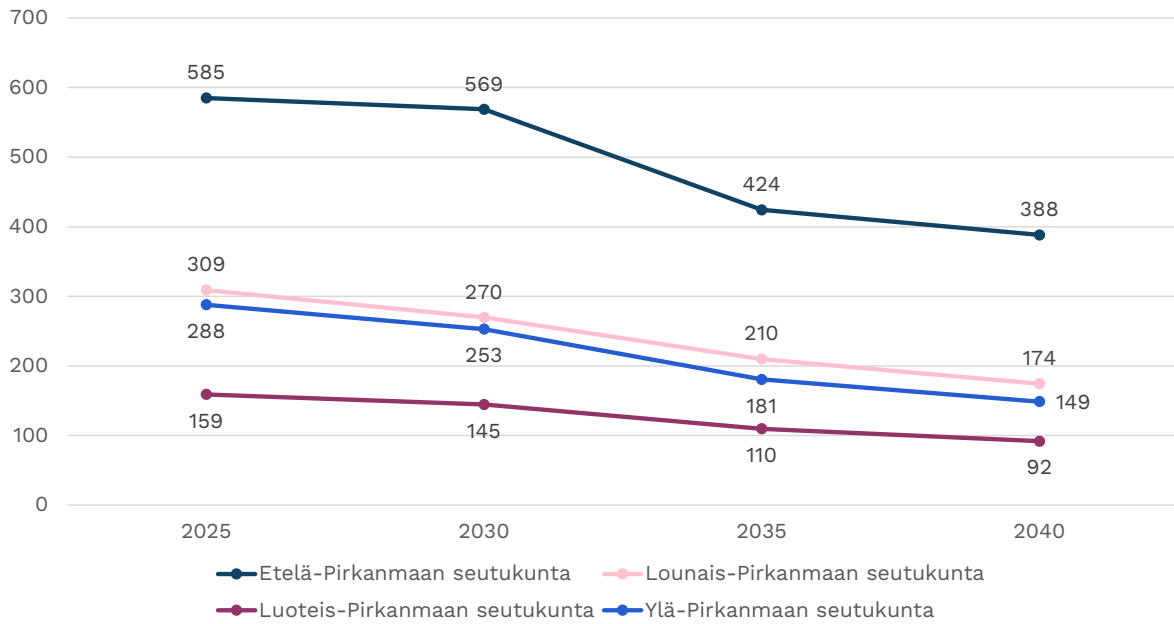
Alla oleva diagrammi (Kuvio 65) kuvaa ennustetta koko Pirkanmaan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä ensin jonkin verran kasvaisi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen opiskelijamäärä vähenisi, jyrkimmin välillä 2030–2035. Alun kasvu selittyy Tampereen seutukuntaa koskevilla luvuilla, joiden mukaan opiskelijamäärä siellä kyseisinä vuosina vielä kasvaisi. Muissa maakunnan seutukunnissa opiskelijamäärä ennusteen mukaan vähenisi jo vuodesta 2025 lähtien. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

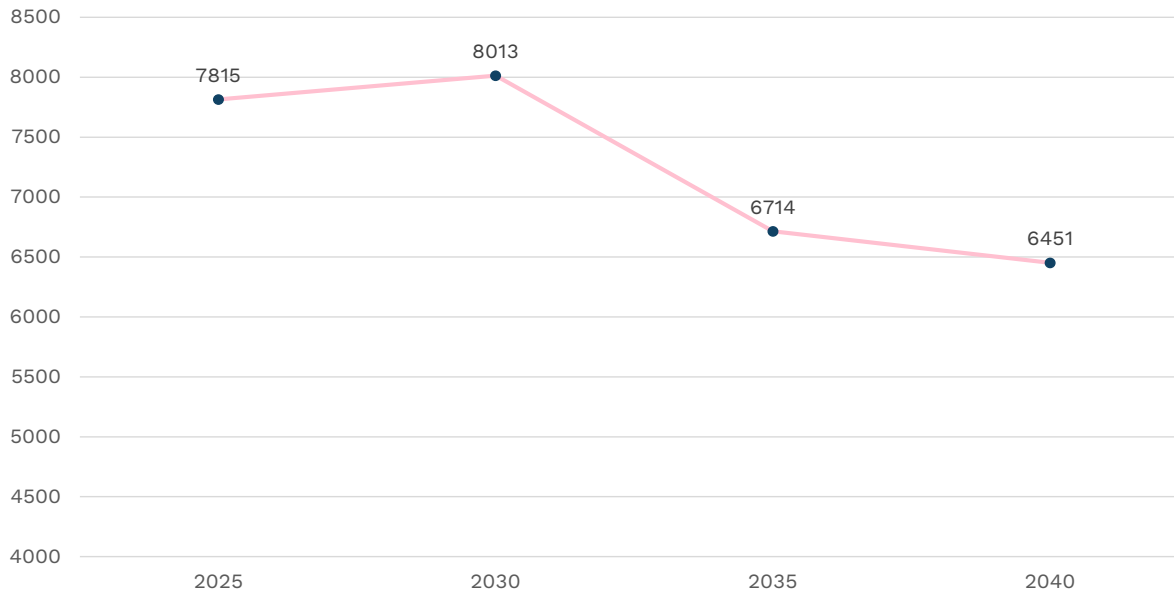
Seuraavissa diagrammeissa (Kuviot 66 ja 67) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa. Tampereen seutukunta on esitetty erikseen mittakaavasyistä.

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Pirkanmaan maakunnan kolmessa seutukunnassa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 68). Tampereen ja Ylä-Pirkanmaan seutukunnissa suhdeluku oli 100 prosenttia tai lähellä sitä.

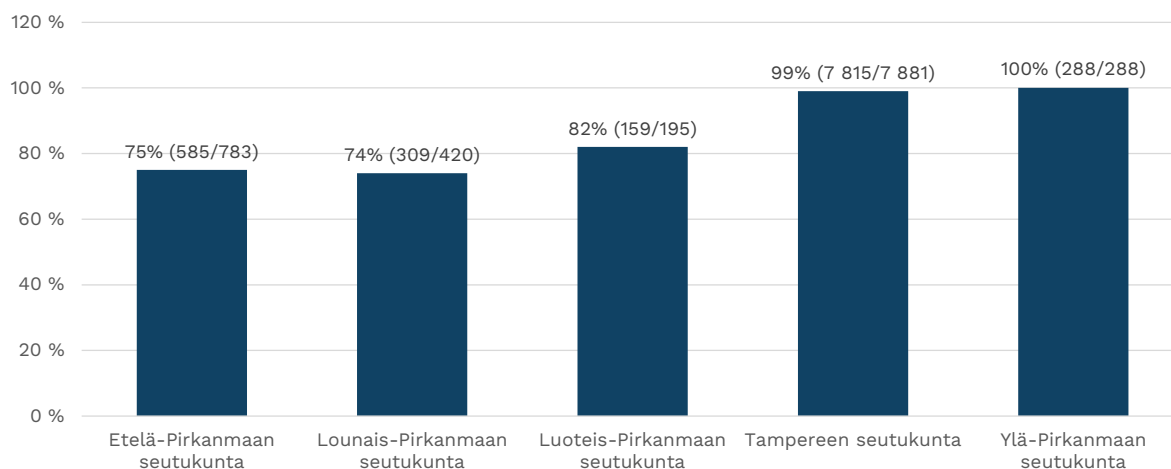
Kuvio 66
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Pirkanmaan maakunnan seutukunnat (paitsi Tampereen seutukunta)

Kuvio 67
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Tampereen seutukunta

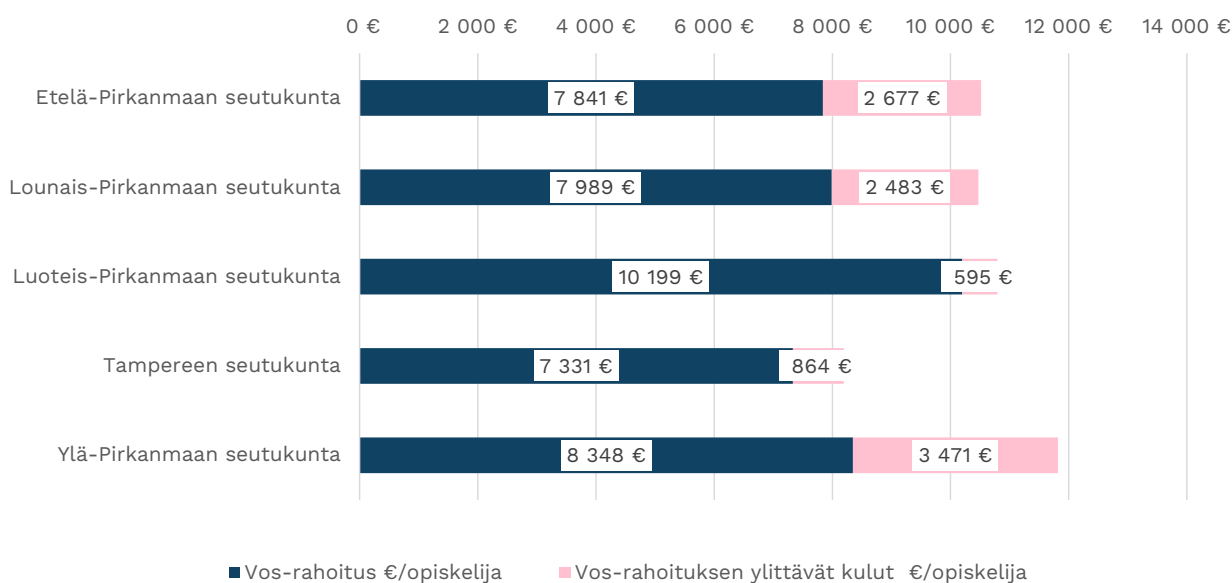
Kuvio 68
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina
2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Pirkanmaan maakunnan seutukunnat

Rahoitus

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 69) on esitetty Pirkanmaan maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustanuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Kuvio 69
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Pirkanmaan maakunnan seutukunnat

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet vajaasta 8 200 eurosta (Tampereen seutukunta) noin 11 800 euroon (Ylä-Pirkanmaan seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 71 prosentista (Ylä-Pirkanmaan seutukunta) 95 prosenttiin (Luoteis-Pirkanmaan seutukunta).

4.6 Päijät-Hämeen maakunta

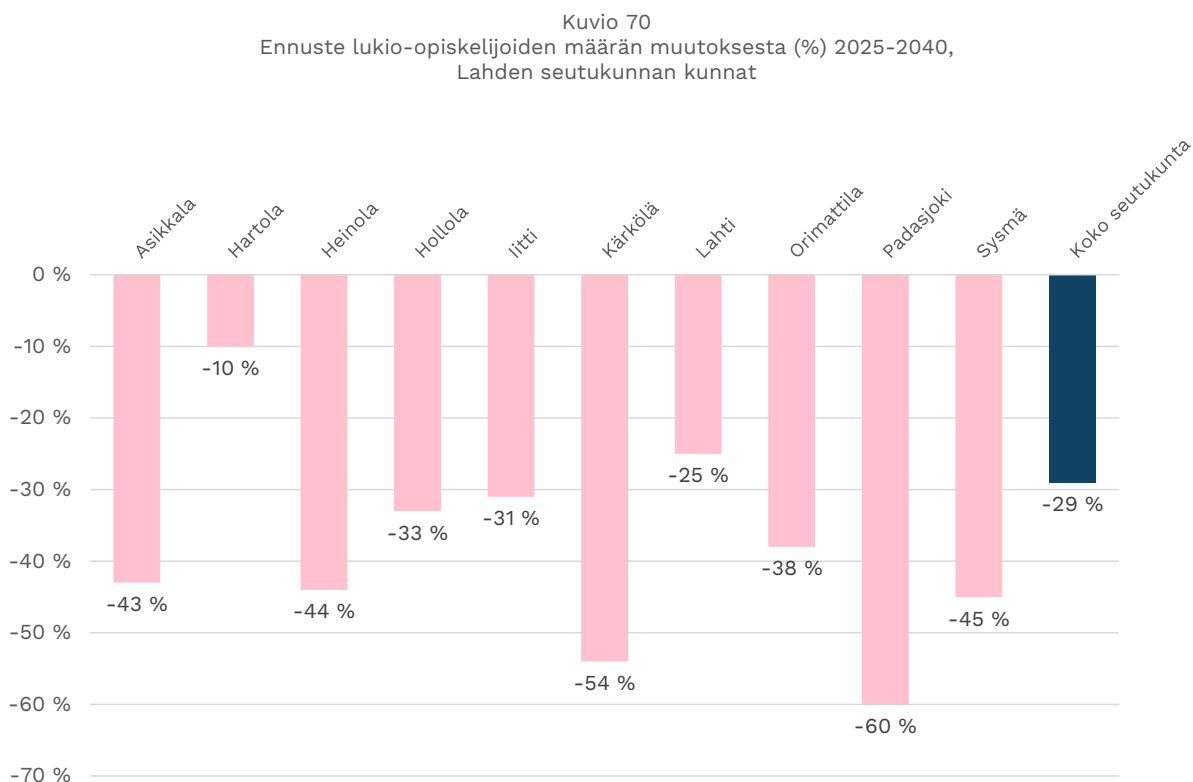
Päijät-Hämeen maakuntaan kuuluu yksi seutukunta eli Lahden seutukunta.

4.6.1 Lahden seutukunta

Lahden seutukuntaan kuuluu 10 kuntaa (Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Lahti, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä), joissa lukiokoulutusta järjestetään kaikissa muissa kunnissa paitsi Hollolassa ja Kärkölässä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 29 prosenttia. Kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Hartolassa ja voimakkainta Padasjoella. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuvioista (Kuvio 70).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 48 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 26). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste poh-

jautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

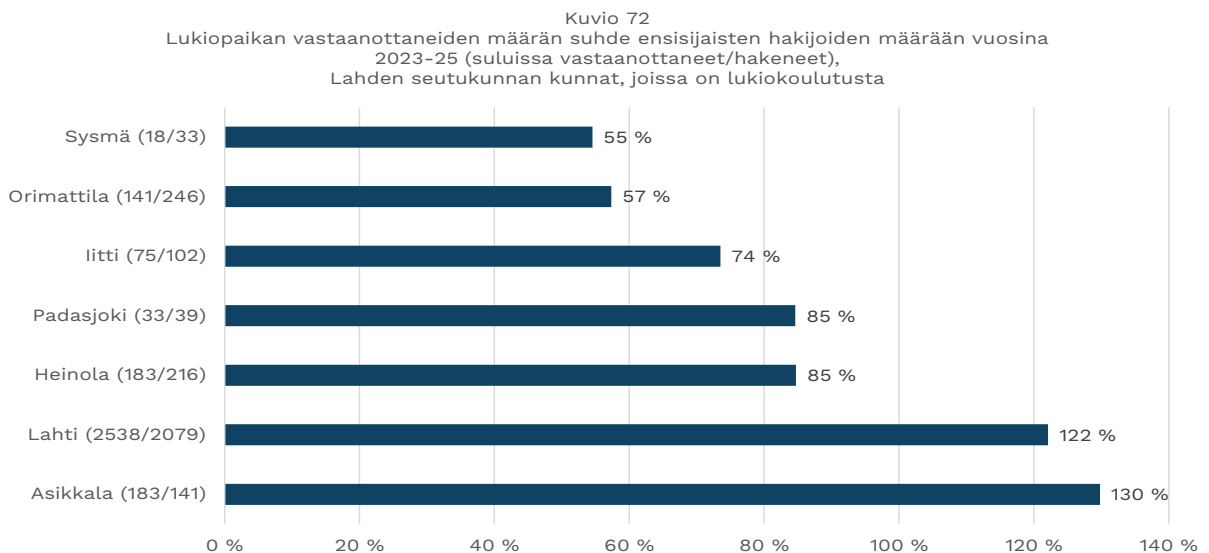
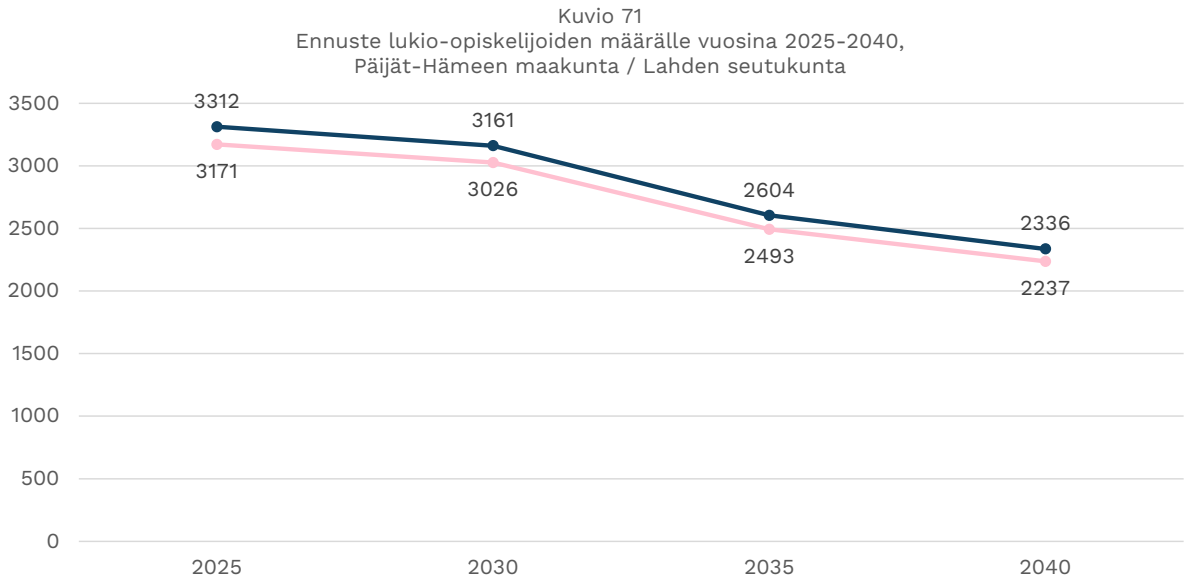
Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Lahden seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 3 459. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Lahden seutukunnassa ennusteet ovat varsin lähellä toisiaan, koska laskennallisesti lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vastaa varsin hyvin ensisijaisten hakijoiden määrää koko seutukunnan tasolla.

Taulukko 26	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Lahden seutukunta	3312	3161	2604	2336	-976	-29 %
	3171	3026	2493	2237	-934	-29 %

Seuraava diagrammi (Kuvio 71) kuvaa ennustetta koko Päijät-Hämeen maakunnan (Lahden seutukunnan) opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin lievemmin vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025.

Kun tarkastellaan Lahden seutukuntaa kuntatasolla, huomataan, että sen kunnista Lahdessa ja Asikkalassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vuosina 2023–2025 ylittänyt ensisijaisten hakijoiden määrän (Kuvio 72). Lahden kaupungissa neljällä lukiolla on erityinen koulutustehtävä tai -tehtäviä. Seutukunnan kunnista puolestaan Sysmässä ja Orimattilassa lukiopaikan kunnan lukiossa vastaanotti jonkin verran yli puolet ensisijaisten hakijoiden määrästä.

Seutukuntatasolla lukiopaikan vastaanottaneiden määrä suhteessa lukiokoulutukseen hakijoiden määrään on ollut Lahden seutukunnassa varsin hyvällä tasolla, sillä tilastollisesti vain noin 150 nuorta on vuosina 2023–2025 vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta.

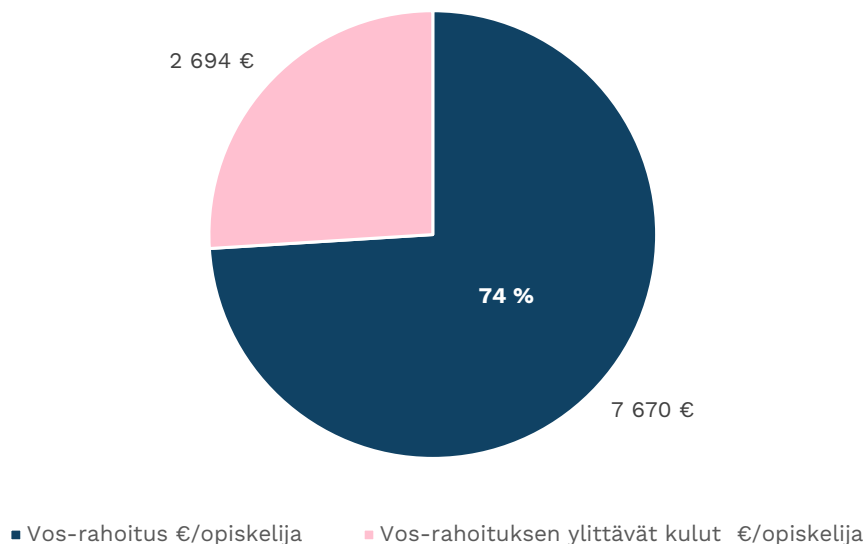
Toisaalta ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Lahden seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 73) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdattaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

Kuvio 73
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Päijät-Hämeen maakunta / Lahden seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 364 € / opiskelija

4.7 Kymenlaakson maakunta

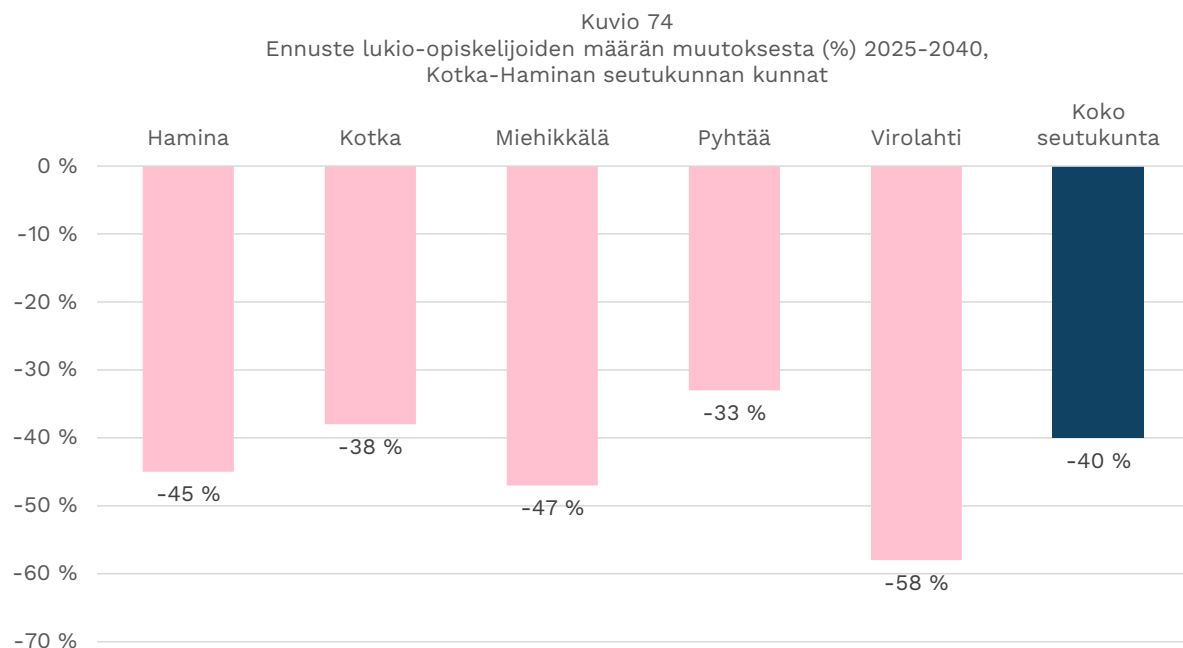
Kymenlaakson maakuntaan kuuluu kaksi seutukuntaa: Kotka-Haminan ja Kouvolan seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kumpaakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.7.3.

4.7.1 Kotka-Haminan seutukunta

Kotka-Haminan seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää ja Virolahti), joista lukiokoulutusta järjestetään Haminassa, Kotkassa ja Virolahdella. Kotkassa järjestetään myös ruotsinkielistä lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 40 prosenttia. Kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Pyhtäällä ja voimakkainta Virolahdella. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 74).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 49 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 27). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukiokoulutuksen ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden

osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kotka-Haminan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 1 200. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Kotka-Haminan seutukunnassa ennusteet ovat varsin lähellä toisiaan, koska laskennallisesti lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vastaa varsin hyvin ensisijaisten hakijoiden määrää koko seutukunnan tasolla. Kotkassa ja Virolahdella lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on jonkin verran ylittänyt oman kunnan hakijoiden määrän, Haminassa puolestaan hieman alittanut. Laskennallisesti noin 60 ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakenutta nuorta on vuosina 2023–2025 vastaanottanut lukiopaikan seutukunnan ulkopuolelta.

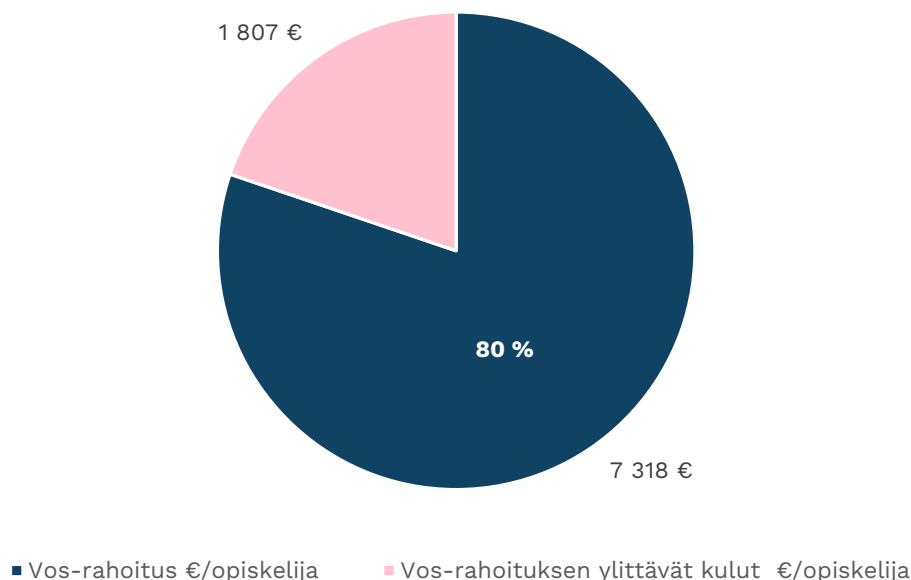
Taulukko 27	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kotka-Haminan seutukunta	1199	1101	842	721	-478	-40 %
	1152	1058	809	693	-459	-40 %

Kotka-Haminan seutukunnassa opiskelijamäärän väheneminen johtuu pääasiassa 16–18-vuotiaiden ikäluokan pienenemisestä, sillä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä suhteessa oman seutukunnan hakijoihin on hyvällä tasolla. Samoin ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla lähellä koko maan arvoa. Luonnollisesti molempia tekijöitä vielä vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevinä vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 75) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja

Kuvio 75
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kotka-Haminan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 125 € / opiskelija

ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakoitiin määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.7.2 Kouvolan seutukunta

Kouvolan seutukuntaan kuuluu vain yksi kunta eli Kouvola.

Seutukuntaa ja kuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 40 prosenttia.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Kouvolaissa noin 47 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 28). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kouvolan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 1 203. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Kouvola koskevat ennusteet ovat varsin lähellä toisiaan, koska lukiopaikan vastaanottaneiden määrä laskennallisesti on lähellä ensisijaisten hakijoiden määrää. Noin 110 nuorta on vuosina 2023–2025 ottanut vastaan lukiopaikan oman (seutu)kunnan ulkopuolelta.

Taulukko 28	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kouvolan seutukunta	1106	1067	841	669	-437	-40 %
	1008	972	766	610	-398	-40 %

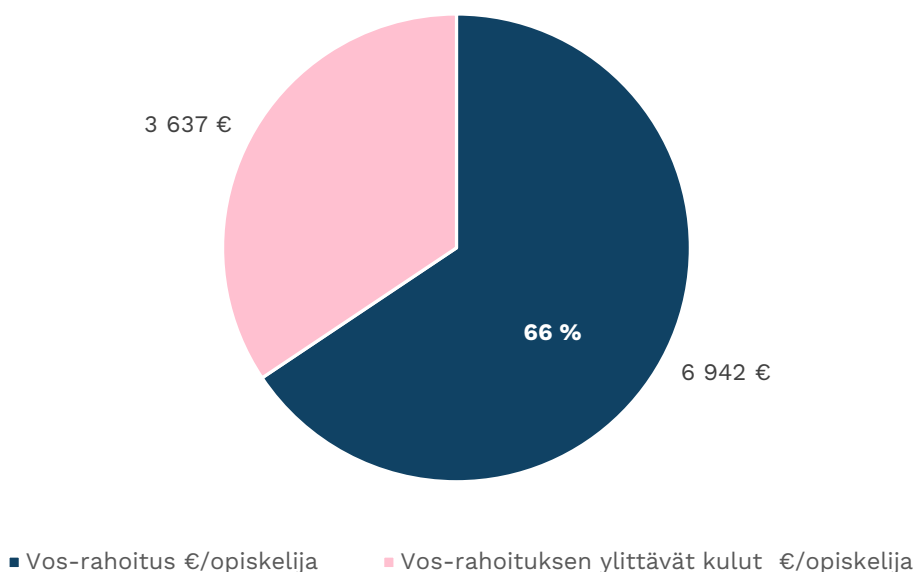
Kouvolan seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä suhteessa oman seutukunnan hakijoihin on varsin hyvällä tasolla. Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut jonkin verran koko maan arvoa pienempi. Näitä tekijöitä edelleen vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevana vuosina, vaikkakin opiskelijamäärän väheneminen tarkastelujaksolla johtuu pääasiassa 16–18-vuotiaiden ikäluokan pienenemisestä.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 76) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen

ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 76
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kouvolan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 579 € / opiskelija

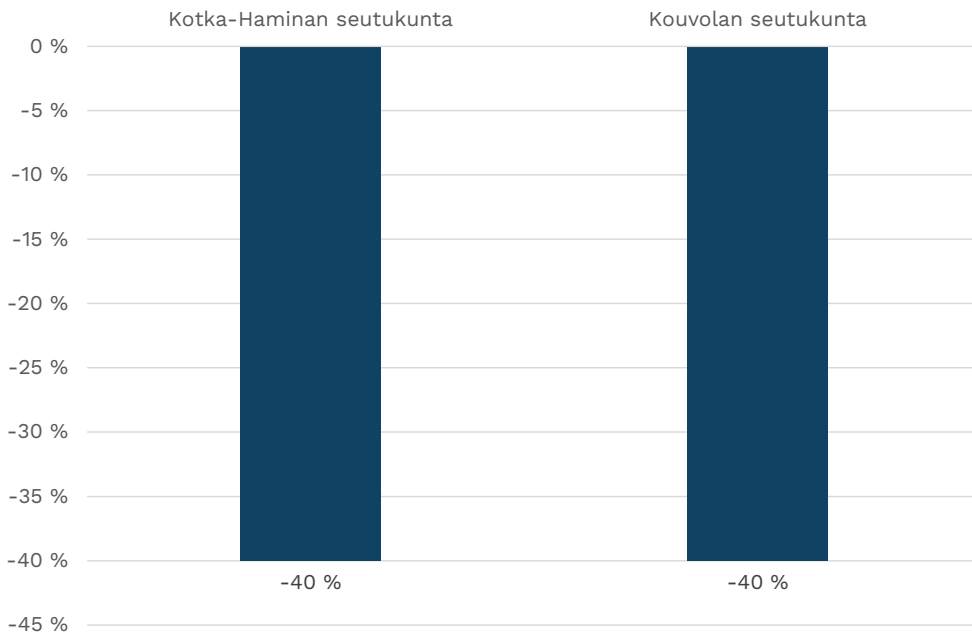

Kouvolassa kunnan oma lisärahoitus lukiokoulutuksen järjestämiseen on ollut varsin korkea, noin 34 prosenttia, kun se yleisimmillään Suomen seutukunnissa on 20–29 prosenttia. Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan hyvin haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.7.3 Kymenlaakson maakunnan yhteenveto

Koko Kymenlaakson maakunnan seutukuntaakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrässä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä seuraavassa kuviossa (Kuvio 77).

Kuvio 77
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Kymenlaakson maakunnan seutukunnat

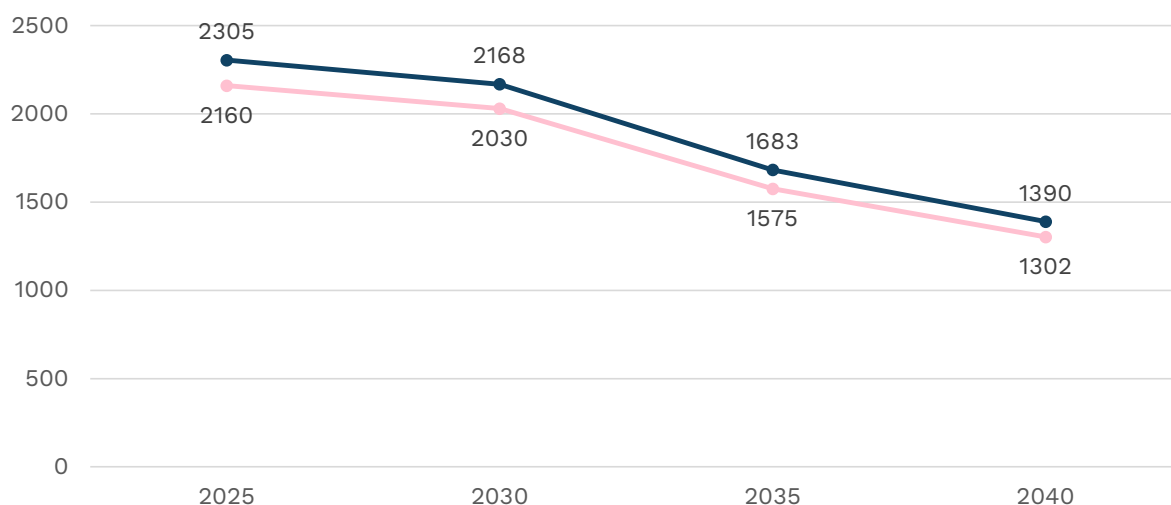

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 29). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 29	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kotka-Haminan seutukunta	1199	1101	842	721	-478	-40 %
	1152	1058	809	693	-459	-40 %
Kouvolan seutu- kunta	1106	1067	841	669	-437	-40 %
	1008	972	766	610	-398	-40 %
Kymenlaakson maakunta	2305	2168	1683	1390	-915	-40 %
	2160	2030	1575	1302	-858	-40 %

Seuraava diagrammi (Kuvio 78) kuvaa ennustetta koko Kymenlaakson maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin lievästi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

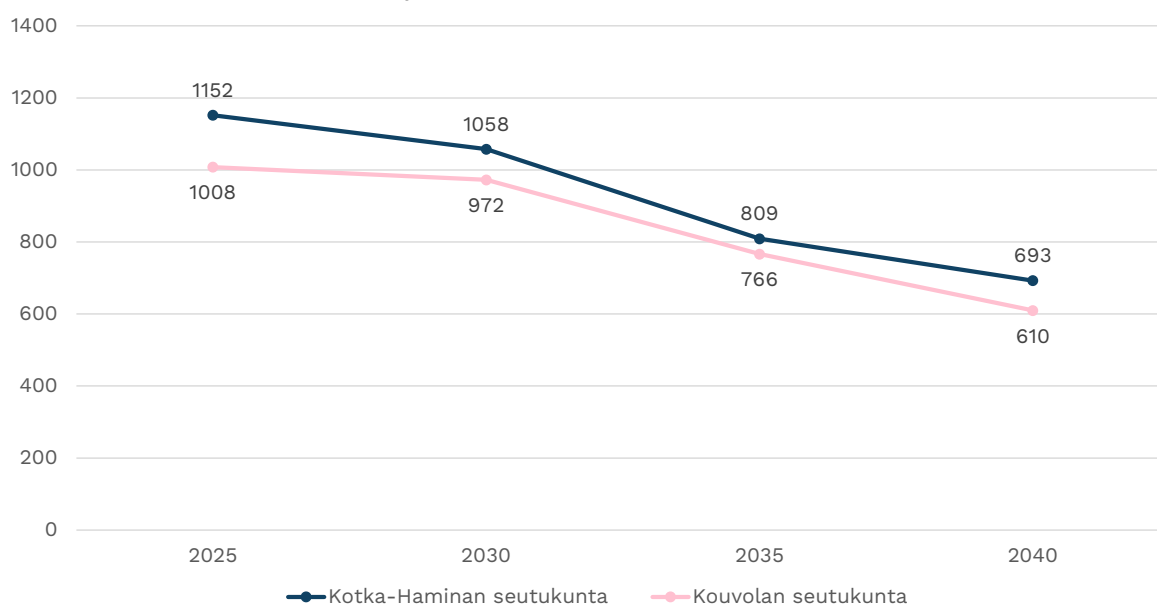
Kuvio 78
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Kymenlaakson maakunta

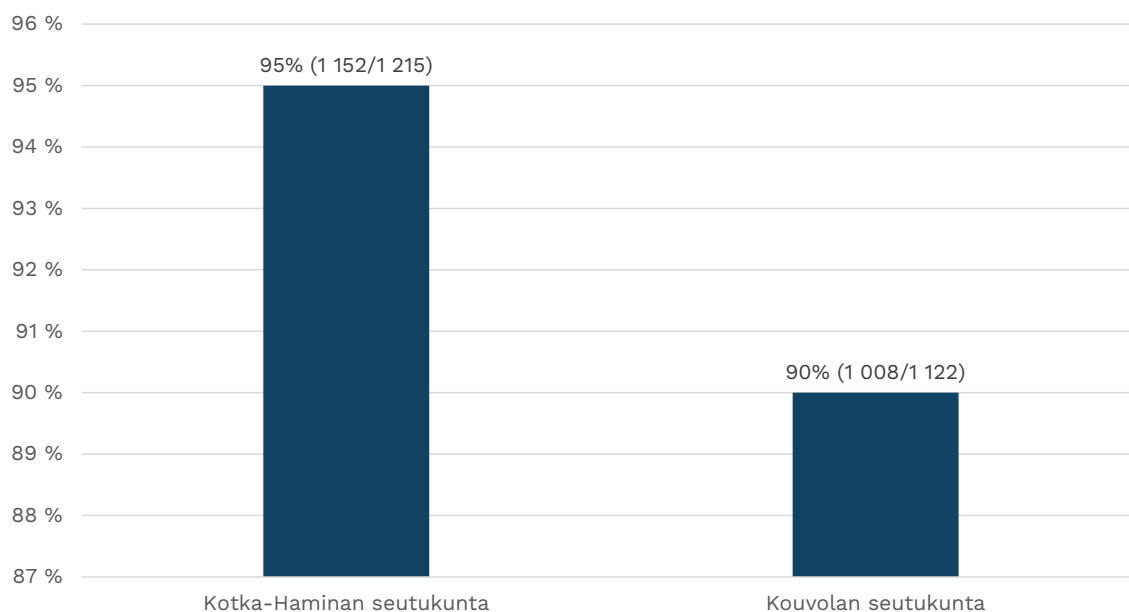
Alla olevassa diagrammissa (Kuvio 79) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää eri seutukuntien alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Kymenlaakson maakunnan molemmissa seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti jonkin verran vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 80).

Kuvio 79
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Kymenlaakson maakunnan seutukunnat

Kuvio 80
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina
2023–25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Kymenlaakson maakunnan seutukunnat

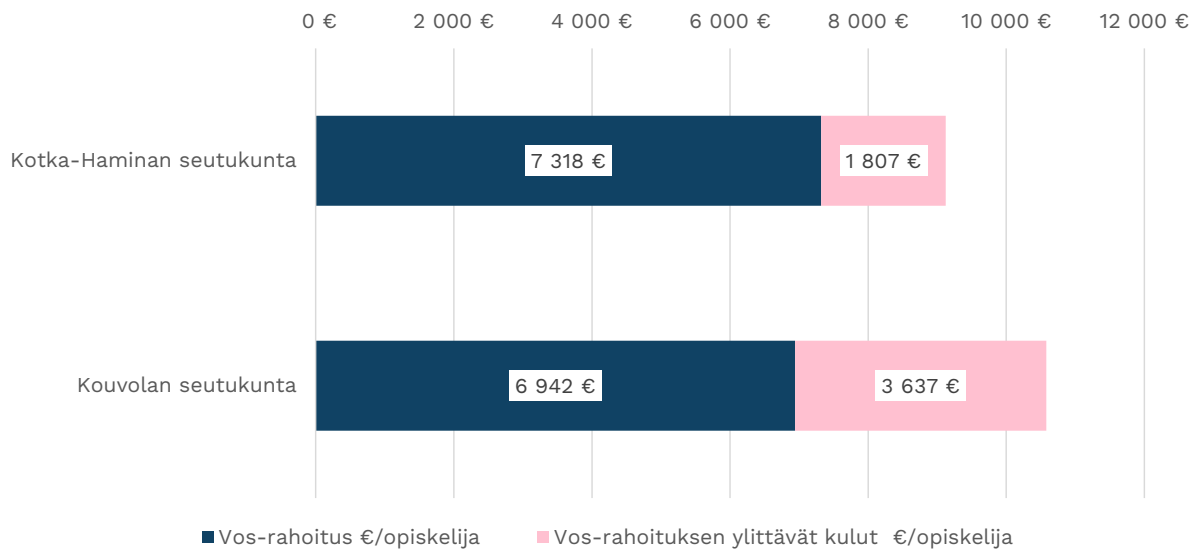
Maakunnan seutukunnissa ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätäkin osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevana.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 81) on esitetty Kymenlaakson maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet runsaasta 9 000 eurosta (Kotka-Haminan seutukunta) noin 10 600 euroon (Kouvolan seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 66 prosentista (Kouvolan seutukunta) 80 prosenttiin (Kotka-Haminan seutukunta).

Kuvio 81
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kymenlaakson maakunnan seutukunnat

4.8 Etelä-Karjalan maakunta

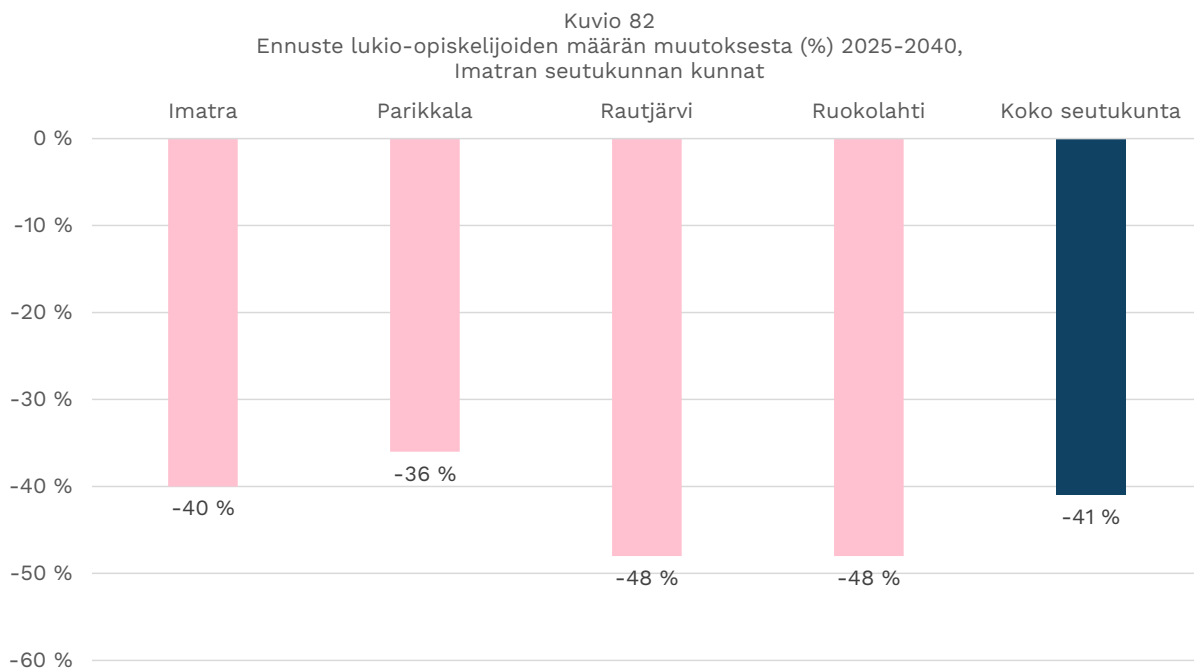
Etelä-Karjalan maakuntaan kuuluu kaksi seutukuntaa: Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kumpaakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.8.3

4.8.1 Imatran seutukunta

Imatran seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Imatra, Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti), joissa lukiokoulutusta järjestetään muissa seutukunnan kunnissa paitsi Ruokolahdella.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 41 prosenttia. Kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Parikkalassa ja voimakkainta Rautjärvellä ja Ruokolahdella. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 82).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 42 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 30). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi

otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Imatran seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 420. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Imatran seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä koko seutukunnan tasolla vuosina 2023–2025 on ylittänyt ensisijaisten lukiokoulutukseen hakeneiden määrän, mistä syystä alemman ennusterivin arviot opiskelijamäärille ovat korkeampia.

Kuntatasolla tosin eroja on, sillä Parikkalassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut yli kaksinkertainen oman kunnan hakijoihin verrattuna ja Imatralla noin neljänneksen korkeampi. Rautjärvellä noin neljä viidestä on ottanut lukiopaikan vastaan omasta kunnasta. Imatralla toimii yksi erityisen koulutustehtävän saanut lukio.

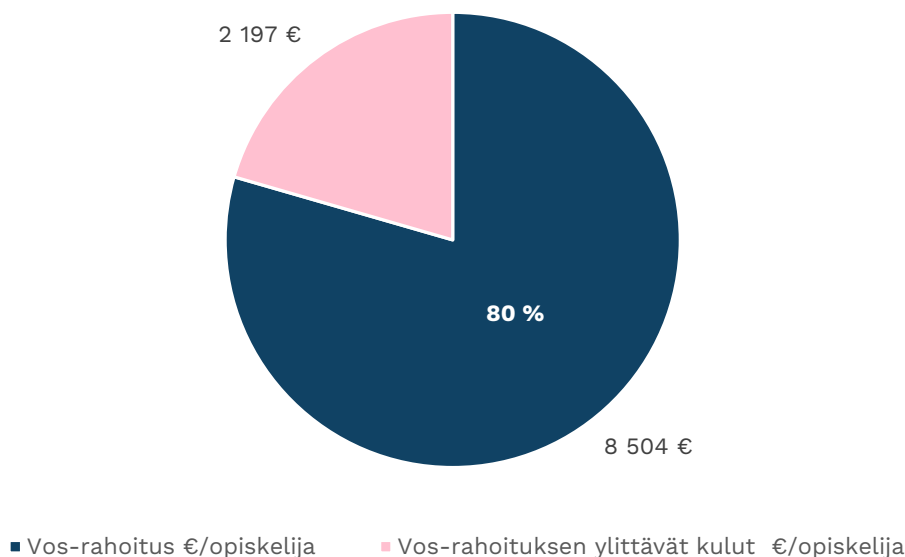
Taulukko 30	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Imatran seutukunta	403	374	286	236	-167	-41 %
	447	415	317	262	-185	-41 %

Vaikka lukiopaikan vastaanottaneiden määrä verrattuna lukiokoulutukseen hakeneiden määrään on Imatran seutukunnassa ollut tarkasteluvuosina hyvällä tasolla, on toisaalta ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 ollut Imatran seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi. Tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 83) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja

Kuvio 83
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Imatran seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 701 € / opiskelija

ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

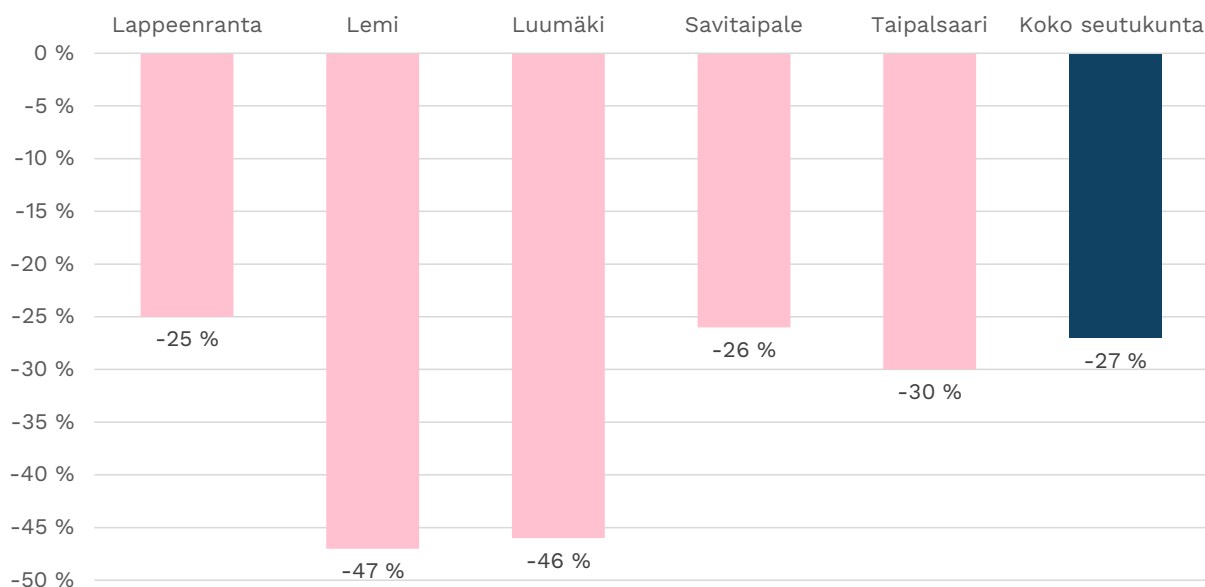
Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakoitua määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.8.2 Lappeenrannan seutukunta

Lappeenrannan seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale ja Taipalsaari), joista lukiokoulutusta järjestetään Lappeenrannassa, Luumäellä ja Savitaipaleella.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 27 prosenttia. Kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Lappeenrannassa ja Savitaipaleella ja voimakkainta Lemillä ja Luumäellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuvioista (Kuvio 84).

Kuvio 84
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Lappeenrannan seutukunnan kunnat

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 52 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 31). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Lappeenrannan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 1 440. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Lappeenrannan seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 85 prosenttia. Laskennallisesti noin 220 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Kuntatasolla tosin eroja on, sillä Savitaipaleella lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut noin puolitoistakertainen oman kunnan hakijoihin verrattuna. Luumäellä noin kaksi

kolmasosaa hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta kunnasta, Lappeenrannassa noin yhdeksän kymmenestä.

Taulukko 31	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Lappeenrannan seutukunta	1462	1486	1190	1068	-394	-27 %
	1200	1220	977	877	-323	-27 %

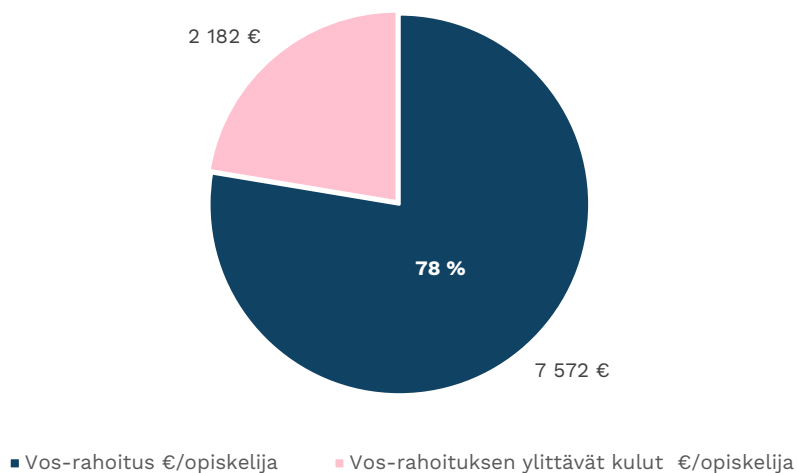
Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

Sen sijaan ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Lappeenrannan seutukunnassa hyvällä tasolla eli samaa tasoa kuin koko valtakunnan keskiarvo.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 85) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/

Kuvio 85
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Lappeenrannan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 755 € / opiskelija

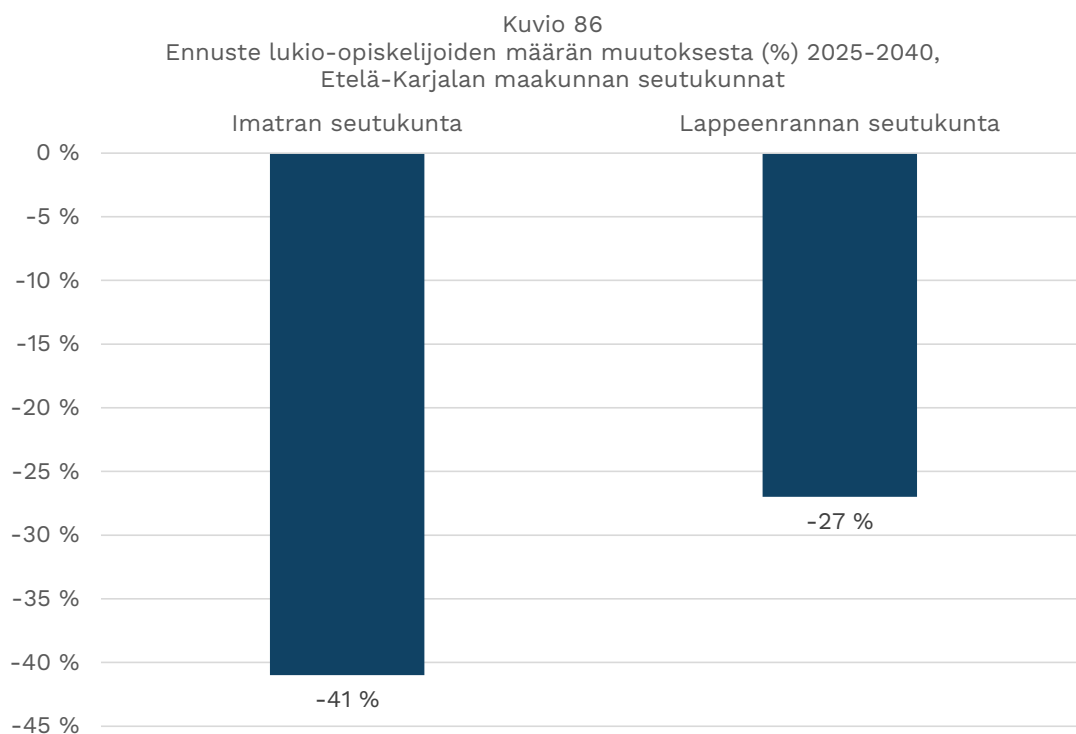

opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Taloussuunnitelmien heiketyksessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

4.8.3 Etelä-Karjalan maakunnan yhteenveto

Koko Etelä-Karjalan maakunnan seutukuntaakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrässä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 86).

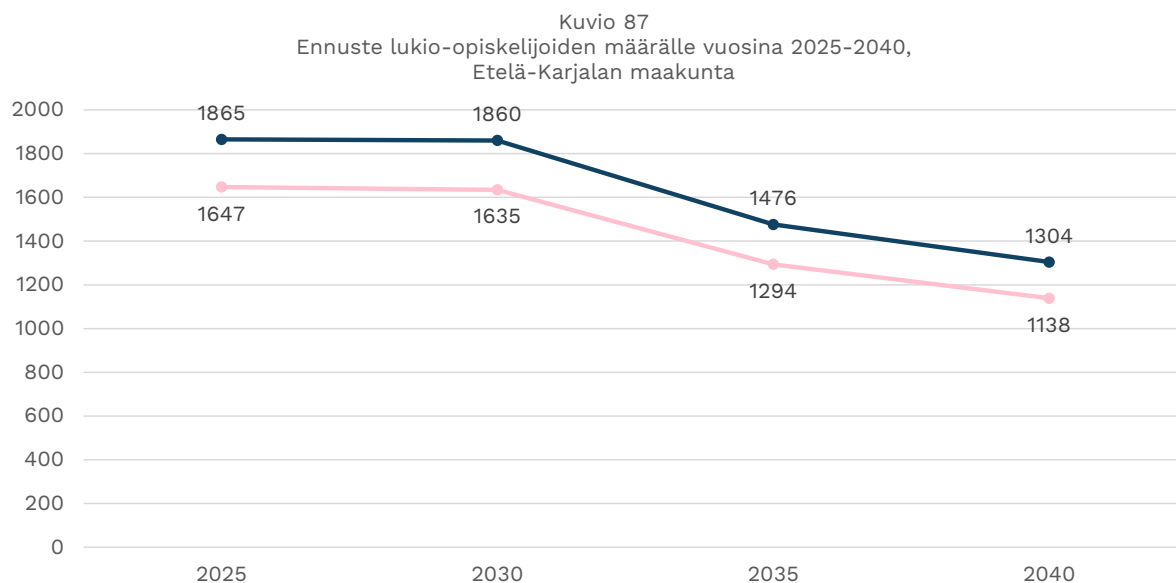

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 32). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

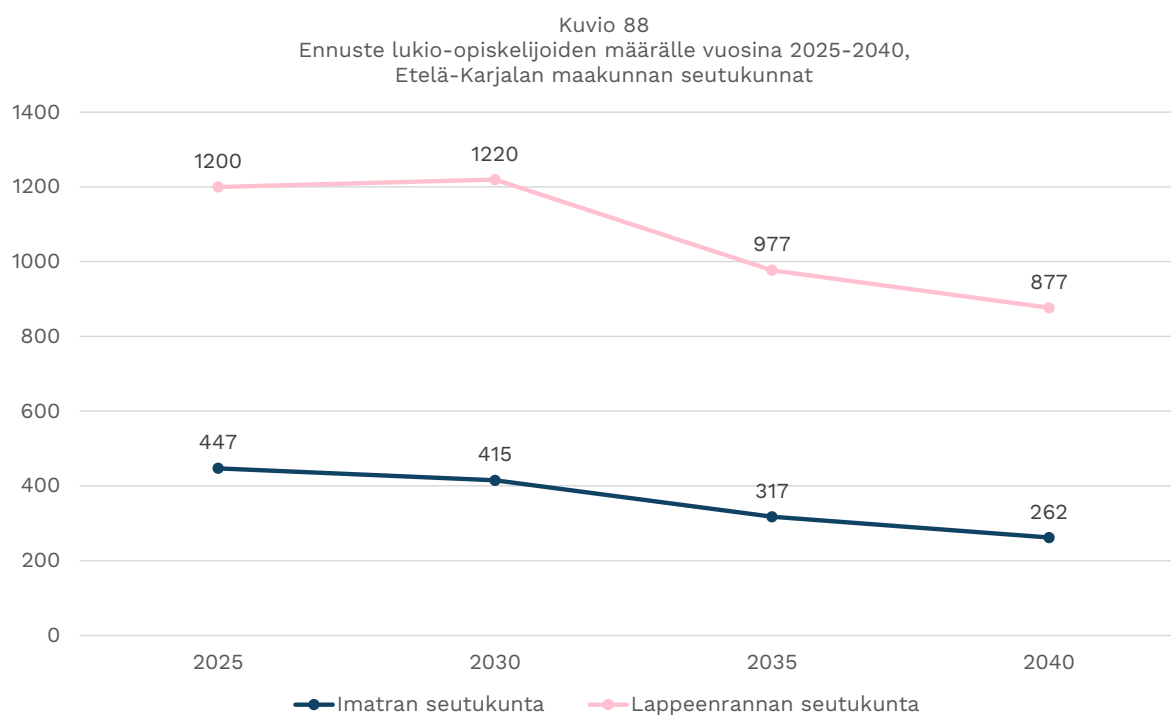
Taulukko 32	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Imatran seutukunta	403	374	286	236	-167	-41 %
	447	415	317	262	-185	-41 %
Lappeenrannan seutukunta	1462	1486	1190	1068	-394	-27 %
	1200	1220	977	877	-323	-27 %
Etelä-Karjalan maakunta	1865	1860	1476	1304	-561	-30 %
	1647	1635	1294	1138	-509	-31 %

Seuraava diagrammi (Kuvio 87) kuvaa ennustetta koko Etelä-Karjalan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä pysyisi lähes ennallaan vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen opiskelijamäärä vähenisi, jyrkimmin välillä 2030–2035. Alun kasvu selittyy Lappeenrannan seutukuntaa koskevilla luvuilla, joiden mukaan opiskelijamäärä siellä kyseisinä vuosina lievästi kasvaisi. Ylempi kuvaaja (sininen)

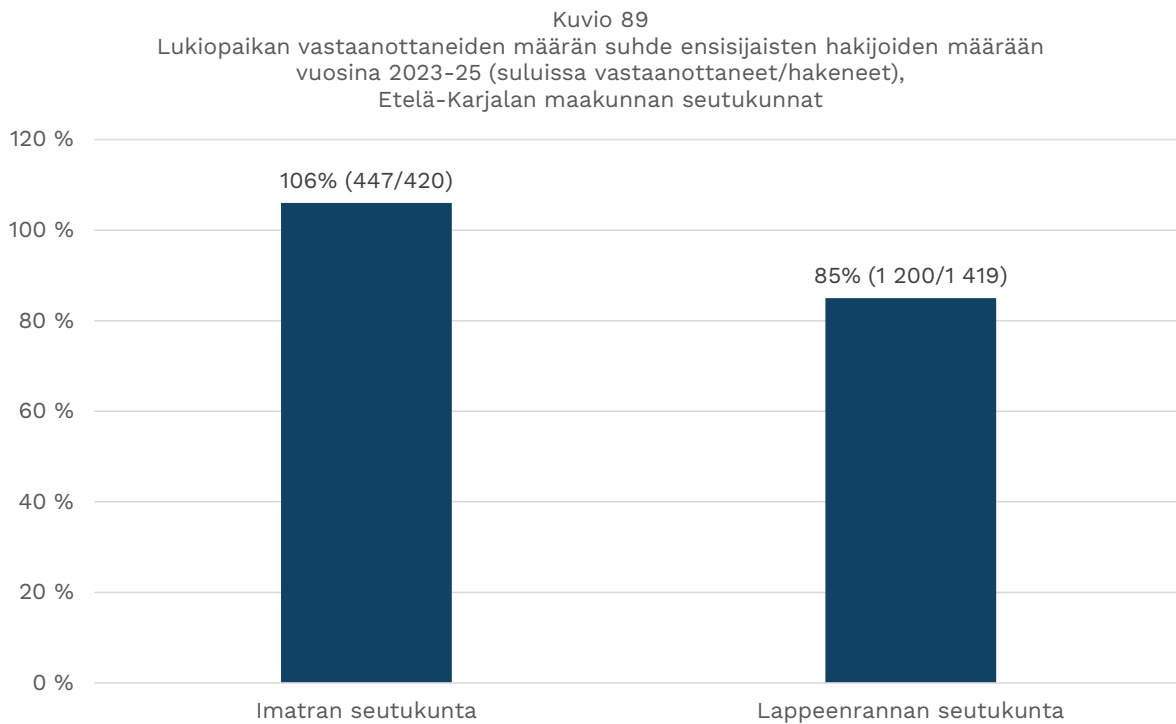
kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Alla olevassa diagrammissa (Kuvio 88) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää eri seutukunnissa toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että maakunnan toisessa seutukunnassa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 ja toisessa seutukunnassa enemmän (Kuvio 89).

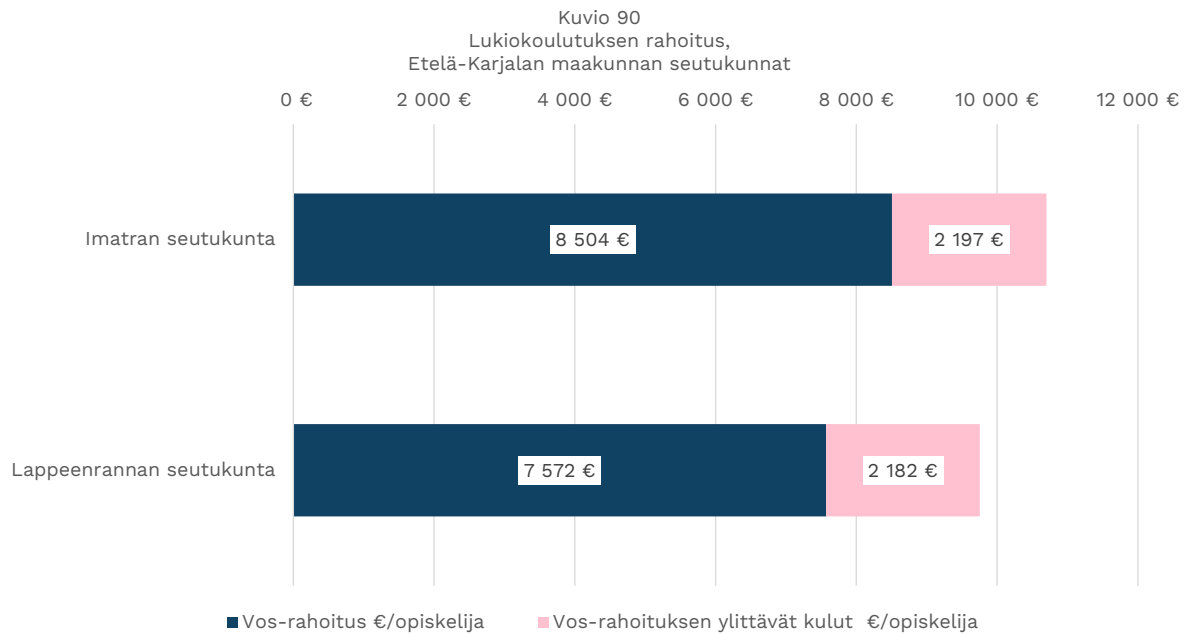
Vastaavasti toisessa maakunnan seutukunnassa ensisijaisten lukiokoulutukseen hakijoiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa selvästi alempi (Imatran seutukunta 42 %) ja toisessa koko maan keskiarvon tienoilla (Lappeenrannan seutukunta 52 %).

Näin ollen seutukunnan mukaan opiskelijamääriä voisi olla mahdollista kasvattaa joko vahvistamalla lukiopaikan vastaanottaneiden määrää oman seutukunnan lukioissa tai kasvattamalla ylipäänsä lukiokoulutukseen hakeutuvien määrää.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 90) on esitetty Etelä-Karjalan maakunnan seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet runsaasta 9 700 eurosta (Lappeenrannan seutukunta) noin 10 700 euroon (Imatran seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 78 prosentista (Lappeenrannan seutukunta) 80 prosenttiin (Imatran seutukunta).

4.9 Etelä-Savon maakunta

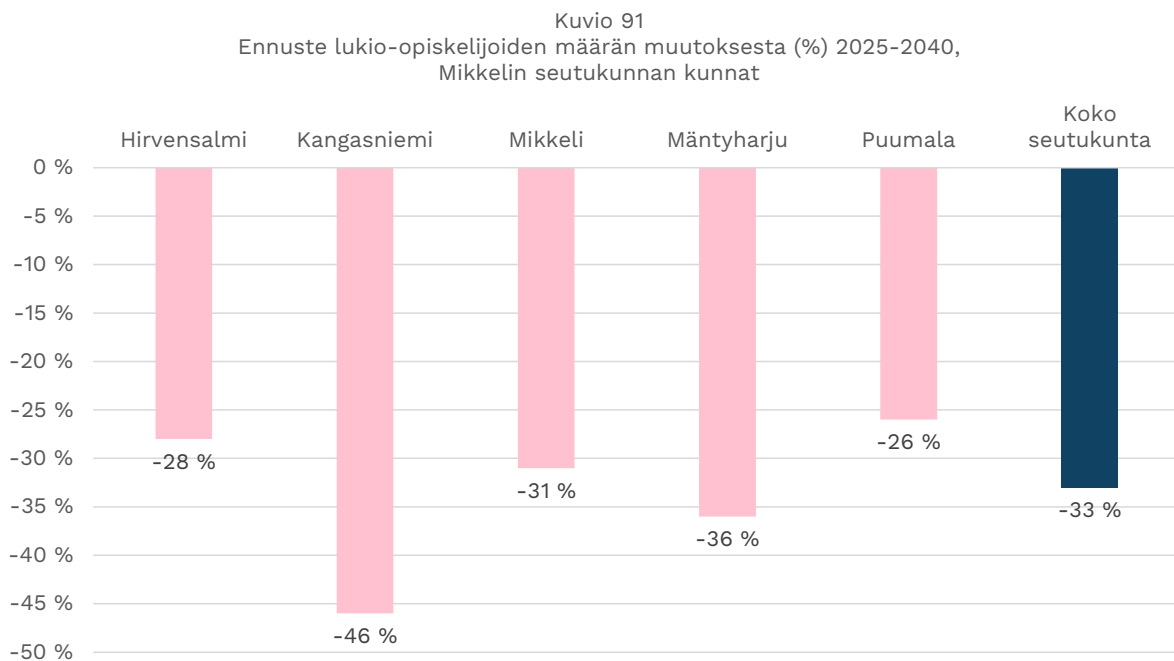
Etelä-Savon maakuntaan kuuluu kolme seutukuntaa: Mikkelin, Pieksämäen ja Savonlinnan seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.9.4.

4.9.1 Mikkelin seutukunta

Mikkelin seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Hirvensalmi, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju ja Puumala), joista lukiokoulutusta järjestetään Kangasniemellä, Mikkelissä ja Mäntyharjulla.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 33 prosenttia. Kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Puumalassa ja voimakkainta Kangasniemellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 91).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 48 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 33). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi

otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Mikkelin seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 954. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Mikkelin seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 83 prosenttia. Laskennallisesti noin 170 nuorta on vuosina 2023–2025 vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta.

Kuntatasolla tosin on eroja, sillä Mäntyharjulla lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut noin neljänneksen suurempi kuin oman kunnan hakijoiden määrä. Mäntyharjulla ja Mikkelissä 8–9 kymmenestä hakijasta on ottanut vastaan lukiopaikan omasta kunnasta.

Taulukko 33	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Mikkelin seutukunta	977	961	776	659	-318	-33 %
	810	797	643	546	-264	-33 %

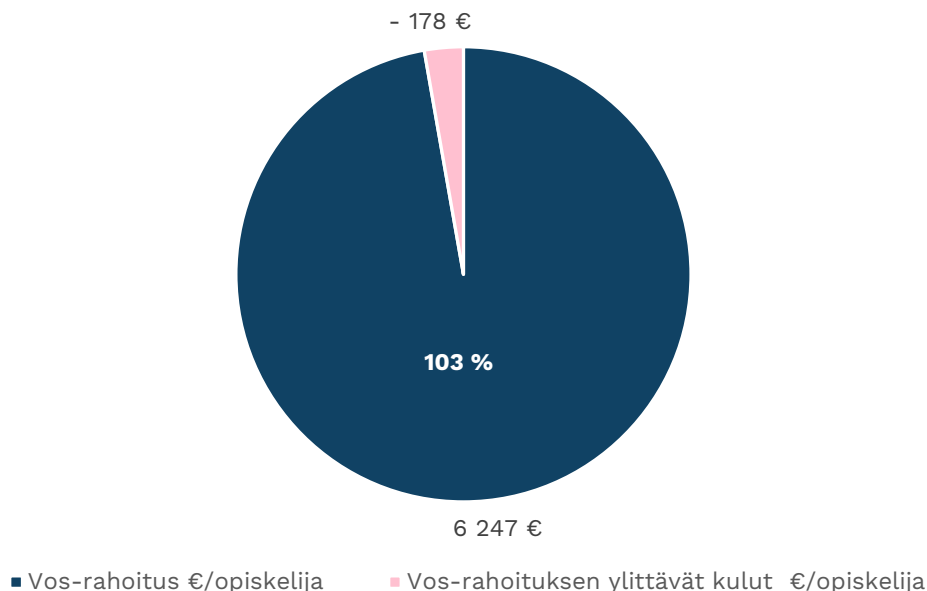
Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa on pyrkiä lisäämään niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Mikkelin seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 92) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen

Kuvio 92
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Mikkelin seutukunta
Käyttömenot yhteensä 6 069 € / opiskelija

ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.9.2 Pieksämäen seutukunta

Pieksämäen seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Juva ja Pieksämäki, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 35 prosenttia. Kuntien kesken on jonkin verran eroa, sillä Juvan luku on -46 % ja Pieksämäen -32 %

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 35 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 34). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Pieksämäen seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 306. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

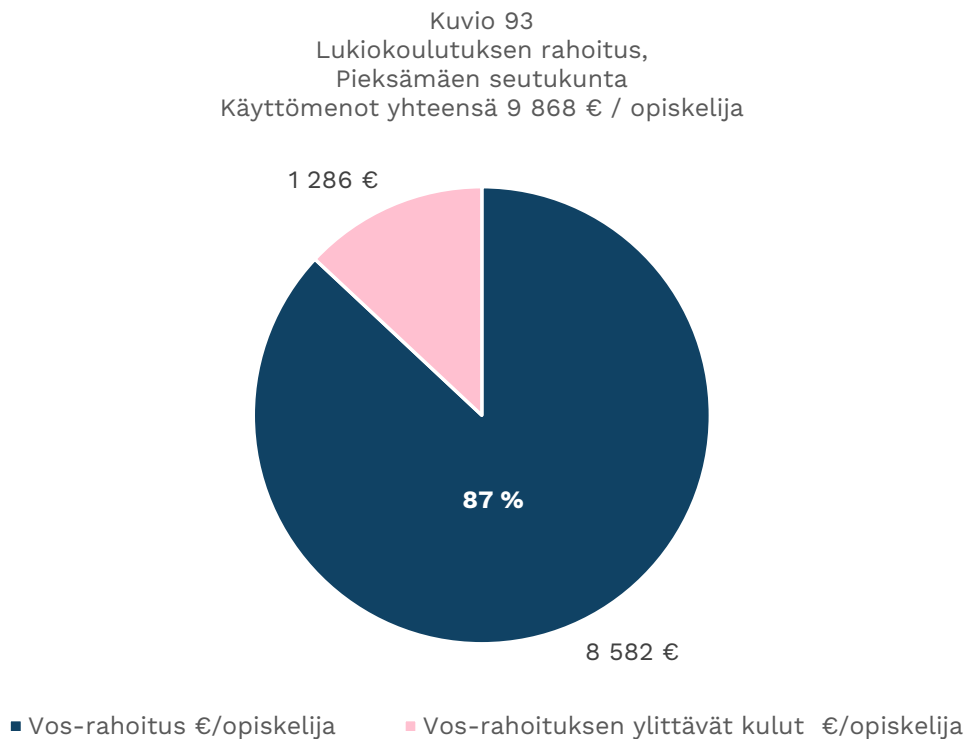
Pieksämäen seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden osuus suhteessa ensisijaisiin hakijoihin koko seutukunnan tasolla on ollut 81 prosenttia. Laskennallisesti noin 40 nuorta on vuosina 2023–2025 vastaanottanut lukiopaikan muualta kuin omasta seutukunnasta. Kuntatasolla tarkasteltuna Juvalla lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vastaa laskennallisesti oman kunnan hakijoiden määrää, kun taas Pieksämäellä kolme neljästä hakijasta on ottanut lukiopaikan vastaan omasta kunnasta.

Taulukko 34	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Pieksämäen seutukunta	217	204	162	140	-77	-35 %
	183	172	137	118	-65	-35 %

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Pieksämäen seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään. Vaikka Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, oman seutukunnan lukioiden vetovoiman vahvistaminen on myös keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevina vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 93) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.9.3 Savonlinnan seutukunta

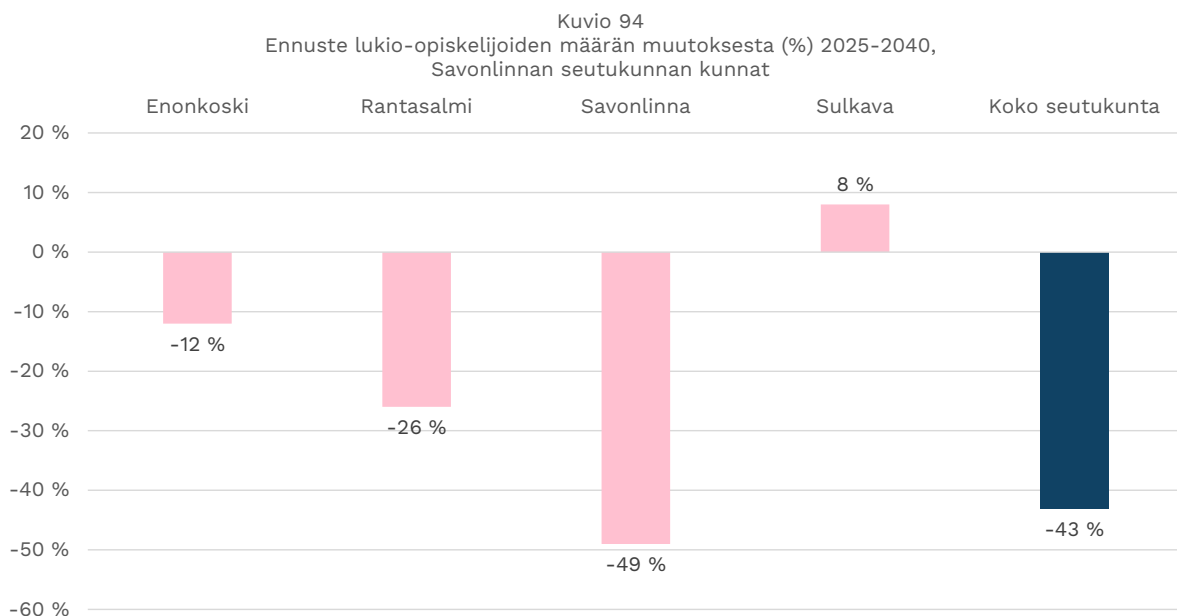
Savonlinnan seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulka-va), joissa lukiokoulutusta järjestetään seutukunnan muissa kunnissa paitsi Enonkoskella.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 43 prosenttia.

Savonlinnan seutukunnassa on yksi niistä harvoista Suomen kunnista, joissa lukio-opiskelijoiden määrän ennustetaan käytetyn aineiston perusteella vuoteen 2040 mennessä kasvavan. Sulkavalla kasvua olisi 8 prosenttia.

Muista seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Enonkoskella ja voimakkainta Savonlinnassa. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 94).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 48 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 35). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Savonlinnan seutukunnan

vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 762. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Savonlinnan seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä koko seutukunnan tasolla vuosina 2023–2025 on jonkin verran ylittänyt ensisijaisten lukiokoulutukseen hakijoiden määrän, mistä syystä alemman ennusterivin arviot opiskelijamäärille ovat korkeampia.

Kuntatasolla tosin on eroja, sillä Sulkavalla noin puolet lukiokoulutukseen hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan omasta kunnasta. Sen sijaan Savonlinnassa paikan vastaanottaneita on ollut jonkin verran enemmän kuin oman kunnan hakijoita, Rantasalmella puolestaan jonkin verran vähemmän. Savonlinnassa on yhdellä lukiolla erityisiä koulutustehtäviä.

Taulukko 35	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Savonlinnan seutukunta	518	488	348	294	-224	-43 %
	555	523	373	315	-240	-43 %

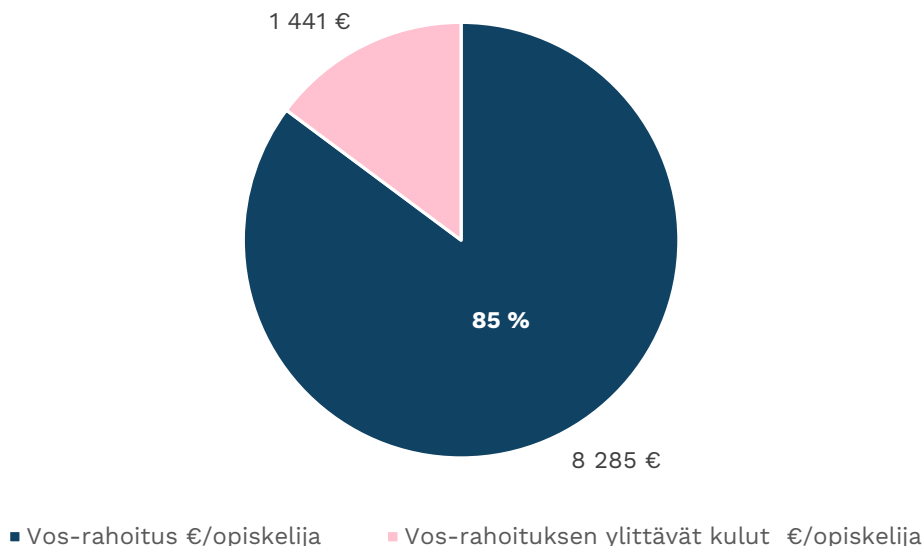
Pyrkimällä edelleen lisäämään niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat paikan oman seutukunnan lukiosta voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa. Vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei kuitenkaan ole helppo tehtävä.

Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Savonlinnan seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 95) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 95
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Savonlinnan seutukunta
Käyttömönet yhteensä 9 726 € / opiskelija

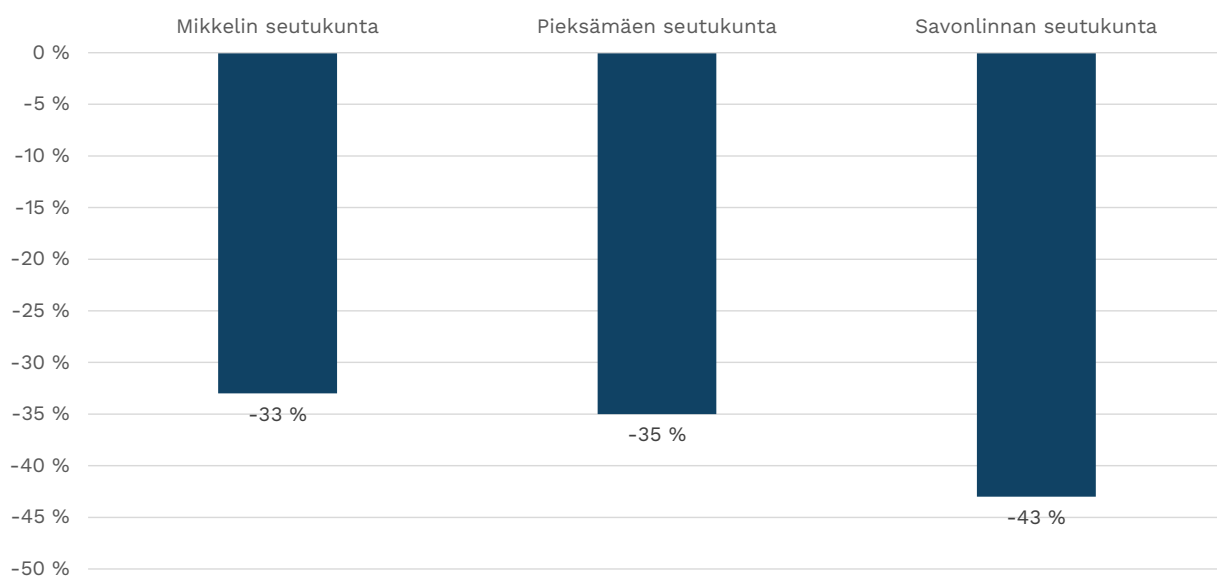
Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

4.9.4 Etelä-Savon maakunnan yhteenveto

Koko Etelä-Savon maakunnan seutukuntaakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä seuraavassa kuviossa (Kuvio 96).

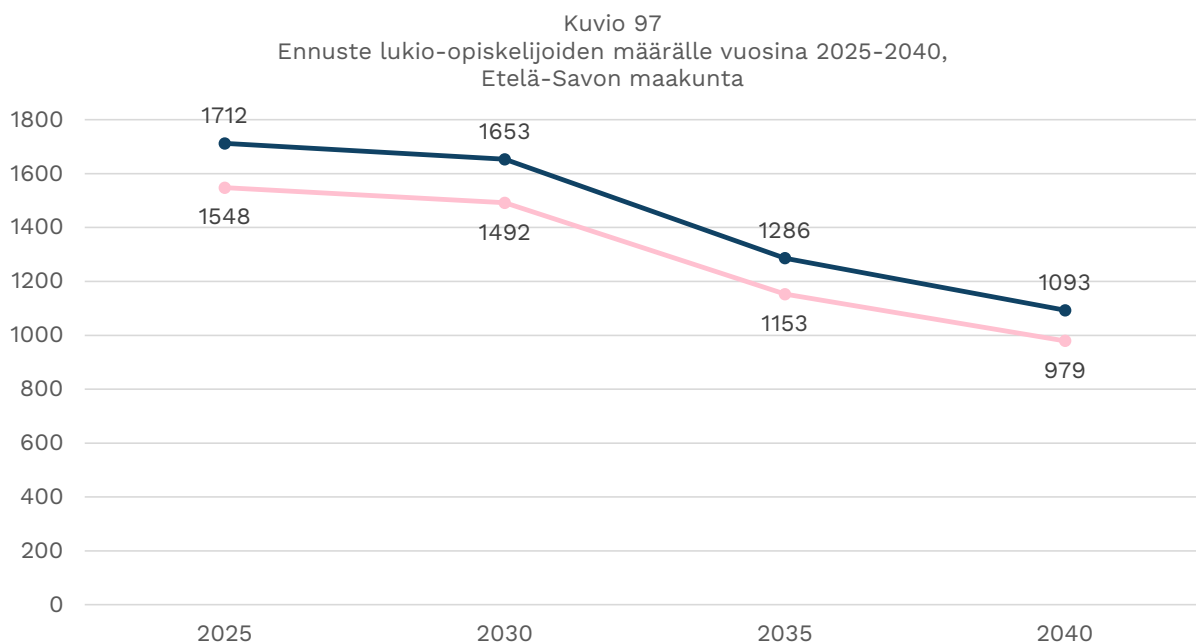
Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 36). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Kuvio 96
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Etelä-Savon maakunnan seutukunnat

Taulukko 36	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025-2040	Muutos 2025-2040 (%)
Mikkelin seutukunta	977	961	776	659	-318	-33 %
	810	797	643	546	-264	-33 %
Pieksämäen seutukunta	217	204	162	140	-77	-35 %
	183	172	137	118	-65	-35 %
Savonlinnan seutukunta	518	488	348	294	-224	-43 %
	555	523	373	315	-240	-43 %
Etelä-Savon maakunta	1712	1653	1286	1093	-619	-36 %
	1548	1492	1153	979	-569	-37 %

Alla oleva diagrammi (Kuvio 97) kuvaa ennustetta koko Etelä-Savon maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi jonkin verran vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

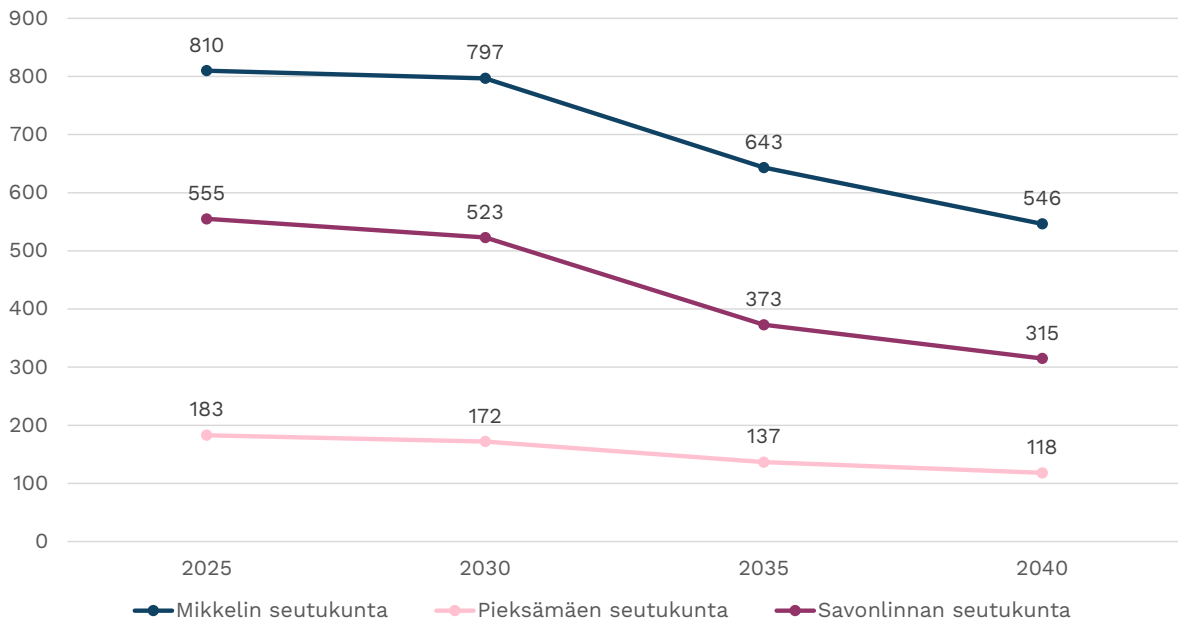

Seuraavassa diagrammissa (Kuvio 98) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

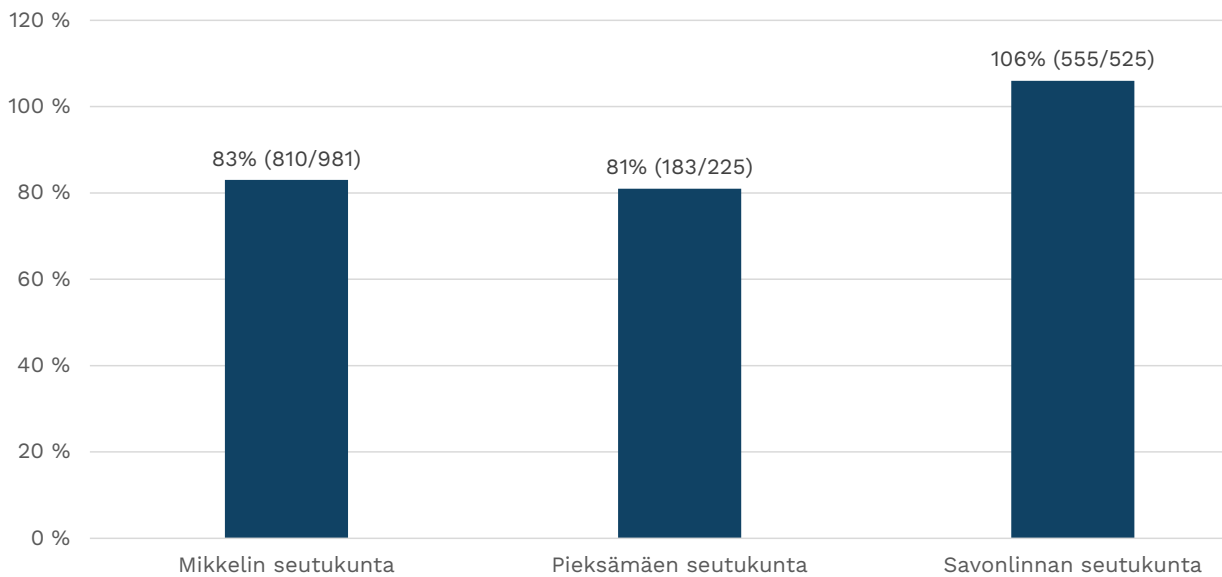
Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää eri seutukuntien alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että kahdessa maakunnan seutukunnassa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 ja yhdessä seutukunnassa enemmän (Kuvio 99).

Osassa maakunnan seutukuntia yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa olisi lisätä niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukios-
ta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

Kuvio 98
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Etelä-Savon maakunnan seutukunnat

Kuvio 99
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Etelä-Savon maakunnan seutukunnat

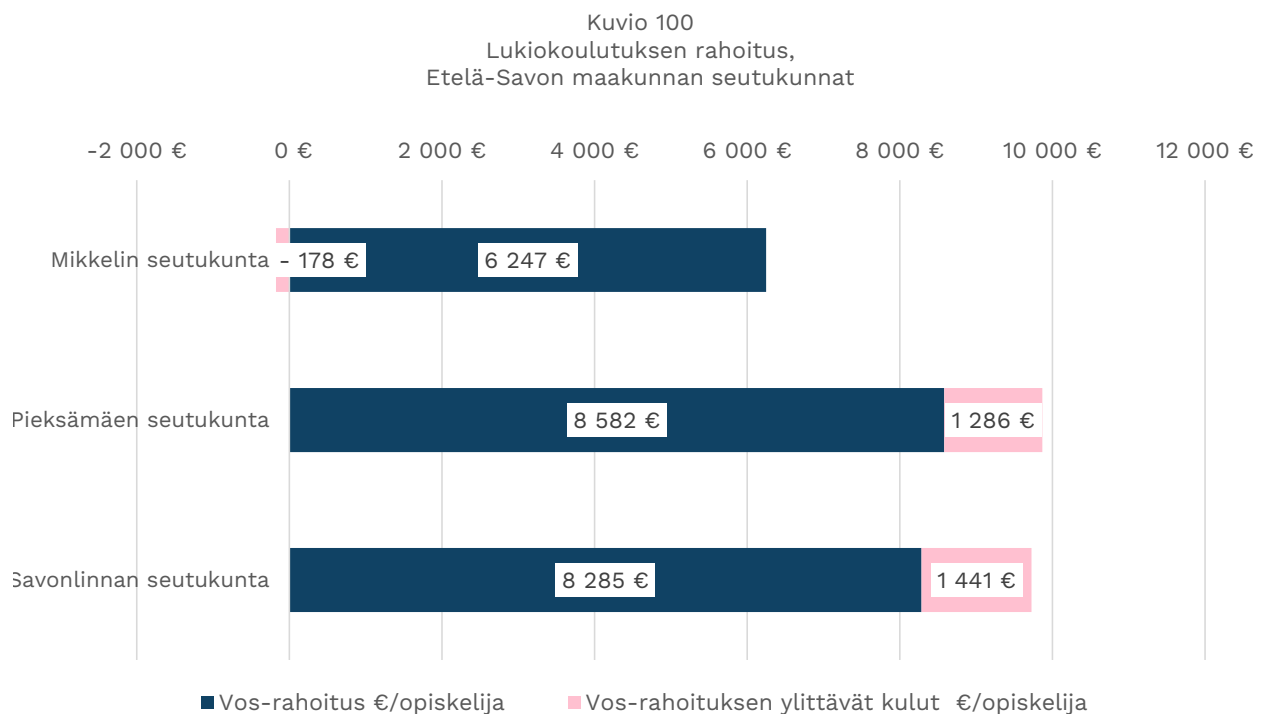

Maakunnan seutukunnissa ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi (Mikkelin ja Savonlinnan seutukunnat) tai selvästi alempi (Pieksämäen seutukunta). Tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 100) on esitetty Etelä-Savon maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet runsaasta 6 000 eurosta (Mikkelin seutukunta) lähes 9 900 euroon (Pieksämäen seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 85 prosentista (Savonlinnan seutukunta) 103 prosenttiin (Mikkelin seutukunta). Näin ollen Mikkelin seutukunnassa valtionosuusrahoitus on ollut käyttökustannuksia suurempi.

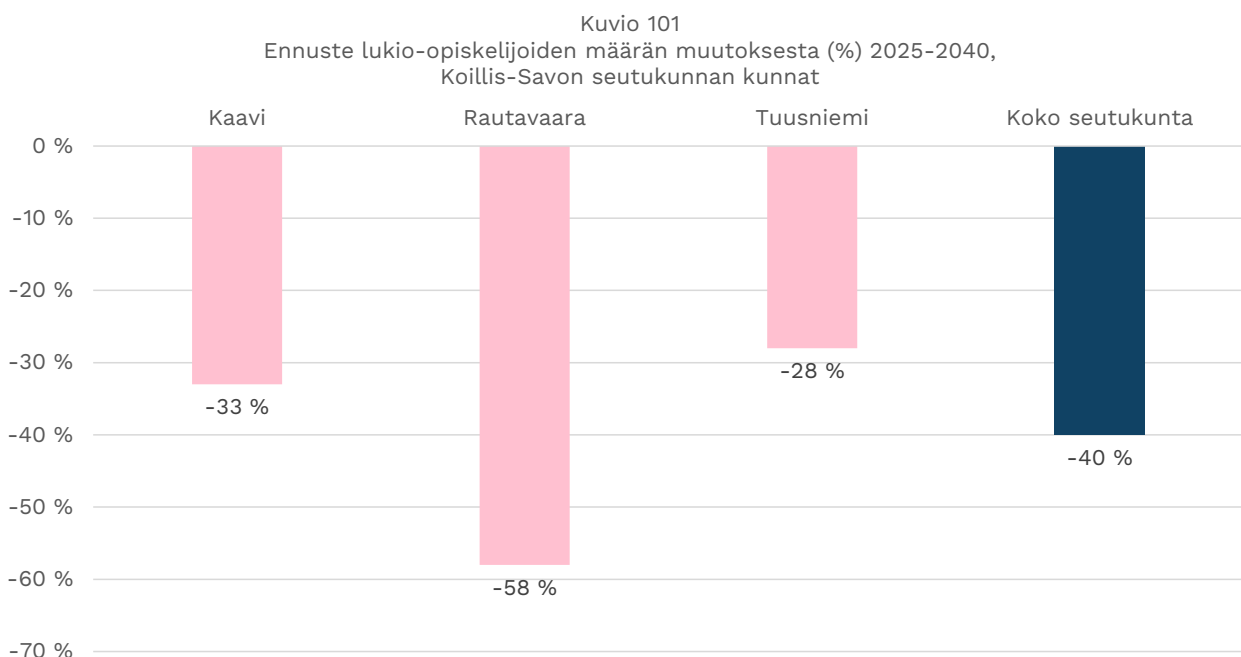
4.10 Pohjois-Savon maakunta

Pohjois-Savon maakuntaan kuuluu viisi seutukuntaa: Koillis-Savon, Kuopion, Sisä-Savon, Varkauden ja Ylä-Savon seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.10.6.

4.10.1 Koillis-Savon seutukunta

Koillis-Savon seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Kaavi, Rautavaara ja Tuusniemi), joista lukiokoulutusta järjestetään Rautavaaralla ja Tuusniemellä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 40 prosenttia. Kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Kaavilla ja voimakkainta Rautavaaralla. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 101).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 35 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 37). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden

osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Koillis-Savon seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 63. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Koko seutukunnan tasolla noin kaksi kolmasosaa ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan omasta seutukunnasta. Tosin lukiopaikkakunnilla eli Rautavaaralla ja Tuusniemellä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on laskennallisesti ylittänyt oman kunnan hakijoiden määrän.

Taulukko 37	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Koillis-Savon seutukunta	52	46	37	31	-21	-40 %
	39	35	28	23	-16	-40 %

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Koillis-Savon seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevana vuosina. Myös vahvistamalla oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen olisi mahdollista saada aikaan samansuuntainen vaikutus.

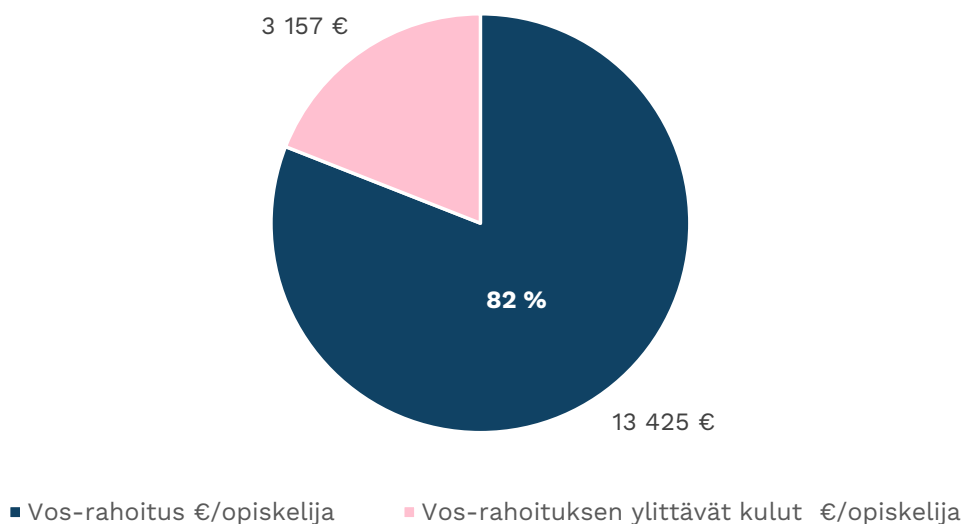
Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 102) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan

(%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 102
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Koillis-Savon seutukunta
Käyttömenerot yhteensä 16 583 € / opiskelija

4.10.2 Kuopion seutukunta

Kuopion seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Kuopio ja Siilinjärvi, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 20 prosenttia. Seutukunnan kunnat eroavat toisistaan siten, että Kuopion ennuste on -18 % ja Siilinjärven -33 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 50 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 38). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kuopion seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 2 658. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukon kaksi ennustetta poikkeavat toisistaan verraten vähän, mikä johtuu siitä, että Kuopion seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vastaa melko hyvin oman seutukunnan lukiokoulutukseen hakijoiden määrää. Toisaalta seutukunnan kunnat eroavat toisistaan siten, että Siilinjärvellä noin puolet oman kunnan hakijoista otti lukiopaikan vastaan omasta kunnasta, kun taas Kuopiossa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on laskennallisesti ylittänyt oman kunnan hakijoiden määrän. Kuopiossa on kolme erityisen koulutustehtävän saanutta lukiota.

Taulukko 38	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kuopion seutukunta	2456	2560	2132	1957	-499	-20 %
	2304	2402	2000	1836	-468	-20 %

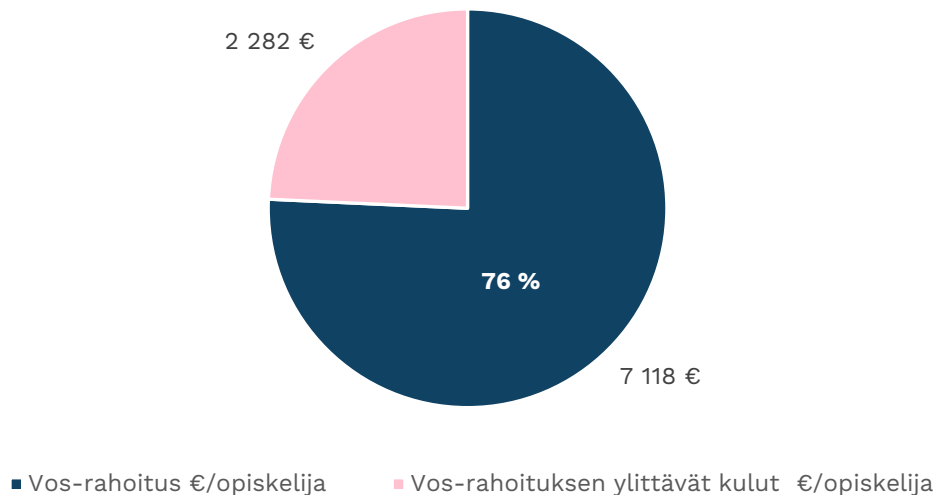
Vaikka Kuopion seutukunnan opiskelijamäärät vuoteen 2040 mennessä ennusteen mukaan vähenevät, vähennys (20 %) kuuluu prosentuaalisesti laskettuna pienimpien joukkoon Suomen seutukuntia vertailtaessa. Tämä johtuu paitsi 16–18-vuotiaiden väestöennusteesta osaltaan myös siitä, että lukiokoulutukseen hakeutuvien määrä seutukunnassa on hyvällä tasolla eli lähellä maan keskiarvoa ja että korkea prosentti seutukuntatasolla lukiokoulutukseen hakeneista vastaanottaa lukiopaikan omasta seutukunnasta. Luonnollisesti näitä tekijöitä edelleen vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevana vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 103) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 103
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kuopion seutukunta
Käyttömeneot yhteensä 9 400 € / opiskelija

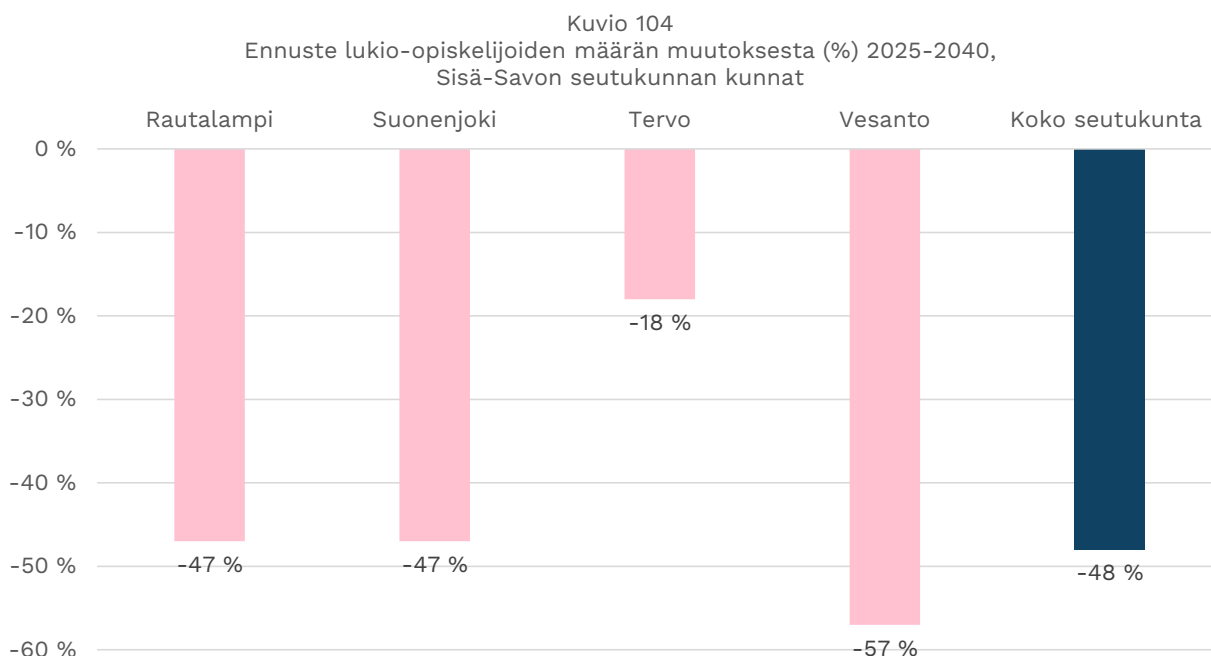

4.10.3 Sisä-Savon seutukunta

Sisä-Savon seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Rautalampi, Suonenjoki, Tervo ja Vesanto), joista lukiokoulutusta järjestetään seutukunnan muissa kunnissa paitsi Tervossa.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 48 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Tervossa ja voimakkainta Vesantolla. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 104).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 47 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 39). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Sisä-Savon seutukunnan

vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 285. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Alemman rivin korkeammat opiskelijamäärät johtuvat siitä, että Sisä-Savon seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneita on ollut enemmän kuin lukiokoulutukseen hakijoita omasta seutukunnasta. Kuntatasolla tarkasteltuna Rautalammilla lukiopaikan vastaanottaneita on ollut kaksinkertainen määrä oman kunnan hakijoihin verrattuna ja Vesannollakin noin viidenneksen enemmän. Rautalammin lukio tarjoaa lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisten opintojen lisäksi ratsastus- ja hevosopintoja. Suonenjoella paikan vastaanottaneita sen sijaan on ollut jonkin verran hakijoita vähemmän.

Taulukko 39	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Sisä-Savon seutukunta	172	143	107	89	-83	-48 %
	216	180	134	112	-104	-48 %

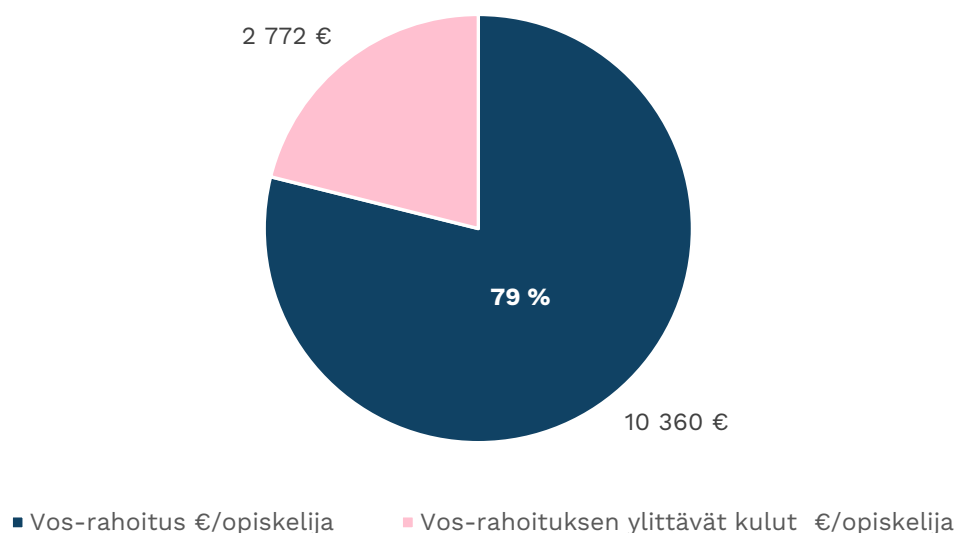
Opiskelijamäärän väheneminen Sisä-Savon seutukunnassa johtuu pääasiassa alueen 16–18-vuotiaiden väestöennusteesta, sillä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä ylittää selvästi oman seutukunnan hakijoiden määrän.

Toisaalta ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Sisä-Savon seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevana vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 105) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 105
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Sisä-Savon seutukunta
Käyttömenot yhteensä 13 133 € / opiskelija

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä jonkin verran maltillisempaa. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

4.10.4 Varkauden seutukunta

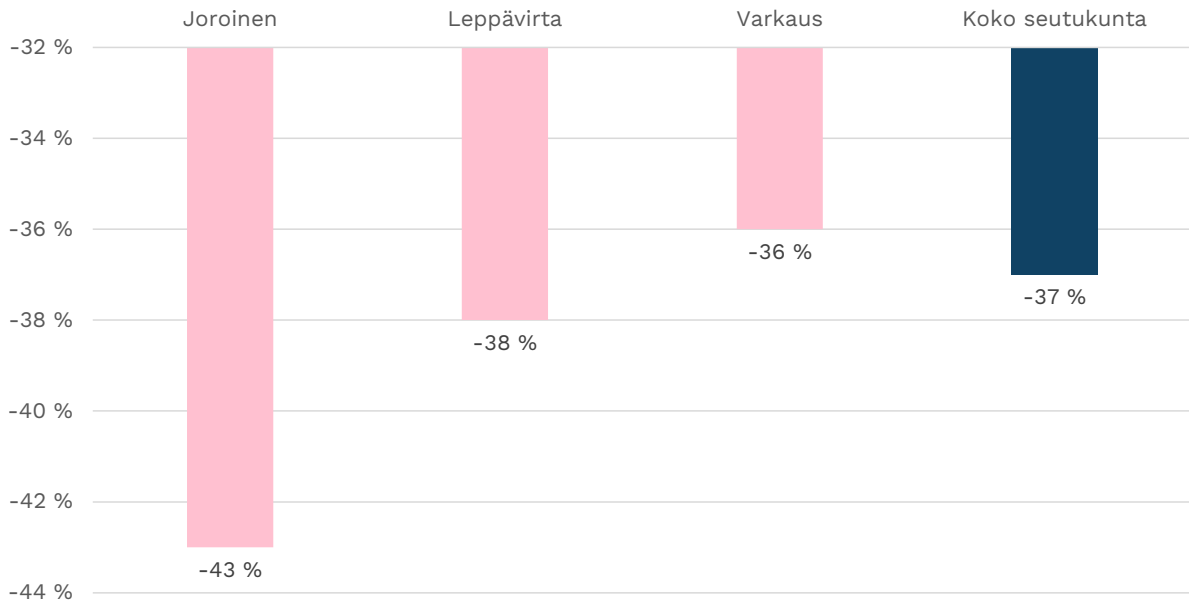
Varkauden seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Joroinen, Leppävirta ja Varkaus), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 37 prosenttia. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 106).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 44 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 40). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden

Kuvio 106
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Varkauden seutukunnan kunnat

osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteissa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Varkauden seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 336. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Koko seutukunnan tasolla 84 prosenttia ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan omasta seutukunnasta, mikä tarkoittaa, että noin 70 nuorta laskennallisesti on vuosina 2023–2025 ottanut lukiopaikan vastaan oman seutukunnan ulkopuolelta. Joroisissa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vastannut oman kunnan hakijoiden määrää.

Taulukko 40	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Varkauden seutukunta	422	383	320	264	-158	-37 %
	369	335	280	231	-138	-37 %

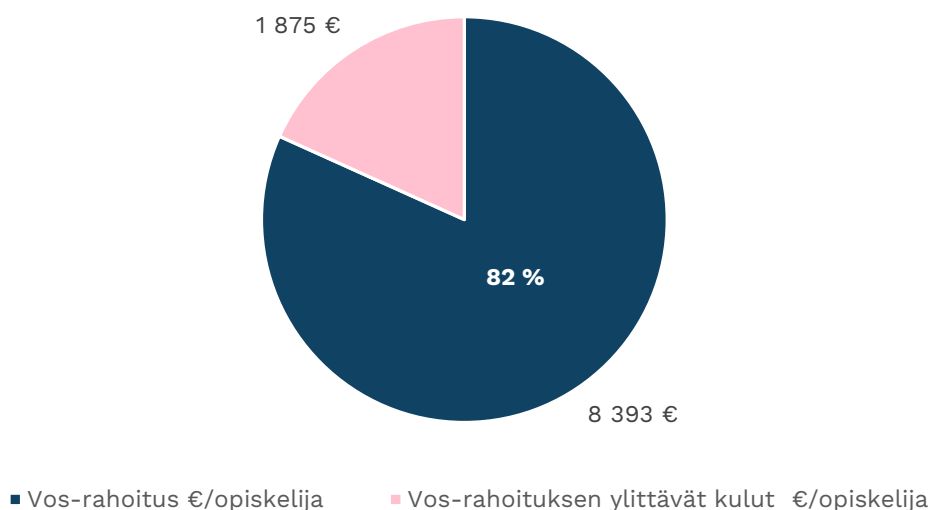
Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa on pyrkiä lisäämään niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Varkauden seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 107) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömeneistä seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 107
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Varkauden seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 267 € / opiskelija

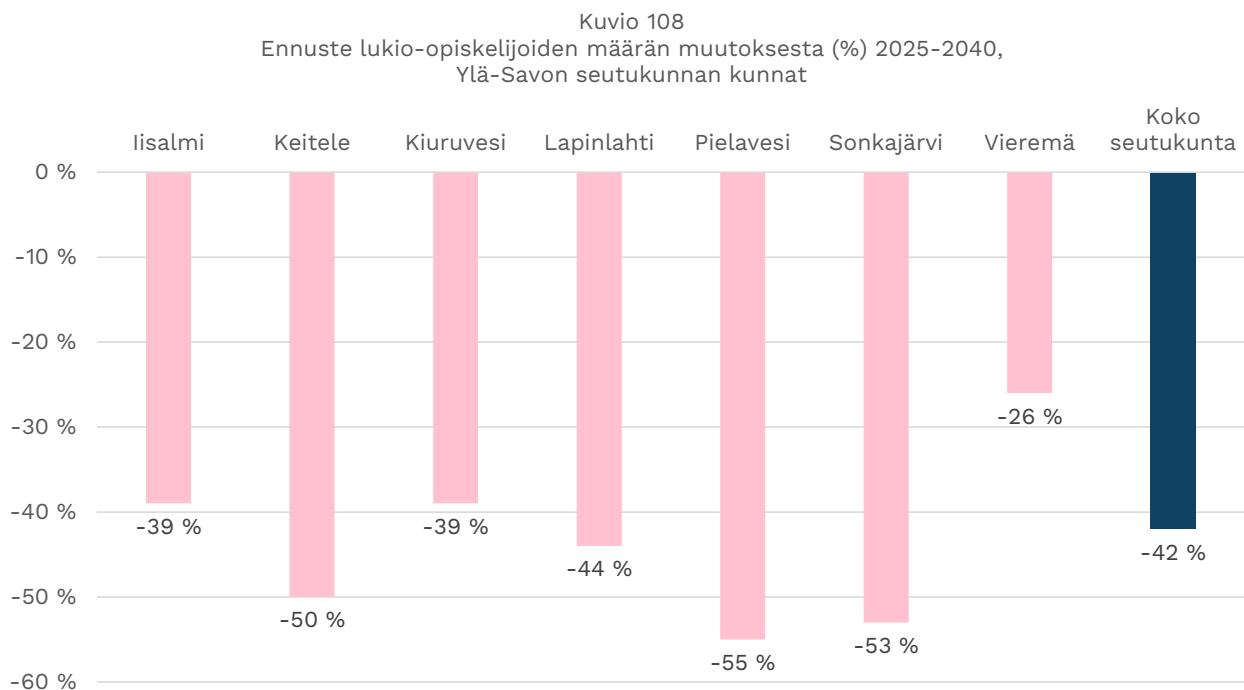
Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.10.5 Ylä-Savon seutukunta

Ylä-Savon seutukuntaan kuuluu seitsemän kuntaa (Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi ja Vieremä), joista lukiokoulutusta järjestetään seutukunnan muissa kunnissa paitsi Keiteleellä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 42 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Vieremällä ja voimakkainta Pielavedellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 108).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 41 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 41). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Ylä-Savon seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 663. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Koko seutukunnan tasolla 86 prosenttia ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan omasta seutukunnasta, mikä tarkoittaa, että noin 90 nuorta laskennallisesti on vuosina 2023–2025 ottanut lukiopaikan vastaan oman seutukunnan ulkopuolelta.

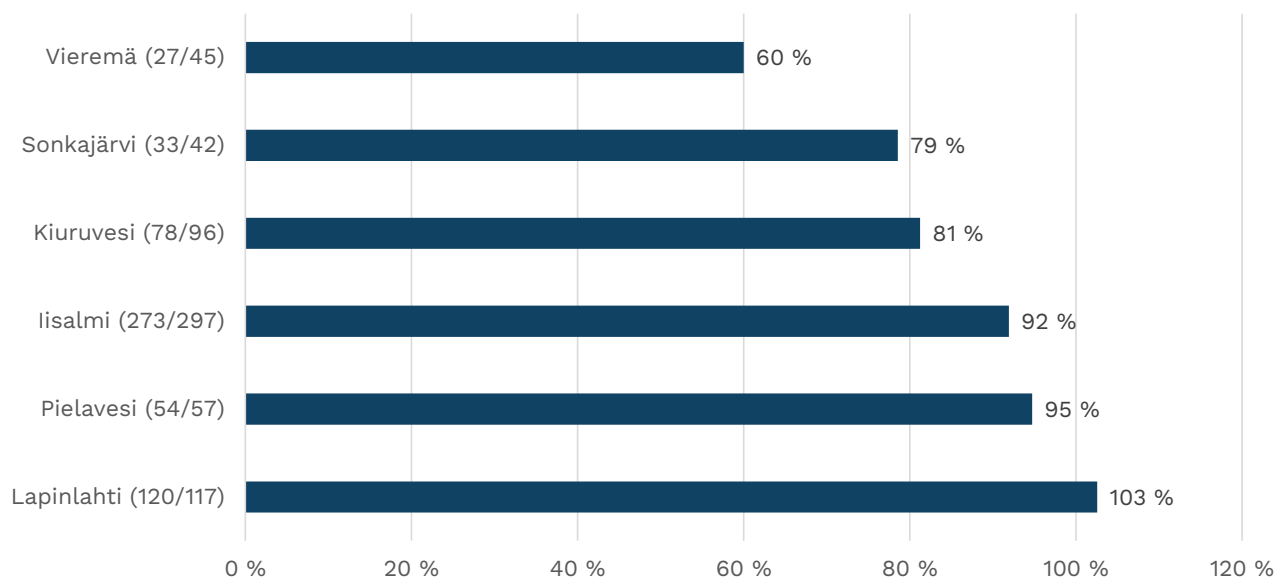
Taulukko 41	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Ylä-Savon seutukunta	657	607	479	383	-274	-42 %
	585	540	427	341	-244	-42 %

Kun tarkastellaan Ylä-Savon seutukuntaa kuntatasolla, huomataan, että sen kunnista Lapinlahdella lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vuosina 2023–2025 ylittänyt ensisijaisten hakijoiden määrän (Kuvio 109). Lapinlahdella on lukio, jolla on erityinen koulutustehtävä.

Seutukunnan kunnista puolestaan Vieremällä lukiopaikan kunnan lukiossa vastaanotti 60 prosenttia ensisijaisten hakijoiden määrästä.

Oman kunnan lukion ja seutukunnan lukioden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan omasta seutukunnasta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumiskouden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

Kuvio 109
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina
2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Ylä-Savon seutukunnan kunnat, joissa on lukiokoulutusta

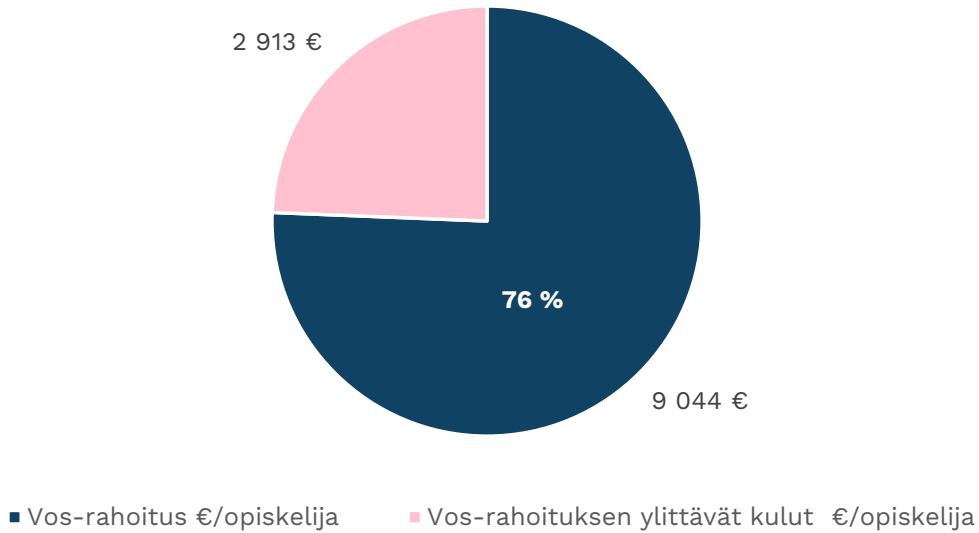
Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Ylä-Savon seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 110) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

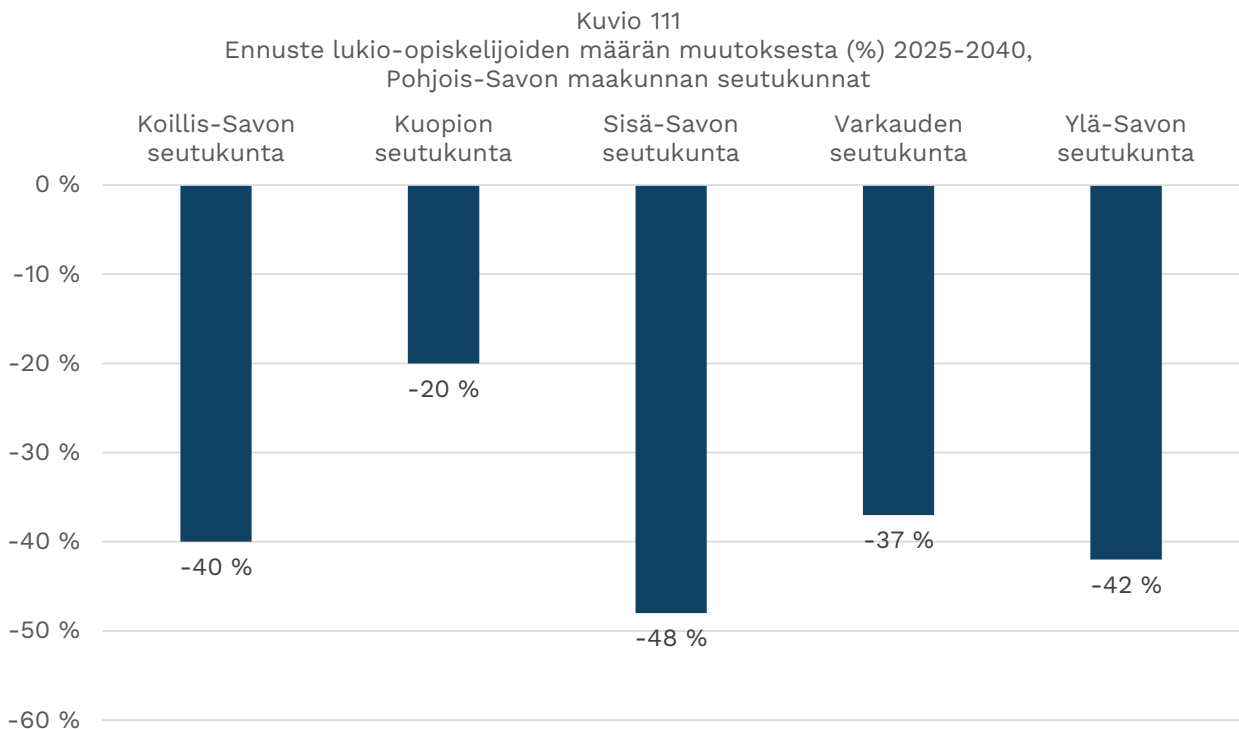
Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä jonkin verran maltillisempaa, ennakoitiin määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 110
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Ylä-Savon seutukunta
Käyttömenot yhteensä 11 957 € / opiskelija

4.10.6 Pohjois-Savon maakunnan yhteenveto

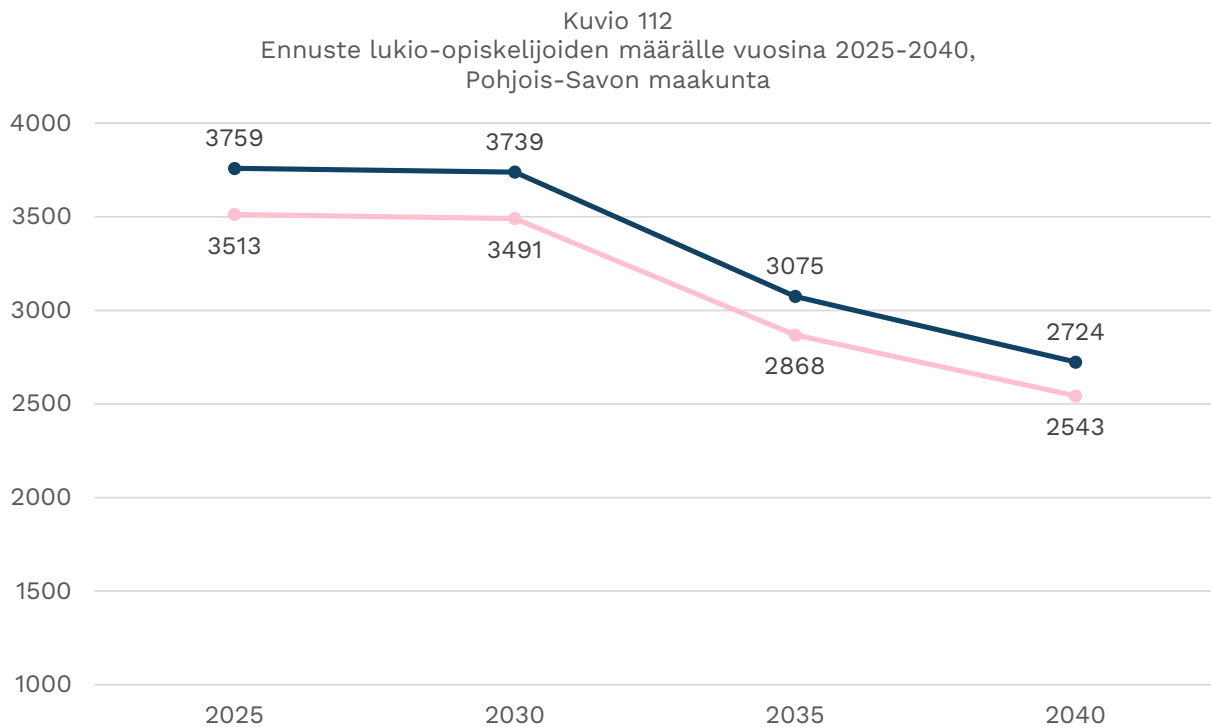
Koko Pohjois-Savon maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrässä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 111).

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 42). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 42	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Koillis-Savon seutukunta	52	46	37	31	-21	-40 %
	39	35	28	23	-16	-40 %
Kuopion seutukunta	2456	2560	2132	1957	-499	-20 %
	2304	2402	2000	1836	-468	-20 %
Sisä-Savon seutukunta	172	143	107	89	-83	-48 %
	216	180	134	112	-104	-48 %
Varkauden seutukunta	422	383	320	264	-158	-37 %
	369	335	280	231	-138	-37 %
Ylä-Savon seutukunta	657	607	479	383	-274	-42 %
	585	540	427	341	-244	-42 %
Pohjois-Savon maakunta	3759	3739	3075	2724	-1035	-28 %
	3513	3491	2868	2543	-970	-28 %

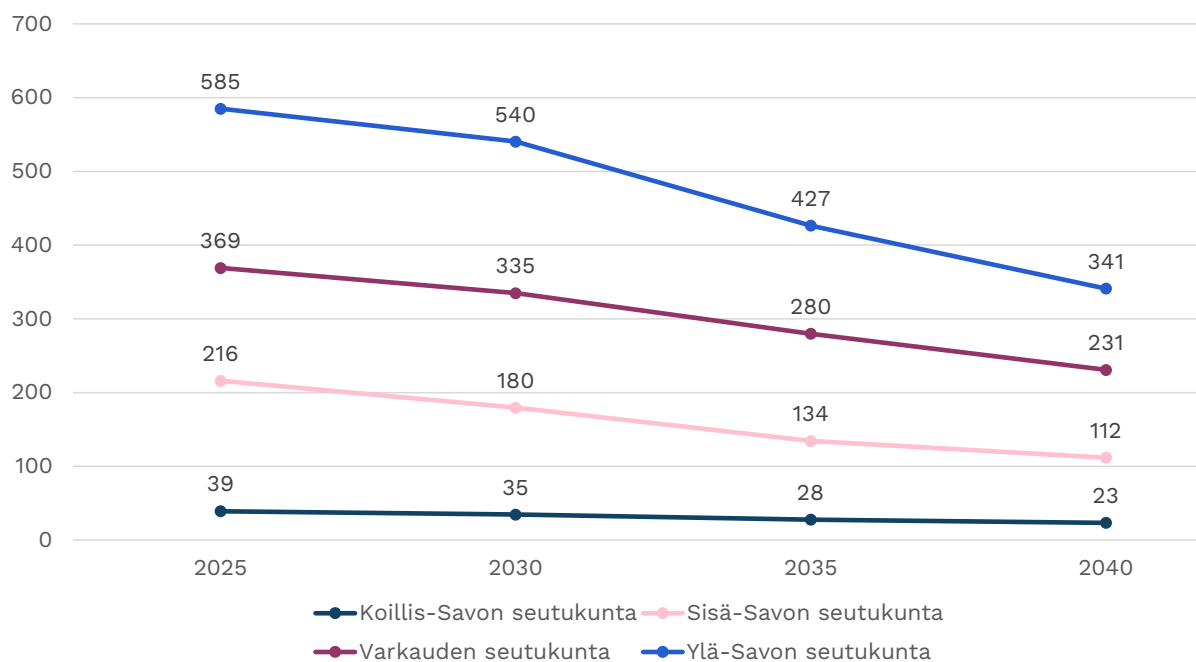
Alla oleva diagrammi (Kuvio 112) kuvaa ennustetta koko Pohjois-Savon maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä pysyisi lähes ennallaan vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi, ensin selvästi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

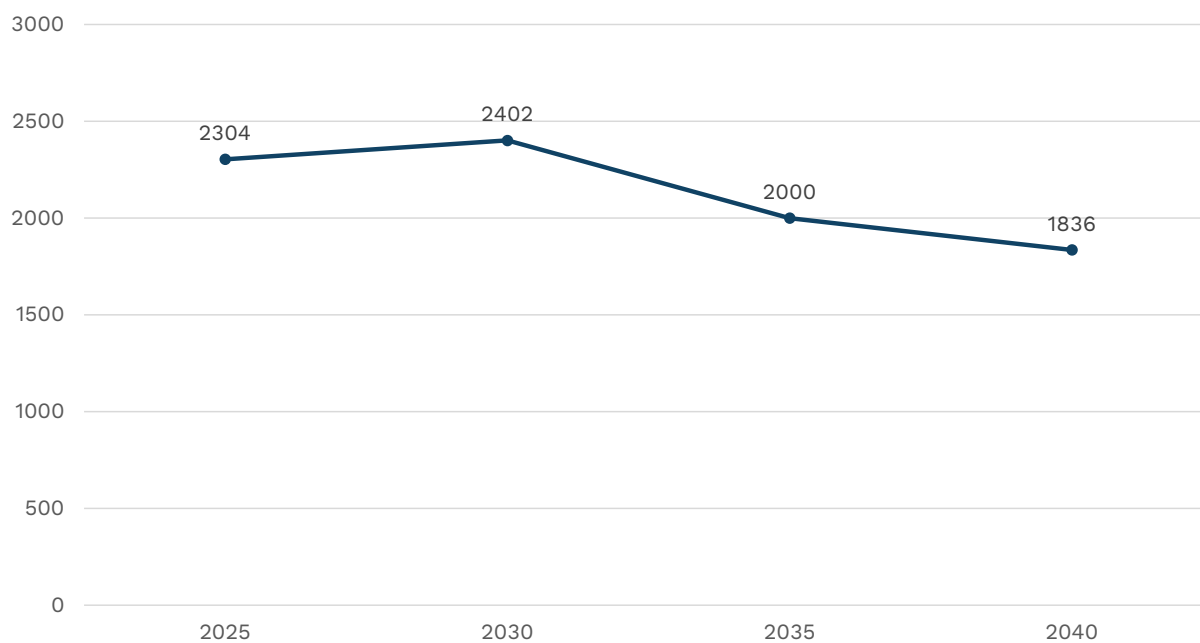
Seuraavissa diagrammeissa (Kuviot 113 ja 114) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa. Kuopion seutukunta on esitetty erikseen mittakaavasyistä.

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että kolmessa seutukunnassa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 115). Yhdessä seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä oli lähellä hakijoiden määrää, ja yhdessä paikan vastaanottaneiden määrä ylitti oman seutukunnan hakijoiden määrän.

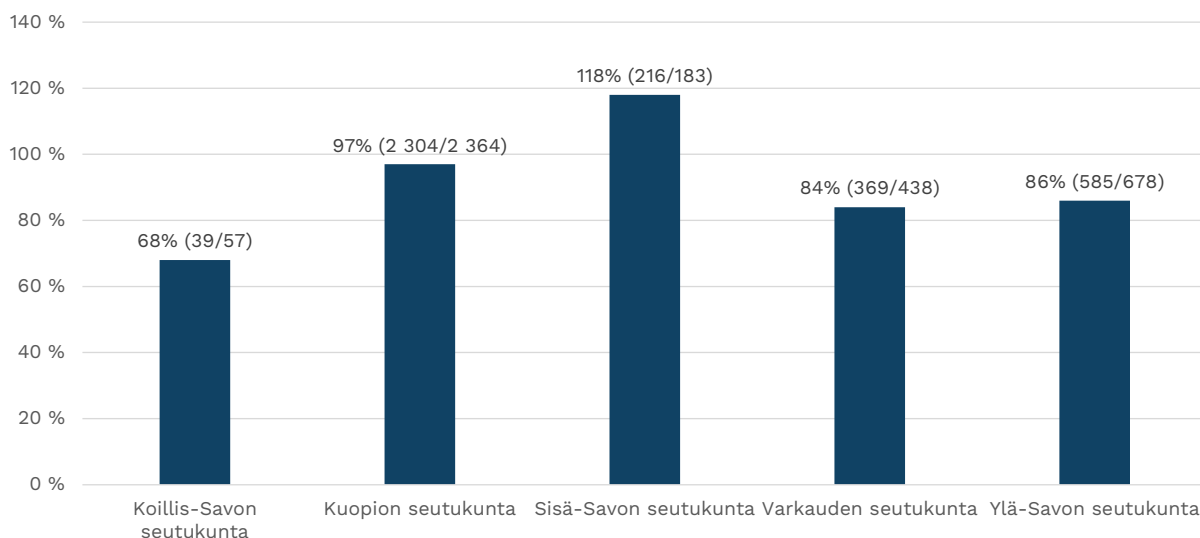
Kuvio 113
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Pohjois-Savon maakunnan seutukunnat (paitsi Kuopion seutukunta)

Kuvio 114
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Kuopion seutukunta

Kuvio 115
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023-25
(suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Pohjois-Savon maakunnan seutukunnat

Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa olisi lisätä niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

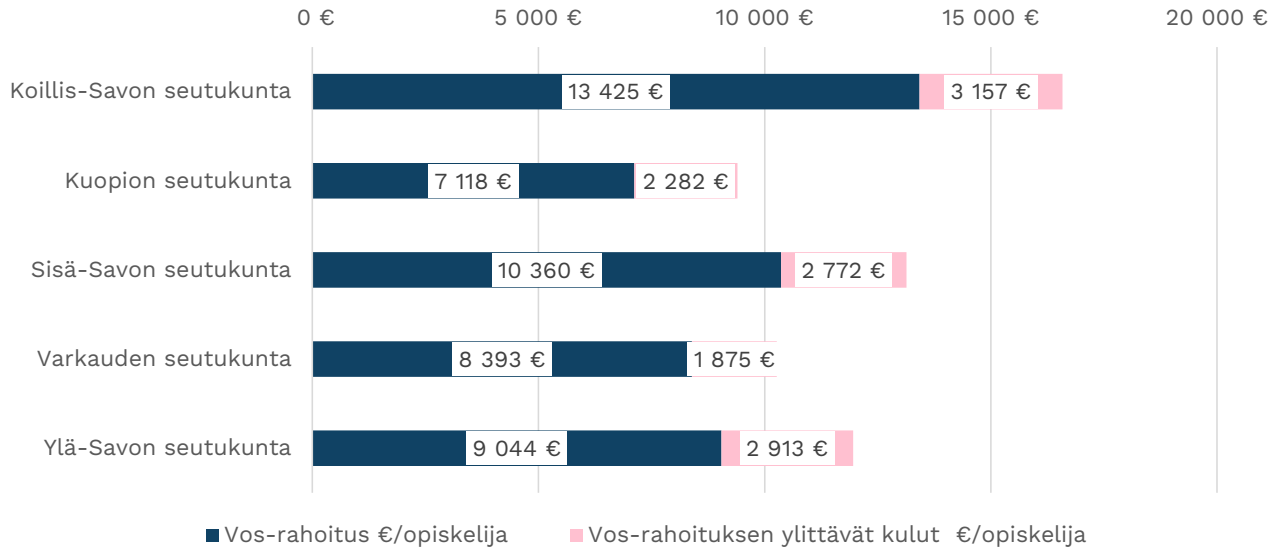
Osassa maakunnan seutukuntia ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa selvästi alempi (Koillis-Savon, Varkauden ja Ylä-Savon seutukunnat), joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 116) on esitetty Pohjois-Savon maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet 9 400 eurosta (Kuopion seutukunta) lähes 16 600 euroon (Koillis-Savon seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 76 prosentista (Kuopion ja Ylä-Savon seutukunnat) 82 prosenttiin (Koillis-Savon ja Varkauden seutukunnat).

Kuvio 116
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Pohjois-Savon maakunnan seutukunnat

4.11 Pohjois-Karjalan maakunta

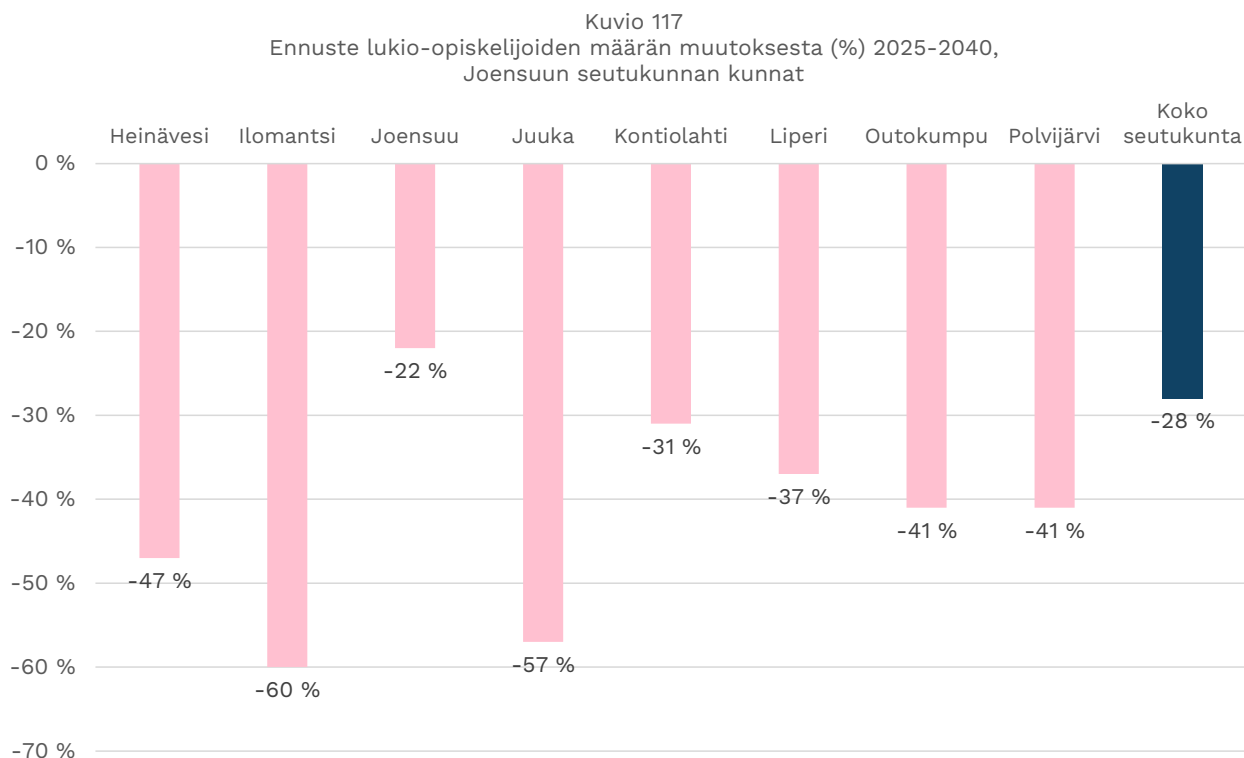
Pohjois-Karjalan maakuntaan kuuluu kolme seutukuntaa: Joensuun, Keski-Karjalan ja Pielisen Karjalan seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.11.4.

4.11.1 Joensuun seutukunta

Joensuun seutukuntaan kuuluu kahdeksan kuntaa (Heinävesi, Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu ja Polvijärvi), joista lukiokoulutusta järjestetään seutukunnan muissa kunnissa paitsi Liperissä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 28 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Joensuussa ja voimakkainta Ilomantsissa ja Juuassa. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 117).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 47 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 43). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Joensuun seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 2 010. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Koko seutukunnan tasolla 93 prosenttia ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan omasta seutukunnasta, mikä tarkoittaa, että laskennallisesti noin 135 nuorta on vuosina 2023–2025 ottanut lukiopaikan vastaan oman seutukunnan ulkopuolelta.

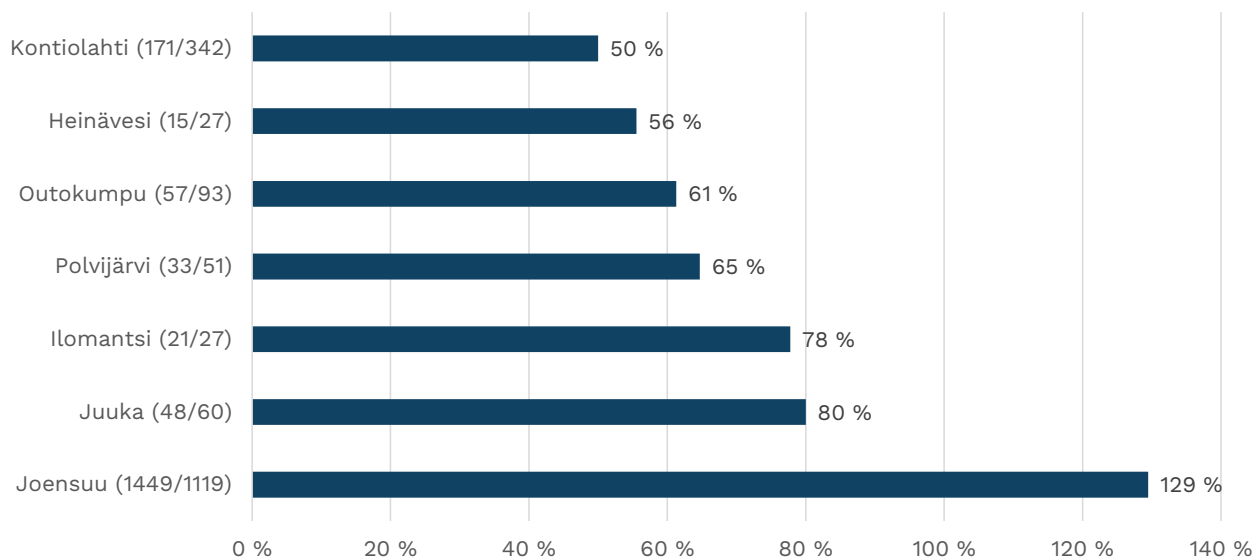
Taulukko 43	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Joensuun seutukunta	1964	1990	1608	1413	-551	-28 %
	1794	1818	1469	1291	-503	-28 %

Kun tarkastellaan Joensuun seutukuntaa kuntatasolla, huomataan, että sen kunnista Joensuussa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vuosina 2023–2025 ylittänyt ensisijaisten hakijoiden määrän (Kuvio 118). Joensuussa on kaksi erityisen koulutustehtävän saanutta lukiota.

Seutukunnan kunnista puolestaan Kontiolahdella lukiopaikan kunnan lukiossa vastaanotti puolet ensisijaisten hakijoiden määrästä ja Heinävedellä hieman yli puolet.

Pyrkimällä lisäämään niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat paikan oman seutukunnan lukioista voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa. Vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei kuitenkaan ole helppo tehtävä.

Kuvio 118
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina
2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Joensuun seutukunnan kunnat, joissa on lukiokoulutusta

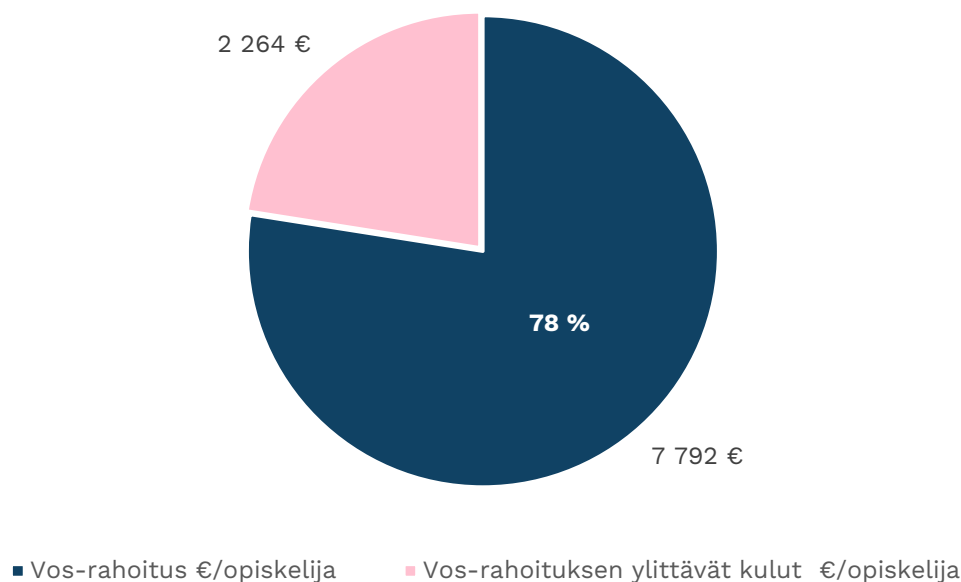
Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Joensuun seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 119) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 119
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Joensuun seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 056 € / opiskelija

4.11.2 Keski-Karjalan seutukunta

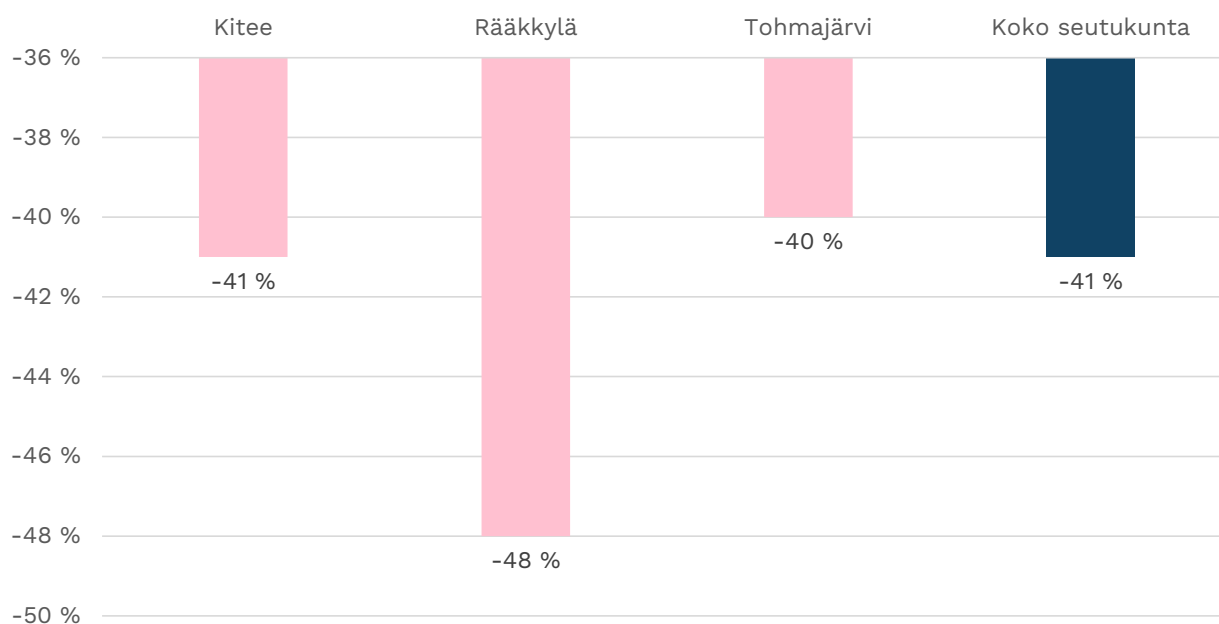
Keski-Karjalan seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Kitee, Rääkkylä ja Tohmajärvi), joista lukiokoulutusta järjestetään Kiteellä ja Tohmajärvellä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 41 prosenttia. Kuntatasolla muutokset mahtuvat 10 prosenttiyksikön sisään. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 120).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 42 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 44). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Kuvio 120
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Keski-Karjalan seutukunnan kunnat

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Keski-Karjalan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 216. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Koko seutukunnan tasolla 76 prosenttia ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan omasta seutukunnasta, mikä tarkoittaa, että laskennallisesti noin 40 nuorta on vuosina 2023–2025 ottanut lukiopaikan vastaan oman seutukunnan ulkopuolelta. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Kiteellä lukiopaikan on vastaanottanut lähes sama määrä kuin kunnassa on ollut lukiokoulutukseen hakijoita. Tohmajärvellä lähes 60 prosenttia oman kunnan hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omassa kunnassa.

Taulukko 44	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Keski-Karjalan seutukunta	155	156	107	91	-64	-41 %
	123	124	85	72	-51	-41 %

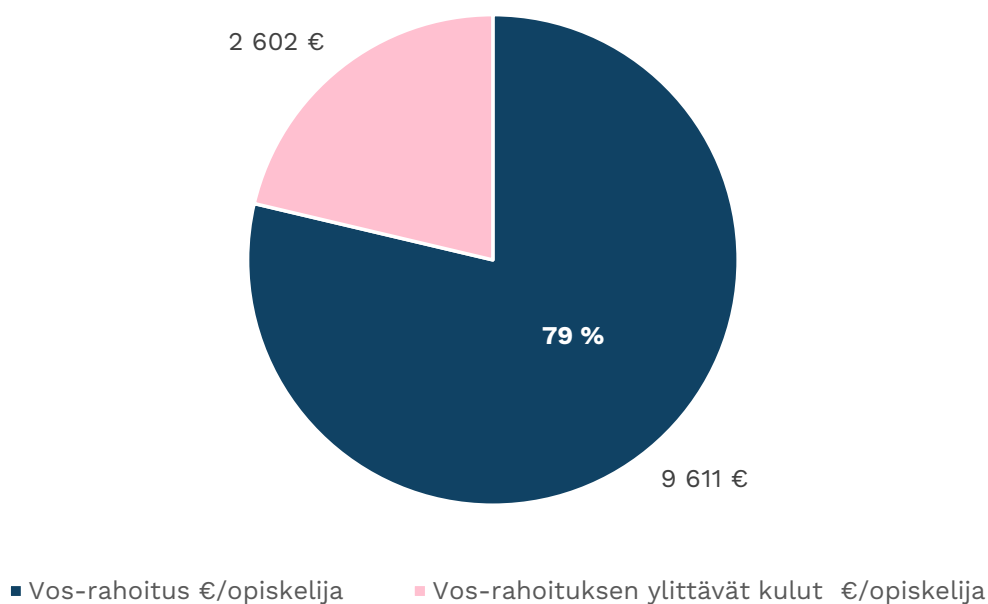
Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Keski-Karjalan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 121) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 121
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Keski-Karjalan seutukunta
Käyttömenerot yhteensä 12 213 € / opiskelija

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.11.3 Pielisen Karjalan seutukunta

Pielisen Karjalan seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Lieksa ja Nurmes, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 44 prosenttia. Kuntatasolla muutos olisi Lieksassa -48 % ja Nurmeksessa -41 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 38 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 45). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Pielisen Karjalan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 180. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Koko seutukunnan tasolla 83 prosenttia ensisijaisista hakijoista on vastaanottanut lukiopaikan omasta seutukunnasta eikä kuntien välillä ole juurikaan eroa. Tämä tarkoittaa, että laskennallisesti noin 30 nuorta on vuosina 2023–2025 ottanut lukiopaikan vastaan oman seutukunnan ulkopuolelta.

Taulukko 45	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Pielisen Karjalan seutukunta	170	166	119	96	-74	-44 %
	150	146	105	85	-65	-44 %

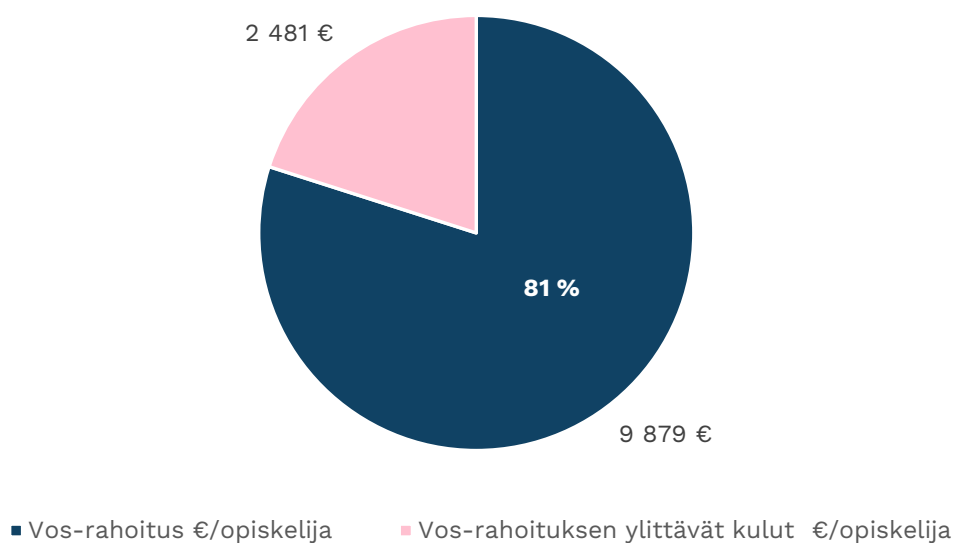
Vaikka Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, oman seutukunnan lukioiden vetovoiman vahvistaminen on myös keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevana vuosina.

Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Pielisen Karjalan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 122) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen

Kuvio 122
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Pielisen Karjalan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 12 359 € / opiskelija

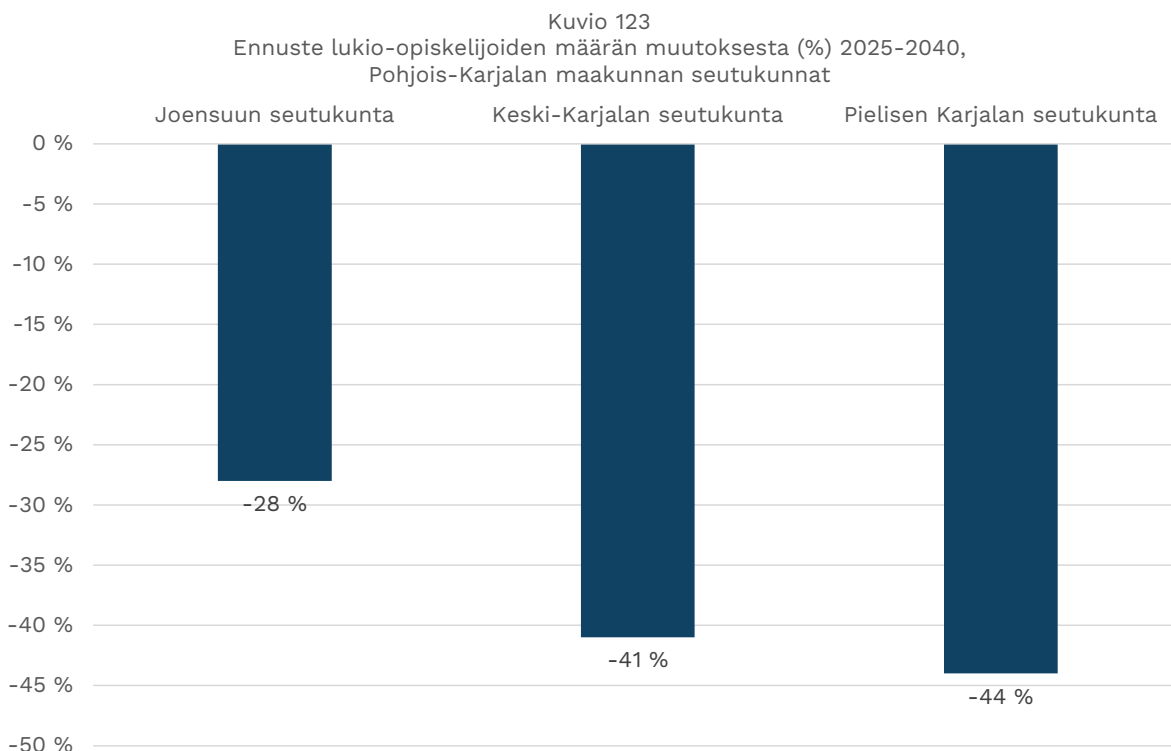

yllittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousselvityksien heiketyksessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdattaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

4.11.4 Pohjois-Karjalan maakunnan yhteenveto

Koko Pohjois-Karjalan maakunnan seutukuntaakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrässä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 123).

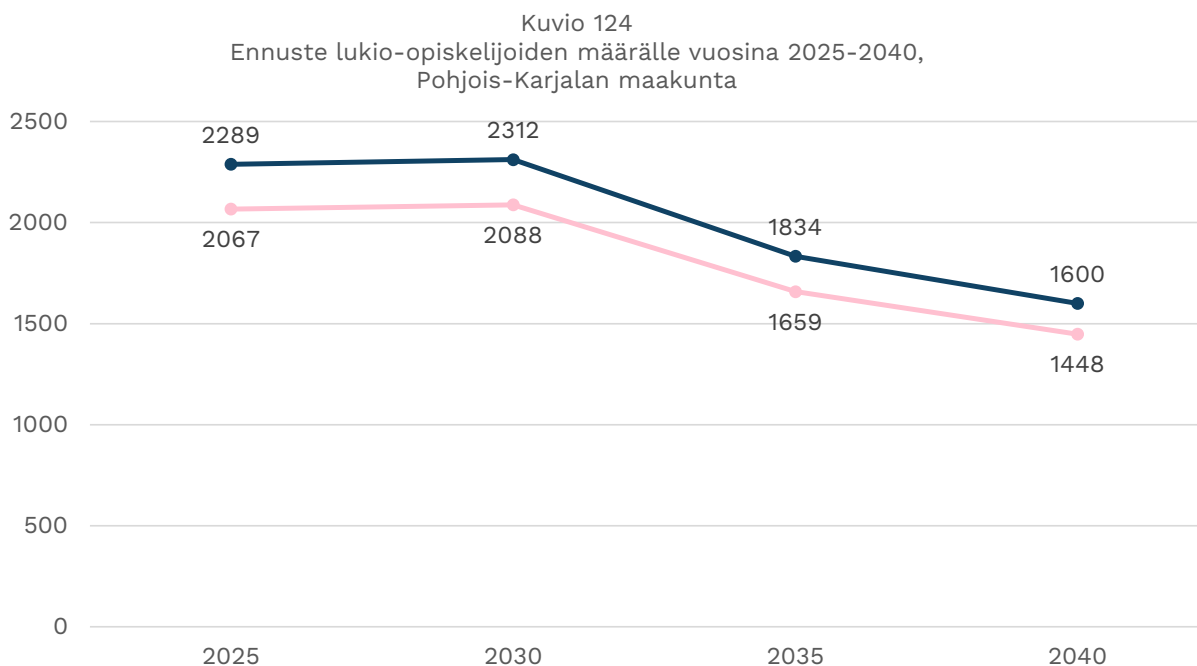

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 46). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 46	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Joensuun seutukunta	1964	1990	1608	1413	-551	-28 %
	1794	1818	1469	1291	-503	-28 %
Keski-Karjalan seutukunta	155	156	107	91	-64	-41 %
	123	124	85	72	-51	-41 %
Pielisen Karjalan seutukunta	170	166	119	96	-74	-44 %
	150	146	105	85	-65	-44 %
Pohjois-Karjalan maakunta	2289	2312	1834	1600	-689	-30 %
	2067	2088	1659	1448	-619	-30 %

Seuraava diagrammi (Kuvio 124) kuvaa ennustetta koko Pohjois-Karjalan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä ensin lievästi kasvasi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen opiskelijamäärä vähenisi, jyrkimmin välillä 2030–2035. Alun kasvu selittyy 16–18-vuotiaiden väestöennusteella, joka osassa maakunnan seutukuntia osoittaa lievää kasvua.

Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

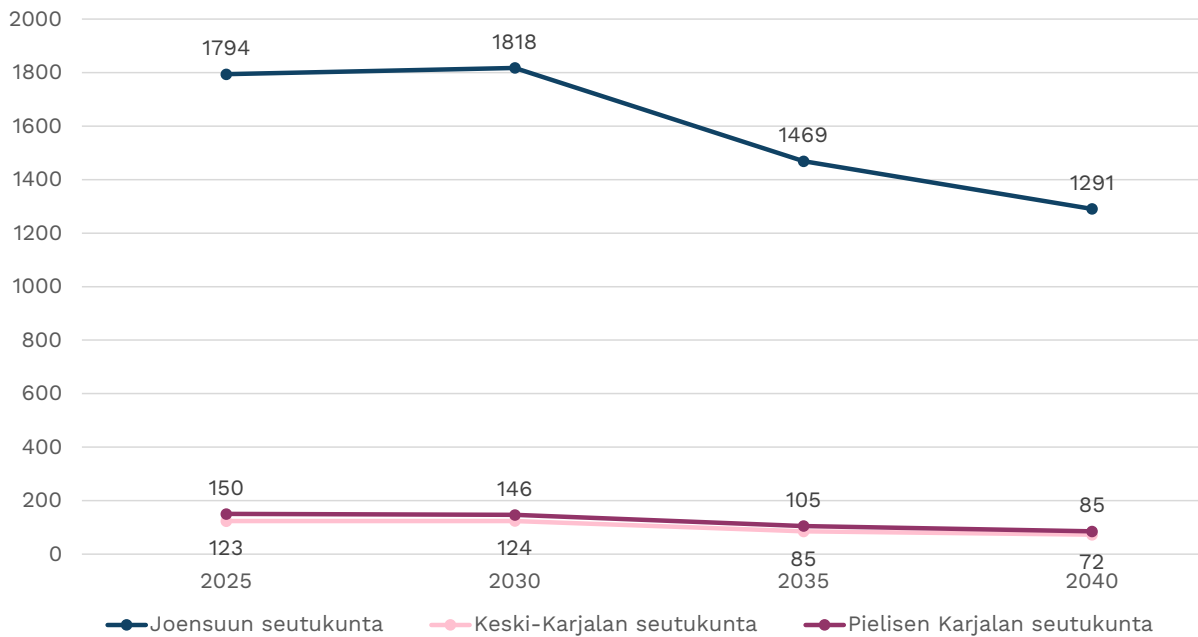

Seuraavassa diagrammissa (Kuvio 125) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

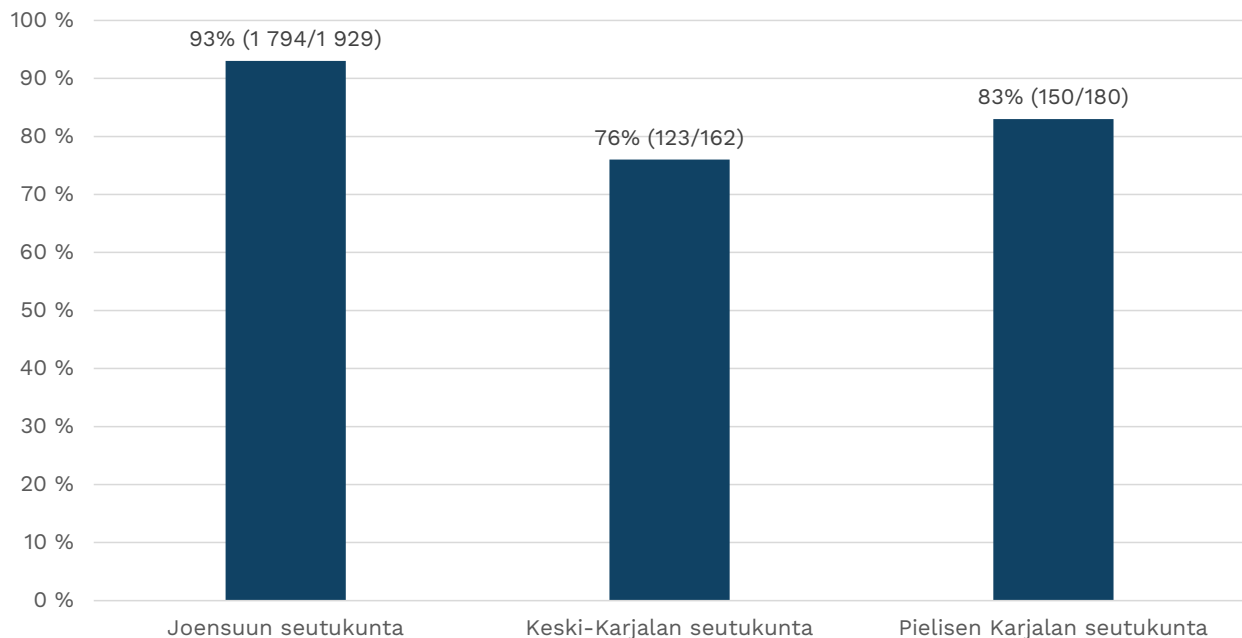
Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Pohjois-Karjalan maakunnan kaikissa seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 126).

Lisäksi osassa maakunnan seutukuntia ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa selvästi alempi (Keski-Karjalan ja Pielisen Karjalan seutukunnat).

Kuvio 125
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Pohjois-Karjalan maakunnan seutukunnat

Kuvio 126
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina
2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Pohjois-Karjalan maakunnan seutukunnat

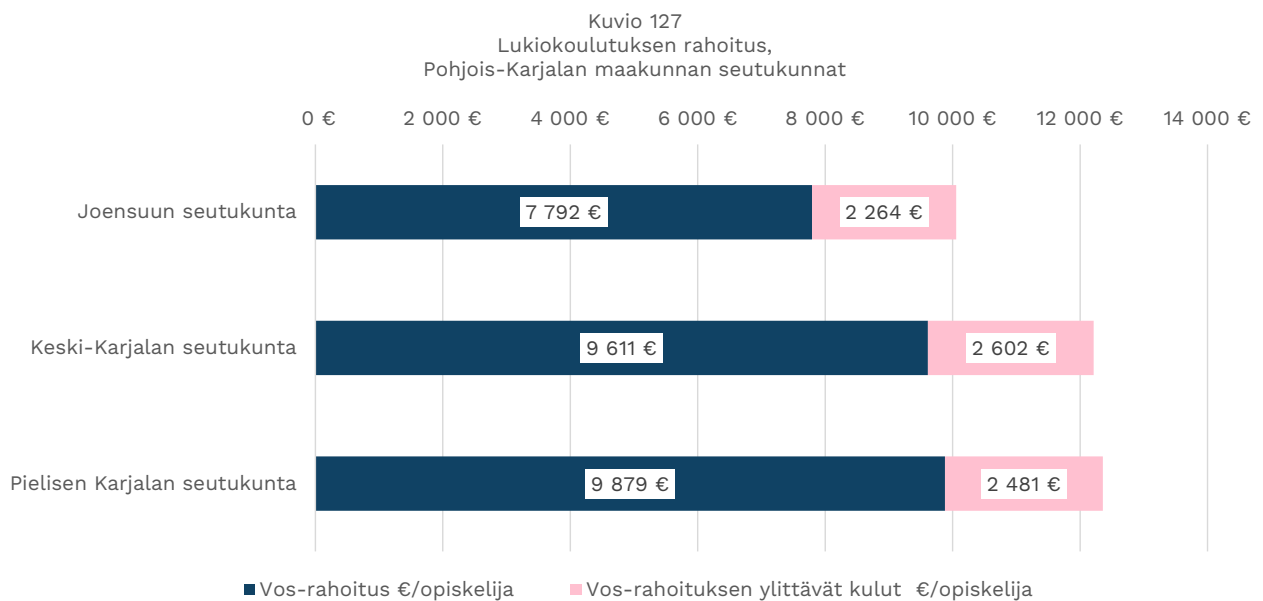

Näitä molempia tekijöitä vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevana vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 127) on esitetty Pohjois-Karjalan maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet noin 10 000 eurosta (Joensuun seutukunta) lähes 12 400 euroon (Pielisen Karjalan seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 78 prosentista (Joensuun seutukunta) 81 prosenttiin (Pielisen Karjalan seutukunta).

4.12 Keski-Suomen maakunta

Keski-Suomen maakuntaan kuuluu kuusi seutukuntaa: Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Keuruun, Saarijärven-Viitasaaren ja Äänekosken seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.12.7.

4.12.1 Joutsan seutukunta

Joutsan seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Joutsa ja Luhanka, joista lukiokoulutusta järjestetään Joutsassa.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 44 prosenttia. Kuntien välinen ero on kuitenkin suuri, sillä ennuste Joutsalle on -50 %, mutta Luhangalle vain -8 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 39 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 47). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Joutsan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 45. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Joutsan seutukunnassa laskennallisesti kaikki ensisijaiset hakijat ovat vastaanottaneet lukiopaikan omasta seutukunnasta, mistä syystä luvut ovat varsin lähellä toisiaan.

Taulukko 47	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Joutsan seutukunta	43	43	24	24	-19	-44 %
	48	48	27	27	-21	-44 %

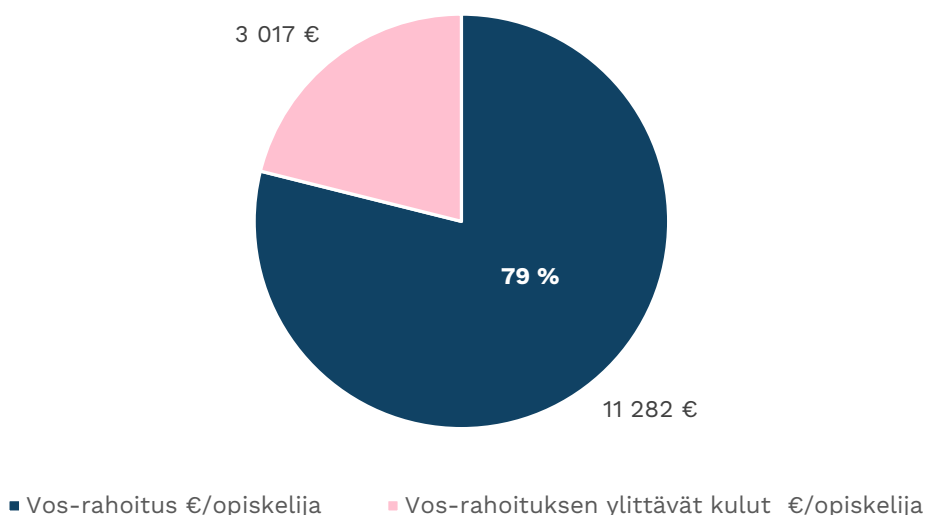
Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Joutsan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 128) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 128
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Joutsan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 14 299 € / opiskelija

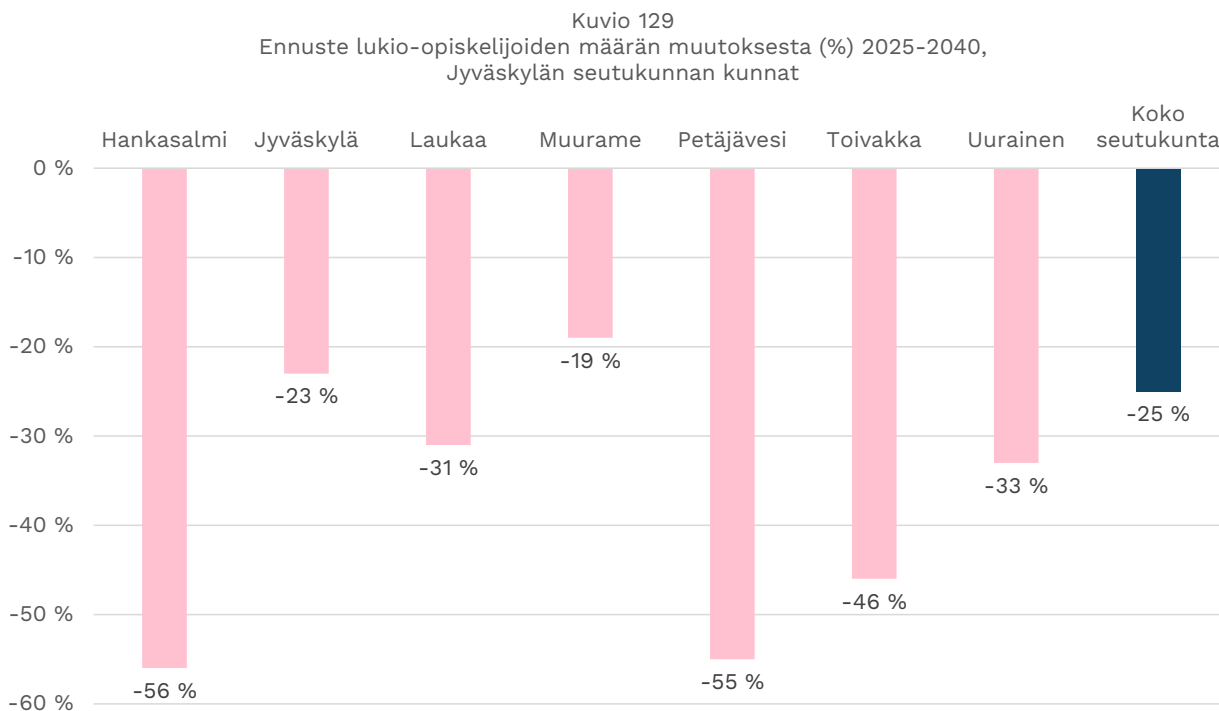

4.12.2 Jyväskylän seutukunta

Jyväskylän seutukuntaan kuuluu seitsemän kuntaa (Hankasalmi, Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Toivakka ja Uurainen), joista lukiokoulutusta järjestetään seutukunnan muissa kunnissa paitsi Toivakassa ja Uuraisilla.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 25 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Muuramessa sekä Jyväskylässä ja voimakkainta Hankasalmella sekä Petäjävedellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 129).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 49 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 48). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

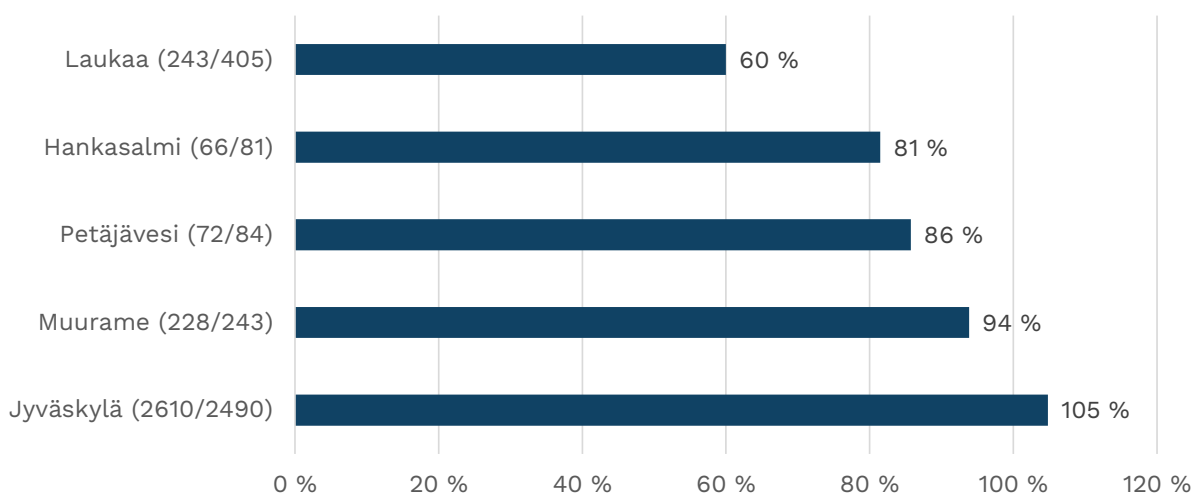
Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Jyväskylän seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 3 543. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Jyväskylän seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 95 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Noin 190 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025.

Taulukko 48	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Jyväskylän seutukunta	3548	3604	2877	2652	-896	-25 %
	3219	3270	2610	2406	-813	-25 %

Kun tarkastellaan Jyväskylän seutukuntaa kuntatasolla, huomataan, että sen kunnista Jyväskylässä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vuosina 2023–2025 ylittänyt ensisijaisten hakijoiden määrän (Kuvio 130). Jyväskylässä kahdella lukiolla on erityinen koulutustehtävä. Laukaassa puolestaan lukiopaikan kunnan lukiossa vastaanotti 60 prosenttia ensisijaisten hakijoiden määrästä.

Kuvio 130
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25, Jyväskylän seutukunnan kunnat, joissa on lukiokoulutusta

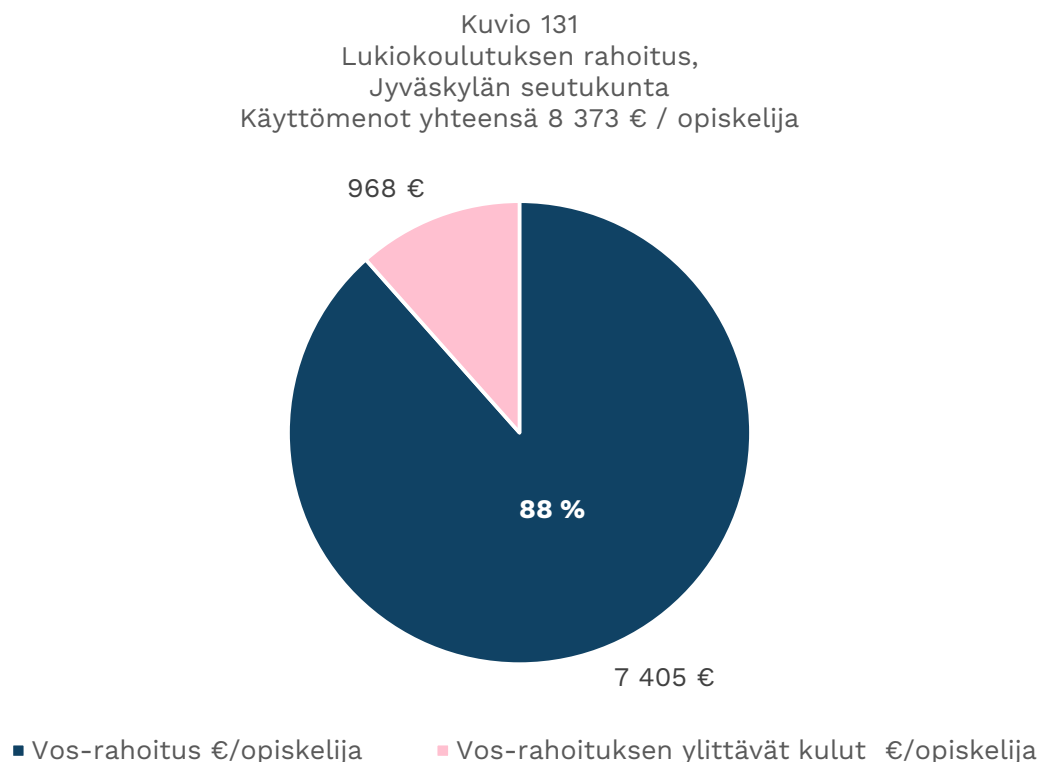

Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

Sen sijaan ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Jyväskylän seutukunnassa hyvällä tasolla eli melko lähellä kokonaisen seutukunnan keskiarvoa.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 131) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.12.3 Jämsän seutukunta

Jämsän seutukuntaan kuuluu vain yksi kunta eli Jämsä.

Seutukuntaa ja kuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 52 prosenttia.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Jämsässä noin 45 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 49). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Jämsän seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 312. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Jämsässä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut 81 prosenttia ensisijaisten hakijoiden määrästä. Noin 50 nuorta on vuosina 2023–2025 ottanut vastaan lukiopaikan oman (seutu)kunnan ulkopuolelta.

Taulukko 49	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Jämsän seutukunta	274	228	154	131	-143	-52 %
	231	192	130	110	-121	-52 %

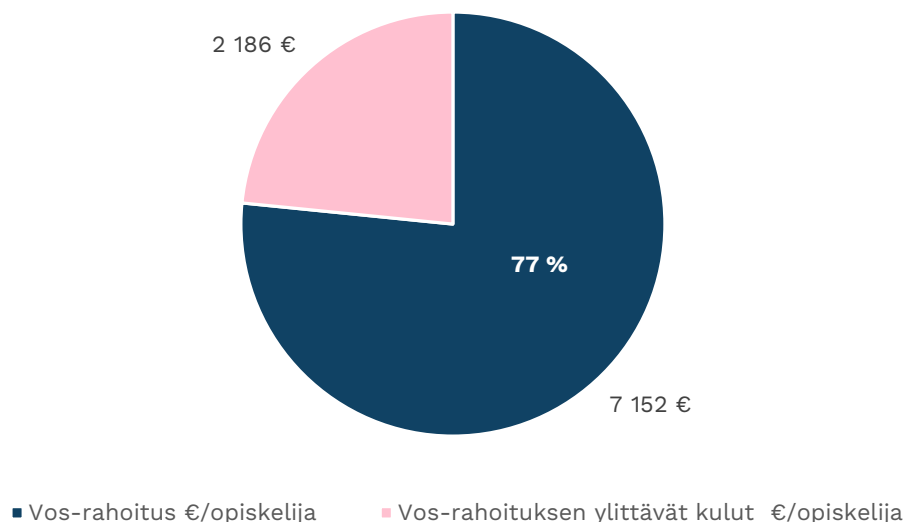
Vaikka Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, oman seutukunnan lukioiden vetovoiman vahvistaminen on myös keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevina vuosina.

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Jämsän seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 132) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 132
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Jämsän seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 338 € / opiskelija

Talousnäkömien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdittaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennus-

teen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

4.12.4 Keuruun seutukunta

Keuruun seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Keuruu ja Multia, joista lukiokoulutusta järjestetään Keuruulla.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 45 prosenttia. Kuntakohtaiset ennusteet poikkeavat jonkin verran toisistaan, sillä ennuste Keuruulle on -44 % ja Multialle -60 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 46 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 50). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa voi poiketa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Keuruun seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 138. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Keuruun seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut 73 prosenttia ensisijaisten hakijoiden määrästä. Noin 40 nuorta on vuosina 2023–2025 ottanut vastaan lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta.

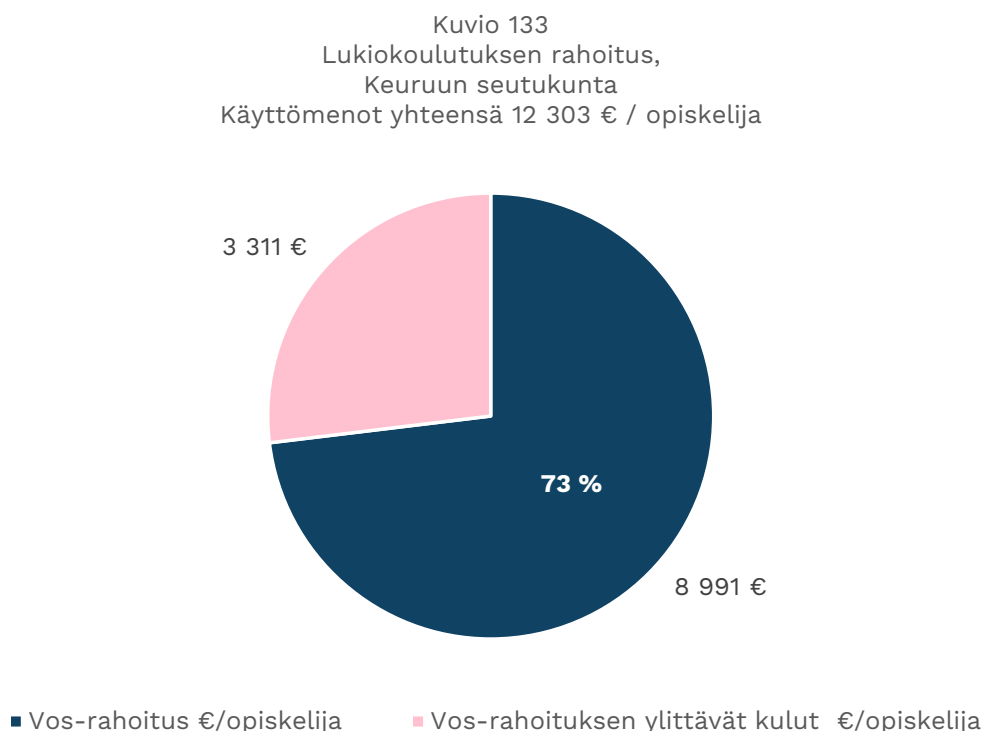
Taulukko 50	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Keuruun seutukunta	138	133	94	76	-62	-45 %
	108	104	74	59	-49	-45 %

Pyrkimällä lisäämään niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat paikan oman seutukunnan lukiosta voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa. Vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei kuitenkaan ole helppo tehtävä.

Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Keuruun seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 133) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

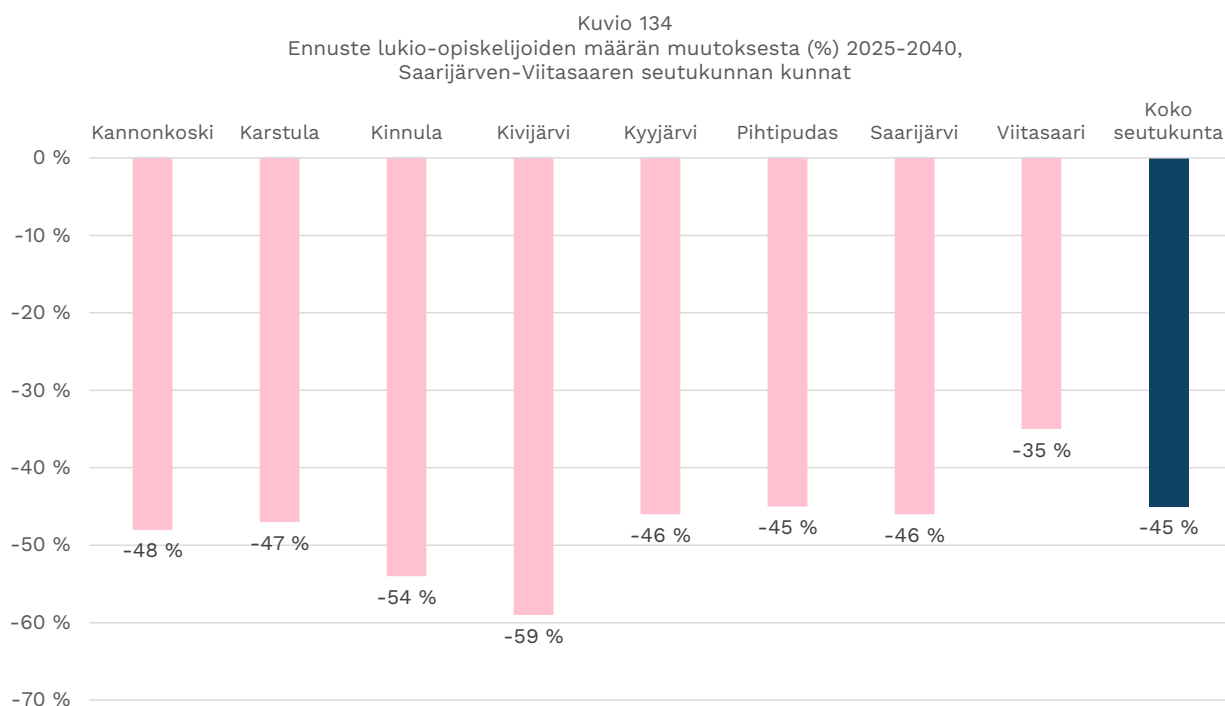
Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.12.5 Saarijärven-Viitasaaren seutukunta

Saarijärven-Viitasaaren seutukuntaan kuuluu kahdeksan kuntaa (Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi ja Viitasaari), joista lukiokoulutusta järjestetään seutukunnan muissa kunnissa paitsi Kannonkoskella, Kivijärvellä ja Kyyjärvellä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 45 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Viitasaarella ja voimakkainta Kivijärvellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 134).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 38 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 51). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 357. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

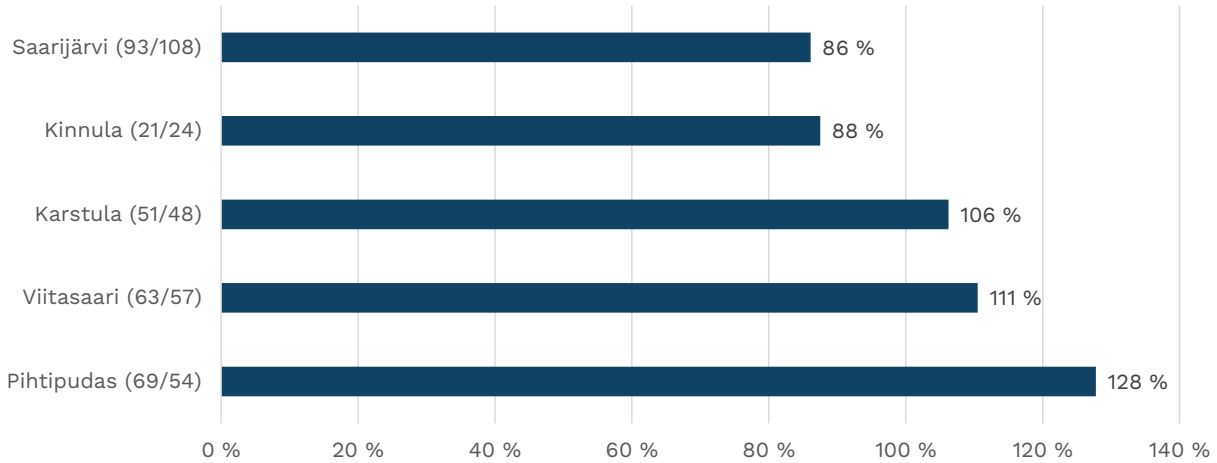
Saarijärven-Viitasaaren seutukunnassa laskennallisesti lähes kaikki ensisijaiset hakijat ovat vastaanottaneet lukiopaikan omasta seutukunnasta, mistä syystä luvut ovat varsin lähellä toisiaan tai tässä tapauksessa aivan samat.

Taulukko 51	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Saarijärven-Viitasaaren seutukunta	297	269	207	163	-134	-45 %
	297	269	207	163	-134	-45 %

Kun tarkastellaan Saarijärven-Viitasaaren seutukuntaa kuntatasolla, huomataan, että sen kunnista Karstulassa, Viitasaarella ja Pihtiputaalla lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vuosina 2023–2025 ylittänyt ensisijaisten hakijoiden määrän (Kuvio 135).

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Saarijärven-Viitasaaren seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään. Myös vahvistamalla oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen olisi mahdollista saada aikaan samansuuntainen vaikutus.

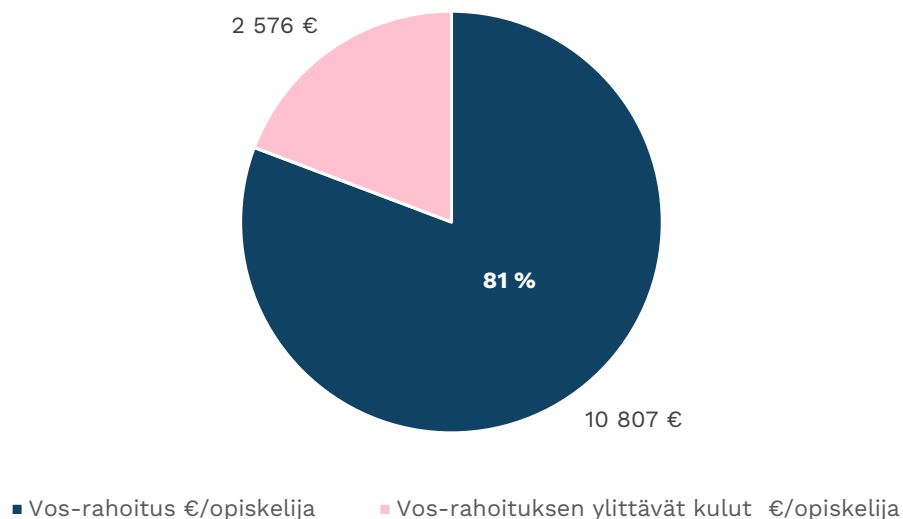
Kuvio 135
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina
2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Saarjärven-Viitasaaren seutukunnan kunnat, joissa on lukiokoulutusta

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 136) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 136
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Saarjärven-Viitasaaren seutukunta
Käyttömenot yhteensä 13 383 € / opiskelija

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakoitiin määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.12.6 Äänekosken seutukunta

Äänekosken seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Konnevesi ja Äänekoski, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 44 prosenttia. Kuntakohtaiset ennusteet poikkeavat jonkin verran toisistaan, sillä ennuste Konnevedelle on -52 % ja Äänekoskelle -43 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 46 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 52). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Äänekosken seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 318. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Äänekosken seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut 88 prosenttia ensisijaisten hakijoiden määrästä. Noin 40 nuorta on vuosina 2023–2025 ottanut vastaan lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta.

Taulukko 52	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Äänekosken seutukunta	326	288	212	181	-145	-44 %
	300	265	195	167	-133	-44 %

Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa on pyrkiä lisäämään niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

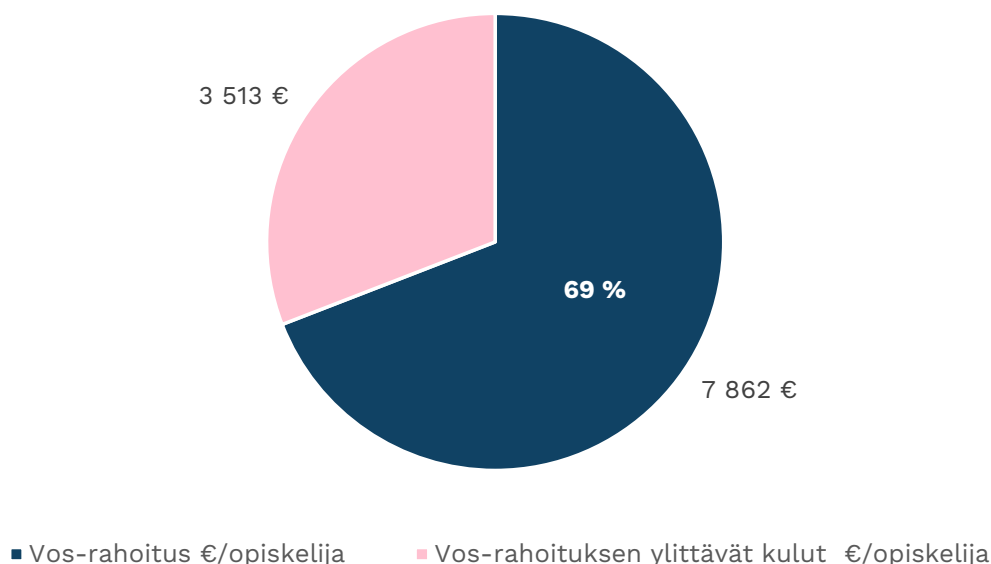
Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Äänekosken seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 137) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdattaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

Kuvio 137
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Äänekosken seutukunta
Käyttömenot yhteensä 11 375 € / opiskelija

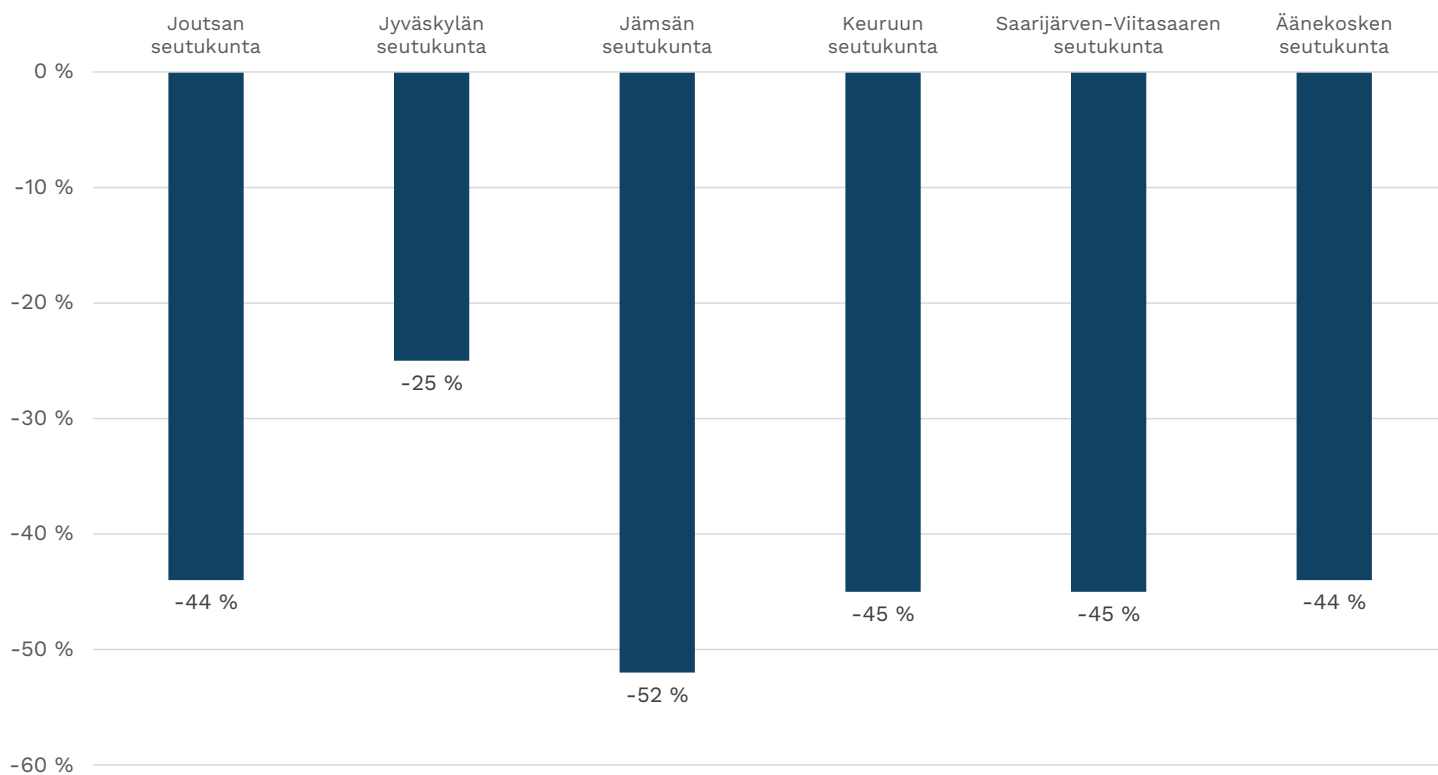
4.12.7 Keski-Suomen maakunnan yhteenveto

Koko Keski-Suomen maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä seuraavassa kuviossa (Kuvio 138).

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 53). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

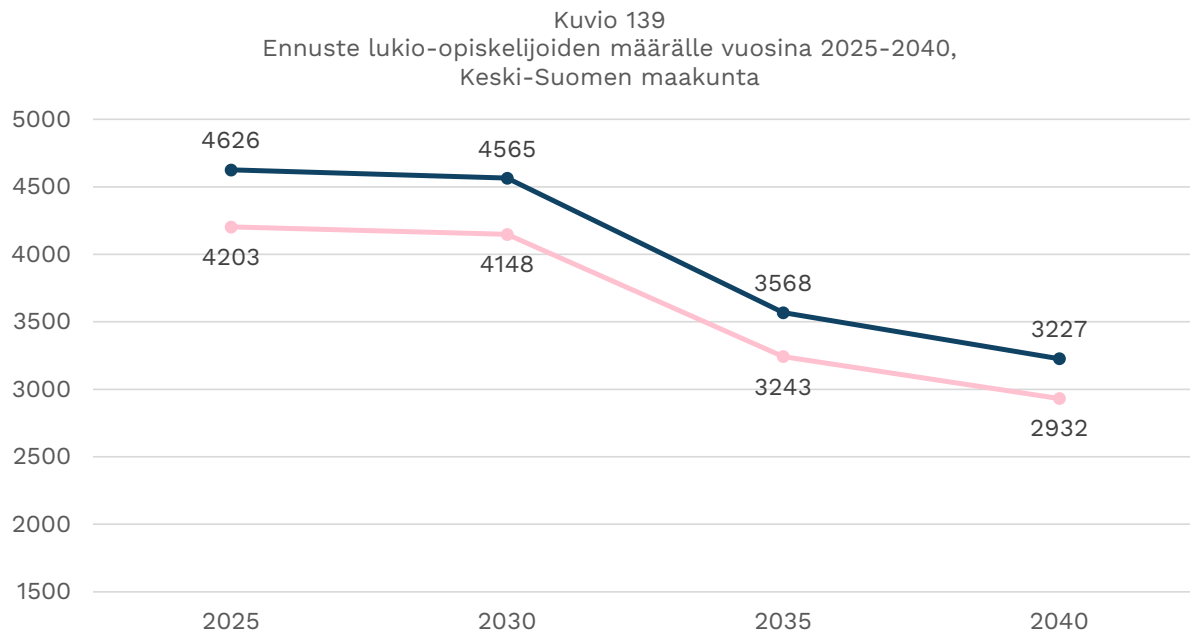
Seutukuntien välillä on huomattavissa eroja siinä, miten opiskelijamäärä ennusteen mukaan muuttuisi tarkastelujakson alkupuolella eli vuosina 2025–2030. Nimittäin Jyväskylän seutukunnassa opiskelijamäärä tällöin vielä kasvaisi ja Joutsan seutukunnassakin pysyisi ennallaan. Tämän jälkeen määrät vähenisivät kaikissa seutukunnissa.

Kuvio 138
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Keski-Suomen maakunnan seutukunnat

Taulukko 53	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Joutsan seutukunta	43	43	24	24	-19	-44 %
	48	48	27	27	-21	-44 %
Jyväskylän seutukunta	3548	3604	2877	2652	-896	-25 %
	3219	3270	2610	2406	-813	-25 %
Jämsän seutukunta	274	228	154	131	-143	-52 %
	231	192	130	110	-121	-52 %
Keuruun seutukunta	138	133	94	76	-62	-45 %
	108	104	74	59	-49	-45 %
Saarijärven- Viitasaaren seutukunta	297	269	207	163	-134	-45 %
	297	269	207	163	-134	-45 %
Äänekosken seutukunta	326	288	212	181	-145	-44 %
	300	265	195	167	-133	-44 %
Keski-Suomen maakunta	4626	4565	3568	3227	-1399	-30 %
	4203	4148	3243	2932	-1271	-30 %

Alla oleva diagrammi (Kuvio 139) kuvaa ennustetta koko Keski-Suomen maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin lievästi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

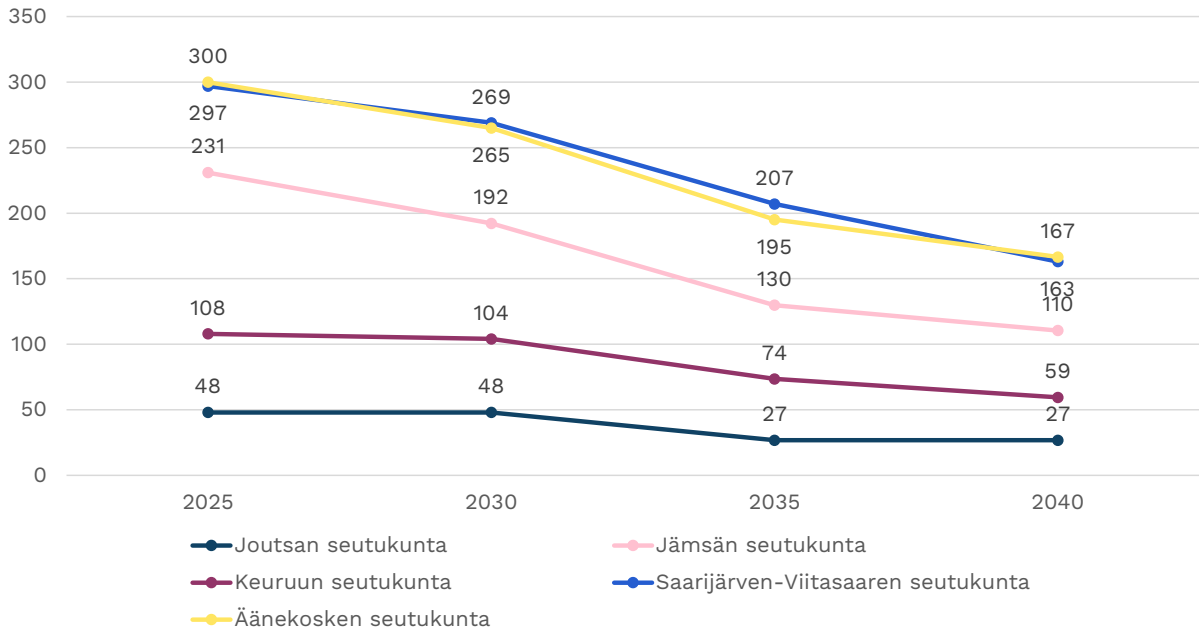

Seuraavissa diagrammeissa (Kuviot 140 ja 141) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa. Jyväskylän seutukunta on esitetty erikseen mittakaavasyistä.

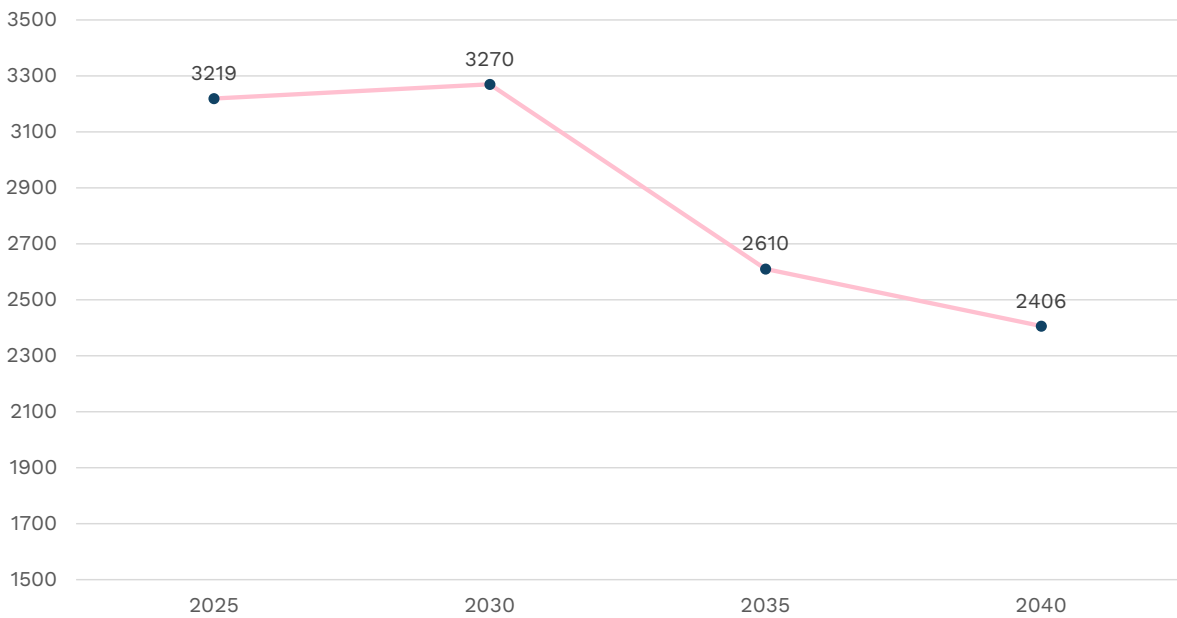
Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Keski-Suomen maakunnan kolmessa seutukunnassa lukiopaikan vastaanotti yli 90 prosenttia kyseisen seutukunnan lukiokoulutukseen ensisijaisia hakeneiden määrästä vuosina 2023–2025 (Kuvio 142). Kolmessa seutukunnassa prosenttiluku oli pienempi.

Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa olisi lisätä niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

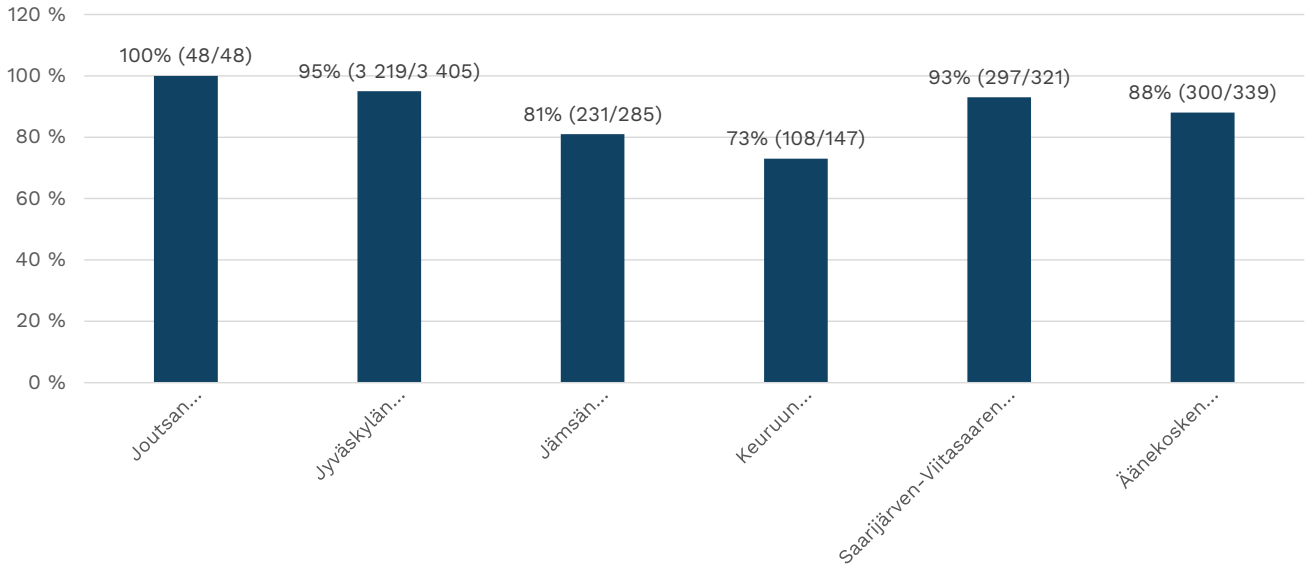
Kuvio 140
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Keski-Suomen maakunnan seutukunnat (paitsi Jyväskylän seutukunta)

Kuvio 141
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Jyväskylän seutukunta

Kuvio 142
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25
(suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Keski-Suomen maakunnan seutukunnat

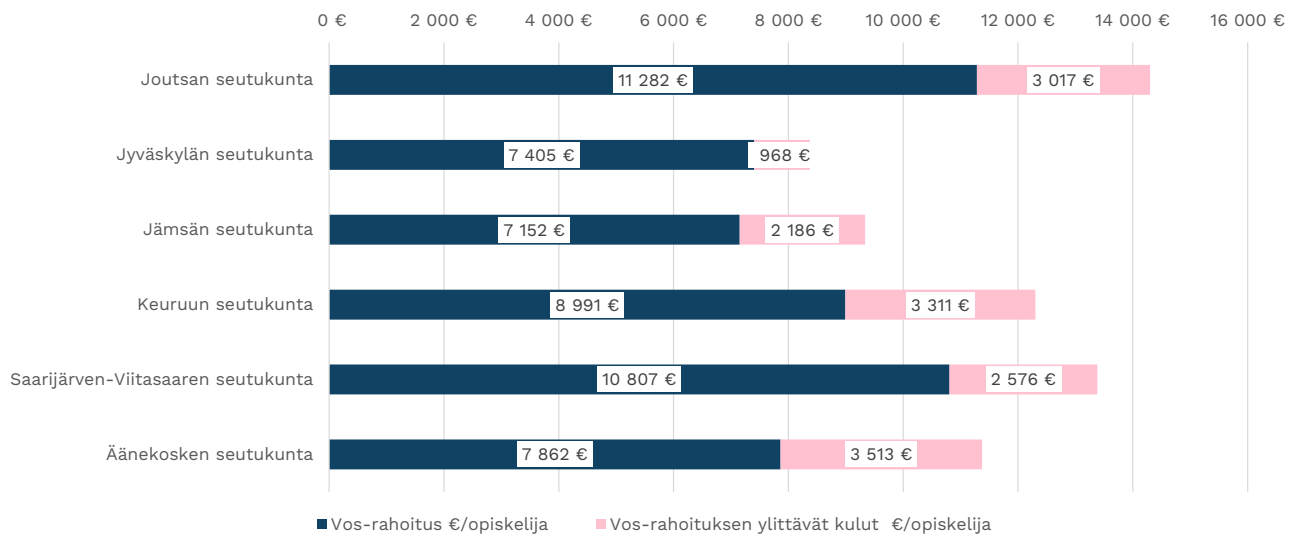
Lisäksi osassa maakunnan seutukuntia ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa selvästi alempi (Joutsan ja Saarijärven-Viitasaaren seutukunnat) tai jonkin verran alempi (Jämsän, Keuruun ja Äänekosken seutukunnat), joten myös tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 143) on esitetty Keski-Suomen maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet vajaasta 8 400 eurosta (Jyväskylän seutukunta) noin 14 300 euroon (Joutsan seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 69 prosentista (Äänekosken seutukunta) 88 prosenttiin (Jyväskylän seutukunta).

Kuvio 143
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Keski-Suomen maakunnan seutukunnat

4.13 Etelä-Pohjanmaan maakunta

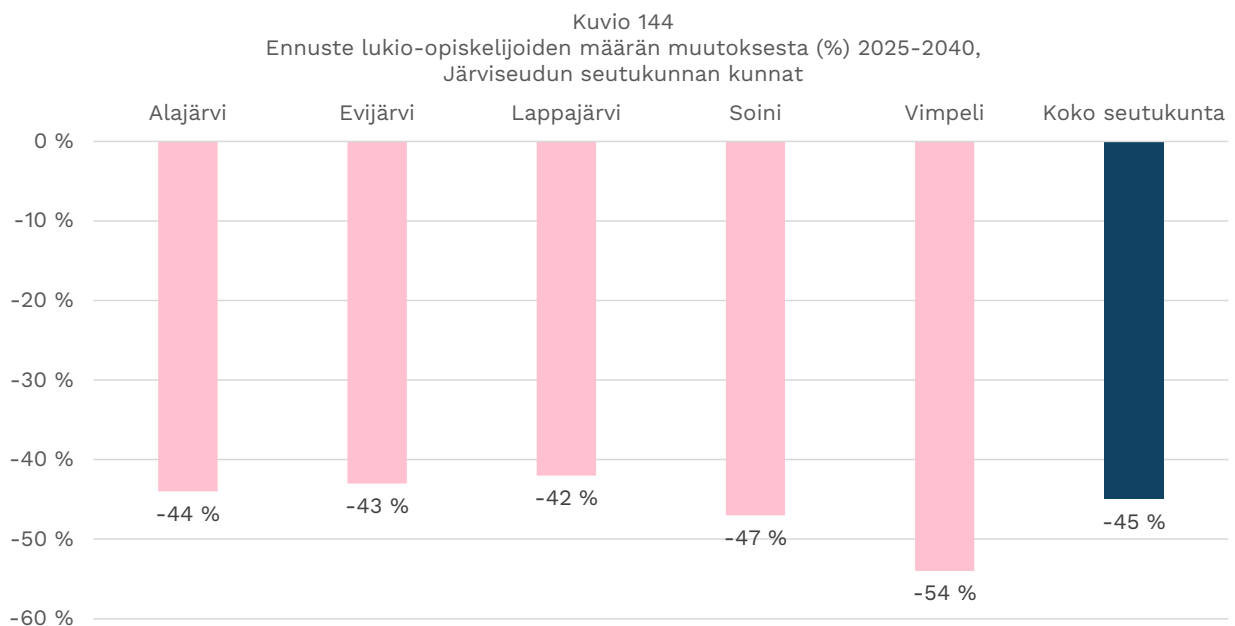
Etelä-Pohjanmaan maakuntaan kuuluu neljä seutukuntaa: Järviseudun, Kuusiokuntien, Seinäjoen ja Suupohjan seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.13.5.

4.13.1 Järviseudun seutukunta

Järviseudun seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Soini ja Vimpeli), joista lukiokoulutusta järjestetään seutukunnan muissa kunnissa paitsi Soinissa.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 45 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Lappajärvellä ja voimakkainta Vimpelissä, tosin kuntakohtaiset ennusteet mahtuvat noin 10 prosenttiyksikön sisään. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 144).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 48 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 54). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi

otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Järviseudun seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 345. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukko 54	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Järviseudun seutukunta	317	297	218	173	-144	-45 %
	303	284	208	165	-138	-45 %

Järviseudun seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 91 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Noin 30 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025. Kuntatasolla tarkasteltuna Evijärvellä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on viidenneksen suurempi kuin oman kunnan hakijoiden määrä, Alajärvellä ja Lappajärvellä puolestaan noin kymmenyksen pienempi. Vimpelissä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vastaa laskennallisesti oman kunnan lukiokoulutukseen vuosina 2023–2025 hakeneiden määrää.

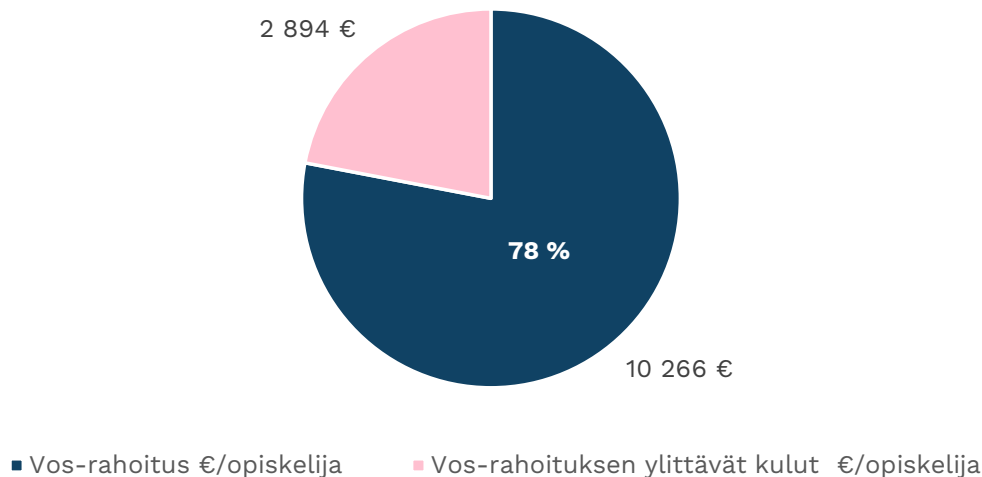
Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Järviseudun seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään. Myös vahvistamalla oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen olisi mahdollista saada aikaan samansuuntainen vaikutus.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 145) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin

kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 145
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Järviseudun seutukunta
Käyttömenot yhteensä 13 160 € / opiskelija

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

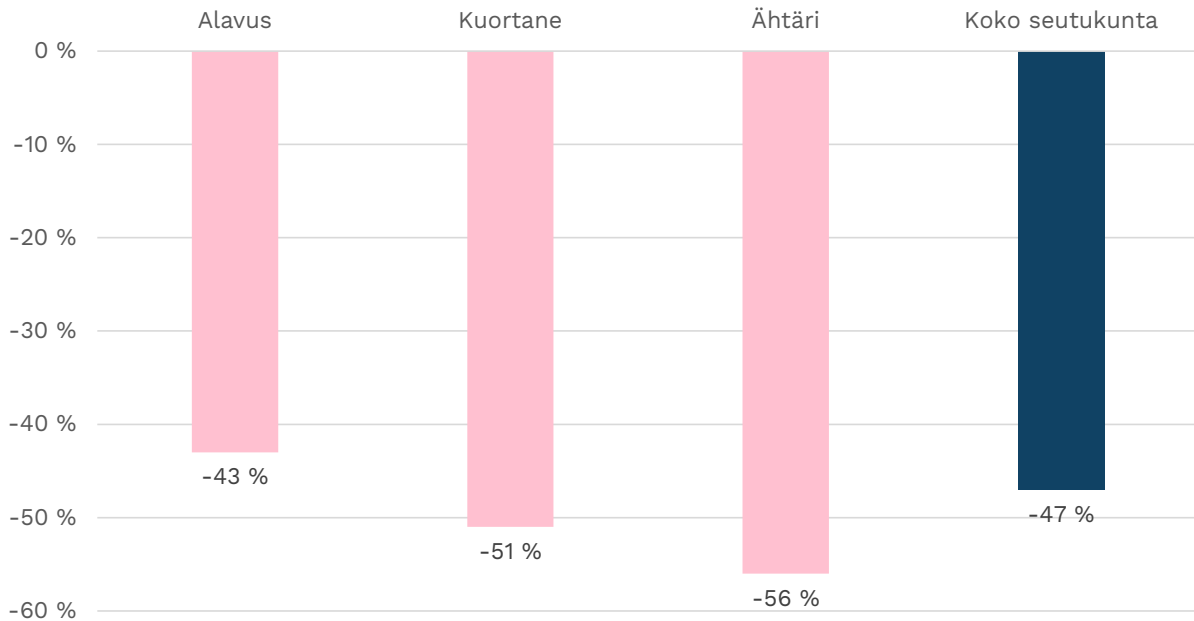
4.13.2 Kuusiokuntien seutukunta

Kuusiokuntien seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Alavus, Kuortane ja Ähtäri), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 47 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Alavudella ja voimakkainta Ähtärissä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 146).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 42 prosenttia.

Kuvio 146
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
 Kuusiokuntien seutukunnan kunnat

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 55). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kuusiokuntien seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 525. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Alemman rivin ennusteet Kuusiokuntien seutukunnan kohdalla ovat suuremmat siksi, että seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vuosina 2023–2025 on ylittänyt oman seutukunnan lukiokoulutukseen hakeneiden määrän 45 prosentilla. Tämä selittyy suurelta osin sillä, että Kuortaneella toimii erityisen koulutustehtävän lukio (urheilulukio), josta lukiopaikan vastaanotti 3,3-kertainen määrä opiskelijoita oman kunnan lukiokoulutukseen hakeneiden määrään verrattuna. Myös Ähtärissä lukiopaikan vastaanotti useampi kuin kunnassa oli lukiokoulutukseen hakeneita, sen sijaan Alavudella paikan vastaanottaneiden määrä jäi jonkin verran hakeneiden määrää pienemmäksi.

Taulukko 55	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kuusiokuntien seutukunta	299	257	213	157	-142	-47 %
	456	392	325	239	-217	-47 %

Vaikka Kuusiokuntien seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä suhteessa oman seutukunnan hakijoihin on hyvällä tasolla, ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

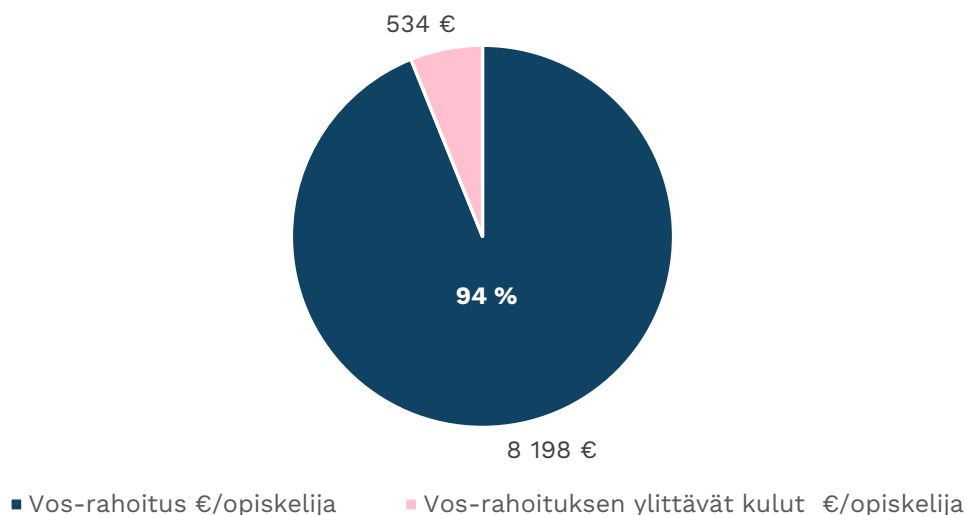
Seuraavassa kuviossa (Kuvio 147) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.13.3 Seinäjoen seutukunta

Seinäjoen seutukuntaan kuuluu kuusi kuntaa (Ilmajoki, Isokyrö, Kauhava, Kurikka, Lapua ja Seinäjoki), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

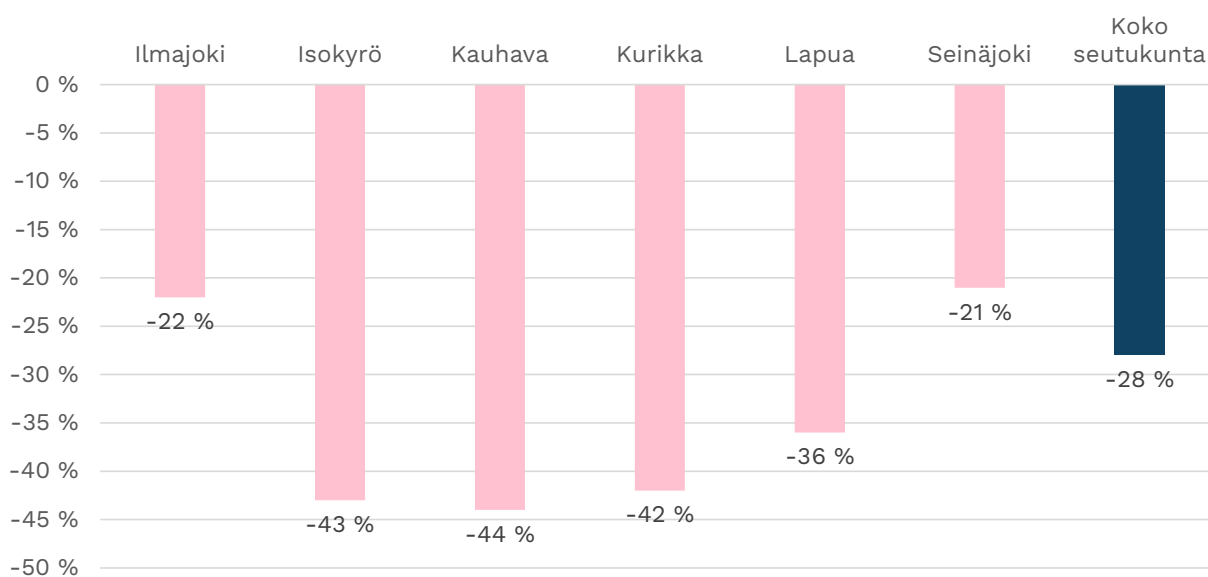
Kuvio 147
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kuusiokuntien seutukunta
Käyttömenot yhteensä 8 732 € / opiskelija

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 28 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Ilmajoella sekä Seinäjoella ja voimakkainta Isossakyrössä, Kauhavalla ja Kurikassa. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 148).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 47 prosenttia.

Kuvio 148
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025–2040,
Seinäjoen seutukunnan kunnat

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 56). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Seinäjoen seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 2 424. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

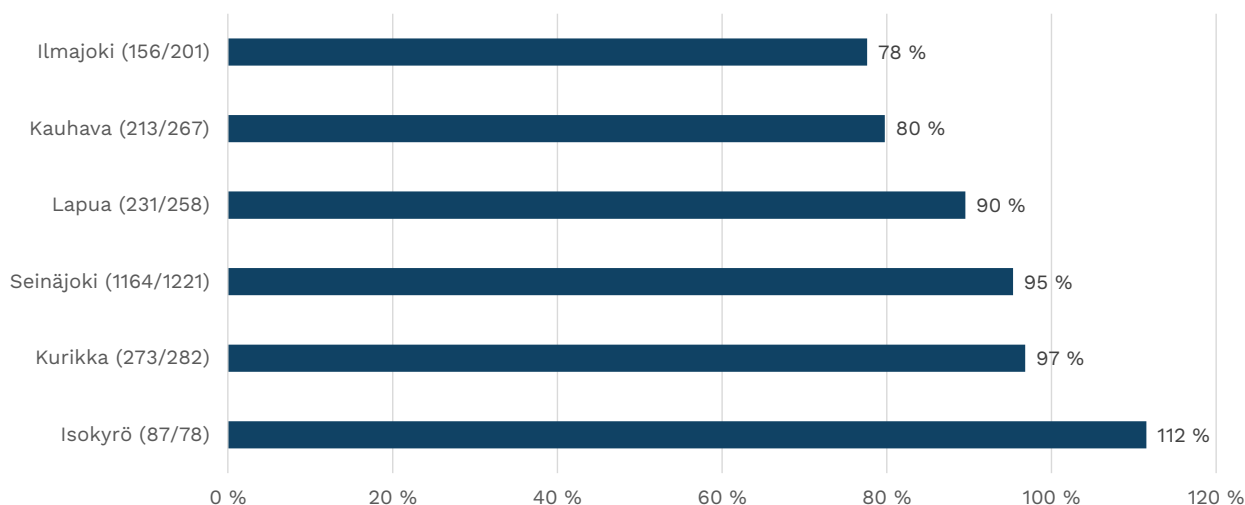
Taulukko 56	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Seinäjoen seutukunta	2328	2337	1923	1672	-656	-28 %
	2124	2132	1754	1525	-599	-28 %

Seinäjoen seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 92 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Noin 180 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025.

Kuntatasolla tarkasteltuna Isossakyrössä lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut jonkin verran suurempi kuin oman kunnan hakijoiden määrä, Seinäjoella ja Kurikassa puolestaan jonkin verran pienempi (Kuvio 149). Seinäjoella on yksi erityisen koulutustehtävän saanut lukio.

Pyrkimällä lisäämään niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat paikan oman seutukunnan lukiosta voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa. Vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei kuitenkaan ole helppo tehtävä.

Kuvio 149
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25
(sulussa vastaanottaneet/hakeneet),
Seinäjoen seutukunnan kunnat, joissa on lukiokoulutusta

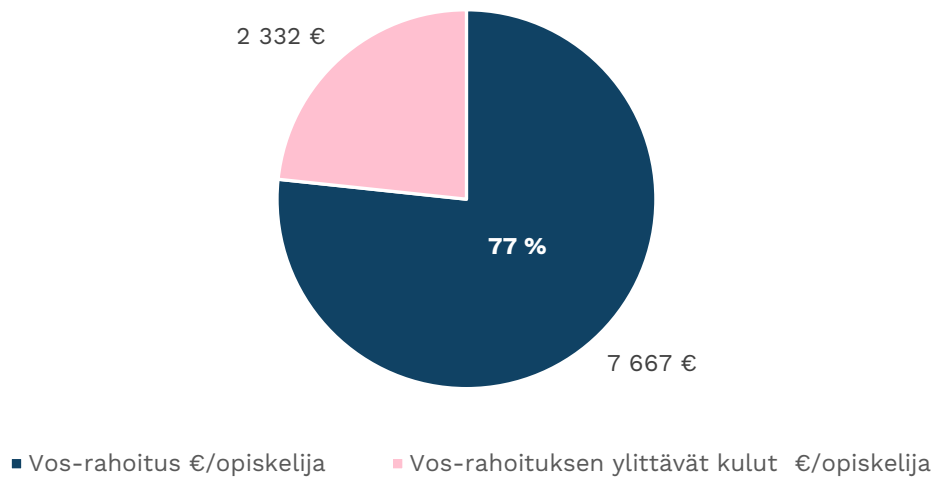
Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Seinäjoen seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten myös tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 150) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdittaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

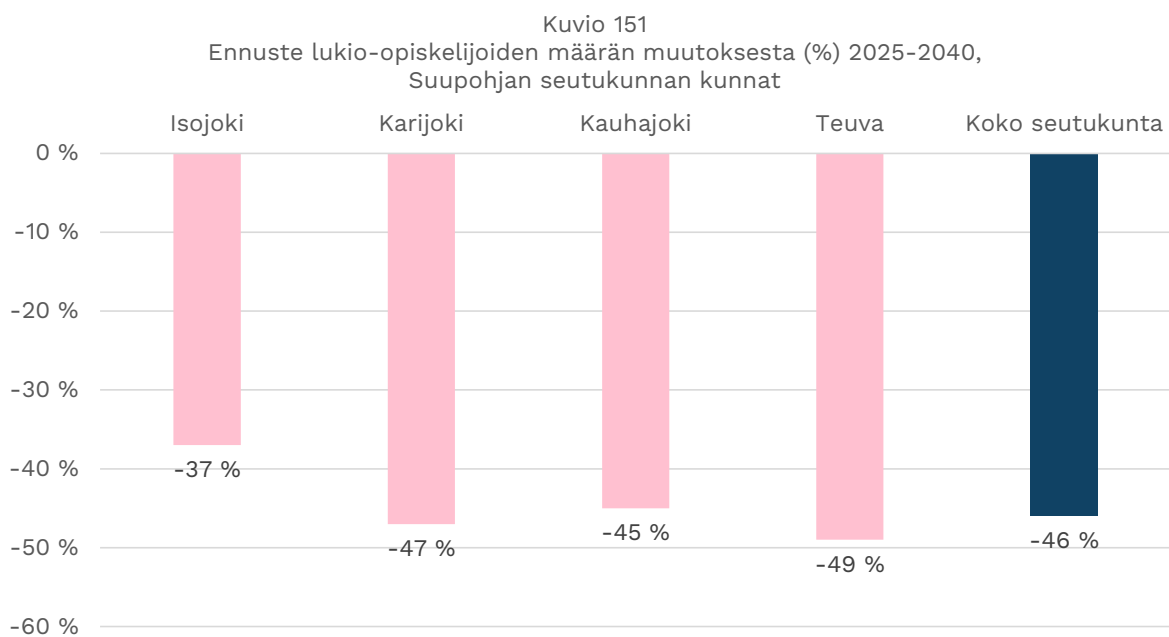
Kuvio 150
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Seinäjoen seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 998 € / opiskelija

4.13.4 Suupohjan seutukunta

Suupohjan seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Isojoki, Karijoki, Kauhajoki ja Teuva), joista lukiokoulutusta järjestetään Kauhajoella ja Teuvalla.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 46 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Isojoella ja voimakkainta Teuvalla. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 151).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 42 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 57). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Suupohjan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 225. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Suupohjan seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 74 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Noin 75 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025.

Taulukko 57	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Suupohjan seutukunta	283	255	203	154	-129	-46 %
	216	195	155	118	-98	-46 %

Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

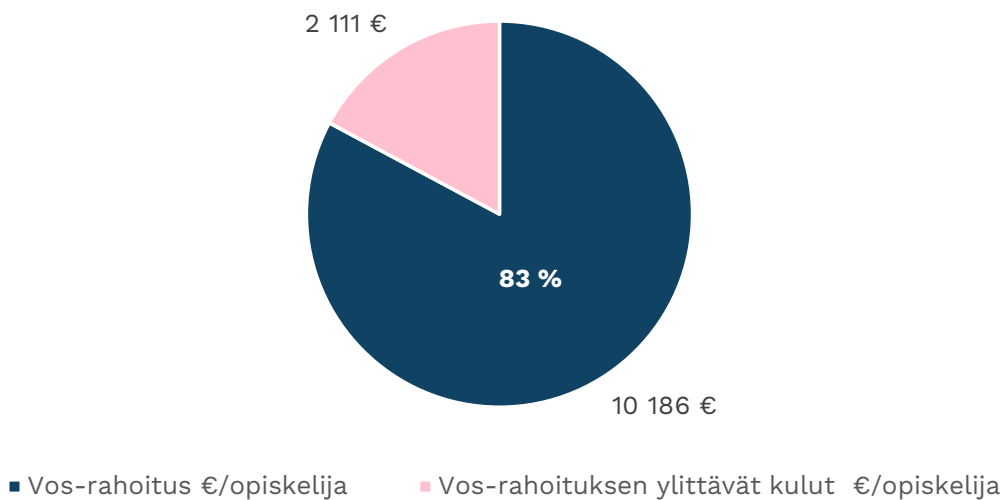
Toisaalta ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Suupohjan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 152) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

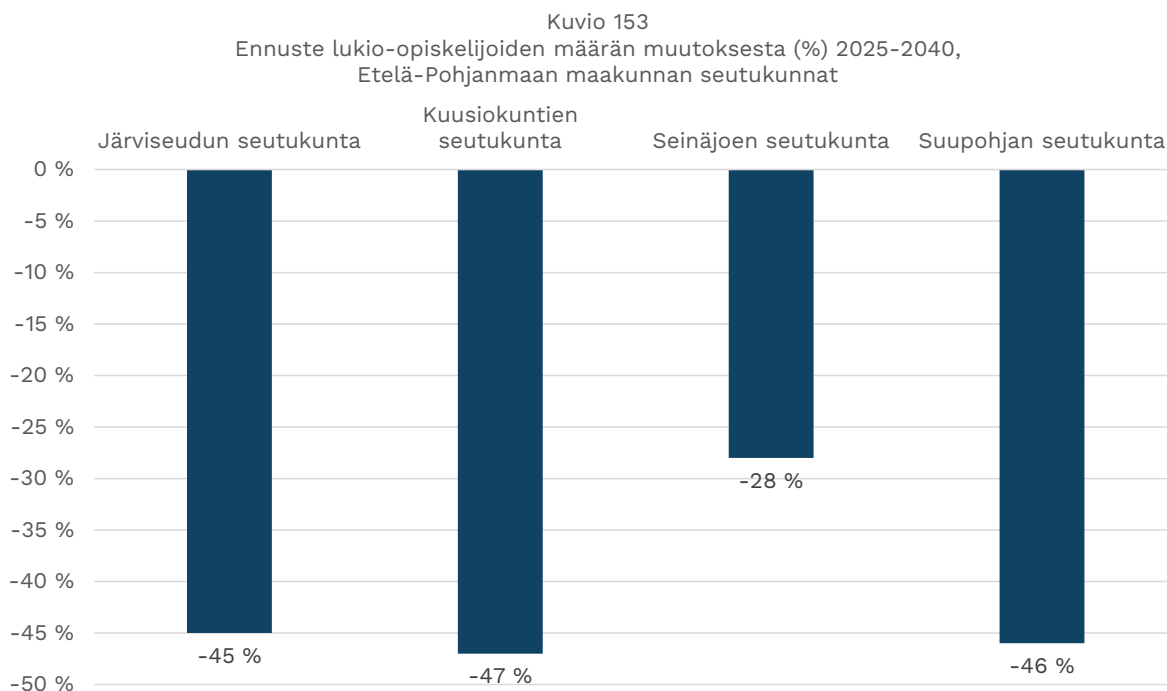
Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 152
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Suupohjan seutukunta
Käyttömenerot yhteensä 12 296 € / opiskelija

4.13.5 Etelä-Pohjanmaan maakunnan yhteenveto

Koko Etelä-Pohjanmaan maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 153).

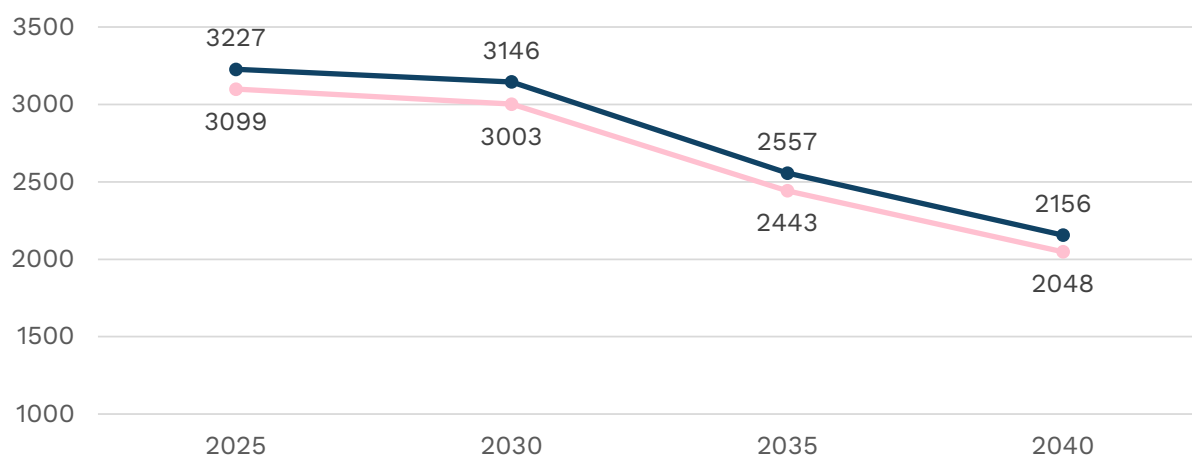
Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 58). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Seutukuntien välillä on huomattavissa jonkin verran eroja siinä, miten opiskelijamäärä ennusteen mukaan muuttuisi tarkastelujakson alkupuolella eli vuosina 2025–2030. Nimittäin Seinäjoen seutukunnassa opiskelijamäärä tällöin vielä pysyisi jotakuinkin ennallaan. Tämän jälkeen määrät vähenisivät kaikissa seutukunnissa.

Taulukko 58	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Järviseudun seutukunta	317	297	218	173	-144	-45 %
	303	284	208	165	-138	-45 %
Kuusiokuntien seutukunta	299	257	213	157	-142	-47 %
	456	392	325	239	-217	-47 %
Seinäjoen seutukunta	2328	2337	1923	1672	-656	-28 %
	2124	2132	1754	1525	-599	-28 %
Suupohjan seutukunta	283	255	203	154	-129	-46 %
	216	195	155	118	-98	-46 %
Etelä-Pohjanmaan maakunta	3227	3146	2557	2156	-1071	-33 %
	3099	3003	2443	2048	-1051	-34 %

Seuraava diagrammi (Kuvio 154) kuvaa ennustetta koko Etelä-Pohjanmaan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin lievästi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035.

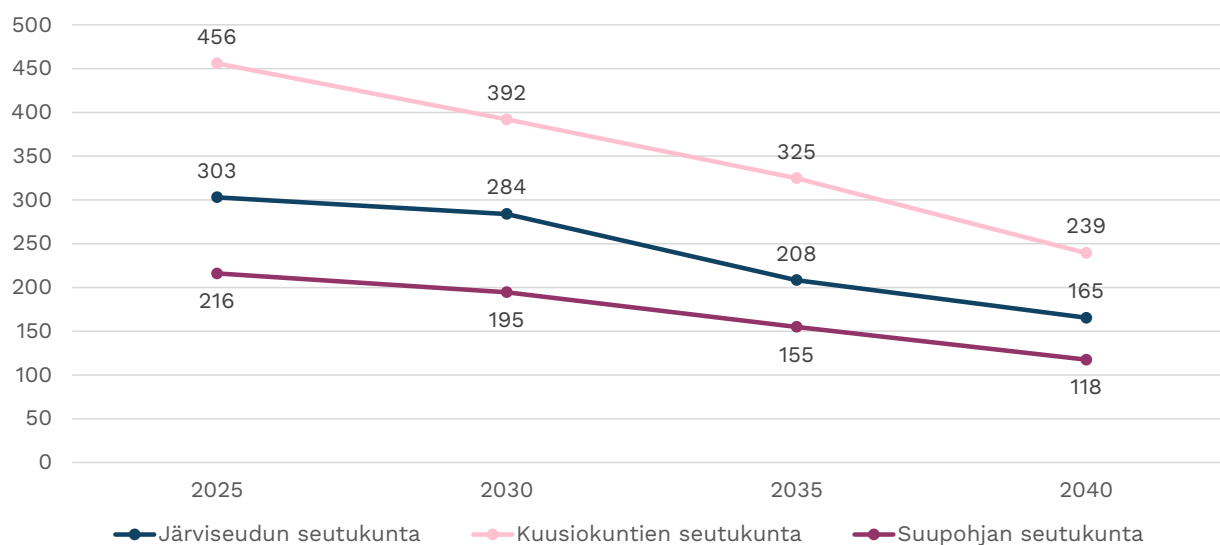
Kuvio 154
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Etelä-Pohjanmaan maakunta

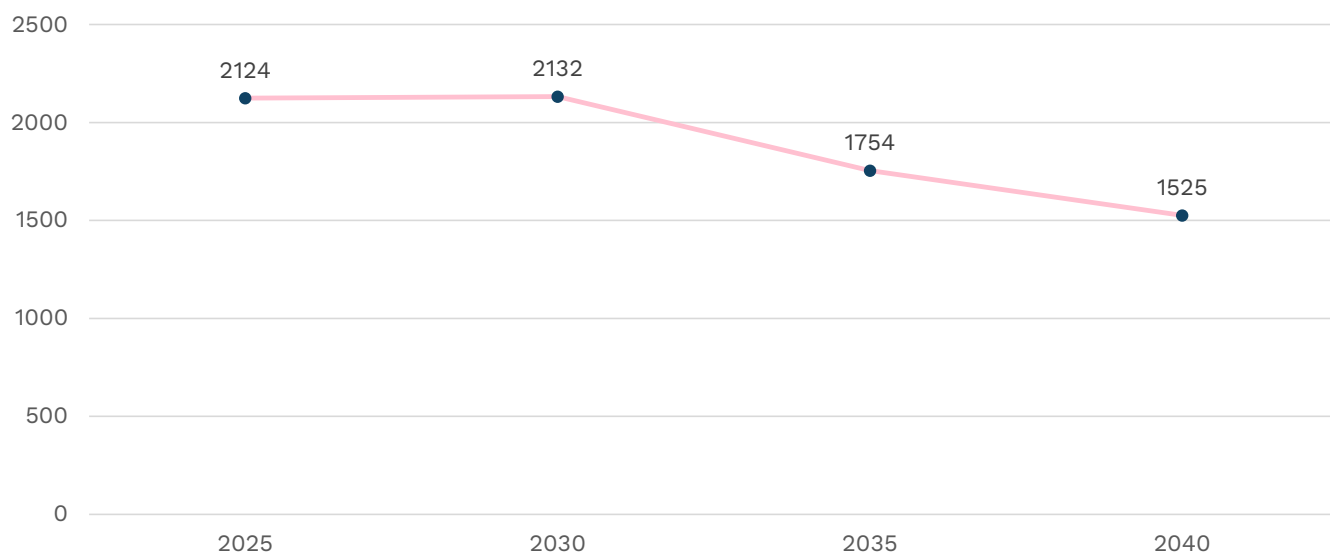
Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Seuraavissa diagrammeissa (Kuviot 155 ja 156) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa. Seinäjoen seutukunta on esitetty erikseen mittakaavasyistä.

Kuvio 155
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Etelä-Pohjanmaan maakunnan seutukunnat (paitsi Seinäjoen seutukunta)

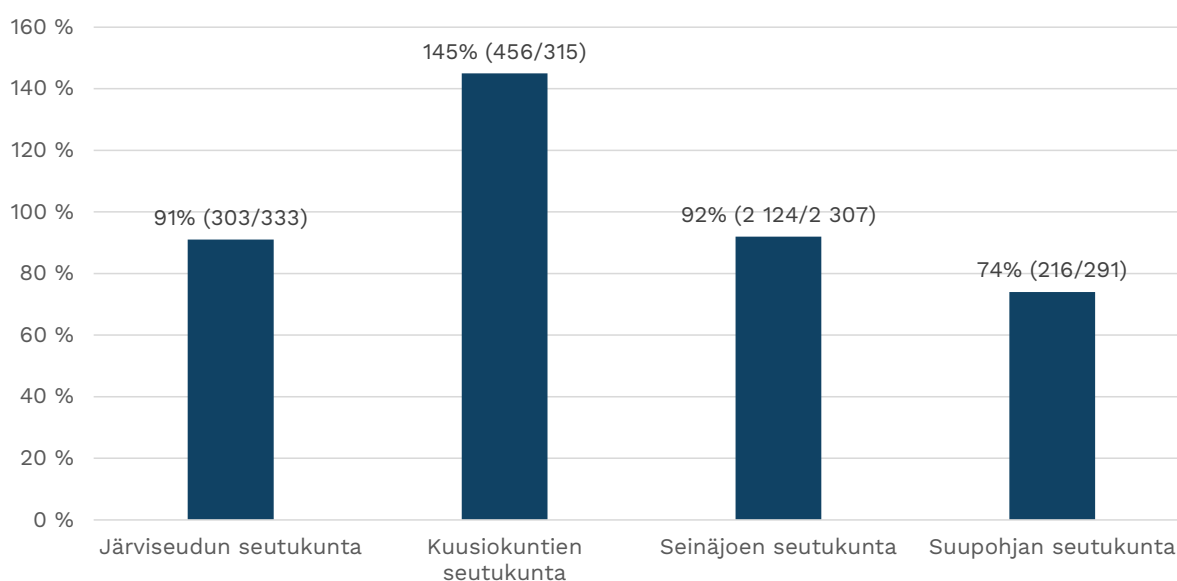

Kuvio 156
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Seinäjoen seutukunta

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Etelä-Pohjanmaan maakunnan kaikissa seutukunnissa Kuusiokuntien seutukuntaa lukuun ottamatta lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 157). Kahdessa seutukunnassa paikan vastaanottaneiden määrä oli kuitenkin yli 90 prosenttia.

Kuvio 157
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Etelä-Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

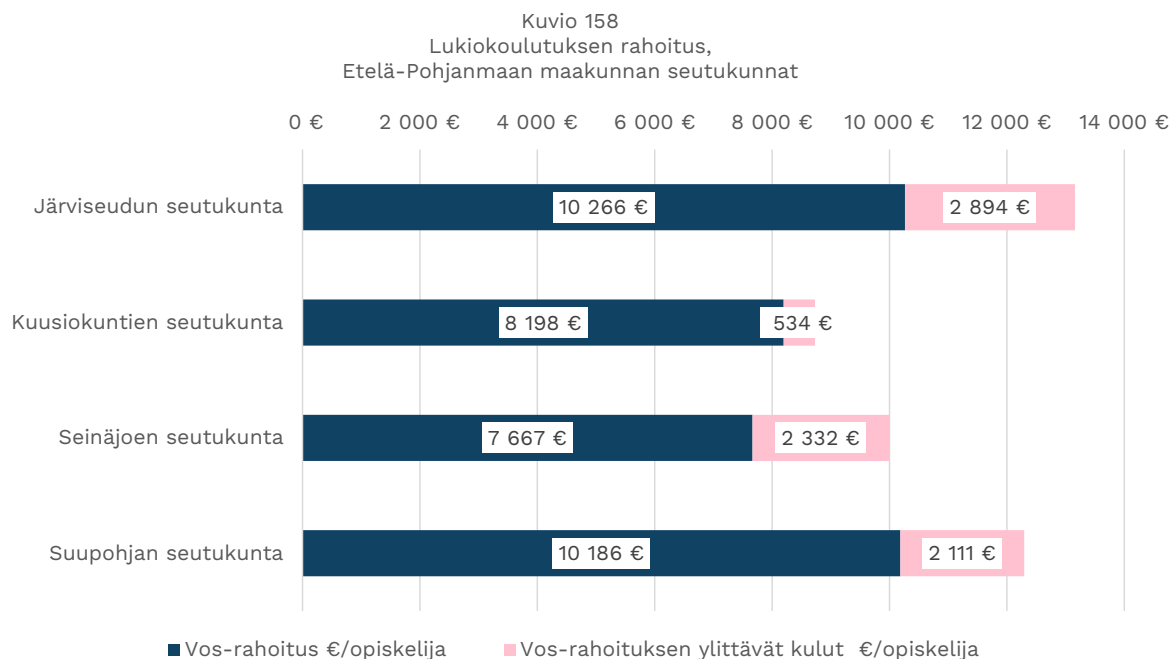
Osassa maakunnan seutukuntia ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi (Järviseudun ja Seinäjoen seutukunnat) ja osassa selvästi alempi (Kuusiokuntien ja Suupohjan seutukunnat).

Näitä molempia tekijöitä vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevina vuosina.

Rahoitus

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 158) on esitetty Etelä-Pohjanmaan maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet noin 8 700 eurosta (Kuusiokuntien seutukunta) lähes 13 200 euroon (Järviseudun seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 77 prosentista (Seinäjoen seutukunta) 94 prosenttiin (Kuusiokuntien seutukunta).

4.14 Pohjanmaan maakunta

Pohjanmaan maakuntaan kuuluu kolme seutukuntaa: Pietarsaaren seutukunta, Suupohjan rannikkoseutu ja Vaasan seutukunta. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.14.4.

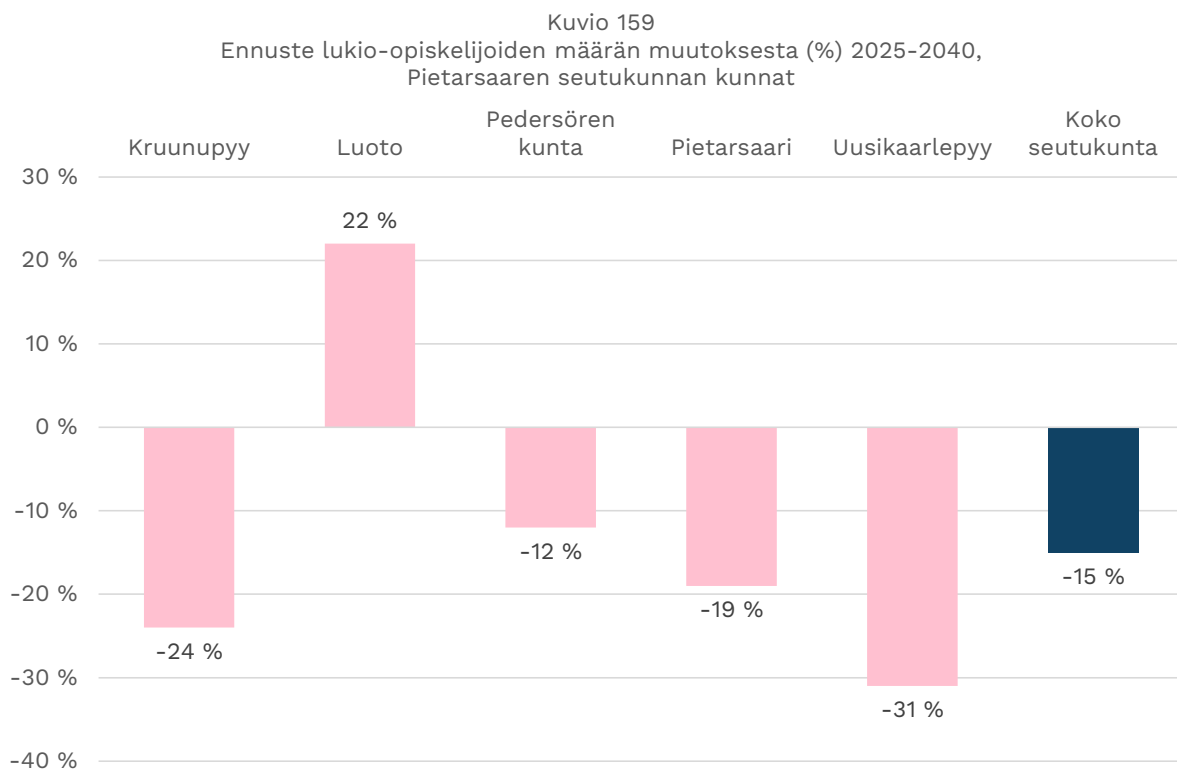
4.14.1 Pietarsaaren seutukunta

Pietarsaaren seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Kruunupyö, Luoto, Pedersören kunta, Pietarsaari ja Uusikaarlepyy), joissa kaikissa paitsi Luodossa järjestetään lukiokoulutusta. Kruunupyössä, Pedersören kunnassa ja Uusikaarlepyyssä lukiokoulutusta järjestetään ruotsin kielellä, Pietarsaareissa sekä suomen että ruotsin kielellä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 15 prosenttia.

Pietarsaaren seutukunnassa on yksi niistä harvoista Suomen kunnista, joissa lukiokoulutukseen hakevien määrän ennustetaan käytetyn aineiston perusteella kasvavan vuoteen 2040 mennessä. Luodossa kasvua olisi 22 prosenttia. Muista seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Pedersören kunnassa ja voimakasta Uusikaarlepyyssä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 159).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 41 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 59). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Pietarsaaren seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 864. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Pietarsaaren seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 87 prosenttia lukiokoulutukseen hakeneista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Noin 120 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025.

Ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen hakeneista noin yhdeksän kymmenestä vastaanotti lukiopaikan omasta seutukunnasta ja suomenkieliseen lukiokoulutukseen hakeneista noin kuusi kymmenestä.

Taulukko 59	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Pietarsaaren seutukunta	887	819	768	755	-132	-15 %
	783	723	678	666	-117	-15 %

Vaikka Pietarsaaren seutukunnankin opiskelijamäärät vuoteen 2040 mennessä ennusteen mukaan vähenevät, vähennys on prosentuaalisesti laskettuna yksi pienimmistä (15 %) Suomen seutukuntien joukossa. Tämä johtuu pääosin 16–18-vuotiaiden väestöennusteesta.

Vahvistamalla oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

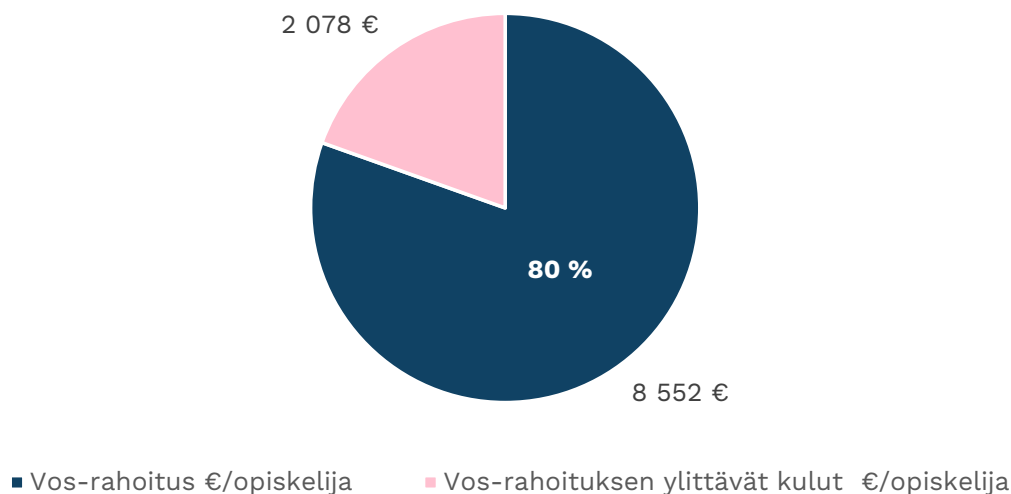
Lisäksi ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Pietarsaaren seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 160) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 160
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Pietarsaaren seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 630 € / opiskelija

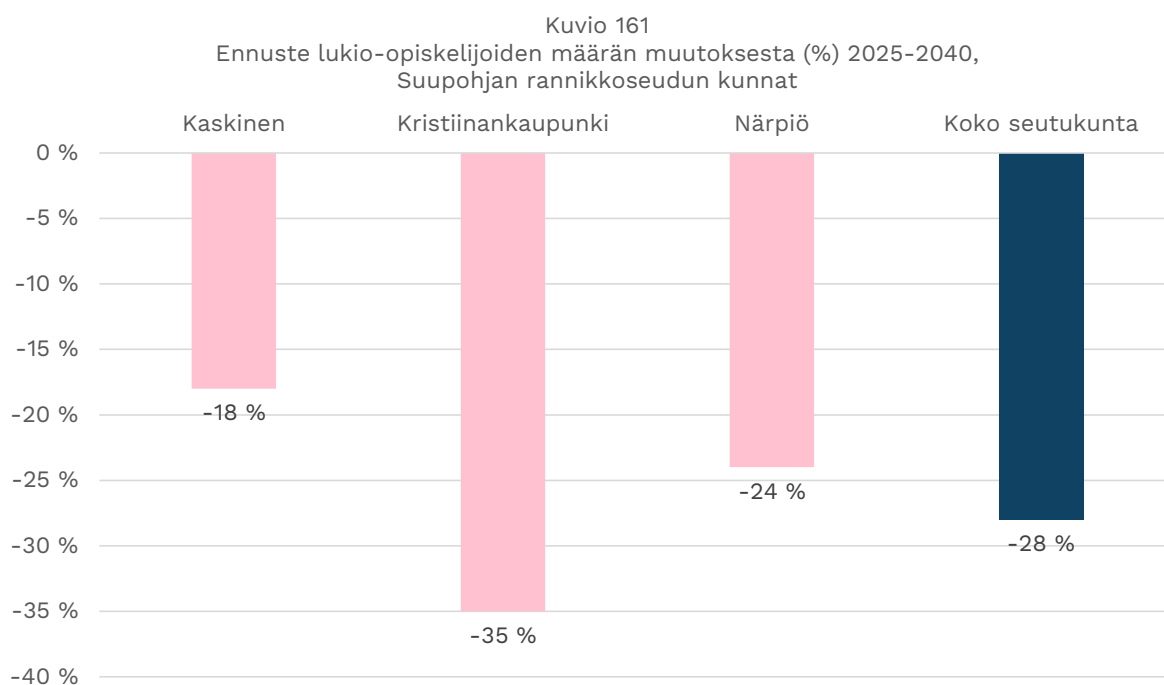

4.14.2 Suupohjan rannikkoseutu

Suupohjan rannikkoseutuun kuuluu kolme kuntaa (Kaskinen, Kristiinankaupunki ja Närpiö), joista lukiokoulutusta järjestetään Närpiössä ruotsin kielellä sekä Kristiinankaupungissa suomen ja ruotsin kielellä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 28 prosenttia. Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Kaskisissa ja voimakkainta Kristiinankaupungissa. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 161).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 37 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 60). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukiopiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Suupohjan rannikkoseudun vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 219. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Suupohjan rannikkoseudulla koko seutukunnan tasolla 92 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta, mistä syystä kahden rivin ennusteet ovat melko lähellä toisiaan. Paikan vastaanottaneiden määrä suomenkieliseen lukiokoulutukseen on jokseenkin sama kuin seutukunnassa suomenkieliseen lukiokoulutukseen hakeneiden määrä. Sen sijaan ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen paikan vastaanottaneiden määrä on jonkin verran siihen hakeneiden määrää pienempi.

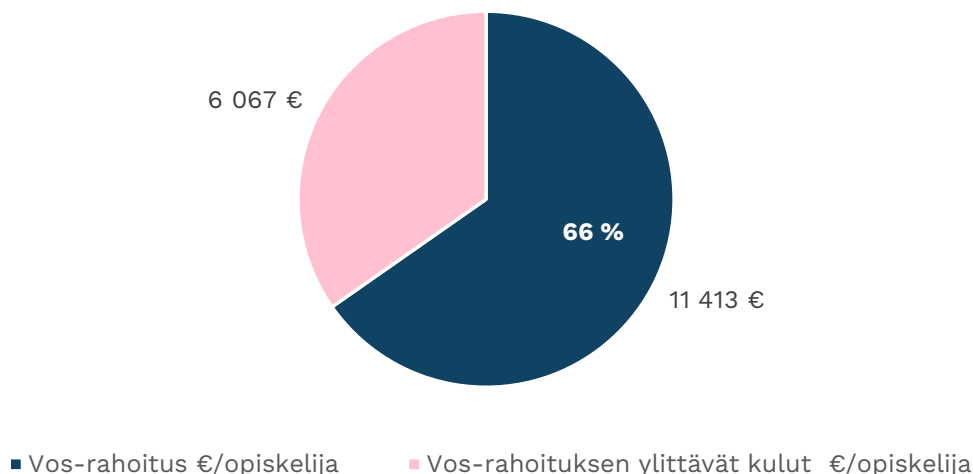
Taulukko 60	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Suupohjan rannikkoseutu	176	168	152	127	-49	-28 %
	165	158	143	119	-46	-28 %

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Suupohjan rannikkoseudulla koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevana vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 162) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 162
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Suupohjan rannikkoseutu
Käyttömenot yhteensä 17 480 € / opiskelija

Suupohjan rannikkoseudulla kuntien oma lisärahoitus lukiokoulutuksen järjestämiseen on ollut varsin korkea, noin 34 prosenttia, kun se yleisimmillään Suomen seutukunnissa on 20–29 prosenttia. Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen voi osoittautua hyvin haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.14.3 Vaasan seutukunta

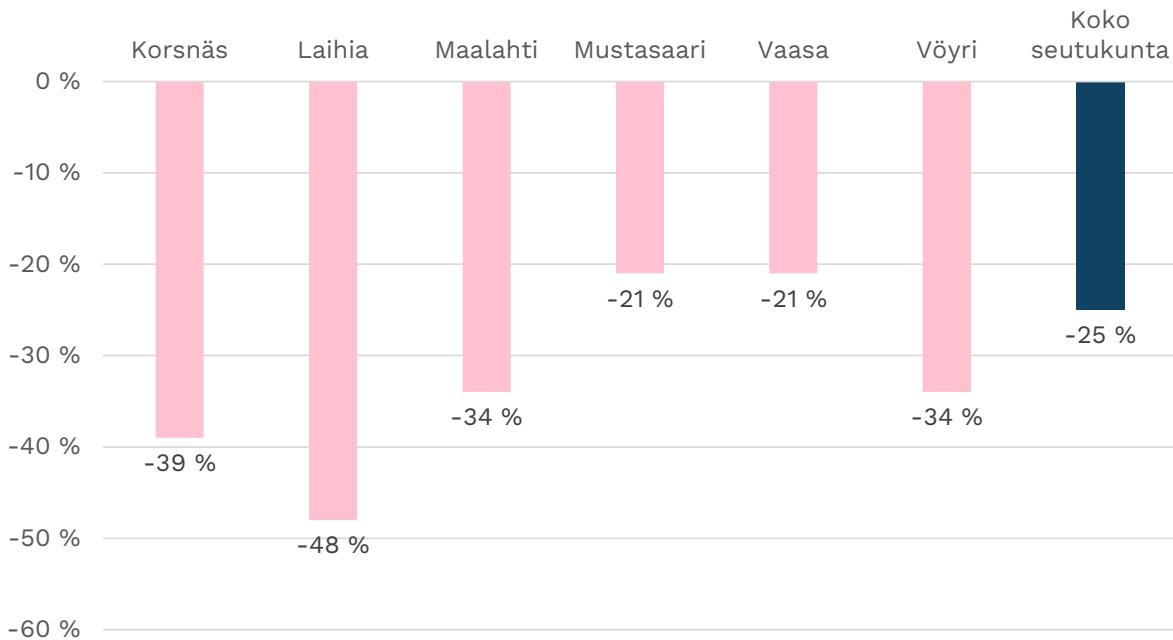
Vaasan seutukuntaan kuuluu kuusi kuntaa (Korsnäs, Laihia, Maalahti, Mustasaari, Vaasa ja Vöyri), joissa kaikissa paitsi Korsnäsissä järjestetään lukiokoulutusta. Maalahdessa, Mustasaassa ja Vöyrillä lukiokoulutusta järjestetään ruotsin kielellä, Laihialla suomen kielellä ja Vaasassa sekä suomen että ruotsin kielellä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 25 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Mustasaassa ja Vaasassa ja voimakkainta Laihialla. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 163).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 53 prosenttia.

Kuvio 163
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Vaasan seutukunnan kunnat

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 61). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Vaasan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 2 055. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Vaasan seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 94 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta.

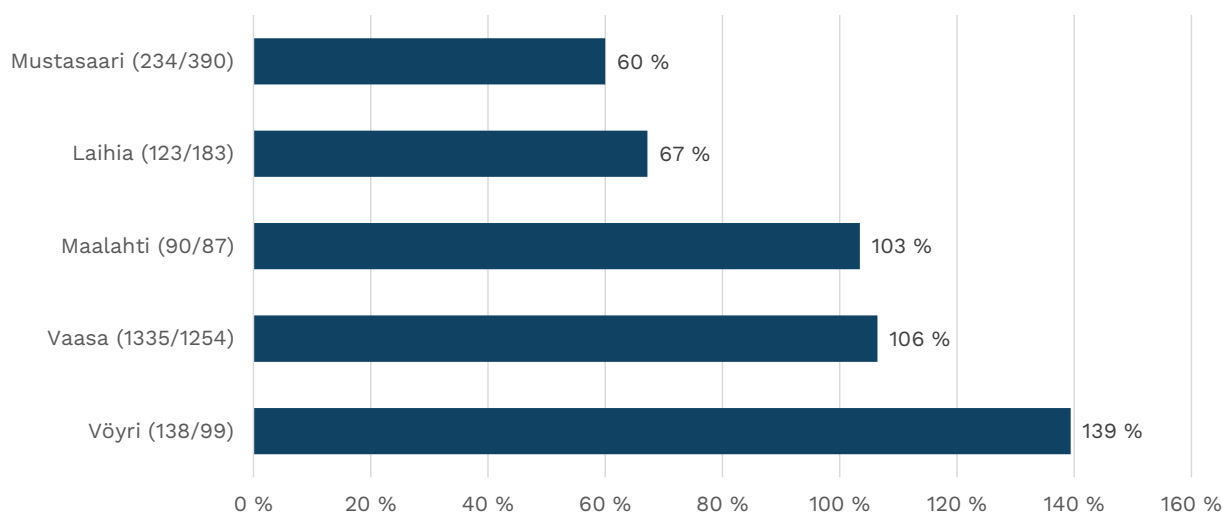
Paikan vastaanottaneiden määrä suomenkieliseen lukiokoulutukseen on jokseenkin sama kuin seutukunnassa suomenkieliseen lukiokoulutukseen hakeneiden määrä. Sen sijaan ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen paikan vastaanottaneiden määrä on jonkin verran siihen hakeneiden määrää pienempi.

Taulukko 61	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Vaasan seutukunta	2124	2216	1822	1600	-524	-25 %
	1920	2003	1647	1446	-474	-25 %

Kuntatasolla tarkasteltaessa huomataan, että Vöyrin ja Maalahden ruotsinkieliseen lukio-koulutukseen paikan vastaanottaneiden määrä on ylittänyt oman kunnan hakijoiden määrän (Kuvio 164). Vöyrillä ja Vaasassa on molemmissa yksi erityisen koulutustehtävän saanut lukio ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa. Mustasaaren lukua pienentää se, että siinä on mukana myös suomenkieliseen lukiokoulutukseen hakeneet, joille lukiokoulutusta ei ole kunnassa tarjolla, joten he eivät siten ole voineet vastaanottaa lukiopaikkaa omasta kunnasta.

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Vaasan seutukunnassa hyvällä tasolla eli jonkin verran koko maan keskiarvoa korkeampi. Vahvistamalla oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevana vuosina.

Kuvio 164
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Vaasan seutukunnan kunnat, joissa on lukiokoulutusta

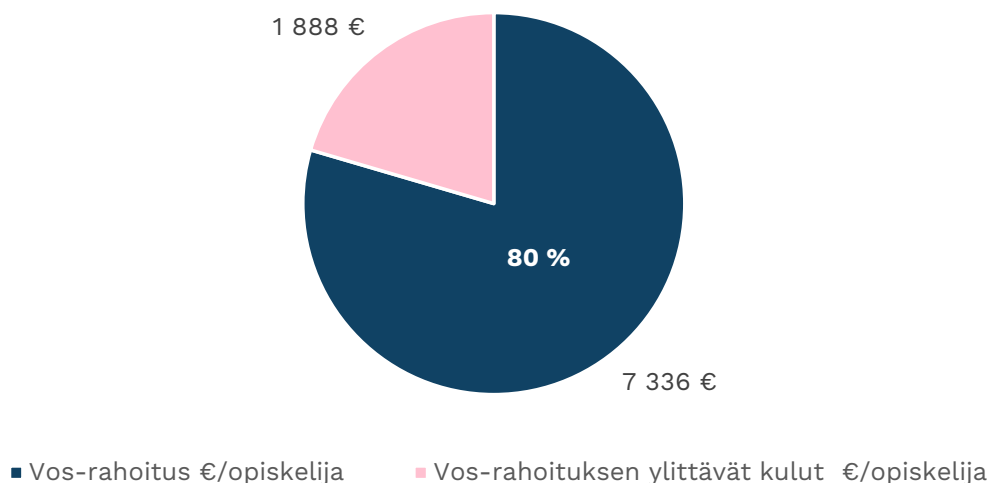

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 165) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

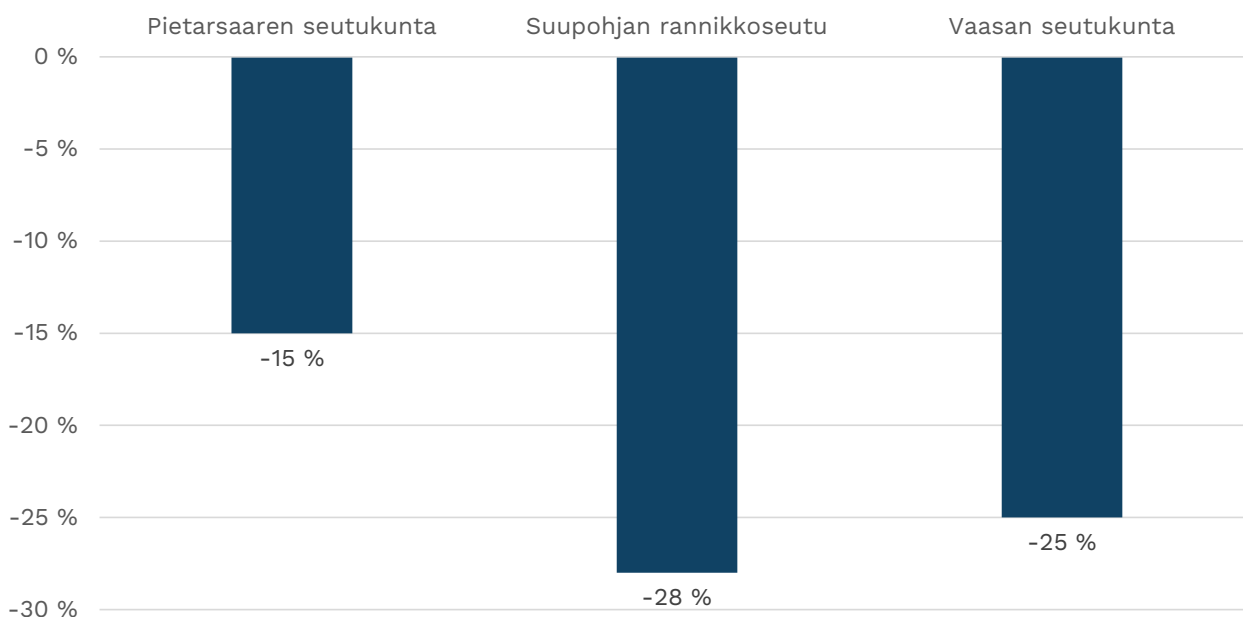
Kuvio 165
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Vaasan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 9 223 € / opiskelija

4.14.4 Pohjanmaan maakunnan yhteenveto

Koko Pohjanmaan maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä seuraavassa kuviossa (Kuvio 166).

Kuvio 166
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

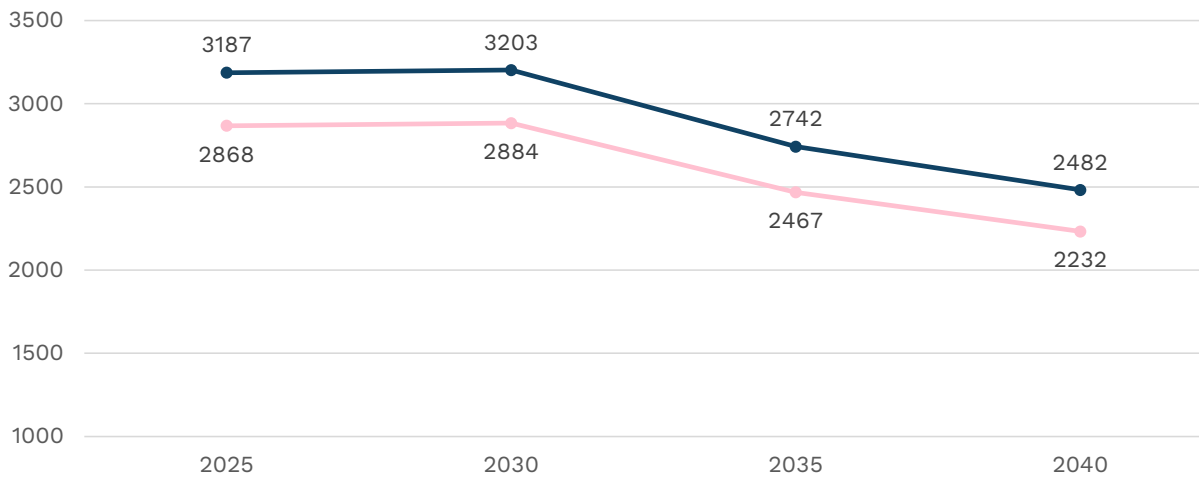

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 62). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 62	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Pietarsaaren seutukunta	887	819	768	755	-132	-15 %
	783	723	678	666	-117	-15 %
Suupohjan rannikkoseutu	176	168	152	127	-49	-28 %
	165	158	143	119	-46	-28 %
Vaasan seutukunta	2124	2216	1822	1600	-524	-25 %
	1920	2003	1647	1446	-474	-25 %
Pohjanmaan maakunta	3187	3203	2742	2482	-705	-22 %
	2868	2884	2467	2232	-636	-22 %

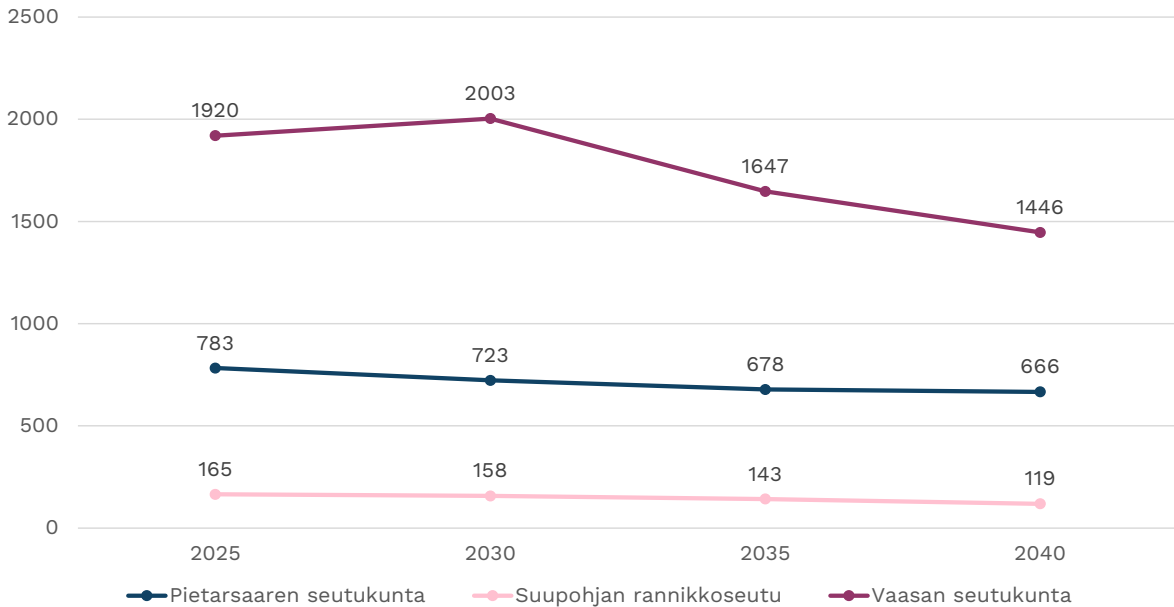
Seuraava diagrammi (Kuvio 167) kuvaa ennustetta koko Pohjanmaan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä lievästi kasvaisi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen opiskelijamäärä vähenisi, jyrkimmin välillä 2030–2035. Alun kasvu selittyy Vaasan seutukuntaa koskevilla luvuilla, joiden mukaan opiskelijamäärä siellä kyseisinä vuosina vielä hieman kasvaisi. Muissa maakunnan seutukunnissa opiskelijamäärä ennusteen mukaan vähenisi jo vuodesta 2025 lähtien. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Kuvio 167
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Pohjanmaan maakunta

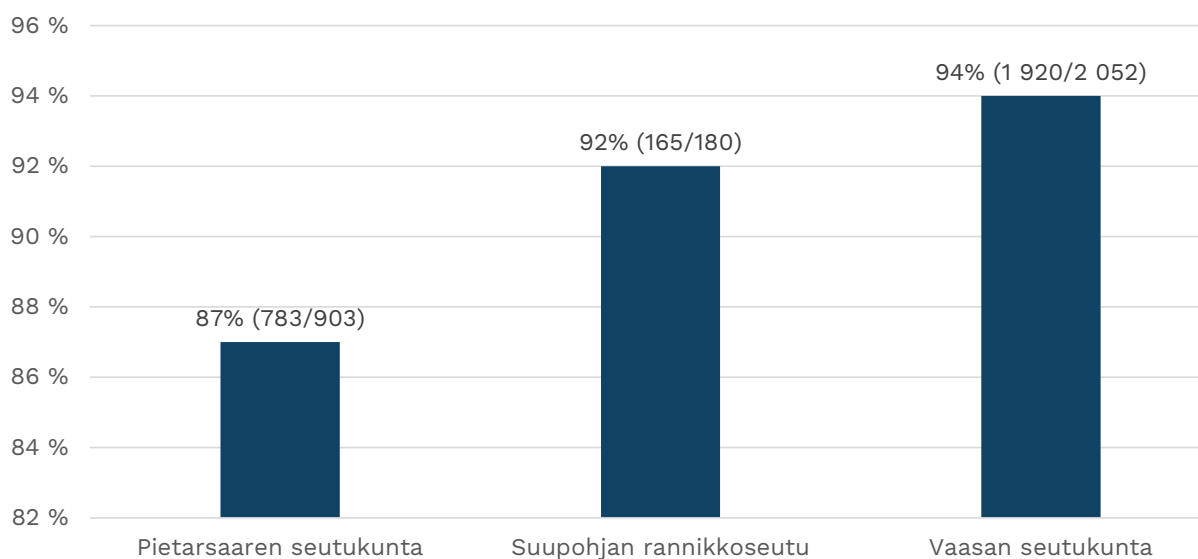
Alla olevassa diagrammissa (Kuvio 168) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

Kuvio 168
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Pohjanmaan maakunnan kaikissa seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 169).

Kuvio 169
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25
(suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

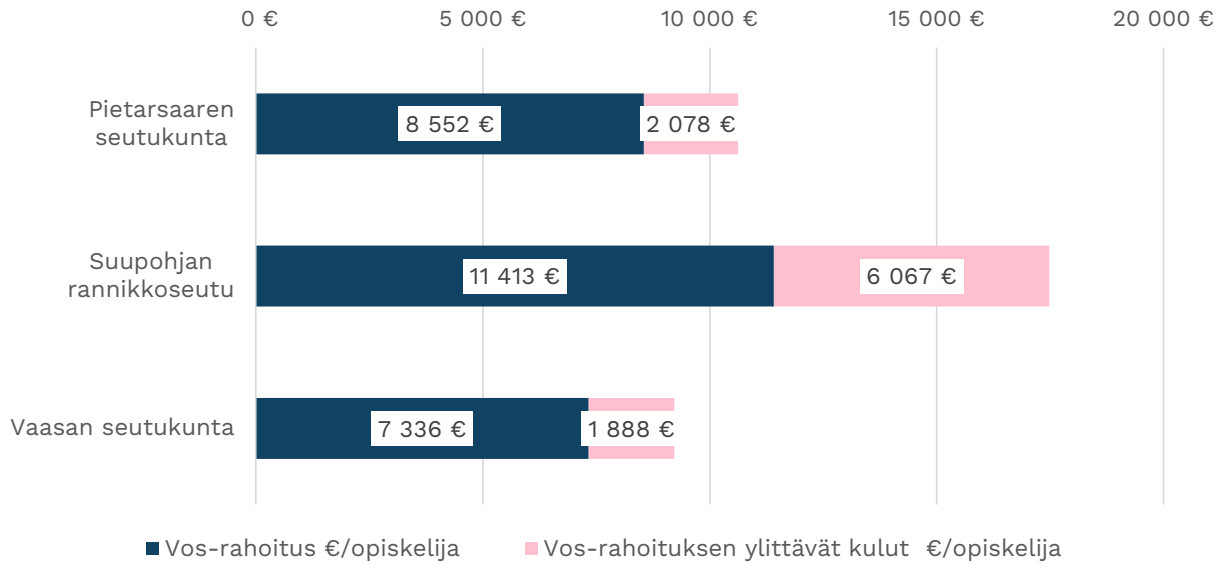
Osassa maakunnan seutukuntia ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa selvästi alempi (Pietarsaaren seutukunta ja Suupohjan rannikkoseutu), joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 170) on esitetty Pohjanmaan maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet runsaasta 9 200 eurosta (Vaasan seutukunta) lähes 17 500 euroon (Suupohjan rannikkoseutu). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 66 prosentista (Suupohjan rannikkoseutu) 80 prosenttiin (Pietarsaaren ja Vaasan seutukunnat).

Kuvio 170
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

4.15 Keski-Pohjanmaan maakunta

Keski-Pohjanmaan maakuntaan kuuluu kaksi seutukuntaa: Kaustisen ja Kokkolan seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.15.3.

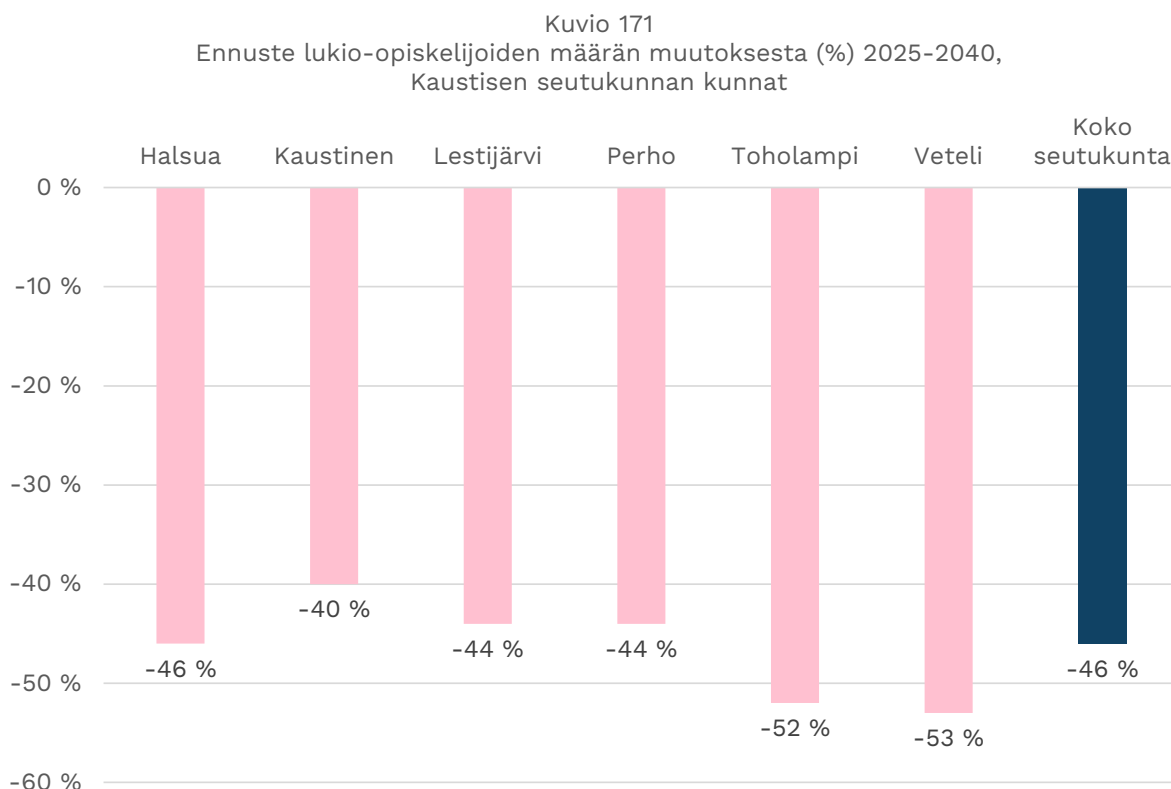
4.15.1 Kaustisen seutukunta

Kaustisen seutukuntaan kuuluu kuusi kuntaa (Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi ja Veteli), joissa kaikissa paitsi Halsualla ja Lestijärvellä järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 46 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Kaustisella ja voimakkainta Vetelissä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuvioista (Kuvio 171).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 38 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 63). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kaustisen seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 324. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Alemman rivin ennusteet Kaustisen seutukunnalle ovat suurempia siksi, että seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vuosina 2023–2025 on ylittänyt oman seutukunnan lukiokoulutukseen hakeneiden määrän lähes 20 prosentilla. Kuntatasolla tarkasteltuna Kaustisella lukiopaikan on vastaanottanut lähes kaksinkertainen määrä oman kunnan lukiokoulutukseen hakeneiden määrään nähden. Kaustisella sijaitsee yksi erityisen koulutustehävän saanut lukio. Myös Perhossa ja Toholammilla lukiopaikan vastaanotti yhtä moni tai useampi kuin kunnassa oli lukiokoulutukseen hakeneita, sen sijaan Vetelissä noin seitsemän kymmenestä lukiopaikkaa hakeneesta vastaanotti lukiopaikan omasta kunnasta.

Taulukko 63	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kaustisen seutukunta	222	211	151	119	-103	-46 %
	279	265	190	150	-129	-46 %

Vaikka Kaustisen seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on selvästi ylittänyt oman seutukunnan hakijoiden määrän, opiskelijamäärät vuoteen 2040 mennessä ennusteen mukaan pienenevät, mikä johtuu pääasiassa 16–18-vuotiaiden väestöennusteesta seutukunnalla.

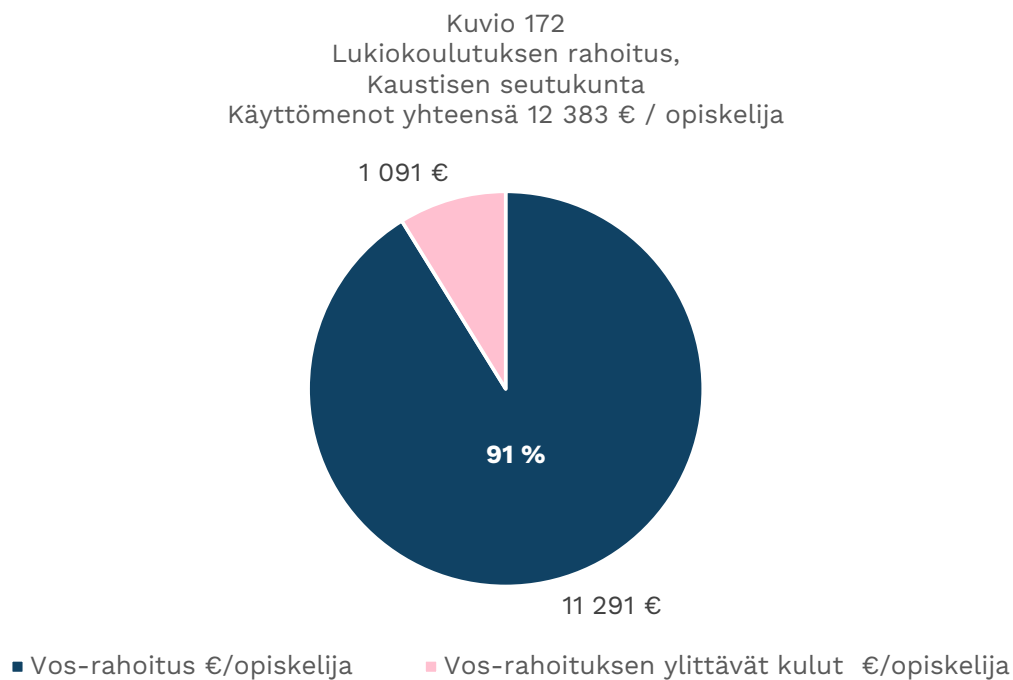
Toisaalta ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Kaustisen seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten

tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 172) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

4.15.2 Kokkolan seutukunta

Kokkolan seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Kannus ja Kokkola, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta, Kokkolassa myös ruotsinkielistä.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 25 prosenttia. Kuntien välillä on vain muutaman prosenttiyksikön ero.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 41 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 64). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kokkolan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 990. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukon rivien lukuarvot ovat lähellä toisiaan, mikä selittyy sillä, että lukiopaikan vastaanottaneiden määrä seutukunnan lukioissa vastaa hyvin lukiokoulutukseen hakeneiden määrää vuosina 2023–2025. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Kannuksen suomenkieliseen ja Kokkolan ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen paikan vastaanottaneiden määrä on jonkin verran ylittänyt hakeneiden määrän, kun taasen Kokkolan suomenkieliseen lukiokoulutukseen alittanut. Kokkolassa toimii yksi erityisen koulutustehtävän saanut lukio.

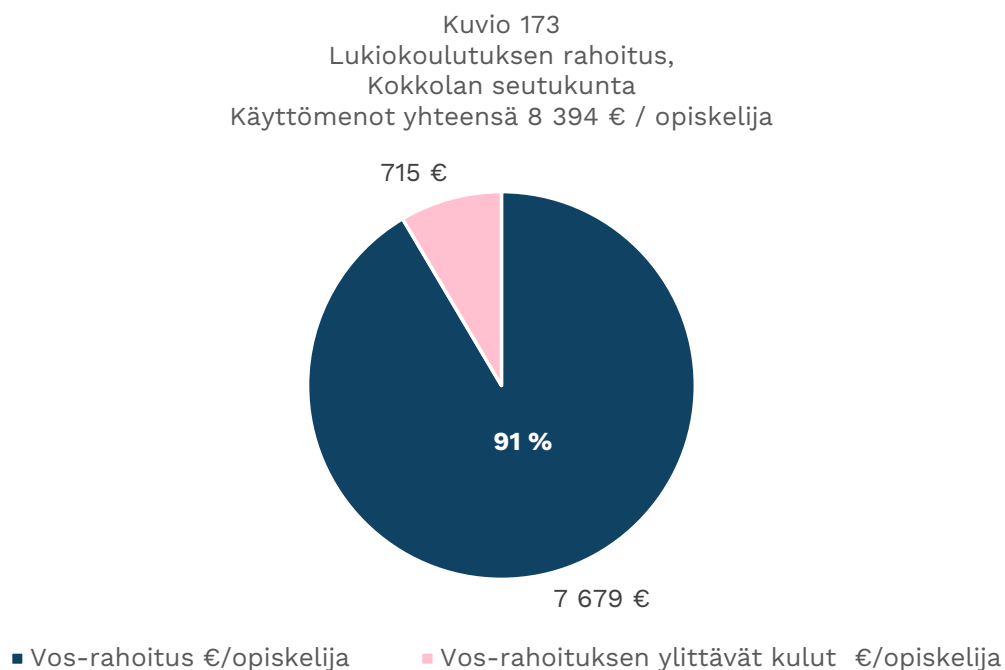
Taulukko 64	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kokkolan seutukunta	886	928	773	665	-221	-25 %
	873	914	762	655	-218	-25 %

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Kokkolan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

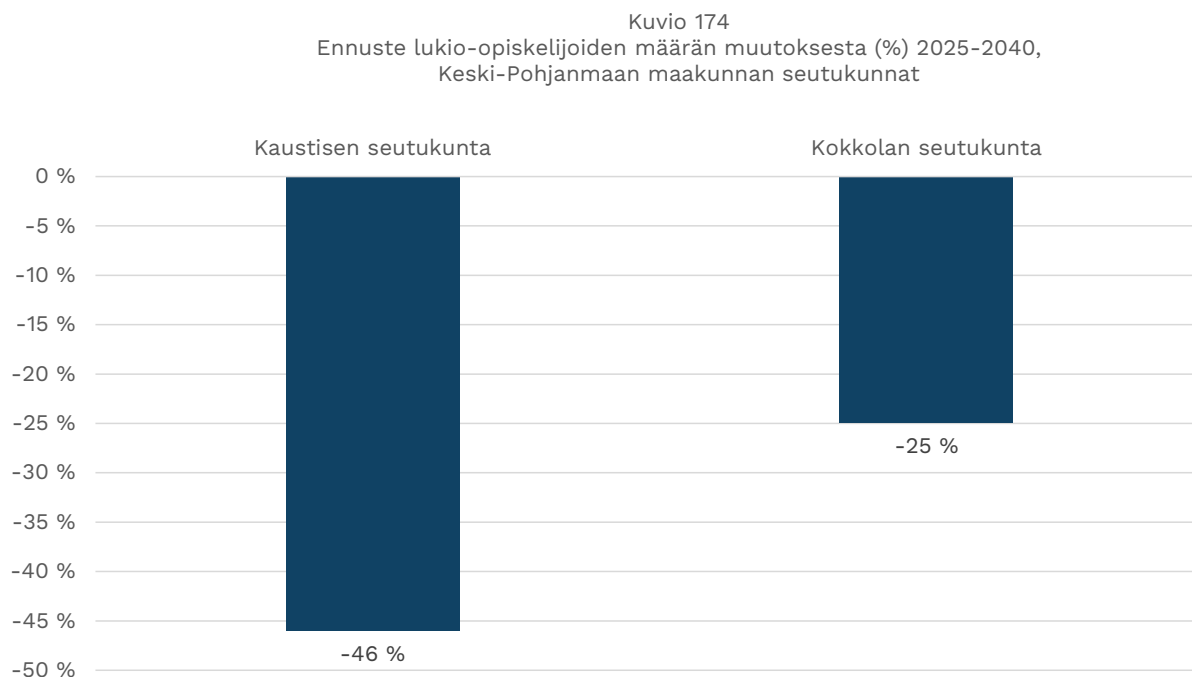
Seuraavassa kuviossa (Kuvio 173) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.15.3 Keski-Pohjanmaan maakunnan yhteenveto

Koko Keski-Pohjanmaan maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 174).

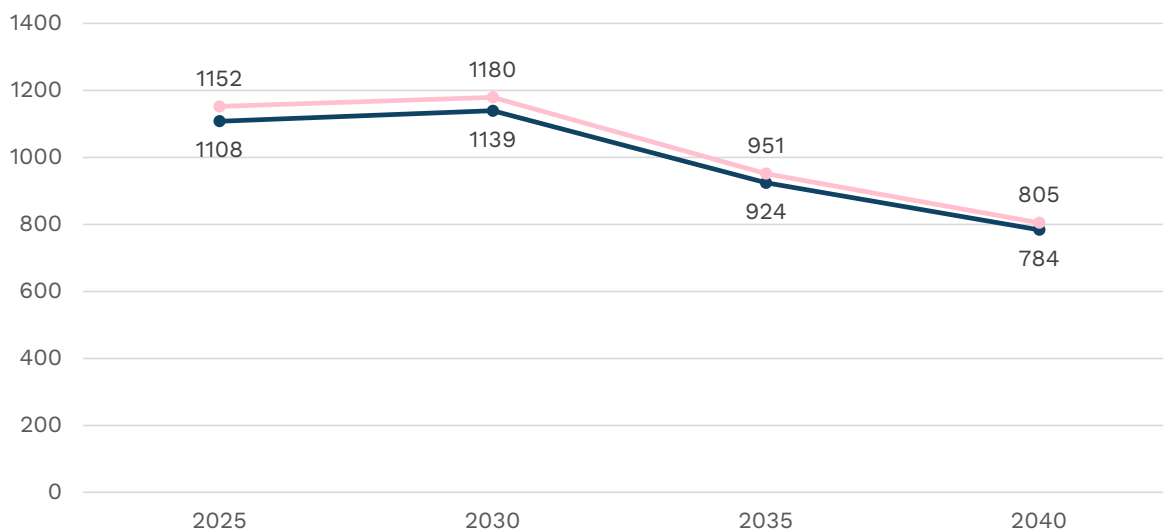

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 65). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 65	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kaustisen seutukunta	222	211	151	119	-103	-46 %
	279	265	190	150	-129	-46 %
Kokkolan seutukunta	886	928	773	665	-221	-25 %
	873	914	762	655	-218	-25 %
Keski-Pohjanmaan maakunta	1108	1139	924	784	-324	-29 %
	1152	1180	951	805	-347	-30 %

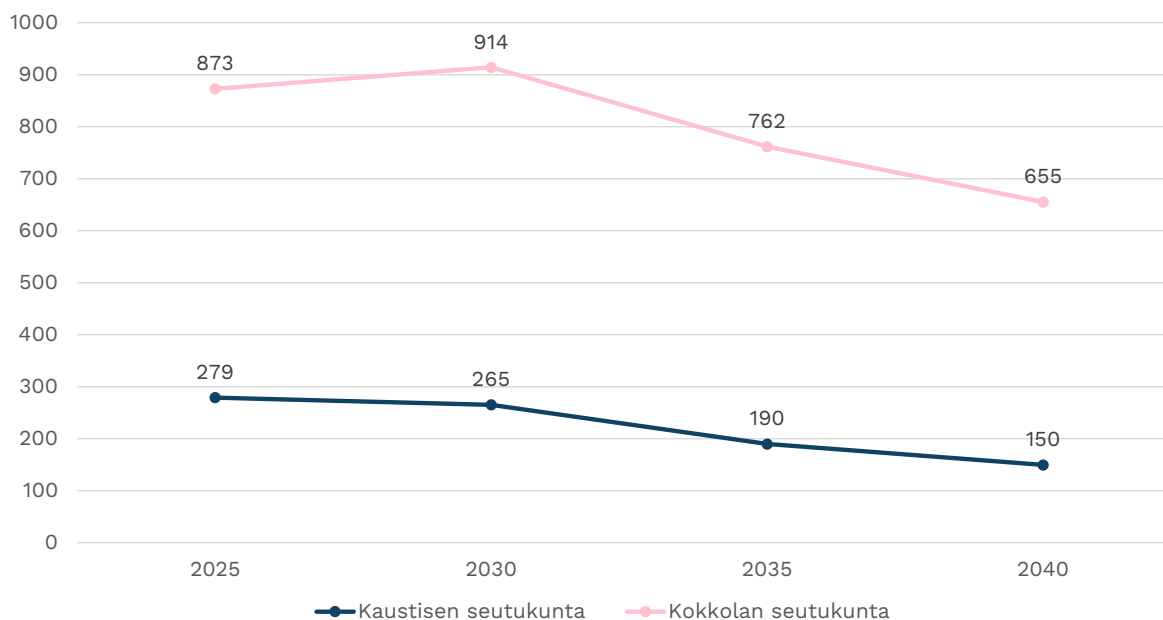
Seuraava diagrammi (Kuvio 175) kuvaa ennustetta koko Keski-Pohjanmaan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä ensin hieman kasvaisi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen opiskelijamäärä vähenisi. Alun kasvu selittyy Kokkolan seutukuntaa koskevilla luvuilla, joiden mukaan opiskelijamäärä siellä kyseisinä vuosina vielä jonkin verran kasvaisi. Alempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Ylemmässä kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukio-
paikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Kuvio 175
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Keski-Pohjanmaan maakunta

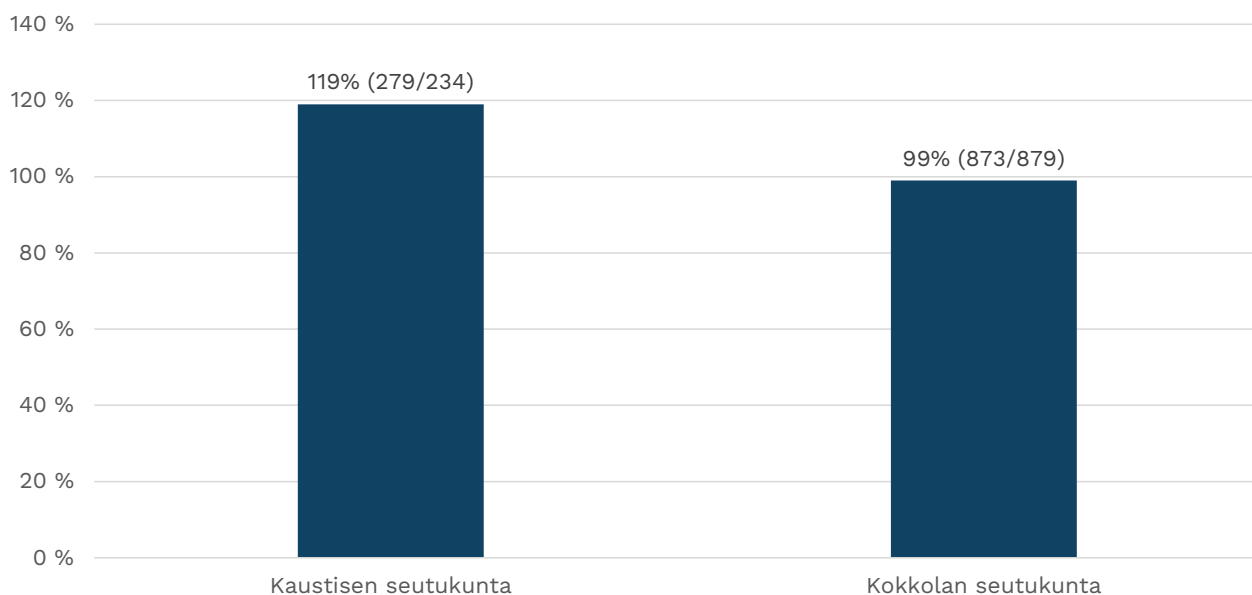
Alla olevassa diagrammissa (Kuvio 176) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

Kuvio 176
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Keski-Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että toisessa maakunnan seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti enemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 177). Toisessa seutukunnassa määrät ovat likimain samat.

Kuvio 177
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Keski-Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

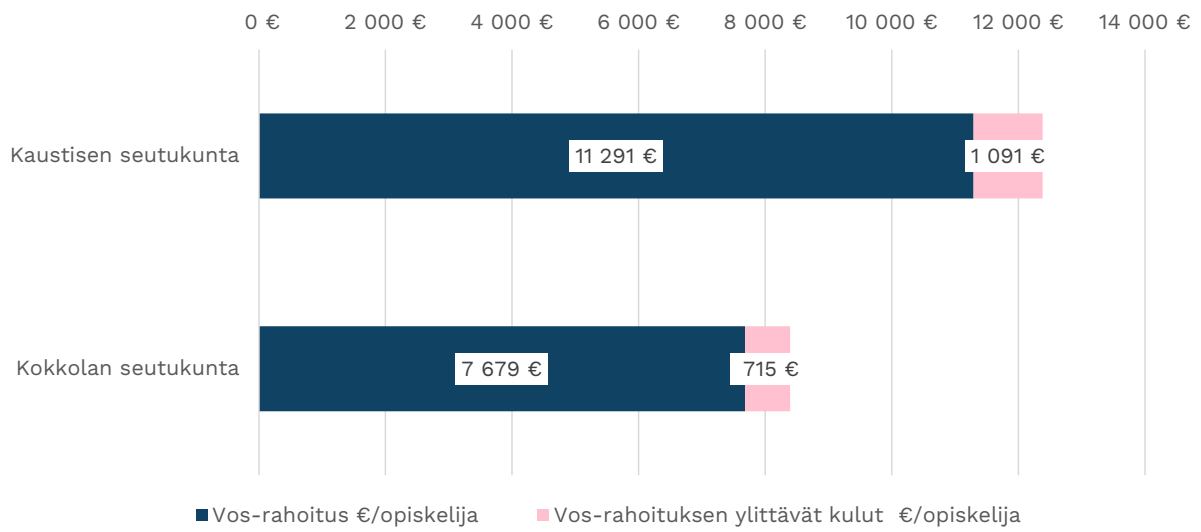

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 178) on esitetty Keski-Pohjanmaan maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet lähes 8 400 eurosta (Kokkolan seutukunta) lähes 12 400 euroon (Kaustisen seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus on molemmissa seutukunnissa ollut 91 prosenttia.

Kuvio 178
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Keski-Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

4.16 Pohjois-Pohjanmaan maakunta

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluu seitsemän seutukuntaa: Haapaveden-Siikalatvan, Koillismaan, Nivala-Haapajärven, Oulun, Oulunkaaren, Raahen ja Ylivieskan seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.16.8.

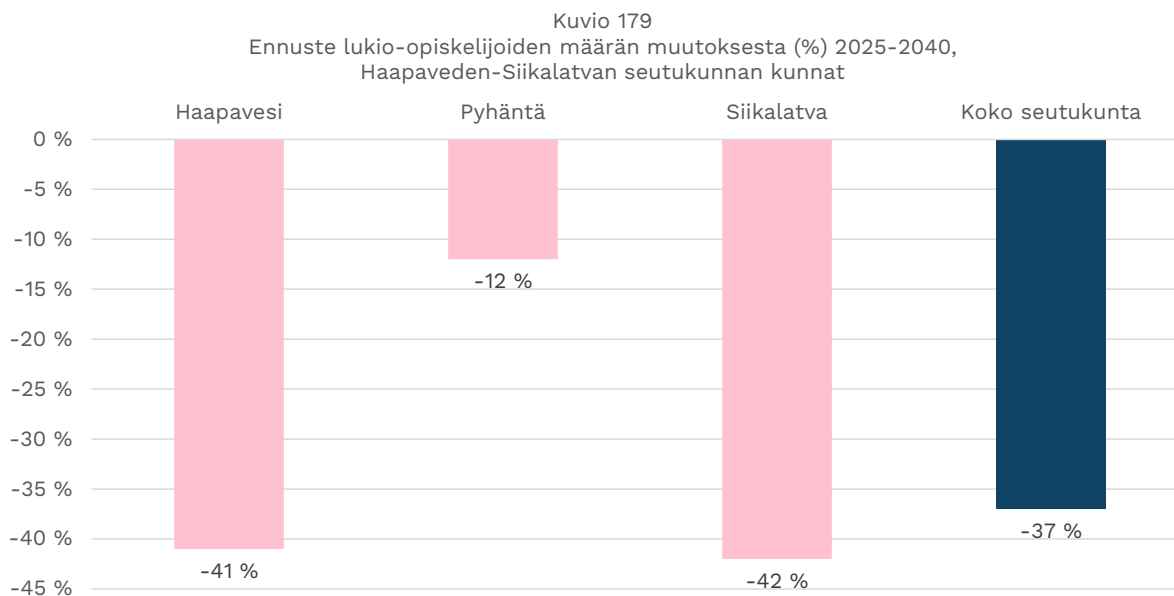
4.16.1 Haapaveden-Siikalatvan seutukunta

Haapaveden-Siikalatvan seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Haapavesi, Pyhäntä ja Siikalatva), joista Haapavedellä ja Siikalatvalla järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 37 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Pyhäntällä ja voimakkainta Siikalatvalla. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 179).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 34 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 66). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden

osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Haapaveden-Siikalatvan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 189. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukon rivien lukuarvot ovat lähellä toisiaan, mikä selittyy sillä, että lukiopaikan vastaanottaneiden määrä seutukunnan lukioissa vastaa hyvin lukiokoulutukseen hakeneiden määrää vuosina 2023–2025.

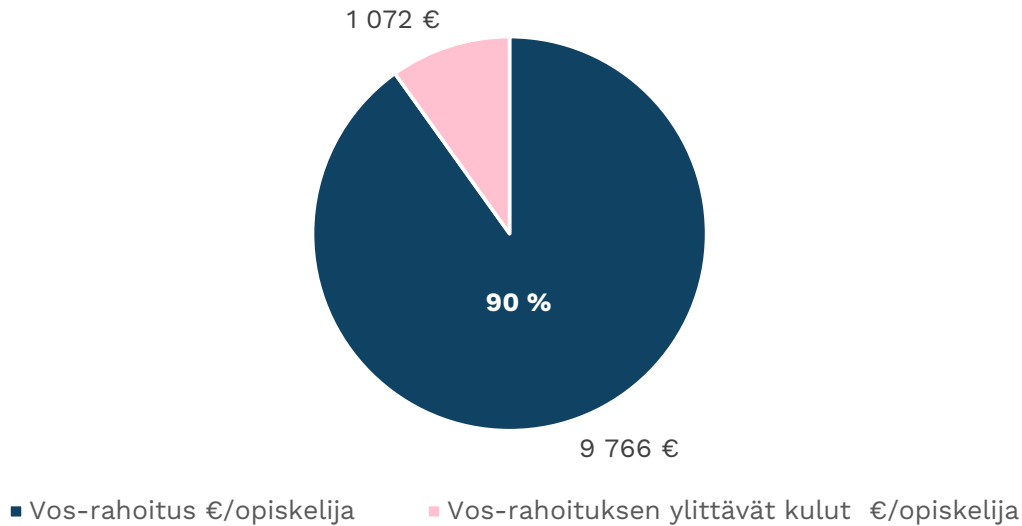
Taulukko 66	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Haapaveden-Siikalatvan seutukunta	164	158	114	103	-61	-37 %
	165	159	115	104	-61	-37 %

Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevinä vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 180) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 180
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Haapaveden-Siikalatvan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 838 € / opiskelija

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

4.16.2 Koillismaan seutukunta

Koillismaan seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Kuusamo ja Taivalkoski, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 44 prosenttia. Kuntien välillä on jonkin verran eroa, sillä Kuusamon ennuste on -42 % ja Taivalkosken -57 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 35 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 67). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden

osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Koillismaan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 303. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Alemman rivin ennusteet Koillismaan seutukunnalle ovat suuremmat siksi, että seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vuosina 2023–2025 on jonkin verran ylittänyt oman seutukunnan lukiokoulutukseen hakeneiden määrän. Kuntatasolla tarkasteltuna tämä selittyy Kuusamon tilanteella, sillä Taivalkoskella lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on jäänyt hieman pienemmäksi kuin oman kunnan hakijoiden määrä.

Taulukko 67	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Koillismaan seutukunta	234	200	150	130	-104	-44 %
	261	223	167	145	-116	-44 %

Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Koillismaan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

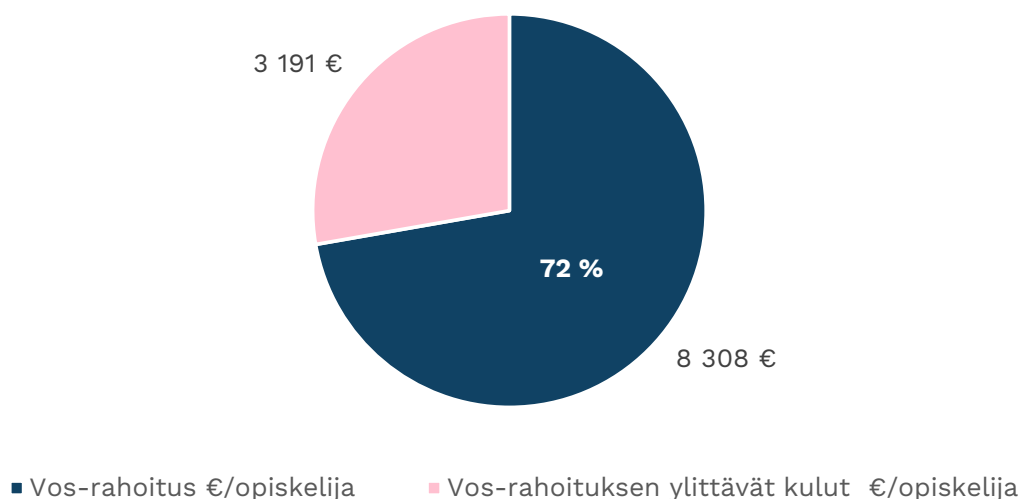
Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 181) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan

(%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 181
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Koillismaan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 11 500 € / opiskelija

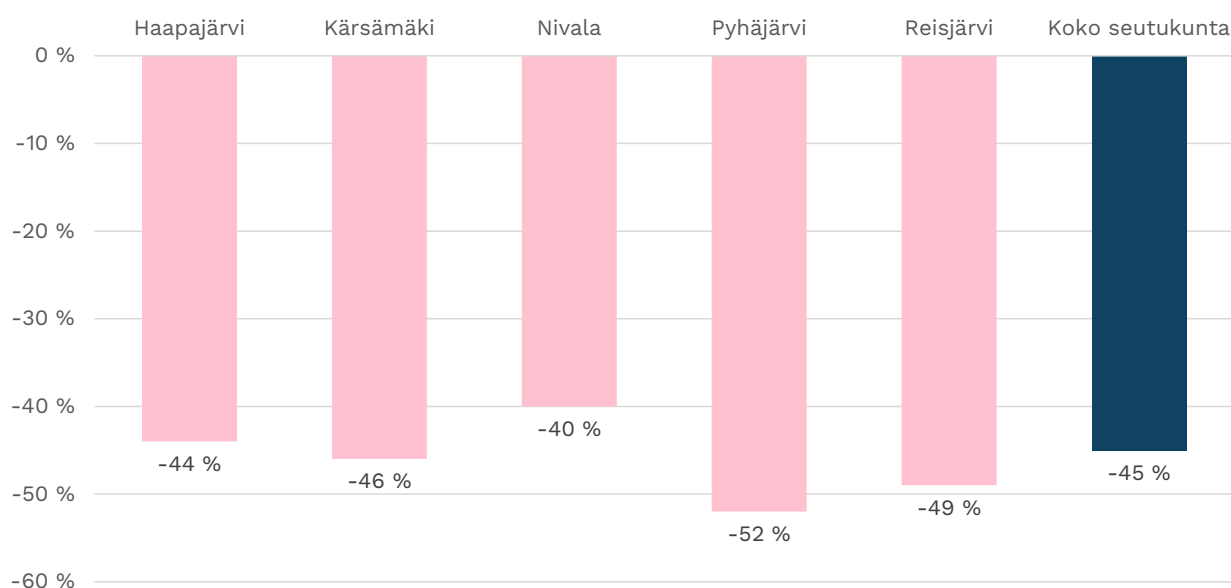
4.16.3 Nivala-Haapajärven seutukunta

Nivala-Haapajärven seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Haapajärvi, Kärsämäki, Nivala, Pyhäjärvi ja Reisjärvi), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 45 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Nivalassa ja voimakkainta Pyhäjärvellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuvioista (Kuvio 182).

Kuvio 182
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Nivala-Haapajärven seutukunnan kunnat

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 36 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 68). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Nivala-Haapajärven seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 417. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Nivala-Haapajärven seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 89 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Laskennallisesti noin 45 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Kärsämäellä lukiopaikan on vastaanottanut sama määrä kuin kunnassa on ollut lukiokoulutukseen hakijoita. Muissa kunnissa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on jäänyt hakijoiden määrää pienemmäksi.

Taulukko 68	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Nivala- Haapajärven seutukunta	393	361	283	218	-175	-45 %
	369	339	266	205	-164	-45 %

Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukiosta, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

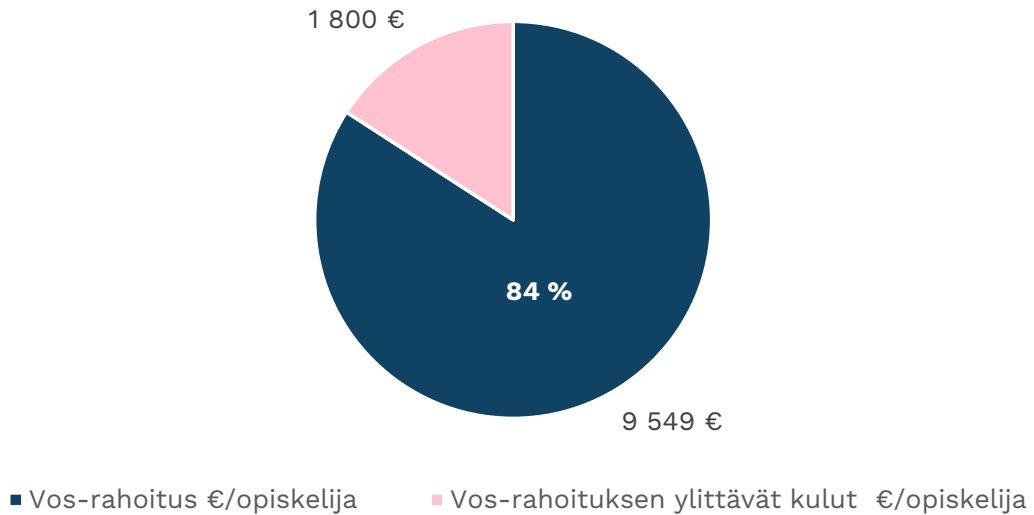
Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Nivala-Haapajärven seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 183) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 183
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Nivala-Haapajärven seutukunta
Käyttömenot yhteensä 11 348 € / opiskelija

4.16.4 Oulun seutukunta

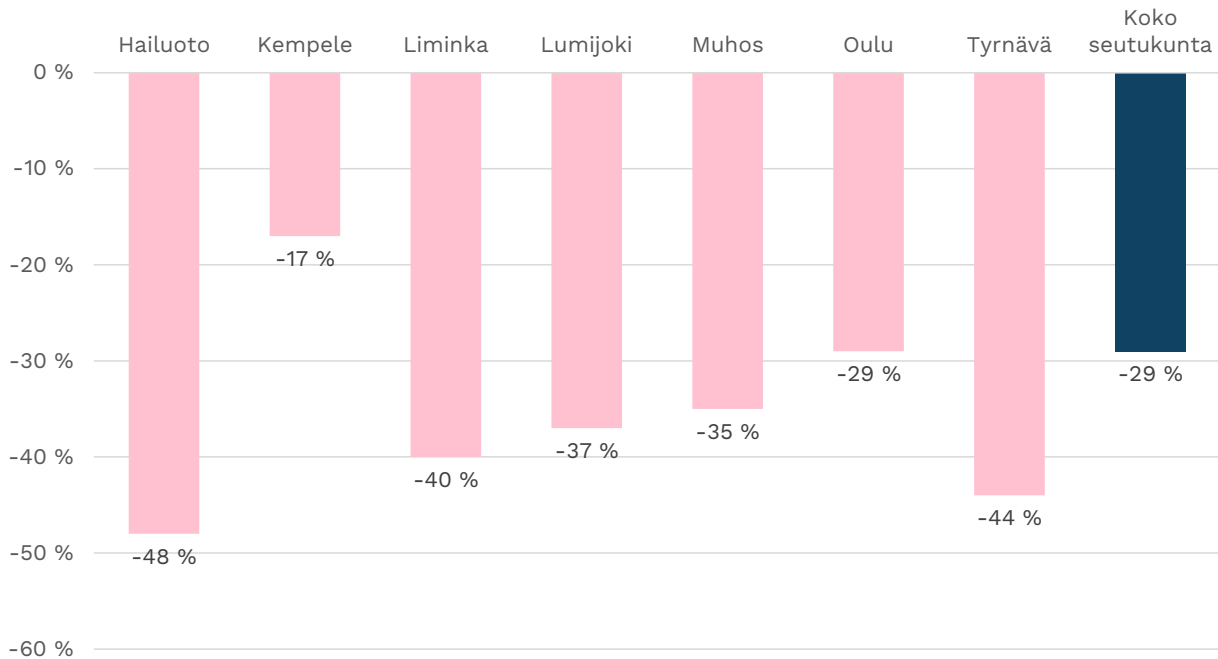
Oulun seutukuntaan kuuluu seitsemän kuntaa (Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu ja Tyrnävä), joista kaikissa muissa kunnissa paitsi Hailuodossa ja Lumijoella järjestetään lukiokoulutusta. Oulussa järjestetään myös ruotsinkielistä lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 29 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Kempeleessä ja voimakkainta Hailuodossa. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuvioista (Kuvio 184).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 52 prosenttia.

Kuvio 184
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Oulun seutukunnan kunnat

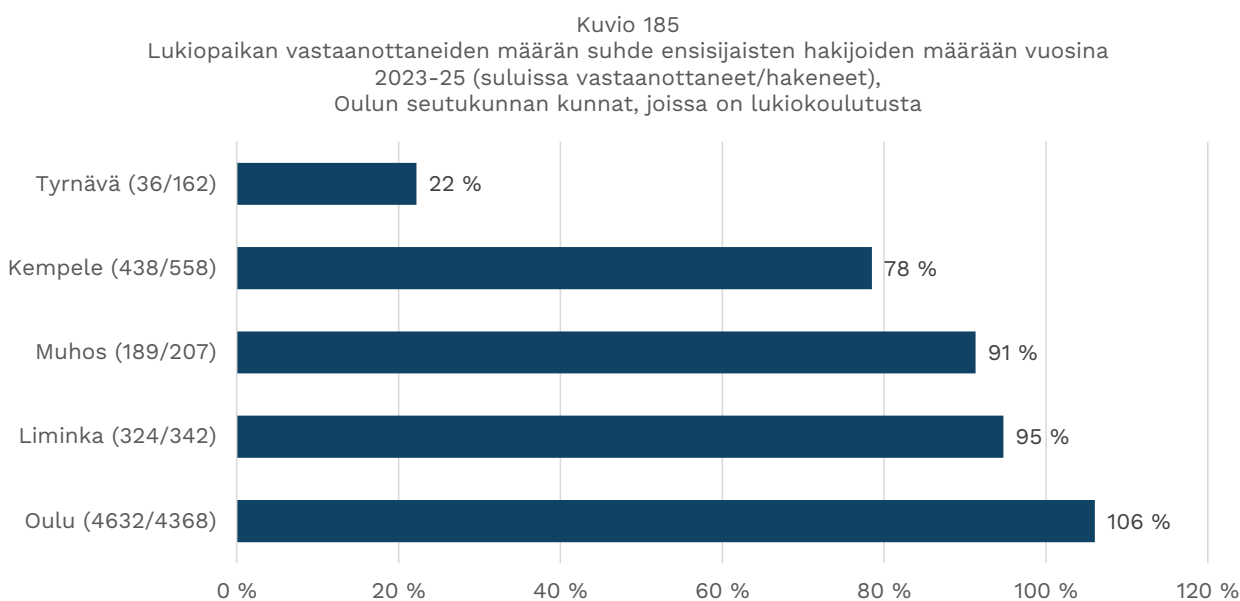
Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 69). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Oulun seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 6 324. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukon rivien lukuarvot lähenevät toisiaan, mikä selittyy sillä, että lukiopaikan vastaanottaneiden määrä seutukunnan tasolla vastaa hyvin lukiokoulutukseen hakeneiden määrää vuosina 2023–2025.

Taulukko 69	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Oulun seutukunta	5842	5758	4583	4160	-1682	-29 %
	5619	5538	4408	4001	-1618	-29 %

Kun tarkastellaan kuntakohtaisesti lukiopaikan vastaanottaneiden osuutta lukiokoulutukseen hakeneista vuosina 2023–2025, huomataan, että Oulussa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ylittänyt oman kunnan ensisijaisten hakijoiden määrän (Kuvio 185). Laskennallisesti tämä tarkoittaa noin 260:tä nuorta. Oulussa toimii kolme erityisen koulutustehtävän saanutta lukiota. Tyrnävällä toimii Oulun Lyseon lukion yksikkö.

Vaikka seutukuntatasolla lukiopaikan vastaanottaminen omasta seutukunnasta on Oulun seutukunnassa hyvällä tasolla, lukioiden vetovoimaa edelleen vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

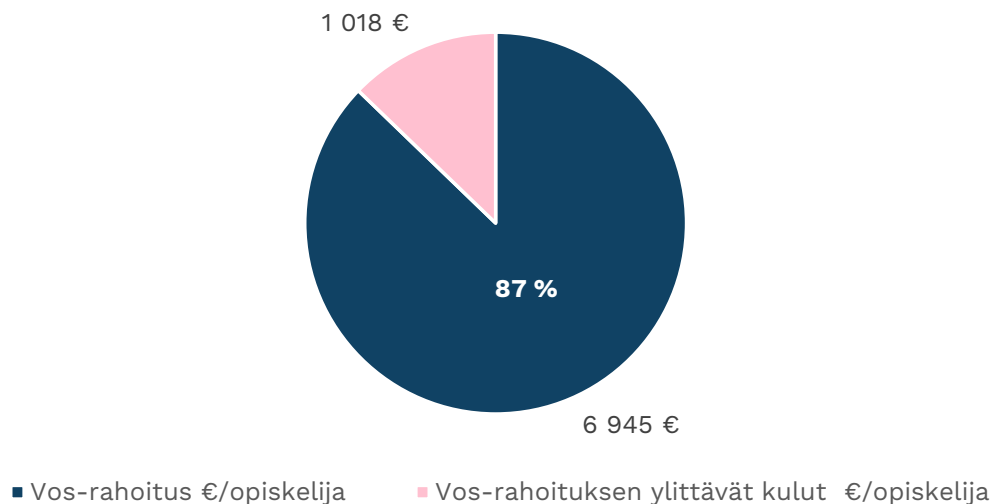
Myös ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Oulun seutukunnassa hieman korkeampi kuin koko valtakunnan keskiarvo.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 186) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

Kuvio 186
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Oulun seutukunta
Käyttömenerot yhteensä 7 963 € / opiskelija

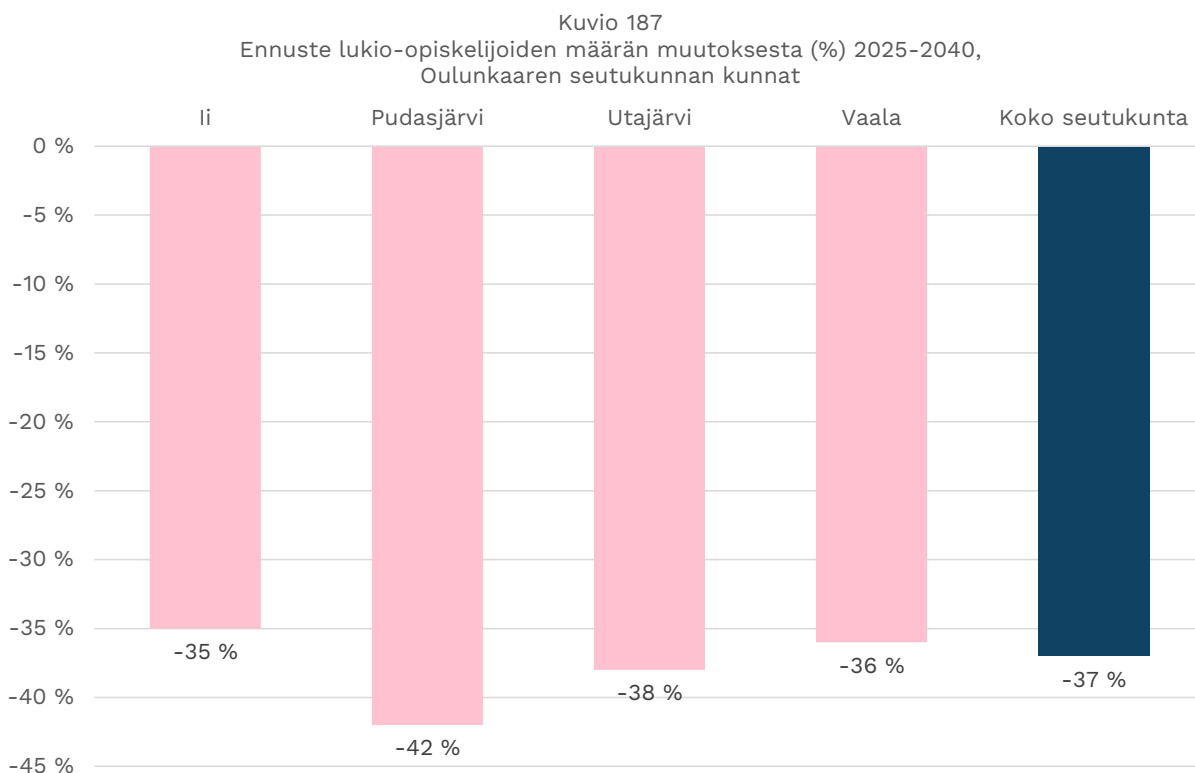
4.16.5 Oulunkaaren seutukunta

Oulunkaaren seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Ii, Pudasjärvi, Utajärvi ja Vaala), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 37 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Iissä ja voimakkainta Pudasjärvellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuvioista (Kuvio 187).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 39 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 70). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnas-

sa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Oulunkaaren seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 342. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Oulunkaaren seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 86 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Laskennallisesti noin 50 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Pudasjärvellä, Utajärvellä ja Vaalassa lukiopaikan on vastaanottanut jonkin verran useampi kuin kunnassa on ollut lukiokoulutukseen hakijoita. Iissä noin kuusi kymmenestä hakijasta on vastaanottanut lukiopaikan omasta kunnasta.

Taulukko 70	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Oulunkaaren seutukunta	316	305	220	199	-117	-37 %
	297	287	207	187	-110	-37 %

Vaikka Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevana vuosina on pyrkiä lisäämään oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa.

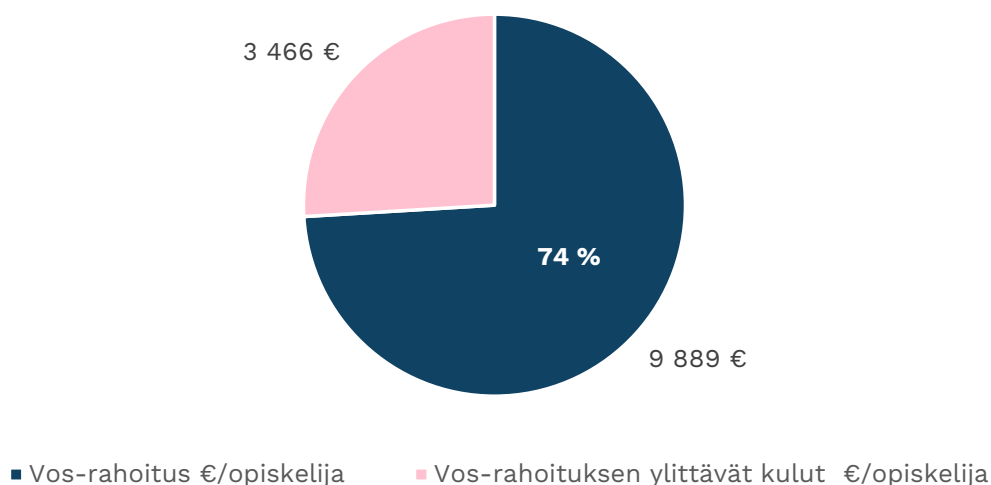
Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus ylipäänsä 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Oulunkaaren seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 188) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja

ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Kuvio 188
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Oulunkaaren seutukunta
Käyttömenot yhteensä 13 354 € / opiskelija

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

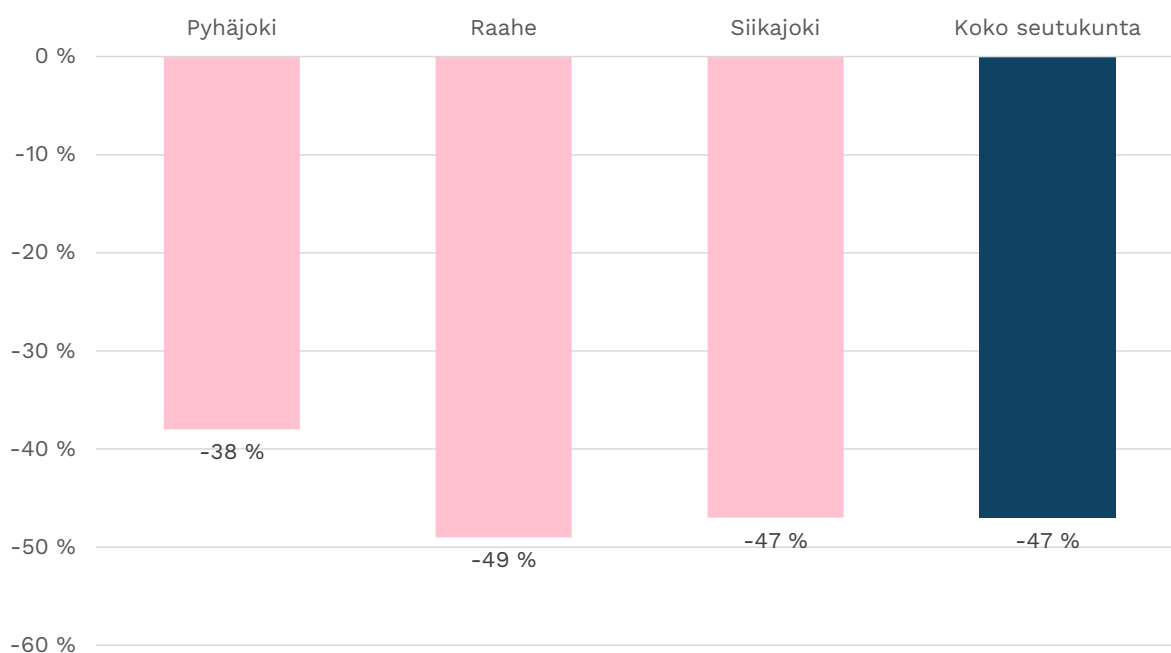
4.16.6 Raahen seutukunta

Raahen seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Pyhäjoki, Raahen ja Siikajoki), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 47 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Pyhäjoella ja voimakkainta Raahessa. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuvioista (Kuvio 189).

Kuvio 189
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Raahen seutukunnan kunnat

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 39 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 71). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Raahen seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 543. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukon rivien lukuarvot ovat melko lähellä toisiaan, mikä selittyy sillä, että lukiopaikan vastaanottaneiden määrä seutukunnan lukioissa seutukunnan tasolla vastaa hyvin lukiokoulutukseen hakeneiden määrää vuosina 2023–2025.

Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Pyhäjoella lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ylittänyt oman kunnan ensisijaisten hakijoiden määrän yli puolitoistakertaisesti. Sen sijaan Raahessa noin yhdeksän ja Siikajoella noin kuusi kymmenestä lukiokoulutukseen hakeneesta on vastaanottanut lukiopaikan omasta kunnasta.

Taulukko 71	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Raahen seutukunta	501	460	328	264	-237	-47 %
	498	457	326	262	-236	-47 %

Vaikka lukiokoulutukseen hakeutuminen omaan seutukuntaan on Raahen seutukunnassa varsin hyvällä tasolla, oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen.

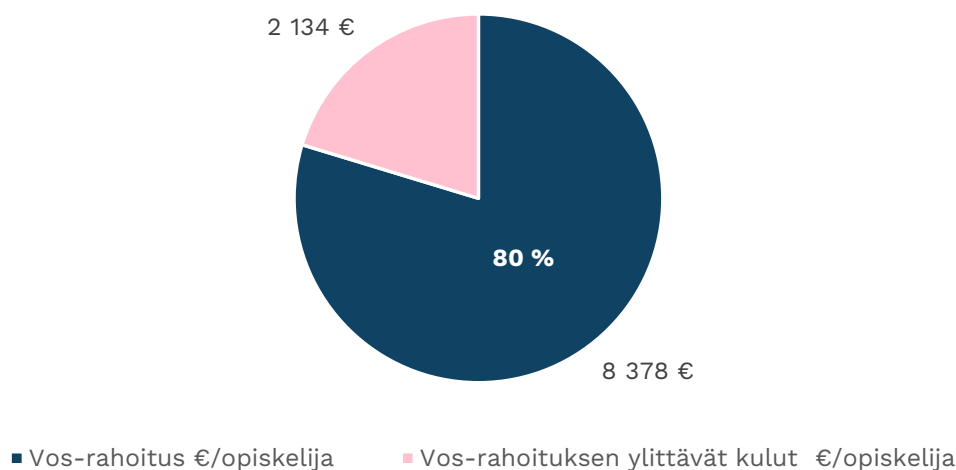
Toisaalta ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Raahen seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 190) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä jonkin verran maltillisempaa, ennakoitiin määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 190
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Raahen seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 512 € / opiskelija

4.16.7 Ylivieskan seutukunta

Ylivieskan seutukuntaan kuuluu kuusi kuntaa (Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen, Sievi ja Ylivieska), joista kaikissa muissa kunnissa paitsi Alavieskassa ja Merijärvellä järjestetään lukiokoulutusta.

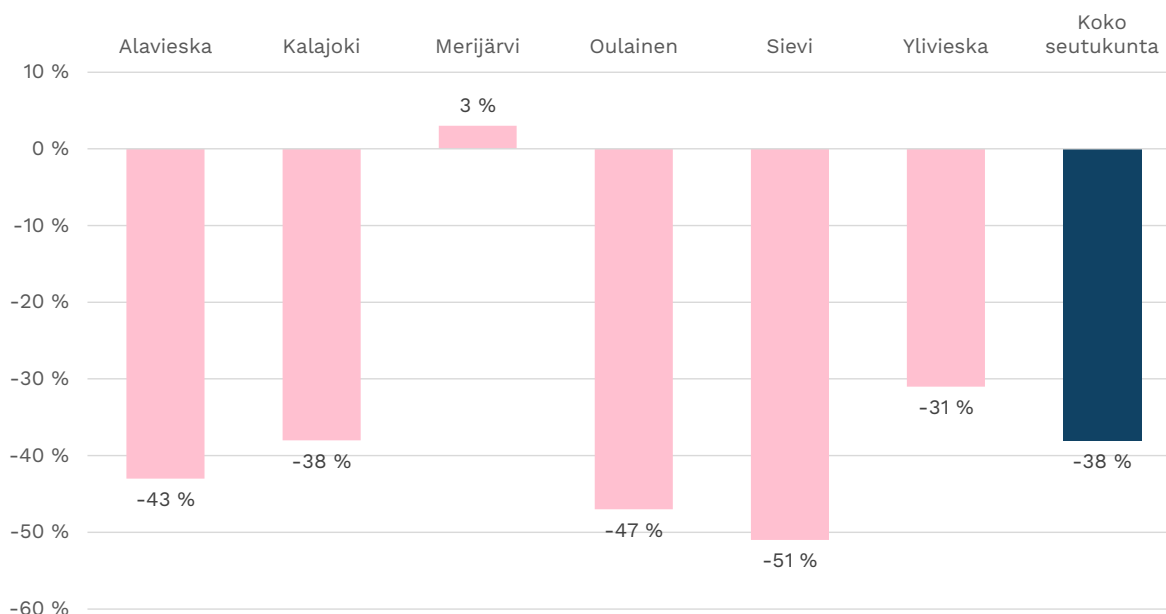
Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 38 prosenttia.

Ylivieskan seutukunnassa on yksi niistä muutamista Suomen kunnista, joissa lukio-opintoihin hakevien määrän ennustetaan kasvavan, nimittäin Merijärvellä näin tapahtuisi. Tosin muutos tarkoittaisi lukumääräisesti vain muutamaa opiskelijaa.

Muista seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Ylivieskassa ja voimakkainta Sievissä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 191).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 37 prosenttia.

Kuvio 191
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025–2040,
Ylivieskan seutukunnan kunnat

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 72). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Ylivieskan seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 681. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Ylivieskan seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 85 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Laskennallisesti noin 110 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Kalajoella lukiopaikan on vastaanottanut jonkin verran useampi kuin kunnassa on ollut lukiokoulutukseen hakijoita ja Sievissäkin lähes sama määrä. Oulaisissa ja Ylivieskassa lukiopaikan vastaanottaneita on ollut jonkin verran vähemmän kuin oman kunnan hakijoita.

Taulukko 72	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Ylivieskan seutukunta	690	687	505	430	-260	-38 %
	603	600	441	376	-227	-38 %

Yksi keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen omassa seutukunnassa on pyrkiä lisäämään niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan alueella toimivasta lukiosta. Tosin vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei ole helppo tehtävä.

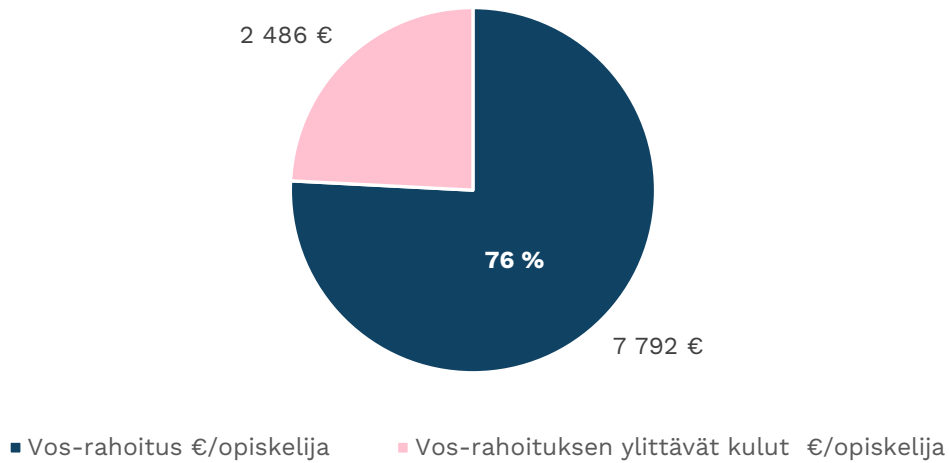
Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Ylivieskan seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 192) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohtaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

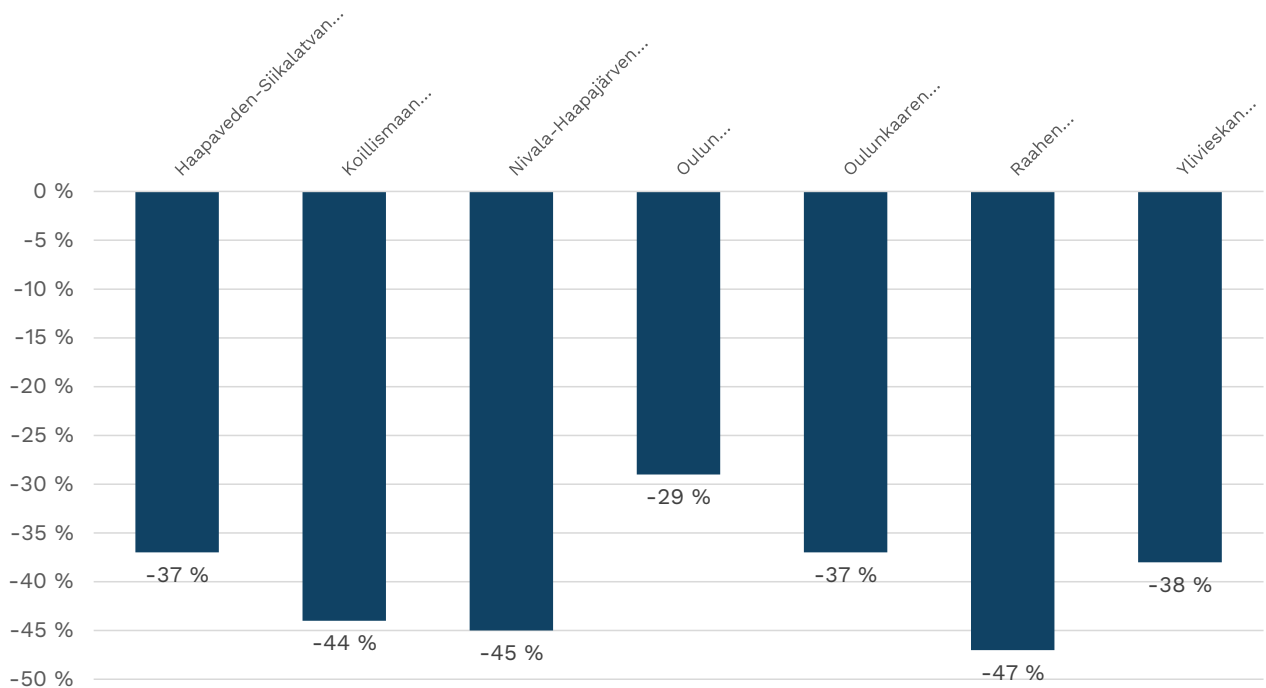
Kuvio 192
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Ylivieskan seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 278 € / opiskelija

4.16.8 Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteenveto

Koko Pohjois-Pohjanmaan maakunnan seutukuntaakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrässä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 193).

Kuvio 193
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Pohjois-Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

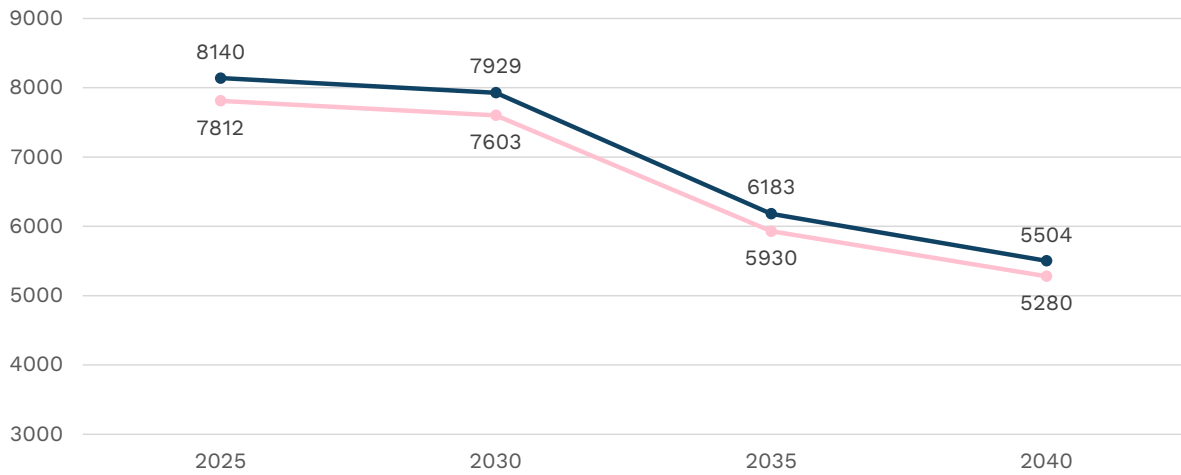
Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 73). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 73	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Haapaveden-Siikalatvan seutukunta	164	158	114	103	-61	-37 %
	165	159	115	104	-61	-37 %
Koillismaan seutukunta	234	200	150	130	-104	-44 %
	261	223	167	145	-116	-44 %
Nivala-Haapajärven seutukunta	393	361	283	218	-175	-45 %
	369	339	266	205	-164	-45 %
Oulun seutukunta	5842	5758	4583	4160	-1682	-29 %
	5619	5538	4408	4001	-1618	-29 %

Taulukko 73	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Oulunkaaren seutukunta	316	305	220	199	-117	-37 %
	297	287	207	187	-110	-37 %
Raahen seutukunta	501	460	328	264	-237	-47 %
	498	457	326	262	-236	-47 %
Ylivieskan seutukunta	690	687	505	430	-260	-38 %
	603	600	441	376	-227	-38 %
Pohjois- Pohjanmaan maakunta	8140	7929	6183	5504	-2636	-32 %
	7812	7603	5930	5280	-2532	-32 %

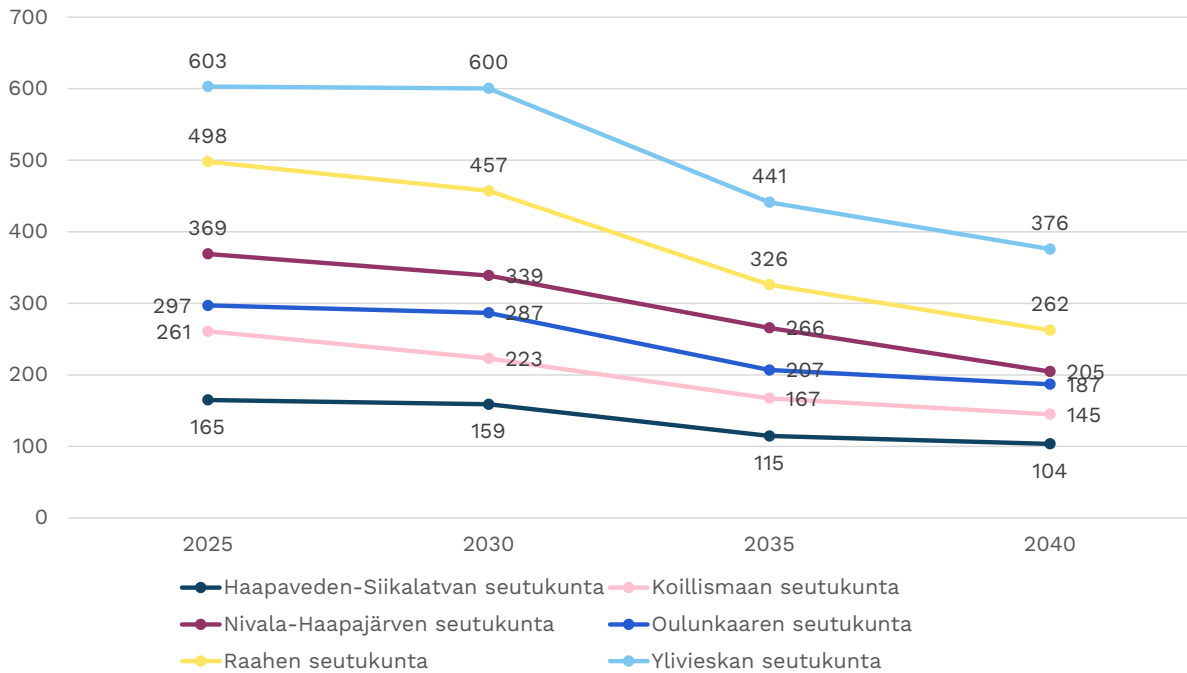
Seuraava diagrammi (Kuvio 194) kuvaa ennustetta koko Pohjois-Pohjanmaan maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin lievästi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Kuvio 194
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Pohjois-Pohjanmaan maakunta

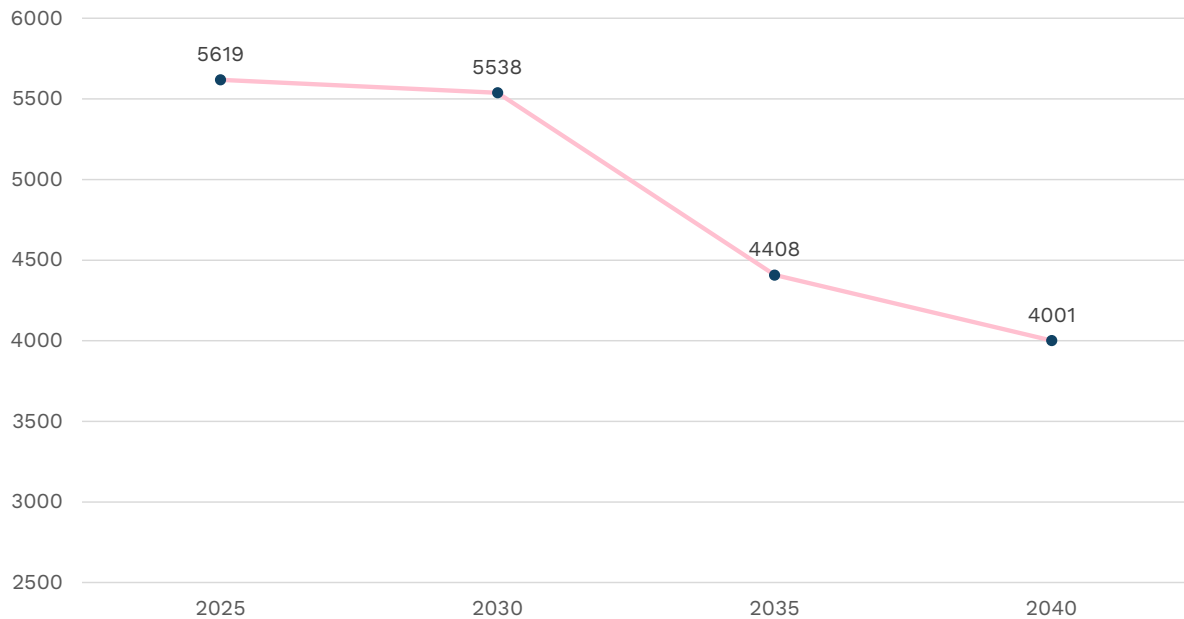

Seuraavissa diagrammeissa (Kuviot 195 ja 196) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanotaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa. Oulun seutukunta on esitetty erikseen mittakaavasyistä.

Kuvio 195
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Pohjois-Pohjanmaan maakunnan seutukunnat (paitsi Oulun seutukunta)

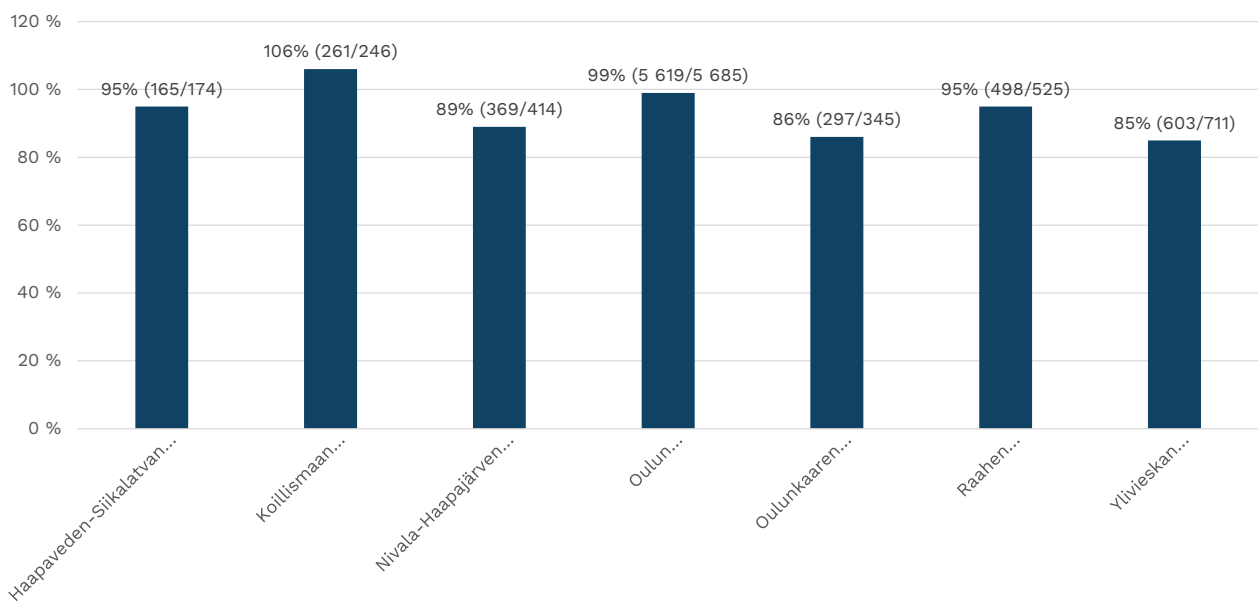

Kuvio 196
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
Oulun seutukunta

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kaikissa seutukunnissa paitsi Koillismaalla lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 197). Tosin kolmessa seutukunnassa osuus on ollut 95 prosenttia tai korkeampi.

Kuvio 197
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet),
Pohjois-Pohjanmaan maakunnan seutukunnat

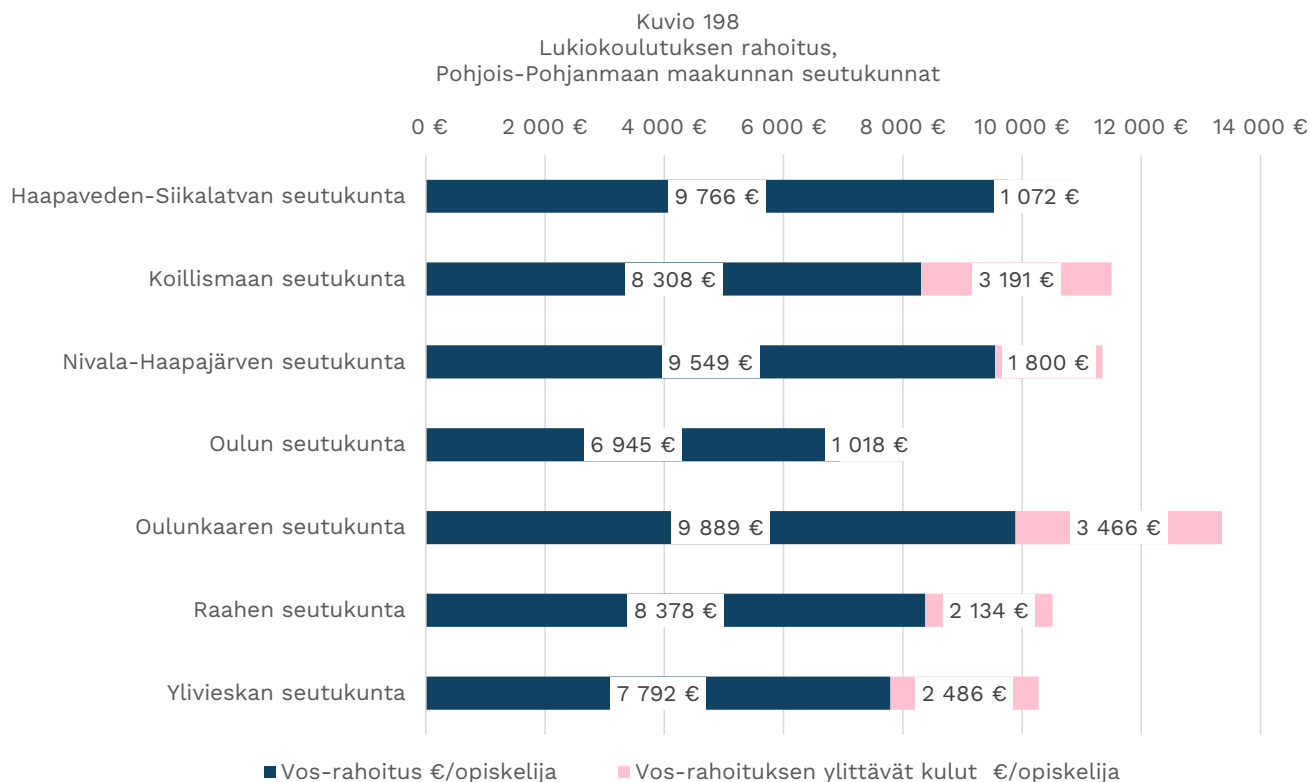
Pohjois-Pohjanmaan maakunnan seutukunnissa ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut – Oulun seutukuntaa lukuun ottamatta – koko maan keskiarvoa selvästi alempi.

Molempia edellä mainittuja tekijöitä vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 198) on esitetty Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet vajaasta 8 000 eurosta (Oulun seutukunta) lähes 13 400 euroon (Oulunkaaren seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 72 prosentista (Koillismaan seutukunta) 90 prosenttiin (Haapaveden-Siikalatvan seutukunta).

4.17 Kainuun maakunta

Kainuun maakuntaan kuuluu kaksi seutukuntaa: Kajaanin ja Kehys-Kainuun seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kumpaakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.17.3.

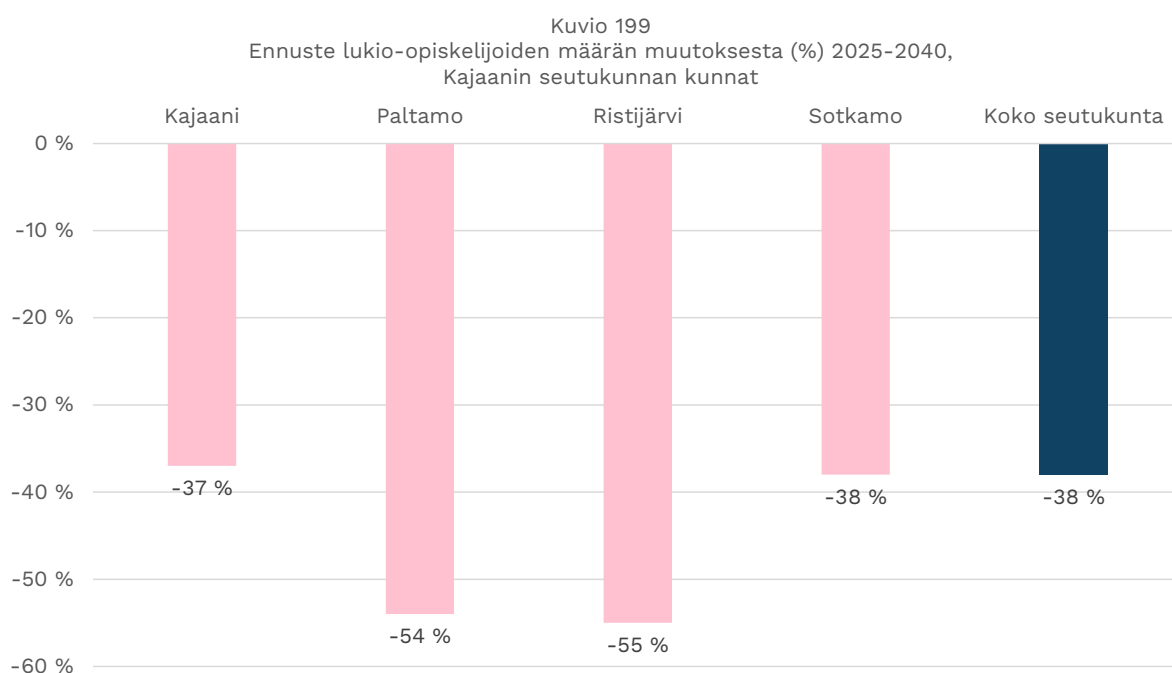
4.17.1 Kajaanin seutukunta

Kajaanin seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Kajaani, Paltamo, Ristijärvi ja Sotkamo), joista kaikissa muissa kunnissa paitsi Ristijärvellä järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 38 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Kajaanissa ja voimakkainta Ristijärvellä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 199).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 44 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 74). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kajaanin seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 1 026. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Alemman rivin ennusteet Kajaanin seutukunnalle ovat suuremmat siksi, että seutukunnassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vuosina 2023–2025 on jonkin verran ylittänyt oman seutukunnan lukiokoulutukseen hakeneiden määrän. Kuntatasolla tarkasteltuna Sotkamossa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on ollut noin puolitoistakertainen oman kunnan hakijoiden määrään verrattuna, ja Paltamossakin paikan vastaanottaneiden määrä on noin kolmanneksen hakijamäärää suurempi. Sotkamossa toimii yksi erityisen koulutustehtävän saanut lukio. Sen sijaan Kajaanissa noin yhdeksän kymmenestä lukiokoulutukseen hakeneesta on vastaanottanut lukiopaikan omasta kunnasta. Myös Kajaanissa on erityisen koulutustehtävän saanut lukio.

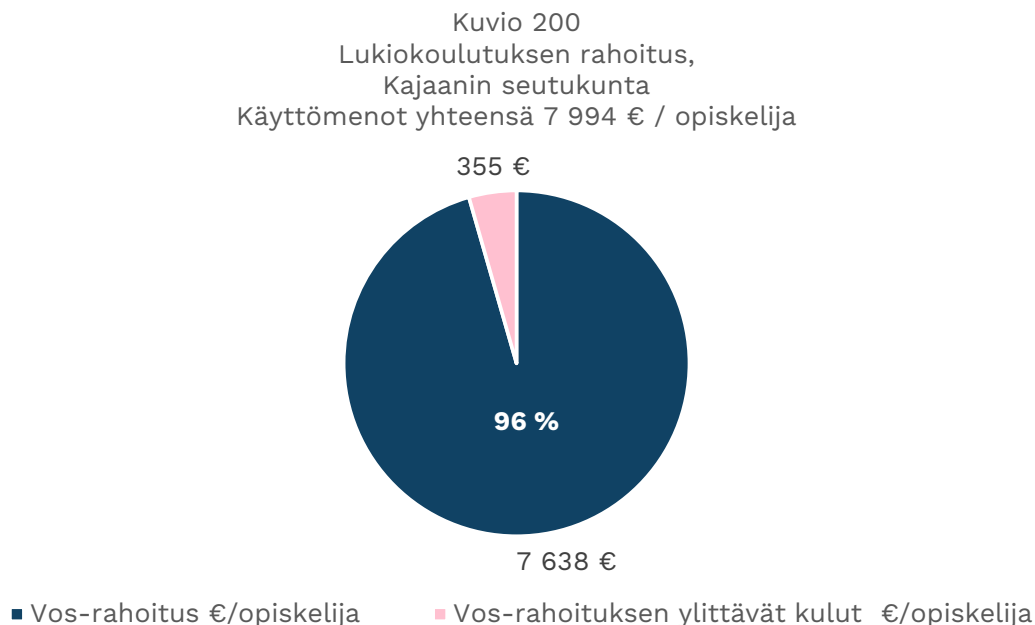
Taulukko 74	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kajaanin seutukunta	813	793	593	501	-312	-38 %
	843	822	615	519	-324	-38 %

Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus ylipäänsä 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Kajaanin seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 200) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

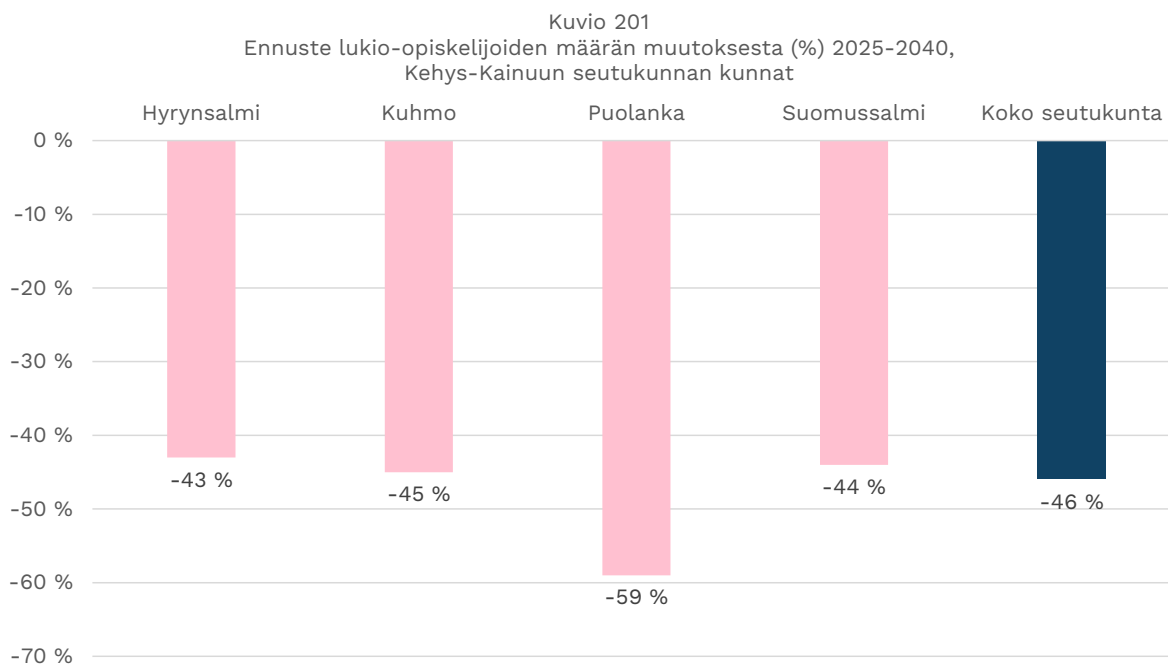
4.17.2 Kehys-Kainuun seutukunta

Kehys-Kainuun seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Hyrnsalmi, Kuhmo, Puolanka ja Suomussalmi), joista kaikissa muissa kunnissa paitsi Hyrnsalmella järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 38 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Hyrnsalmella ja voimakkainta Puolangalla. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 201).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 42 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 75). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kehys-Kainuun seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 174. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Kehys-Kainuun seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 84 prosenttia lukiokoulutukseen hakijoista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Laskennallisesti noin 30 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Puolangalla lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vastaa lukiokoulutukseen hakeneiden määrää, sen sijaan Kuhmossa ja Suomussalmella lukiopaikan vastaanottaneita on ollut jonkin verran vähemmän kuin oman kunnan hakijoita.

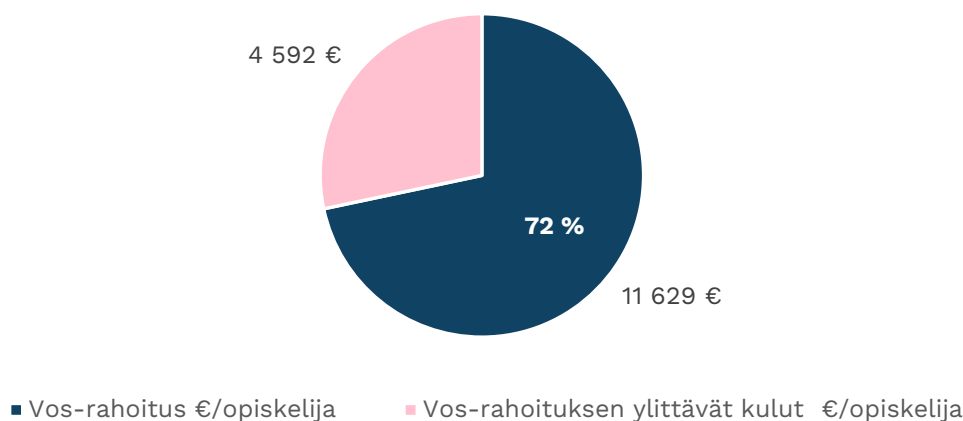
Taulukko 75	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kehys-Kainuun seutukunta	183	160	110	99	-84	-46 %
	168	147	101	91	-77	-46 %

Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus ylipäänsä 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Kehys-Kainuun seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään. Myös vahvistamalla oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen olisi mahdollista saada aikaan samansuuntainen vaikutus.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 202) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

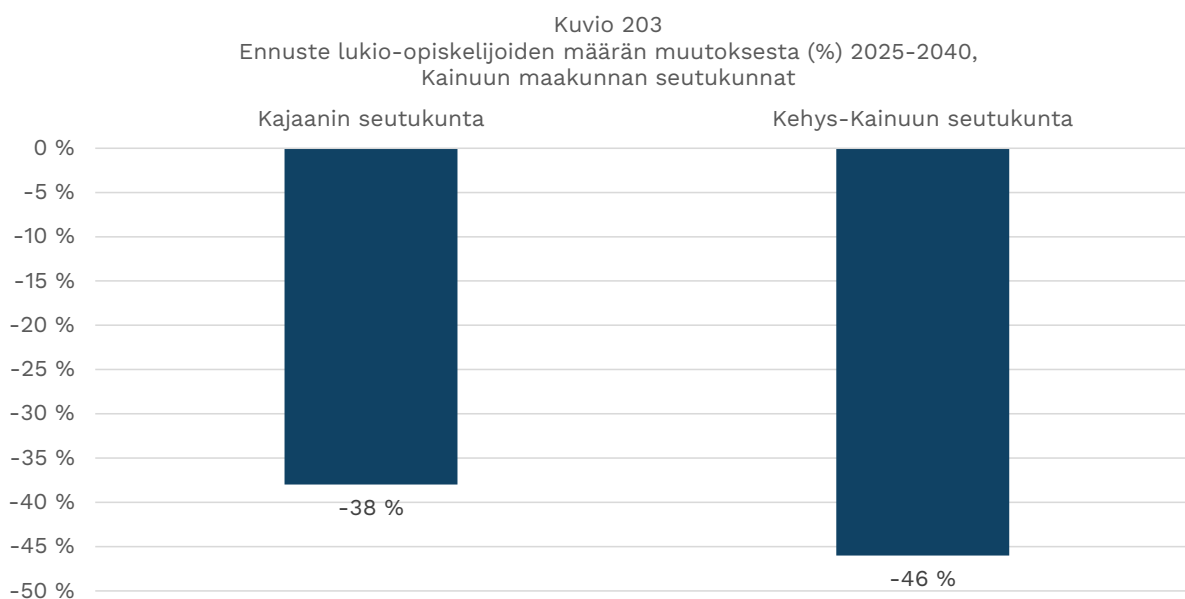
Kuvio 202
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kehys-Kainuun seutukunta
Käyttömenot yhteensä 16 221 € / opiskelija

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakoitiin määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

4.17.3 Kainuun maakunnan yhteenveto

Koko Kainuun maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrässä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 203).

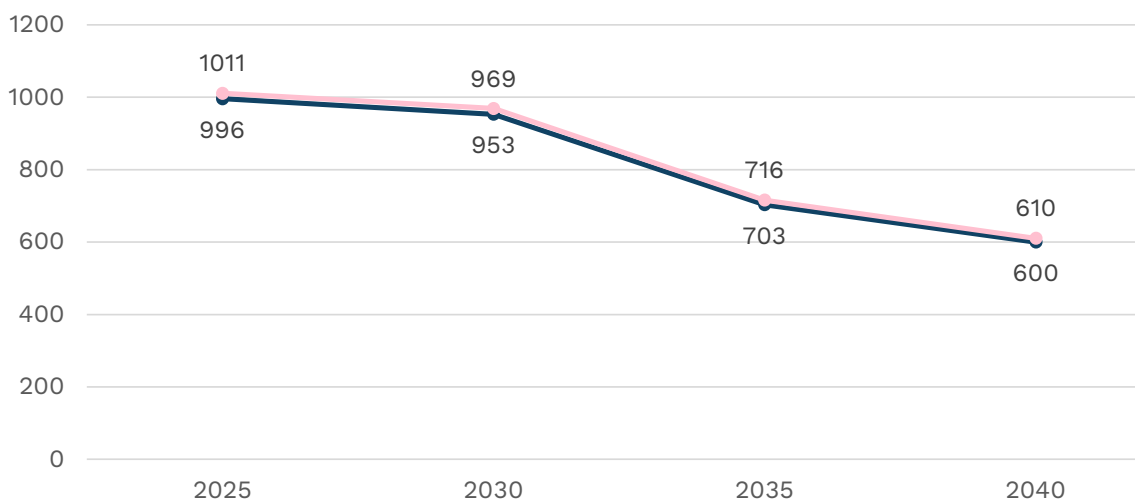
Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 76). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Taulukko 76	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kajaanin seutukunta	813	793	593	501	-312	-38 %
	843	822	615	519	-324	-38 %
Kehys-Kainuun seutukunta	183	160	110	99	-84	-46 %
	168	147	101	91	-77	-46 %
Kainuun maakunta	996	953	703	600	-396	-40 %
	1011	969	716	610	-401	-40 %

Seuraava diagrammi (Kuvio 204) kuvaa ennustetta koko Kainuun maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin lievästi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Alempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Ylemmässä kuvaa-

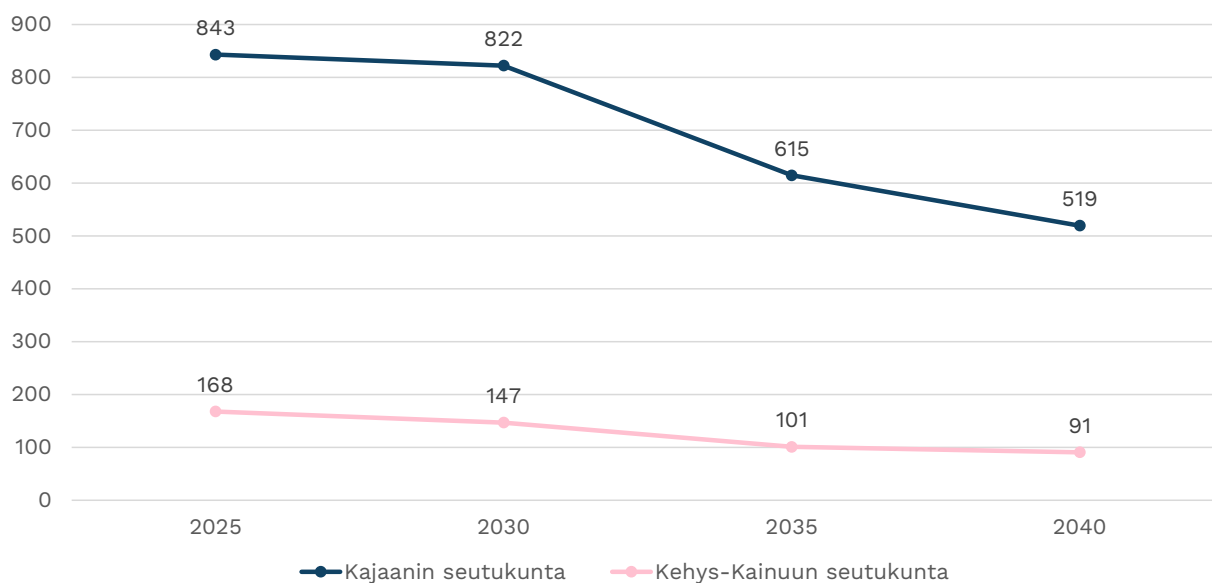
jassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Kuvio 204
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Kainuun maakunta

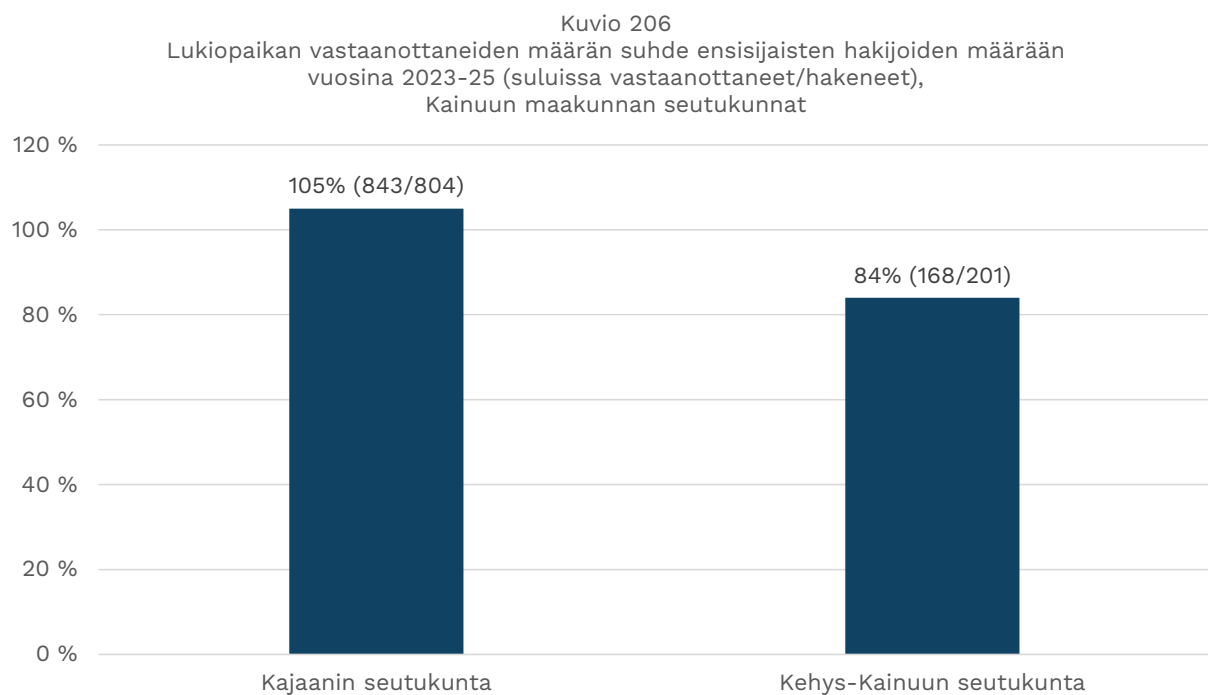
Alla olevassa diagrammissa (Kuvio 205) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa.

Kuvio 205
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Kainuun maakunnan seutukunnat

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Kainuun maakunnan toisessa seutukunnassa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 206) ja toisessa enemmän.

Molemmissa maakunnan seutukunnissa ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukio-koulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina. Myös vahvistamalla oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen olisi mahdollista saada aikaan samansuuntainen vaikutus.

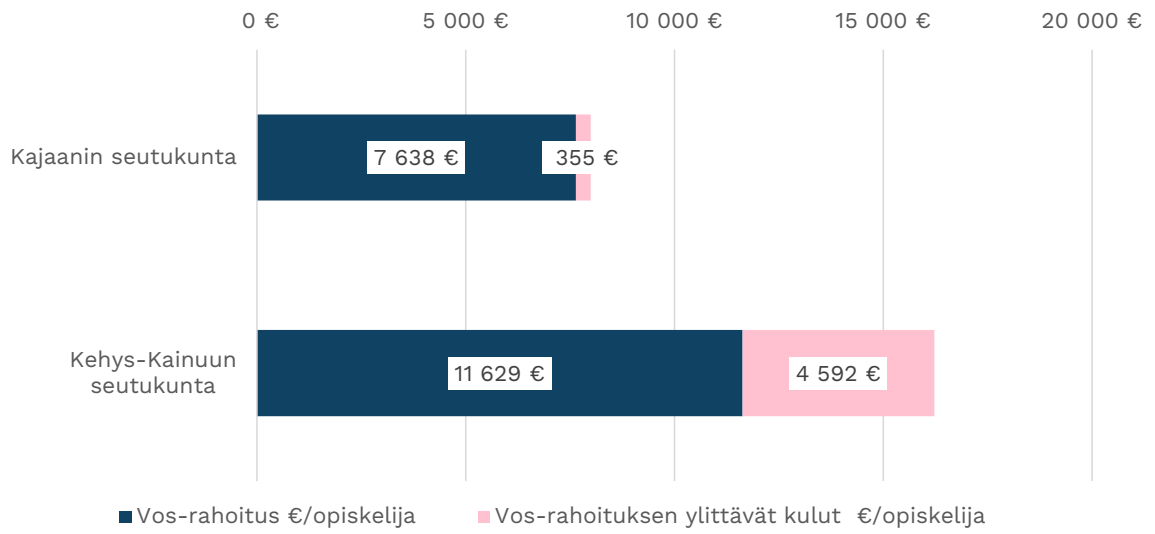

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 207) on esitetty Kainuun maakunnan eri seutukuntien lukio-koulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet noin 8 000 eurosta (Kajaanin seutukunta) reiluun 16 000 euroon (Kehys-Kainuun seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 72 prosentista (Kehys-Kainuun seutukunta) 96 prosenttiin (Kajaanin seutukunta).

Kuvio 207
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kainuun maakunnan seutukunnat

4.18 Lapin maakunta

Lapin maakuntaan kuuluu kuusi seutukuntaa: Itä-Lapin, Kemi-Tornion, Pohjois-Lapin, Rovaniemen, Torniolaakson ja Tunturi-Lapin seutukunnat. Seuraavissa alaluvuissa tarkastellaan kutakin seutukuntaa erikseen. Koko maakuntaa koskeva yhteenveto on esitetty alaluvussa 4.18.7.

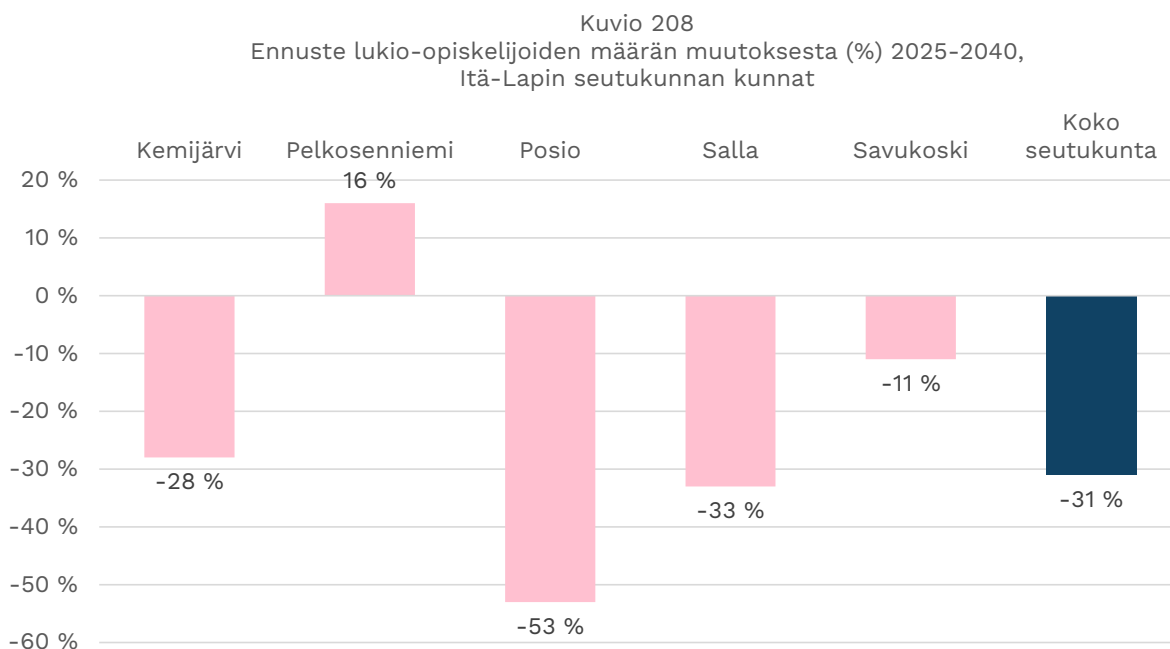
4.18.1 Itä-Lapin seutukunta

Itä-Lapin seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla ja Savukoski), joista kaikissa muissa kunnissa paitsi Pelkosenniemellä järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 38 prosenttia.

Itä-Lapin seutukunnasta löytyy myös yksi niistä muutamista Suomen kunnista, joissa lukio-opiskelijoiden määrän ennustetaan kasvavan, nimittäin Pelkosenniemellä näin tapahtuisi. Muista seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Savukoskella ja voimakkainta Posiolla. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 208).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 33 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu alla olevassa taulukossa (Taulukko 77). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Itä-Lapin seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 204. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukon rivien lukuarvot ovat melko lähellä toisiaan, mikä selittyy sillä, että lukiopaikan vastaanottaneiden määrä seutukunnan tasolla vastaa hyvin lukiokoulutukseen hakeneiden määrää vuosina 2023–2025.

Taulukko 77	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Itä-Lapin seutukunta	100	100	78	69	-31	-31 %
	99	99	77	68	-31	-31 %

Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus ylipäänsä 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Itä-Lapin seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

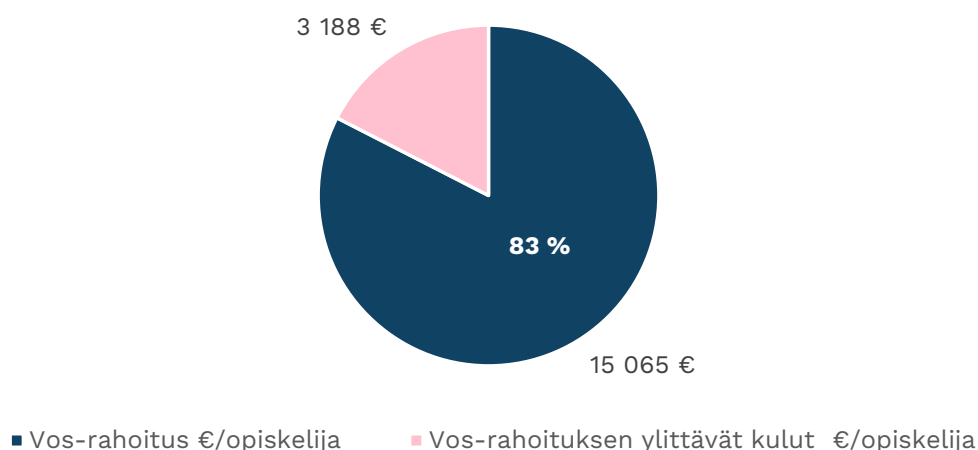
Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 209) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja

ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdittaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

Kuvio 209
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Itä-Lapin seutukunta
Käyttömenot yhteensä 18 253 € / opiskelija

4.18.2 Kemi-Tornion seutukunta

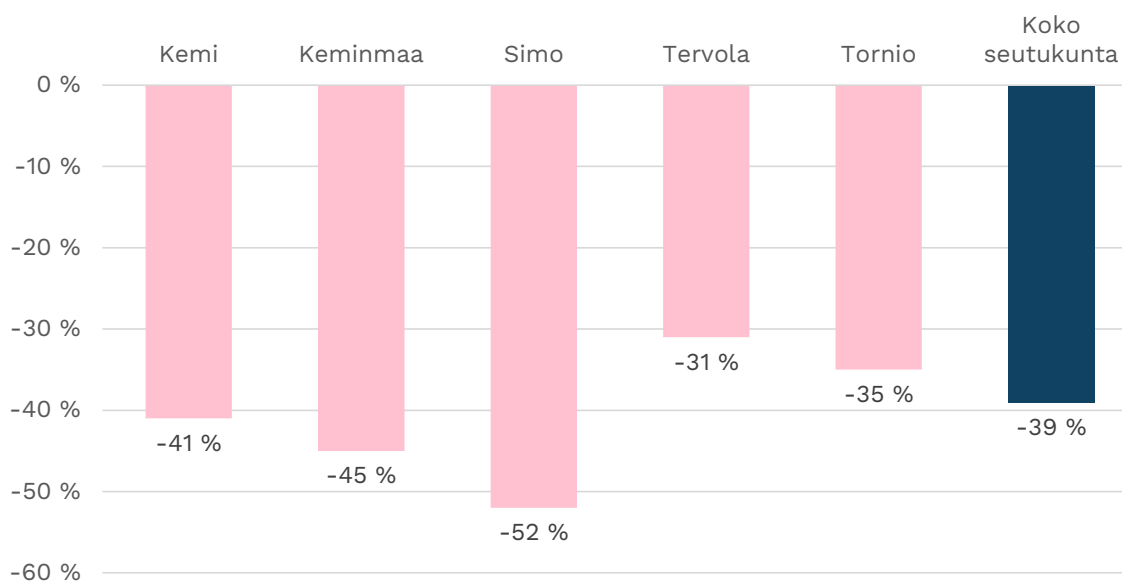
Kemi-Tornion seutukuntaan kuuluu viisi kuntaa (Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola ja Tornio), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 39 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Tervolassa ja voimakkainta Simossa. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuvioista (Kuvio 210).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 40 prosenttia.

Kuvio 210
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Kemi-Tornion seutukunnan kunnat

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 78). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Kemi-Tornion seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 816. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Kemi-Tornion seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 92 prosenttia lukiokoulutukseen hakeneista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Laskennallisesti noin 60 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Simossa ja Tervolassa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä vastaa lukiokoulutukseen hakeneiden määrää tai on jonkin verran sen yli. Muissa kunnissa noin yhdeksän kymmenestä hakijasta on vastaanottanut lukiopaikan omasta kunnasta.

Taulukko 78	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Kemi-Tornion seutukunta	772	716	564	469	-303	-39 %
	729	676	533	443	-286	-39 %

Oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa vahvistamalla voisi olla mahdollista lisätä niiden nuorten määrää, jotka vastaanottavat lukiopaikan oman seutukunnan lukioista, ja näin vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi tähän kytkeytyy luonnollisesti omat haasteensa.

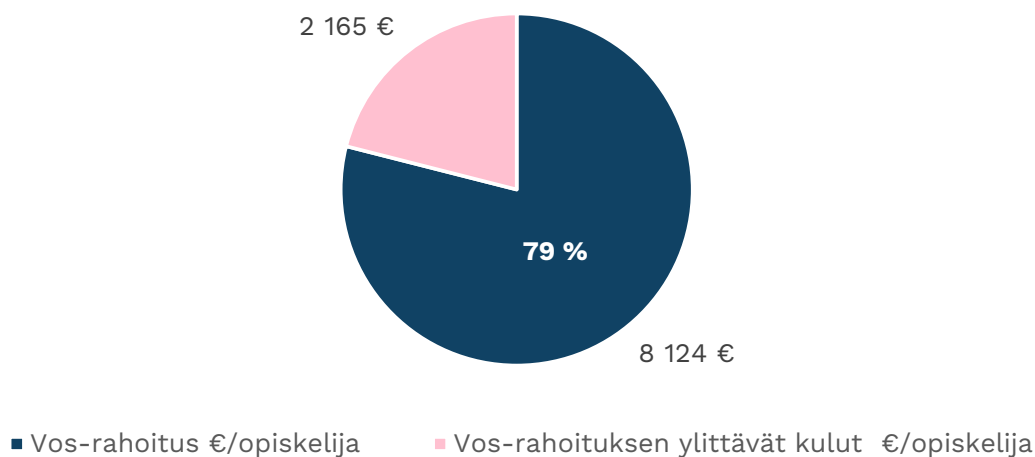
Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Kemi-Tornion seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 211) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 211
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Kemi-Tornion seutukunta
Käyttömenot yhteensä 10 288 € / opiskelija

4.18.3 Pohjois-Lapin seutukunta

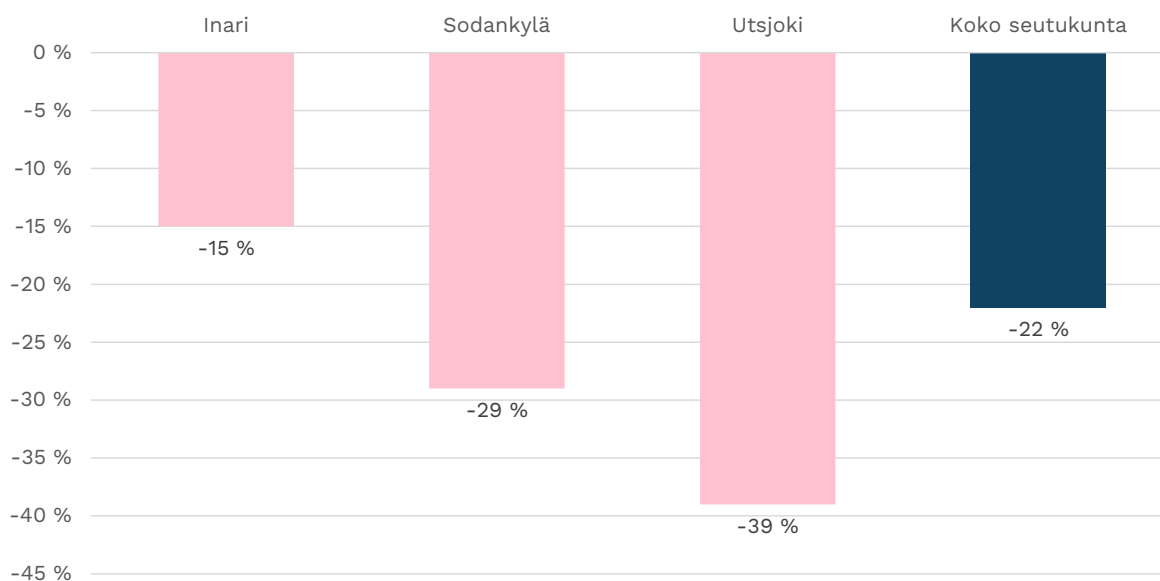
Pohjois-Lapin seutukuntaan kuuluu kolme kuntaa (Inari, Sodankylä ja Utsjoki), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 39 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Inarissa ja voimakkainta Utsjoella. Ennusteet kuntatasolla näkyvät seuraavasta kuviosta (Kuvio 212).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 51 prosenttia.

Kuvio 212
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Pohjois-Lapin seutukunnan kunnat

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavasta taulukossa (Taulukko 79). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Pohjois-Lapin seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 201. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Pohjois-Lapin seutukunnassa koko seutukunnan tasolla 79 prosenttia lukiokoulutukseen hakeneista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta seutukunnasta. Laskennallisesti noin 50 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta vuosina 2023–2025. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Utsjoella noin puolet lukiokoulutukseen hakeneista on ottanut lukiopaikan vastaan omasta kunnasta, Inarissa ja Sodankylässä noin kahdeksan kymmenestä.

Taulukko 79	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Pohjois-Lapin seutukunta	226	220	181	176	-50	-22 %
	186	181	149	145	-41	-22 %

Vaikka Suomessa on vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen koulutukseen, oman seutukunnan lukioiden vetovoiman vahvistaminen on keino vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevana vuosina.

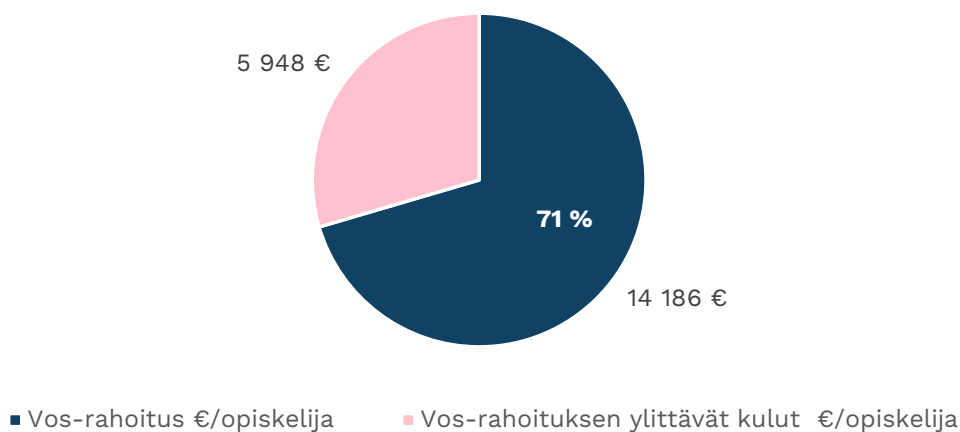
Sen sijaan ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Pohjois-Lapin seutukunnassa hyvällä tasolla eli samaa tasoa kuin koko maan keskiarvo.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 213) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 213
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Pohjois-Lapin seutukunta
Käyttömenot yhteensä 20 135 € / opiskelija

4.18.4 Rovaniemen seutukunta

Rovaniemen seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Ranua ja Rovaniemi, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 24 prosenttia. Kuntakohtaiset ennusteet ovat: Ranua -45 % ja Rovaniemi -23 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 39 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 80). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Rovaniemen seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 1 128. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukon rivien lukuarvot ovat melko lähellä toisiaan, mikä selittyy sillä, että lukiopaikan vastaanottaneiden määrä seutukunnan lukioissa vastaa hyvin lukiokoulutukseen hakeneiden määrää vuosina 2023–2025. Noin 25 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Rovaniemellä toimii kaksi erityisen koulutustehtävän saanutta lukiota.

Taulukko 80	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Rovaniemen seutukunta	1029	1026	843	784	-245	-24 %
	963	960	789	734	-229	-24 %

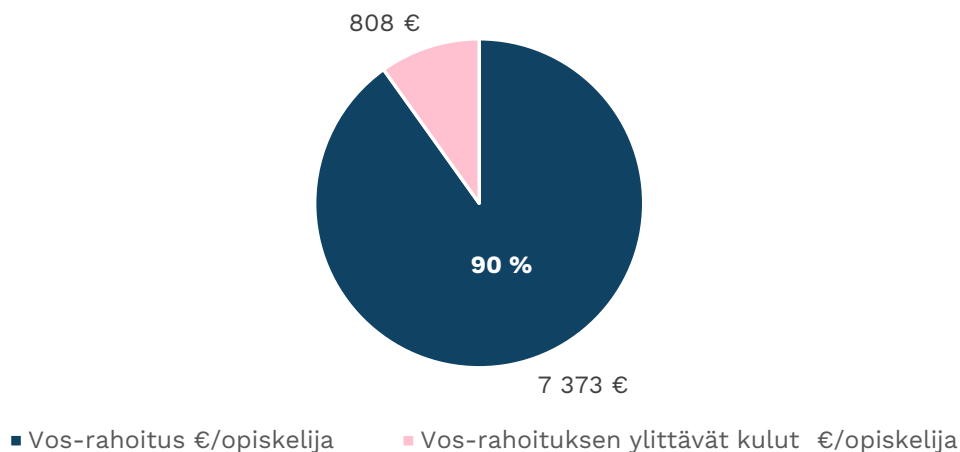
Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus ylipäänsä 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Rovaniemen seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään. Vaikka lukiokoulutukseen hakeutuminen omaan seutukuntaan on Rovaniemen seutukunnassa varsin hyvällä tasolla, oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen vahvistamalla voisi myös vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 214) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Talousnäkymien heiketessä kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä yhä pieneneville opiskelijamäärille muuttuvat entistä haastavammiksi, sillä opiskelijakohdaiset kustannukset kasvavat opiskelijamäärien vähetessä. Ennakointi tulevaan tilanteeseen tulisi aloittaa jo nyt, kun opiskelijamäärien väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista. Jotta lukioverkkoa ja lukioiden kattavaa opintotarjontaa voidaan ylläpitää, tulisi luoda yhteistyömalleja koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välille.

Kuvio 214
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Rovaniemen seutukunta
Käyttömenot yhteensä 8 181 € / opiskelija

4.18.5 Torniolaakson seutukunta

Torniolaakson seutukuntaan kuuluu kaksi kuntaa, Pello ja Ylitornio, joissa molemmissa järjestetään lukiokoulutusta.

Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 29 prosenttia. Kuntakohtaiset ennusteet ovat: Pello -24 % ja Ylitornio -36 %.

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 41 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 81). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Torniolaakson seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 78. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Torniolaakson seutukunnassa noin yhdeksän kymmenestä lukiokoulutukseen hakeneesta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan alueelta.

Taulukko 81	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Torniolaakson seutukunta	65	63	48	46	-19	-29 %
	57	55	42	40	-17	-29 %

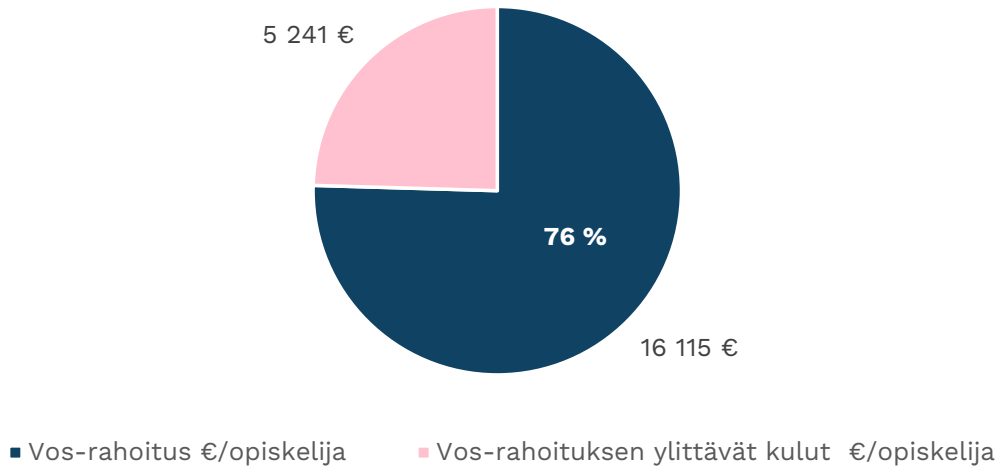
Ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Torniolaakson seutukunnassa koko maan keskiarvoa selvästi alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään tulevina vuosina.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 215) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

Lukiokoulutuksen kustannusten ja valtionosuuden välisen erotuksen kattaminen tulee osoittautumaan haasteelliseksi julkisen taloudellisen tilanteen tiukentuessa ja opiskelijamäärien pienentyessä. Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienemiseen tulisi aloittaa hyvissä ajoin. On pohdittava esimerkiksi, millaiset yhteistyömuodot koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välillä mahdollistaisivat lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämisen.

Kuvio 215
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Torniolaakson seutukunta
Käyttömenot yhteensä 21 356 € / opiskelija

4.18.6 Tunturi-Lapin seutukunta

Tunturi-Lapin seutukuntaan kuuluu neljä kuntaa (Enontekiö, Kittilä, Kolari ja Muonio), joissa kaikissa järjestetään lukiokoulutusta.

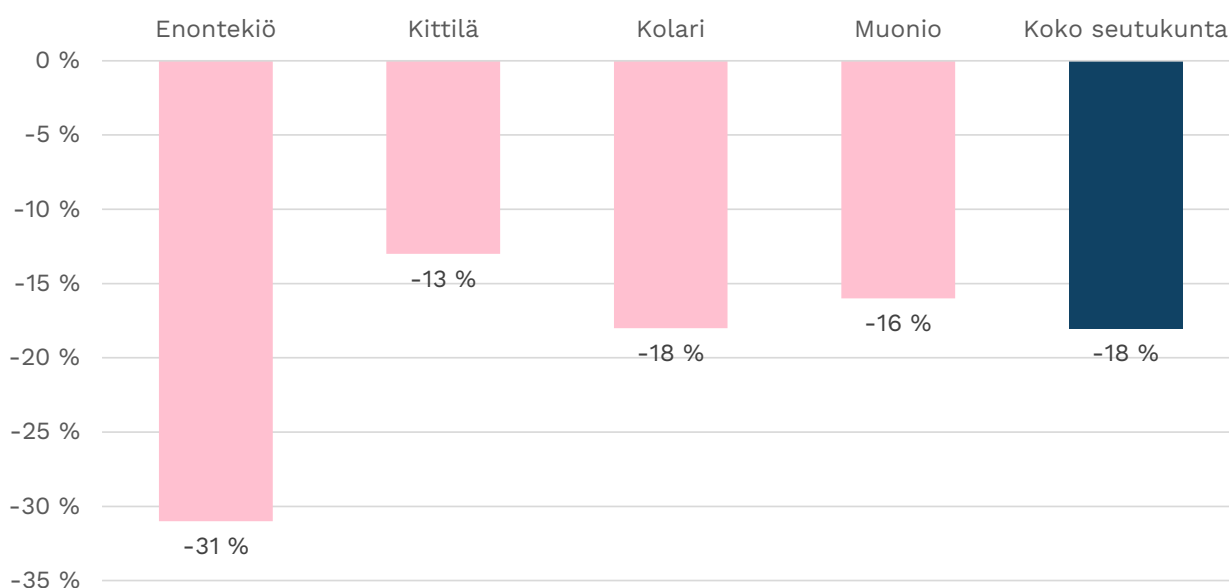
Koko seutukuntaa koskeva ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuoteen 2040 mennessä on, että määrä vähenisi seutukunnassa 18 prosenttia.

Seutukunnan kunnista maltillisinta lukiokoulutukseen hakeutuvien määrän väheneminen olisi Kittilässä ja voimakkainta Enontekiöllä. Ennusteet kuntatasolla näkyvät alla olevasta kuviosta (Kuvio 216).

Ensisijaisten hakijoiden osuus lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut koko seutukunnan tasolla noin 45 prosenttia.

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 82). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina.

Kuvio 216
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrän muutoksesta (%) 2025-2040,
Tunturi-Lapin seutukunnan kunnat

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa Tunturi-Lapin seutukunnan vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi 210. Luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat.

Taulukon rivien lukuarvot ovat melko lähellä toisiaan, mikä selittyy sillä, että lukiopaikan vastaanottaneiden määrä seutukunnan lukioissa vastaa melko hyvin lukiokoulutukseen hakeneiden määrää vuosina 2023–2025. Noin 20 nuorta on vastaanottanut lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna Kittilässä ja Muoniossa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on jonkin verran ylittänyt oman kunnan hakijoiden määrän. Enontekiöllä ja Kolarissa noin seitsemän kymmenestä lukiokoulutukseen hake- neesta on vastaanottanut lukiopaikan omasta kunnasta.

Taulukko 82	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Tunturi-Lapin seutukunta	199	223	173	164	-35	-18 %
	183	205	159	151	-32	-18 %

Vaikka lukiokoulutukseen hakeutuminen omaan seutukuntaan on Tunturi-Lapin seutukunnassa varsin hyvällä tasolla, oman seutukunnan lukioiden vetovoimaa edelleen vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrän tulevaan kehitykseen.

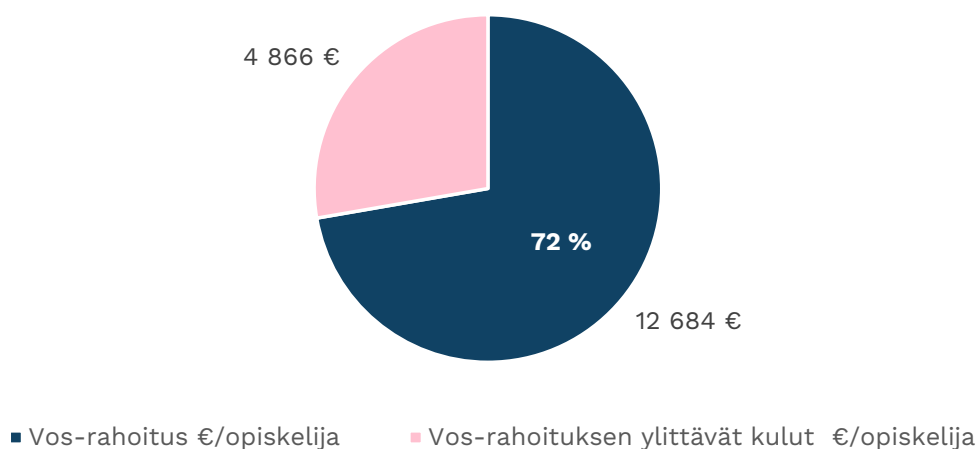
Ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakeneiden osuus ylipäänsä 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut Tunturi-Lapin seutukunnassa koko maan keskiarvoa jonkin verran alempi, joten tätä osuutta kasvattamalla voisi myös vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään.

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 217) on tarkasteltu lukiokoulutuksen rahoitustietoja vuosilta 2022–2024. Kuvion otsikossa on esitetty seutukunnan lukiokoulutuksen käyttömenot (€/opiskelija) ja itse kuviossa valtionosuusrahoitus (€/opiskelija) sekä valtionosuusrahoituksen ylittävät kulut (€/opiskelija). Valtionosuusrahoitus sisältää sekä kuntien asukasperusteisen rahoitusosuuden että valtion rahoitusosuuden. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja ja koskevat seutukuntaa kokonaisuutena. Yksityiset lukiokoulutuksen järjestäjät eivät ole laskelmissa mukana. Rahoituslaskelmat sisältävät aikuisten lukiokoulutuksen siltä osin kuin sitä järjestää kunta tai kuntayhtymä. Lisäksi kuvioon on merkitty, kuinka suuren osan (%) valtionosuus on kattanut käyttömenoista seutukunnassa keskimääräisesti vuosina 2022–2024.

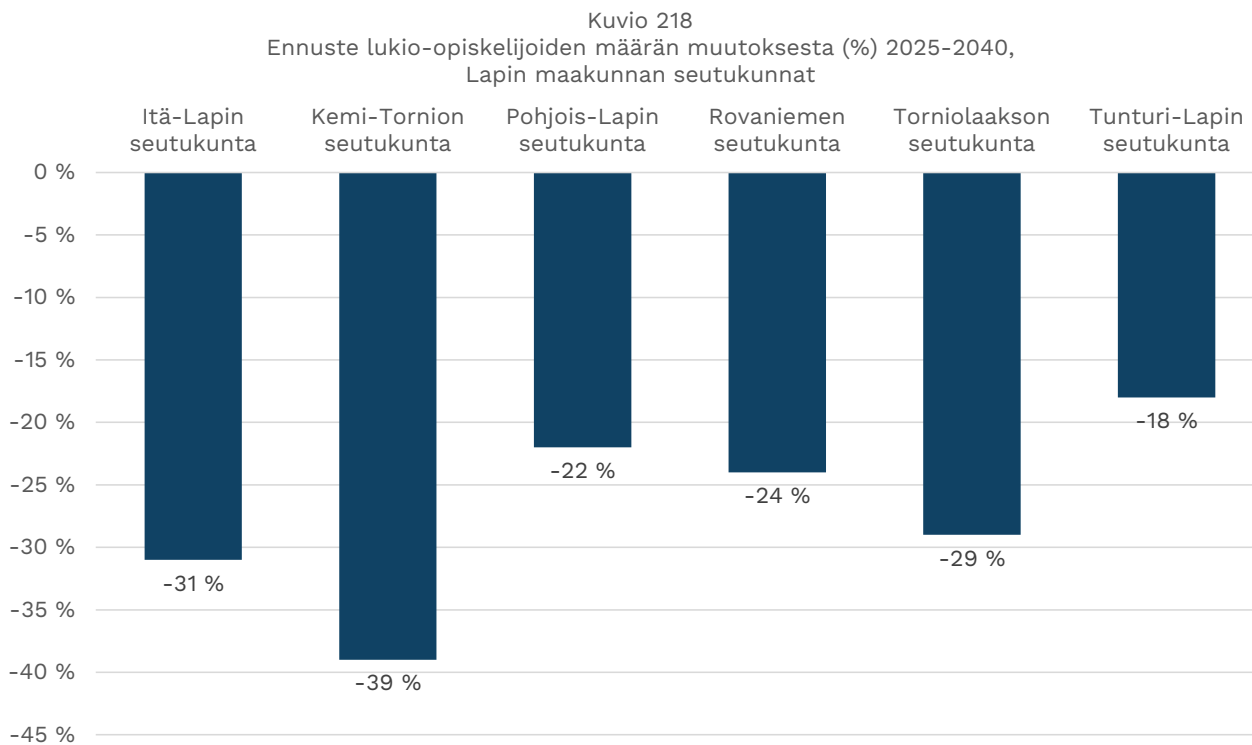
Pienenevä opiskelijamäärä tarkoittaa opiskelijakohtaisten kustannusten kasvamista. Ennakointi määrän pienenemiseen on hyvä aloittaa ajoissa. Mikäli kuntien mahdollisuudet rahoittaa lukiokoulutuksen järjestämistä oleellisesti heikkenisivät, on etsittävä keinoja lukioverkon ja lukioiden kattavan opintotarjonnan ylläpitämiseen. Koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien välisellä yhteistyöllä voidaan osaltaan vastata tähän haasteeseen.

Kuvio 217
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Tunturi-Lapin seutukunta
Käyttömenerot yhteensä 17 550 € / opiskelija

4.18.7 Lapin maakunnan yhteenveto

Koko Lapin maakunnan seutukuntakohtaiset prosentuaaliset muutokset lukio-opiskelijoiden määrissä vuoteen 2040 mennessä ovat nähtävissä alla olevassa kuviossa (Kuvio 218).

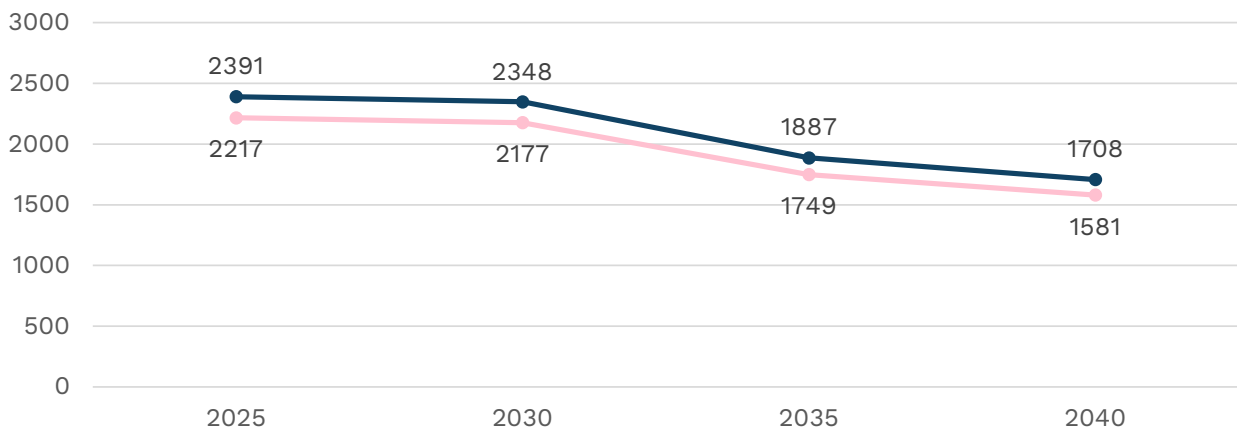
Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 83). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Seutukuntien välillä on jonkin verran eroja siinä, miten opiskelijamäärä ennusteen mukaan muuttuisi tarkastelujakson alkupuolella eli vuosina 2025–2030. Nimittäin Tunturi-Lapin seutukunnassa opiskelijamäärä tällöin vielä lievästi kasvaisi ja Itä-Lapin seutukunnassakin pysyisi ennallaan. Tämän jälkeen määrät vähenisivät kaikissa seutukunnissa.

Taulukko 83	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Itä-Lapin seutukunta	100	100	78	69	-31	-31 %
	99	99	77	68	-31	-31 %
Kemi-Tornion seutukunta	772	716	564	469	-303	-39 %
	729	676	533	443	-286	-39 %
Pohjois-Lapin seutukunta	226	220	181	176	-50	-22 %
	186	181	149	145	-41	-22 %
Rovaniemen seutukunta	1029	1026	843	784	-245	-24 %
	963	960	789	734	-229	-24 %
Torniolaakson seutukunta	65	63	48	46	-19	-29 %
	57	55	42	40	-17	-29 %
Tunturi-Lapin seutukunta	199	223	173	164	-35	-18 %
	183	205	159	151	-32	-18 %
Lapin maakunta	2391	2348	1887	1708	-683	-29 %
	2217	2177	1749	1581	-636	-29 %

Alla oleva diagrammi (Kuvio 219) kuvaa ennustetta koko Lapin maakunnan opiskelijamäärille vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä vähenisi ensin lievästi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen se vähenisi jyrkemmin välillä 2030–2035. Ylempi kuvaaja (sininen) kertoo ennusteen pohjautuen lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023–2025 sekä 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen. Alemmassa kuvaajassa (pinkki) on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025.

Kuvio 219
Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025–2040,
Lapin maakunta

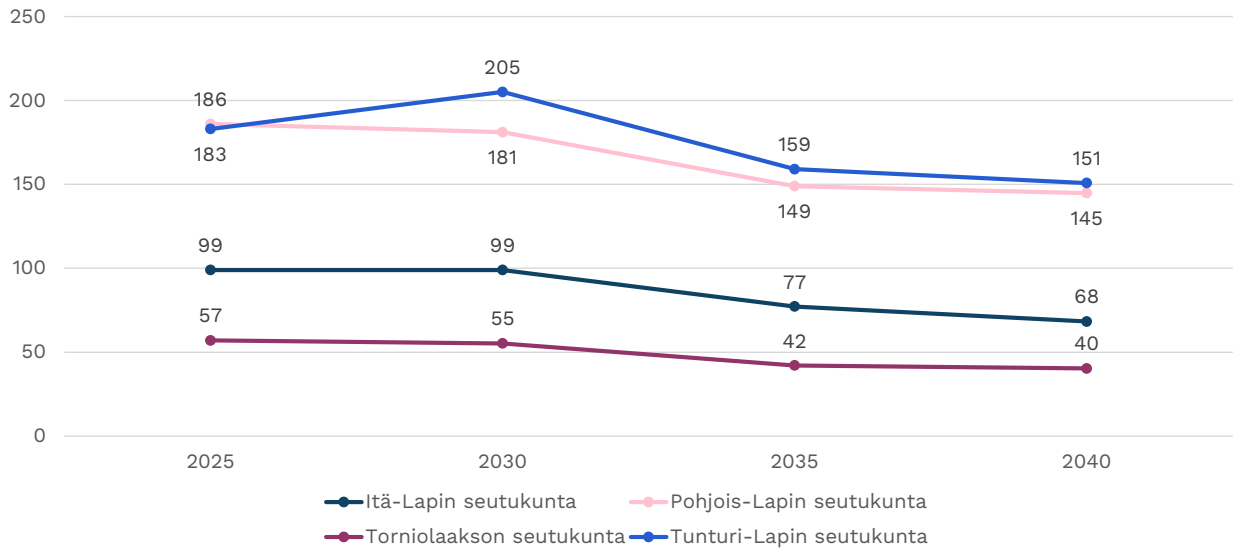
Seuraavissa diagrammeissa (Kuviot 220 ja 221) on nähtävissä seutukunnittain ennuste opiskelijamäärille vuosina 2025–2040. Luvuissa on otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnissa vuosina 2023–2025, joten luvut vastaavat edellä olevan diagrammin alemmaa kuvaajaa. Kemi-Tornion ja Rovaniemen seutukunnat on esitetty erikseen mittakaavasyistä.

Kun tarkastellaan lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnan alueella toimivissa lukioissa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että Lapin maakunnan kaikissa seutukunnissa lukiopaikan vastaanotti vähemmän opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 222). Tosin monessa seutukunnassa lukiopaikan omasta seutukunnasta vastaanottaneiden osuus lukiokoulutukseen hakeneista on ollut laskennallisesti yli 90 prosenttia.

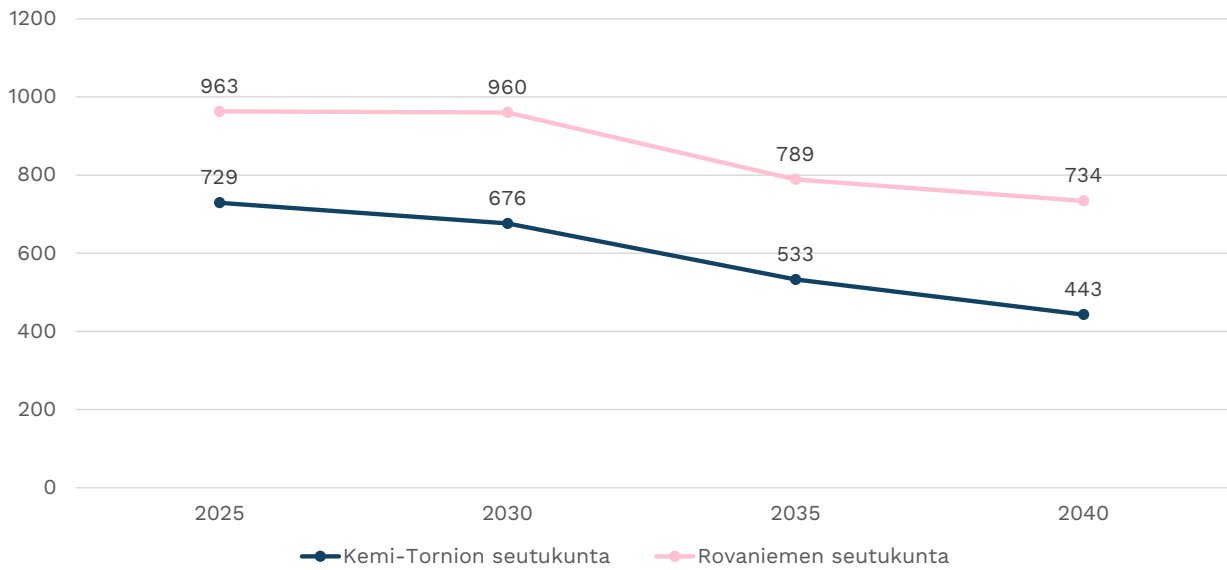
Lapin maakunnan seutukunnissa ensisijaisten hakijoiden osuus ylipäänsä lukiokoulutukseen 16-vuotiaista vuosina 2023–2025 on ollut – Pohjois-Lapin seutukuntaa lukuun ottamatta – koko maan keskiarvoa selvästi alempi.

Edellä mainittuja tekijöitä vahvistamalla voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevana vuosina.

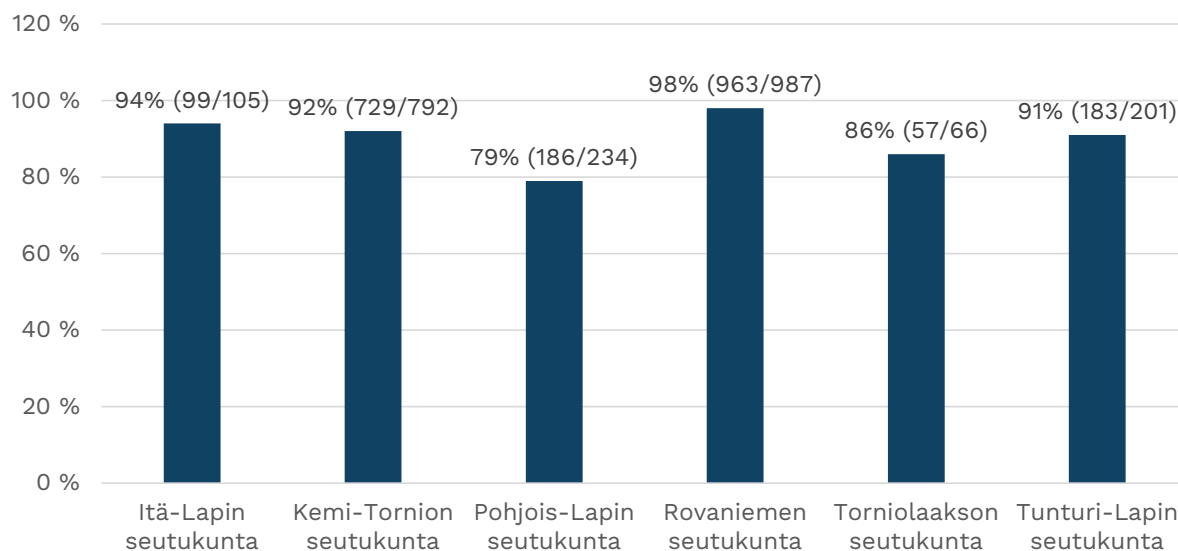
Kuvio 220
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Lapin maakunnan seutukunnat (paitsi Kemi-Tornion ja Rovaniemen seutukunnat)

Kuvio 221
 Ennuste lukio-opiskelijoiden määrälle vuosina 2025-2040,
 Kemi-Tornion ja Rovaniemen seutukunnat

Kuvio 222
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023-25 (suluissa vastaanottaneet/hakeneet), Lapin maakunnan seutukunnat

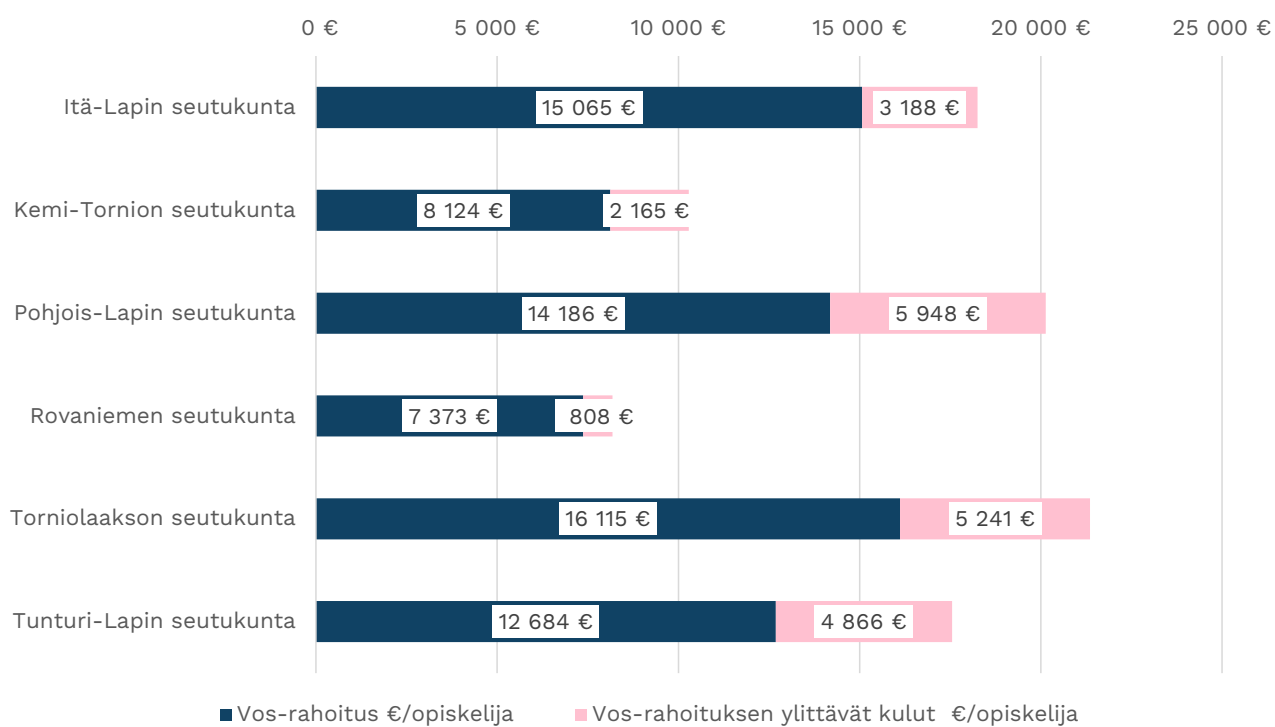

Rahoitus

Seuraavassa kuviossa (Kuvio 223) on esitetty Lapin maakunnan eri seutukuntien lukiokoulutuksen rahoituksen jakautuminen toisaalta valtionosuudella ja toisaalta kunnan tai kuntayhtymän omalla lisärahoituksella katettuun osaan lukiokoulutuksen käyttökustannuksista. Luvut ovat vuosien 2022–2024 keskiarvoja.

Vuotuiset käyttökustannukset (€/opiskelija) ovat vaihdelleet vajaasta 8 200 eurosta (Rovaniemen seutukunta) lähes 21 400 euroon (Torniolaakson seutukunta). Valtionosuusrahoituksen osuus käyttökustannuksista on vaihdellut 71 prosentista (Pohjois-Lapin seutukunta) 90 prosenttiin (Rovaniemen seutukunta).

Kuvio 223
Lukiokoulutuksen rahoitus,
Lapin maakunnan seutukunnat

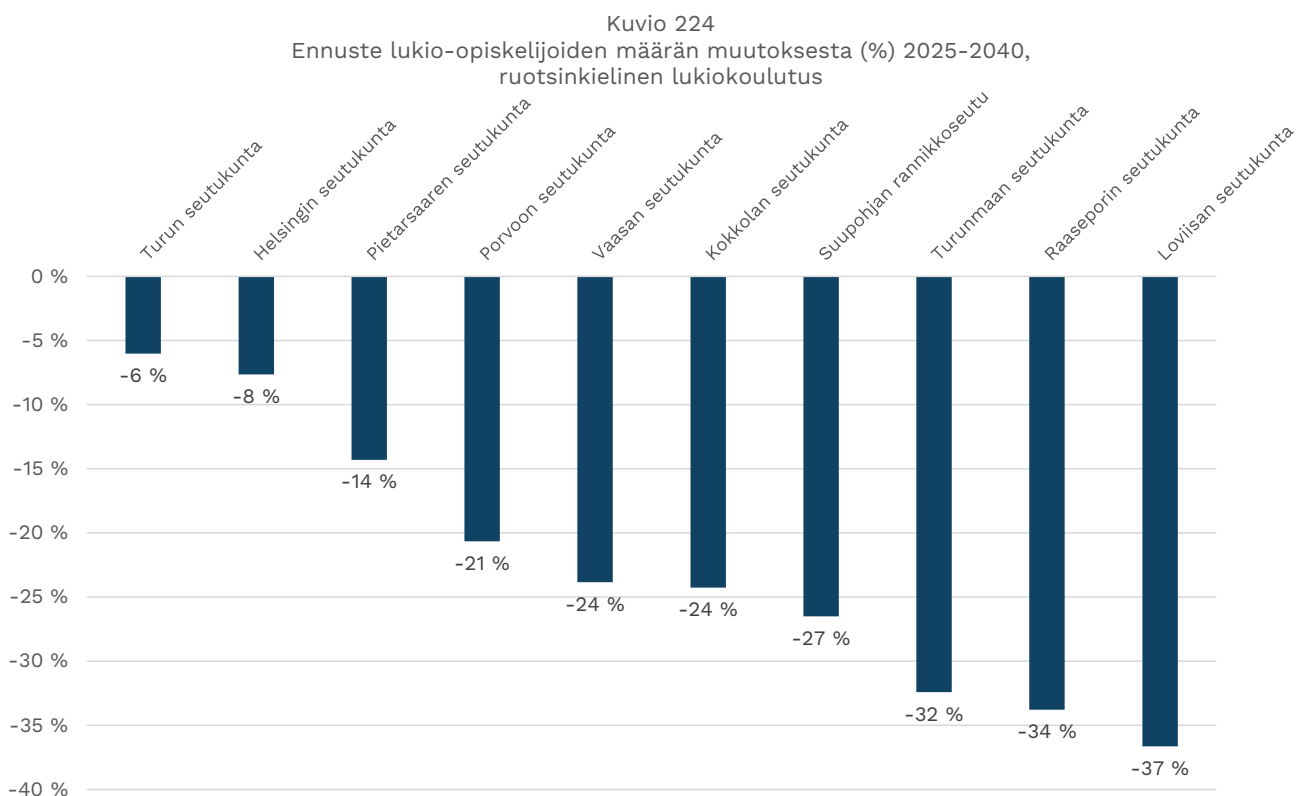

4.19 Ruotsinkielinen lukiokoulutus

Aikaisemmissa luvuissa on tarkasteltu lukiokoulutusta kokonaisuudessaan eli luvuissa on ollut mukana sekä suomen- että ruotsinkieliset nuoret ja opiskelijat. On kuitenkin mahdollista tarkastella ruotsinkielistä lukiokoulutusta myös osittain erikseen.

Ahvenanmaata koskevia tietoja ei ole kaikilta osin saatavilla, koskien erityisesti lukiokoulutukseen hakeutuvien määrää Ahvenanmaalla. Näin ollen on mahdollista ainoastaan laatia ennuste 16–18-vuotiaiden määrälle, joka aineiston mukaan pienenesi vuosina 2025–2040 noin 15 prosenttia. Lukumääräisesti tämä tarkoittaisi Ahvenanmaalla noin 150 nuorta.

Manner-Suomea koskevassa vuoden 2040 ennusteessa on käytetty ensisijaisten hakijoiden osuutta ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen 16-vuotiaista 2023–2025 ja 16–18-vuotiaiden määrää vuonna 2040 (Kuvio 224). Kuviosta voidaan nähdä, että ruotsinkielisten lukio-opiskelijoiden määrän väheneminen olisi pienintä Turun (6 %) ja Helsingin (8 %) seutukunnissa ja suurinta Raaseporin (34 %) ja Loviisan seutukunnissa (37 %).

Kun tarkastellaan opiskelijamääriä prosenttilukujen takana, ennakoitua muutosta opiskelijamäärissä on kuvattu seuraavassa taulukossa (Taulukko 84). Opiskelijamäärille vuosina 2025, 2030, 2035 ja 2040 on laskettu kaksi ennustetta. Vihreällä pohjalla esitetään lukio-opiskelijoiden ennakoitu määrä kyseisinä vuosina siten, että ylemmän rivin ennuste pohjautuu 16–18-vuotiaiden väestöennusteeseen ja lukiokoulutukseen ensisijaisten hakijoiden osuuteen tuosta ikäluokasta vuosina 2023–2025. Alemman rivin ennusteessa on lisäksi otettu huomioon lukiopaikan vastaanottaneiden osuus ensisijaisista hakijoista seutukunnassa vuosina 2023–2025. Prosentuaalisesti muutos on molemmilla tavoilla laskettuna sama, koska ennusteissa käytetään samoja arvoja 16–18-vuotiaiden määrälle eri vuosina. Opiskelijoiden ennustetuissa lukumäärissä on eroja sen mukaan, mikä on ollut lukiopaikan vastaanottaneiden osuus kyseisessä seutukunnassa.

Ennusteissa eivät ole mukana ne opiskelijat, jotka käyttävät lukio-opintoihin yli kolme vuotta, mikä on yksi syy siihen, että esimerkiksi vuoden 2025 todellinen opiskelijamäärä seutukunnassa poikkeaa ennusteesta. Vipunen.fi-palvelu antaa seutukunnille vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9.) opiskelijamääräksi seuraavat (luvut sisältävät nuorten oppimäärän mukaan opiskelevat tutkintotavoitteiset opiskelijat):

Turun seutukunta 372, Helsingin seutukunta 2 967, Pietarsaaren seutukunta 771, Porvoon seutukunta 294, Vaasan seutukunta 1 011, Kokkolan seutukunta 156, Suupohjan rannikko-seutu 153, Turunmaan seutukunta 258, Raaseporin seutukunta 387 ja Loviisan seutukunta 99 opiskelijaa.

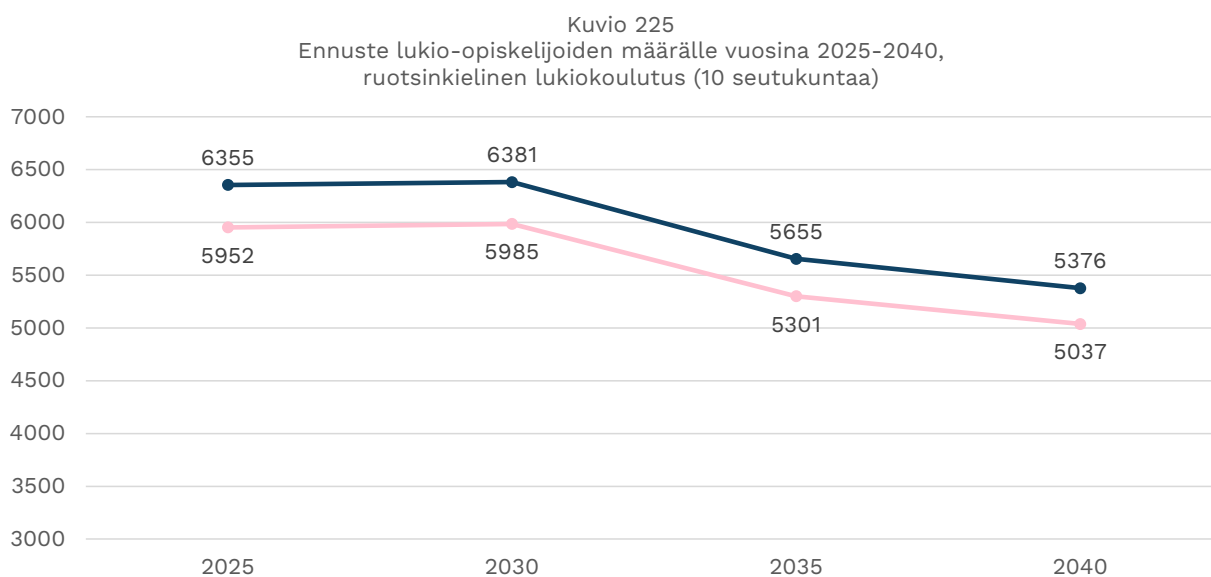
Seutukuntien välillä on huomattavissa eroja siinä, miten opiskelijamäärä ennusteen mukaan muuttuisi tarkastelujakson alkupuolella eli vuosina 2025–2030. Osassa seutukuntia opiskelijamäärä tällöin vielä lievästi kasvaisi. Näitä seutukuntia ovat Turun, Helsingin, Vaasan ja Kokkolan seutukunnat. Tämän jälkeen määrät vähenisivät kaikissa seutukunnissa.

Taulukko 84	Lukio-opiskelijat 2025	Lukio-opiskelijat 2030	Lukio-opiskelijat 2035	Lukio-opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Turun seutukunta	382	408	375	359	-23	-6 %
	339	362	333	319	-20	-6 %
Helsingin seutukunta	2880	3002	2699	2660	-220	-8 %
	2718	2833	2547	2510	-208	-8 %

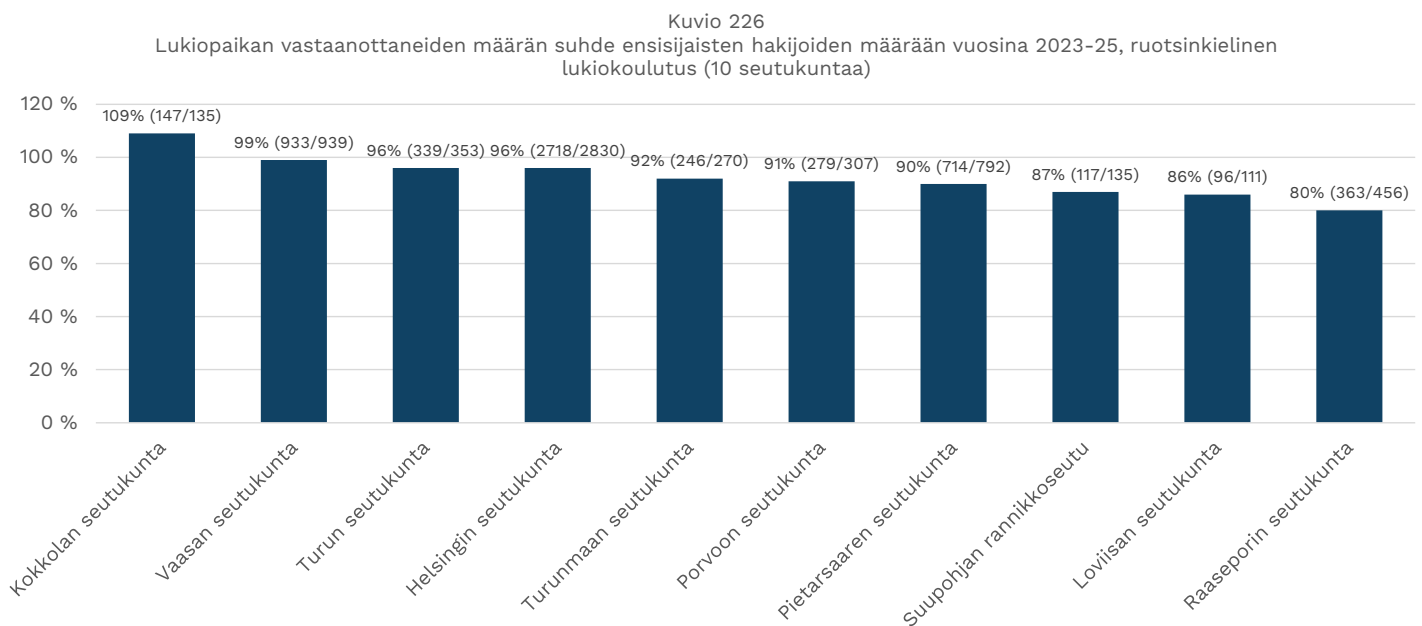
Taulukko 84	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Pietarsaaren seutukunta	776	717	672	665	-111	-14 %
	714	660	618	612	-102	-14 %
Porvoon seutukunta	305	299	258	242	-63	-21 %
	279	274	236	221	-58	-21 %
Vaasan seutukunta	952	974	823	725	-227	-24 %
	933	955	807	711	-222	-24 %
Kokkolan seutukunta	136	142	119	103	-33	-24 %
	147	153	129	111	-36	-24 %
Suupohjan rannikkoseutu	132	128	117	97	-35	-27 %
	117	113	104	86	-31	-27 %
Turunmaan seutukunta	256	244	197	173	-83	-32 %
	246	234	189	166	-80	-32 %

Taulukko 84	Lukio- opiskelijat 2025	Lukio- opiskelijat 2030	Lukio- opiskelijat 2035	Lukio- opiskelijat 2040	Muutos 2025–2040	Muutos 2025–2040 (%)
Raaseporin seutukunta	435	372	321	288	-147	-34 %
	363	310	268	240	-123	-34 %
Loviisan seutukunta	101	95	74	64	-37	-37 %
	96	90	70	61	-35	-37 %
Taulukon seutukunnat yhteensä	6355	6381	5655	5376	-979	-15 %
	5952	5985	5301	5037	-915	-15 %

Alla oleva diagrammi (Kuvio 225) kuvaa ennustetta ruotsinkielisen lukiokoulutuksen opiskelijamäärille edellä olevan taulukon 10 seutukunnassa yhteensä vuosina 2025–40. Siitä voidaan nähdä, että opiskelijamäärä ensin lievästi kasvasi vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen opiskelijamäärä vähenisi, jyrkimmin välillä 2030–2035.

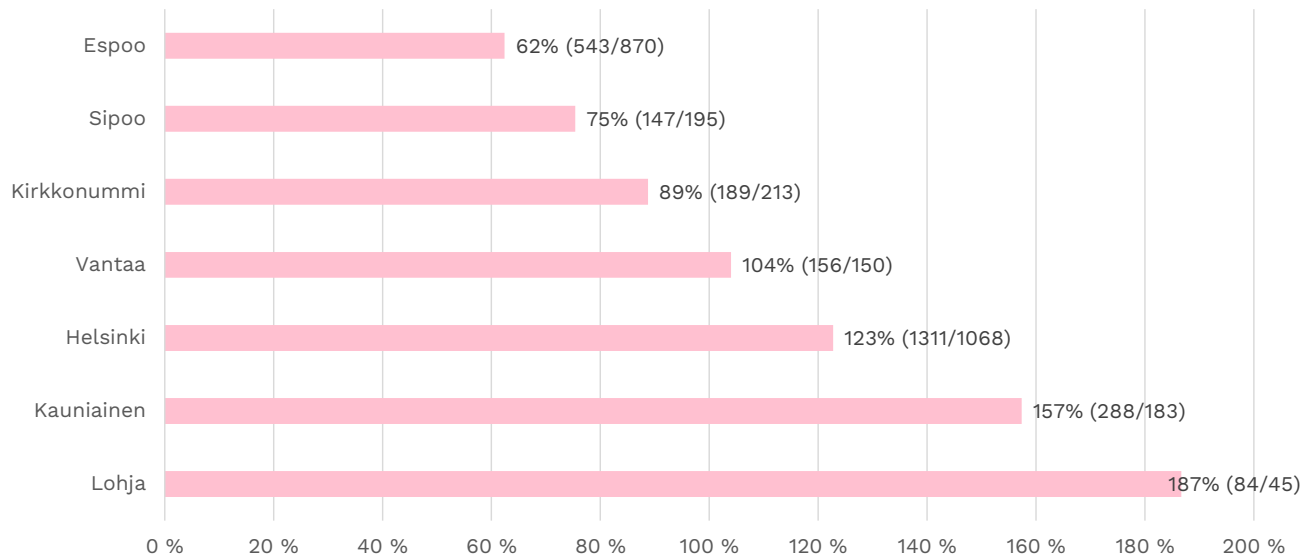
Kun tarkastellaan ruotsinkielisen lukiokoulutuksen osalta lukiopaikan vastaanottaneiden määrää seutukunnassa ja kyseisen seutukunnan ensisijaisten hakijoiden määrää lukiokoulutukseen, voidaan todeta, että useassa tarkasteltavana olevassa seutukunnassa lukiopaikan vastaanotti lähes sama määrä opiskelijoita kuin kyseisessä seutukunnassa oli lukiokoulutukseen ensisijaisia hakijoita vuosina 2023–2025 (Kuvio 226). Näissä kaikissa seutukunnissa osuus on ollut joka tapauksessa laskennallisesti 80 prosenttia tai sen yli. Lukumääräisesti ero on tarkoittanut useimmiten 10–20 opiskelijaa, kuitenkin niin, että esimerkiksi Raaseporin seutukunnassa noin 90 ja Pietarsaaren seutukunnassa noin 80 ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen hakenutta otti vastaan lukiopaikan oman seutukunnan ulkopuolelta.

Lukumääräisesti eniten hakijoita ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen on ollut Helsingin seutukunnassa. Kun tarkastellaan Helsingin seutukuntaa kuntakohtaisesti (Kuvio 227), voidaan nähdä, että lukiopaikan ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen vastaanottaneiden määrä on ylittänyt ensisijaisten hakijoiden määrän Vantaalla (104 %), Helsingissä (123 %), Kauniaisissa (157 %) ja Lohjalla (187 %).

Helsingissä lukiopaikan ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen on vuosina 2023–2025 vastaanottanut noin 240 nuorta enemmän kuin Helsingissä on ollut ensisijaisia hakijoita ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen. Kauniaisissa vastaava luku on ollut noin 100 ja Lohjalla noin 40. Vastaavasti esimerkiksi Espoossa noin 330 ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen hakenutta on ottanut lukiopaikan vastaan oman kunnan ulkopuolelta. Sipoossa tämä luku on ollut noin 50 ja Kirkkonummella noin 25.

Kuvio 227
Lukiopaikan vastaanottaneiden määrän suhde ensisijaisten hakijoiden määrään vuosina 2023-25
Helsingin seutukunnan kunnat, ruotsinkielinen lukiokoulutus

Pyrkimällä lisäämään niiden lukiokoulutukseen hakeutuvien nuorten määrää, jotka vastaanottavat paikan oman seutukunnan lukiosta voisi olla mahdollista vaikuttaa lukio-opiskelijoiden määrään omassa seutukunnassa tulevina vuosina. Vapaan koulutukseen hakeutumisoikeuden vuoksi tämä ei kuitenkaan ole helppo tehtävä.

Edellä mainittujen seutukuntien lisäksi ruotsinkielistä lukiokoulutusta järjestetään ruotsinkielisistä kielisaarekkeista Kotkassa, Oulussa, Porissa ja Tampereella. Näissä kaikissa opiskelupaikan vastaanottaneiden määrä vuosina 2023–2025 on ollut sama tai korkeampi kuin kyseisessä kunnassa on ollut hakijoita ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen. Näin ollen näillä paikkakunnilla järjestettyyn ruotsinkieliseen lukiokoulutukseen hakeudutaan selvästi myös oman kunnan ulkopuolelta. Niistä opiskelijamäärältään suurimmissa (Oulu ja Tampere) oli vuoden 2025 syksyn tilastointipäivän (20.9) mukaan noin kuusikymmentä opiskelijaa ja pienimmässä (Kotka) noin 30 opiskelijaa.

5 Päätelmät

Käytettävissä olleen aineiston perusteella lukio-opiskelijoiden määrä Suomessa vähenisi noin 21 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä, mikä suhteellisesti tarkasteltuna tarkoittaisi noin 21 prosentin vähennystä vuosien 2025–40 aikana. Huomionarvoista on kuitenkin se, että ennusteen mukaan opiskelijamäärän väheneminen tällä ajanjaksolla ei olisi tasaista. Ajanjakson alussa eli vuosina 2025–2030 opiskelijamäärä koko maan tasolla pysyisi vielä ennallaan. Voimakkainta vähenemisen olisi seuraavan viisivuotiskauden aikana eli vuosina 2030–2035, jolloin koko maan tasolla opiskelijamäärä vähenisi noin 15 prosentilla. Vuosina 2035–2040 vähennystä olisi vielä noin 7 prosenttia vuoden 2035 tasoon verrattuna.

Seutukunnittain tarkasteltuna on kuitenkin havaittavissa eroja siinä, millä nopeudella opiskelijamäärä ennusteen mukaan vähenee. Osassa seutukuntia (13 seutukuntaa) tarkastelujakson alussa eli vuosina 2025–2030 opiskelijamäärä lievästi vielä kasvaisi, kun taas osassa seutukuntia opiskelijamäärä jo tuolloin vähenisi. Vähennystä olisi 13 seutukunnassa tuona aikana yli 10 % ja näistä neljässä 15–17 %. Sen sijaan vuosille 2030–2035 ennustettu jyrkempi lasku opiskelijamäärissä koskee lähes kaikkia seutukuntia. Kahdessa kolmasosassa seutukuntia laskua olisi yli 20 % vuoden 2030 tasoon verrattuna ja neljässä seutukunnassa jopa yli 30 %.

Seutukuntien tilanne on siis keskenään erilainen, mikä suurelta osin johtuu siitä, että 16–18-vuotiaiden väestöennuste on eri seutukunnille erilainen. Väestöennusteen taustalla olevat oletukset liittyen demografiaan, muuttoliikkeeseen, syntyvyyteen ja kuolleisuuteen ovat kullekin seutukunnalle ominaisia ja erilaisia.

Toisaalta eroja on myös siinä, missä määrin eri seutukunnissa hakeudutaan lukiokoulutukseen ylipäänsä. Manner-Suomen 16-vuotiaista noin 51,6 prosenttia haki ensisijaisesti lukio-koulutukseen vuosina 2023–2025. Kun tarkastellaan määriä seutukuntakohtaisesti, voidaan havaita, että 10 seutukunnassa osuus on ollut sama tai korkeampi kuin koko maan keskiarvo eli suurimmassa osassa seutukuntia lukiokoulutukseen on hakeuduttu maan keskiarvoa harvemmin. Lähes kolmasosassa seutukuntia lukiokoulutukseen hakeutumisosuus on ollut 10–20 prosenttiyksikköä maan keskiarvoa pienempi.

Yksi mahdollisuus kasvattaa lukio-opiskelijoiden kokonaismäärää tulevina vuosina ja siten hillitä opiskelijamäärien pienenemistä voisi olla se, että ensisijaisesti lukiokoulutukseen hakevien osuus peruskoulun päättävästä ikäluokasta nousisi. Tämä olisi linjassa myös nykyisen hallitusohjelman kanssa, sillä sen mukaan korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Lukiokoulutus on yleisin väylä korkeakouluopintoihin.

Lukiokoulutukseen hakevien osuuden kasvattamisella olisi kuitenkin vaikutusta ammatilliseen koulutukseen. Kun korkeakoulutukseen voidaan edetä myös ammatillista väylää pitkin, ei lukio- ja ammatillista koulutusta ole koulutustason nostamistavoitteen osalta tarkoituksenmukaista asettaa vastakkain. Lisäksi on huomattava, että lukiokoulutukseen

siirtymisosuuden kasvattaminen vaikuttaisi opiskelijamäärien osalta voimakkaimmin niihin koulutuksen järjestäjiin ja seutukuntiin, joissa opiskelijamäärät ovat jo muutenkin suurempia. Pienten koulutuksen järjestäjien ja seutukuntien kohdalla vaikutus olisi lukumäärällisesti selvästi pienempi.

Lukio-opiskelijoiden kokonaismäärää ovat viime vuosina kasvattaneet myös ulkomailta tulleet opiskelijat. Kolmansista maista tulevilta opiskelijoilta peritään kuitenkin jatkossa lukuvuosimaksuja, jos he saapuvat maahan tai oleskelevat Suomessa opiskelijan oleskelulualla. Maksut koskevat elokuussa 2026 tai sen jälkeen opintonsa aloittavia eikä koulutuksen järjestäjien saamassa valtionosuusrahoituksessa tuolloin enää huomioida maksullisuuden piirissä olevia opiskelijoita. Jää nähtäväksi, miten ulkomailta tulevien lukio-opiskelijoiden määrä jatkossa kehittyy.

Seutukuntakohtaisiin opiskelijamääriin vaikuttaa myös se, kuinka moni lukiokoulutukseen hakeneista saa ja vastaanottaa opiskelupaikan oman seutukunnan lukioista. Toisen asteen vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi nuoren on mahdollista hakea opiskelupaikkaa mistä tahansa seutukunnasta. Joissakin seutukunnissa lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vuosien 2023–2025 tilastojen mukaan ylittänyt oman seutukunnan hakijoiden määrän. Näin on tapahtunut 7 seutukunnassa. Sama määrä on seutukuntia, joissa suhdeluku on hyvin lähellä 100:aa prosenttia. 11 seutukuntaa on puolestaan sellaisia, joissa kolme neljästä tai sitä harvempi lukiokoulutukseen hakeneesta on ottanut lukiopaikan omasta seutukunnasta. Luvut ovat siinä mielessä laskennallisia, että lukiopaikan tietystä seutukunnasta vastaanottaneiden joukossa on myös muista seutukunnista tulleet, joten omasta seutukunnasta hakeneita on käytännössä siirtynyt muihin seutukuntiin useampikin. Luku kuvaa kuitenkin nettosuhdetta hakeneisiin ja paikan vastaanottaneisiin nähden.

Tarkasteltavana olleesta aineistosta kävi ilmi, että opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle myöntämä erityinen koulutustehtävä on yksi lukioiden vetovoimatekijä. Lähes kaikissa kunnissa, joissa toimii erityisen koulutustehtävän saanut lukio tai lukioita, lukiopaikan vastaanottaneiden määrä on vuosien 2023–2025 tilastojen mukaan useimmiten ylittänyt kunnan lukiokoulutukseen hakeneiden määrän tai ainakin ollut lähellä sitä. Vain Espoossa, Vantaalla ja Ylöjärvellä ei ollut suoraan nähtävissä tällaista vaikutusta.

Koulutuksen järjestäjä voi myös omalla päätöksellään perustaa lukioon painotuslinjan tai -linjoja tai painottaa jonkin alan opetusta. Myös nämä näyttäisivät monissa tapauksissa toimivan lukion vetovoimaa lisäävinä tekijöinä. Tosin käytetyn aineiston perusteella ei ollut mahdollista selvittää kunkin lukion muita mahdollisia vetovoimatekijöitä.

Seutukuntien ja lukioiden kilpailu opiskelijoista ei luonnollisesti lisää lukio-opiskelijoiden kokonaismäärää, mutta tällä on vaikutusta siihen, miten tulevaisuuden lukio-opiskelijoiden joukko jakaantuu eri seutukuntiin ja niiden lukioihin.

Pienet lukiot mainitsevat kilpailuvaltteinaan usein yhteisöllisyyden sekä pienet opetusryhmät ja sitä kautta mahdollisuudet henkilökohtaiseen ohjaukseen ja tukeen. Suuremmissa lukioissa puolestaan korostetaan laajaa opintotarjontaa ja mahdollisuuksia yksilöllisiin

valintoihin opinnoissa. Opiskelijoiden hakeutumiseen vaikuttavat myös mielikuvat siitä, millainen on opetuksen laatu sekä vaikuttaako lukion toimintakulttuuri kiinnostavalta ja vetovoimaiselta.

Lukiokoulutuksen laatua edelleen vahvistamalla voisi mahdollisesti vaikuttaa opiskelijoiden positiivisiin mielikuviin lukio-opiskelusta ja siten kasvattaa sen vetovoimaisuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi vuonna 2022 lukiokoulutuksen laatustrategian, jonka yhtenä tavoitteena on vahvistaa lukiokoulutuksen korkeaa laatua ja tasalaatuisuutta. Sen mukaan laadukkaan oppimisen edellytyksiä ovat muun muassa seuraavat lukiokoulutuksen piirteet: vuorovaikutteiset ja monipuoliset oppimisympäristöt, ammattitaitoinen, hyvinvoiva ja tarvittavaa täydennyskoulutusta saava henkilöstö, riittävä ja oikea-aikainen oppimisen tuki ja ohjaus, monipuolinen ja oppimista ohjaava arviointi sekä mahdollisuus yksilöllisiin opinto-polkuihin.

Laatustrategian mukaan lukiokoulutuksen ja oppilaitoksen toimintakulttuuri on kehittyvä sekä uudistuva ja se vahvistaa myönteistä asennetta oppimiseen. Lukiokoulutuksen toimivat prosessit ja hyvät käytänteet vahvistavat koulutuksen saavutettavuutta, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta kaikkien lukioissa toimivien osalta.

Koska opiskelijan hyvinvointi muodostaa perustan oppimiselle ja itsensä tavoitteelliselle kehittämiselle, kaikessa suunnittelu- ja kehittämistyössä otetaan huomioon lukion toiminnan vaikutukset yksilön ja yhteisön hyvinvointiin.

Kaikilla laatustrategiassa mainituilla laatutekijöillä voidaan osaltaan vahvistaa lukiokoulutuksen vetovoimaisuutta.

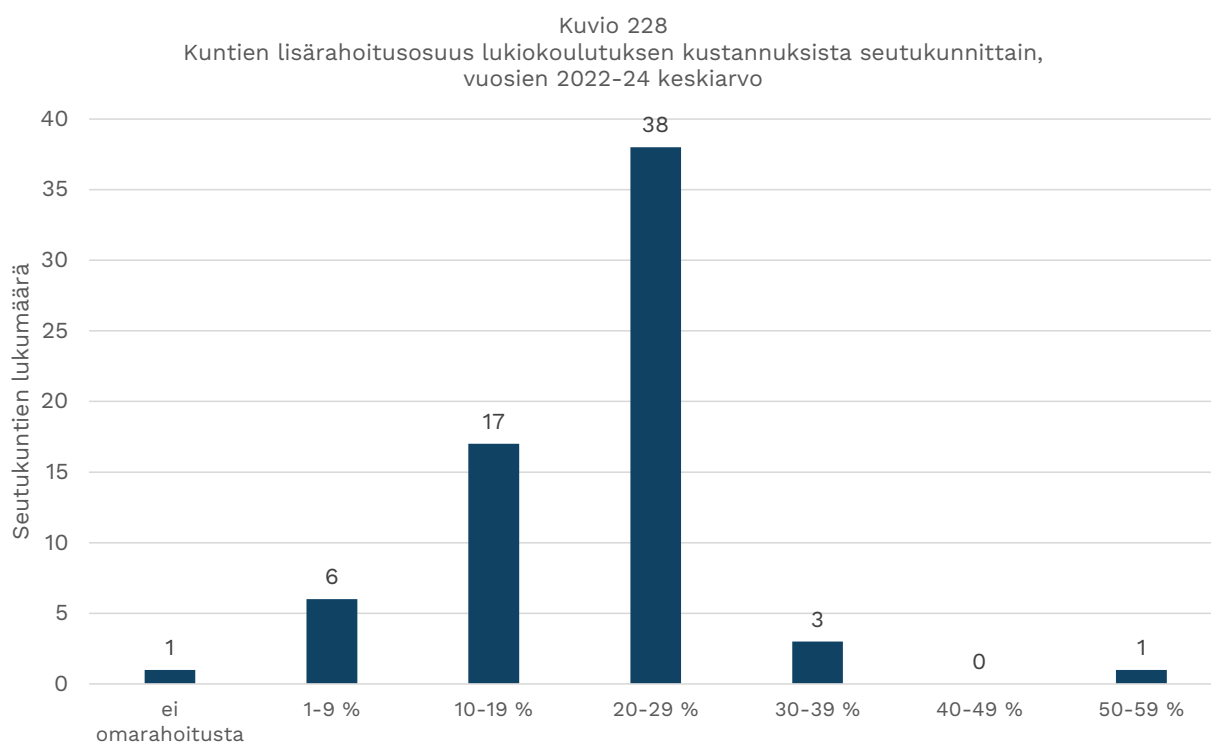
Lukiokoulutuksen keskeyttäneiden osuus opiskelijoista vuosittain on verrattain pieni, noin 2–4 prosenttia. Tämä tarkoittaa lukumääräisesti kuitenkin muutamia tuhansia opiskelijoita. Vaikka keskeyttämisen syyt ovat moninaiset, oikea-aikaisella oppimisen tuella ja ohjauksella keskeyttämisaarassa olevat opiskelijat voisi olla mahdollista saada jatkamaan opintojaan.

Viime vuosina lukiokoulutuksessa on vahvistettu opiskelijoiden oikeutta oppimisen tukeen. Opiskelijalla on lakisääteinen oikeus saada tukiopestusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta, joka vastaa opiskelijan oppimisen tuen tarpeisiin. Osana oppimisen tukea oppilaitoksen on tarjottava erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Mikäli oppimisen tuki ei riitä, opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen lukion oppimäärän suorittamiseksi. Oppimisvaikeuksia kokevien lukio-opiskelijoiden mahdollisuudet suorittaa lukio-opinnot loppuun ovat siten parantuneet.

Opiskelijoiden hyvinvointi kytkeytyy kiinteästi lukio-opintojen koettuun vaativuuteen. Yleinen mielikuva on, että lukio-opiskelu on muuttunut vaativammaksi ja että työmäärä on lisääntynyt. Tätä mielikuvaa olisi syytä hälventää tai ainakin korostaa, että työmäärästä on mahdollisuus selvittää asianmukaisella opintojen suunnittelulla, ohjauksella ja tuella.

Jotta lukiokoulutus olisi tulevina vuosinakin laadukasta ja vetovoimaista, sille tarvitaan riittävä rahoitus. Kuten luvun 4 rahoitusta koskevista tiedoista vuosilta 2022–2024 voimme nähdä, valtionosuus yhtä seutukuntaa lukuun ottamatta ei ole kattanut kaikkia lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia.

Alla olevassa kuviossa (Kuvio 228) on nähtävissä, miten seutukunnat jakaantuvat sen mukaan, kuinka suuri niiden lisärahoitusosuus lukiokustannuksista on ollut vuosina 2022–2024. Kuvion mukaan valtaosassa seutukuntia tämän rahoituksen osuus on ollut 20 ja 29 prosentin välillä.

Koulutuksen järjestäjän saama valtionosuus lukiokoulutukseen määräytyy opiskelijamäärän perusteella. Kun opiskelijamäärä pienenee alle 200 opiskelijan, vuoden 2026 alusta voimaan tulleen lakimuutoksen mukaan koulutusta järjestävän kunnan tai kuntayhtymän yksikköhintaa korotetaan, jos se katsotaan syrjäiseksi tai jos sen kansalliskieliin kuuluva opetuskieli on vähemmistökieli kunnassa, jossa opetusta pääosin järjestetään. Muiden alle 200 opiskelijan koulutuksen järjestäjien rahoitusta korotetaan opiskelijamäärän perusteella myös, mutta vähemmän. Tällä menettelyllä pyritään osittain kompensoimaan sitä, että opiskelijamäärän pienentyessä opiskelijakohtaiset kustannukset kasvavat.

Kuntien ja kuntayhtymien lisärahoitus lukiokoulutuksen kustannusten kattamiseen on jo tällä hetkellä merkittävä. Opiskelijamäärien pienentyessä uhkana on, että ne joutuvat yhä lisäämään omaa rahoitustaan, mikä taloudellisen tilanteen huomioon ottaen ei ole kestävä vaihtoehto. Kustannuksia on mahdollista vähentää myös pienentämällä opintotarjontaa,

minkä vaikutukset puolestaan estäisivät tai ainakin vaikeuttaisivat lukiokoulutuksen laadun ja vetovoimaisuuden vahvistamista. Mahdollisuus omia opintoja koskevaan valinnaisuuteen yhdistetään usein opintojen mielekkyyteen ja opiskelun vetovoimaisuuteen.

Kustannussäästöjä voidaan saada aikaan myös koulutuksen järjestäjien välisellä yhteistyöllä ja verkostoitumisella, mitä jo paljon tapahtuukin sekä seutukuntien sisällä että yli seutukuntarajojen. Digitalisaation hyödyntäminen, monimuoto-opetus sekä muut ratkaisut riittävän laajan opintotarjonnan ylläpitämiseksi ovat välttämättömiä kulujen hillitsemiseksi, kun opiskelijamäärät pienenevät. Vaikka opiskelijamäärän väheneminen lähivuosina (2025–2030) on ennusteen mukaan vielä maltillista, ennakointi määrän jyrkempään pienenemiseen tulee aloittaa hyvissä ajoin. Tällä hetkellä lukiokoulutus Suomessa on vielä varsin hyvin saavutettavaa, mutta nykyisen lukioverkon ylläpitäminen vaatii uusien yhteistyömallien kehittämistä, jotta voidaan vastata siihen muutokseen opiskelijamäärissä, joka on jo käynnissä.

Seutukuntien ja kuntien lukiot ovat tärkeitä opiskelupolun jatkumossa varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja toiselle asteelle omassa kunnassa. Useissa kunnissa lukio toimii yläkoulun kanssa samoissa tiloissa joko kokonaan tai osittain ja opetushenkilöstö on osin yhteistä. Lisäksi lukiolla on tärkeä merkitys ylipäänsä kunnan elinvoimaisuudelle, väestörakenteelle ja palveluiden laadulle. Paikkakunnalla tai seutukunnalla saavutettavissa oleva lukio tekee kunnasta houkuttelevamman lapsiperheille ja nuorille, mikä auttaa ylläpitämään väestörakennetta. Koulutus- ja sivistyspalvelut muodostavat kokonaisuuden, joten niiden kehittäminen eri koulutusasteet ja -muodot huomioiden antaa mahdollisuuksia synergioiden löytämiseen ja sitä kautta niiden kestävämpään järjestämiseen ja rahoittamiseen.

TILLGÄNGLIG GYMNASIEUTBILDNING

Utsikten för gymnasie-
utbildningen på 2030-talet i
de ekonomiska regionerna

Förord

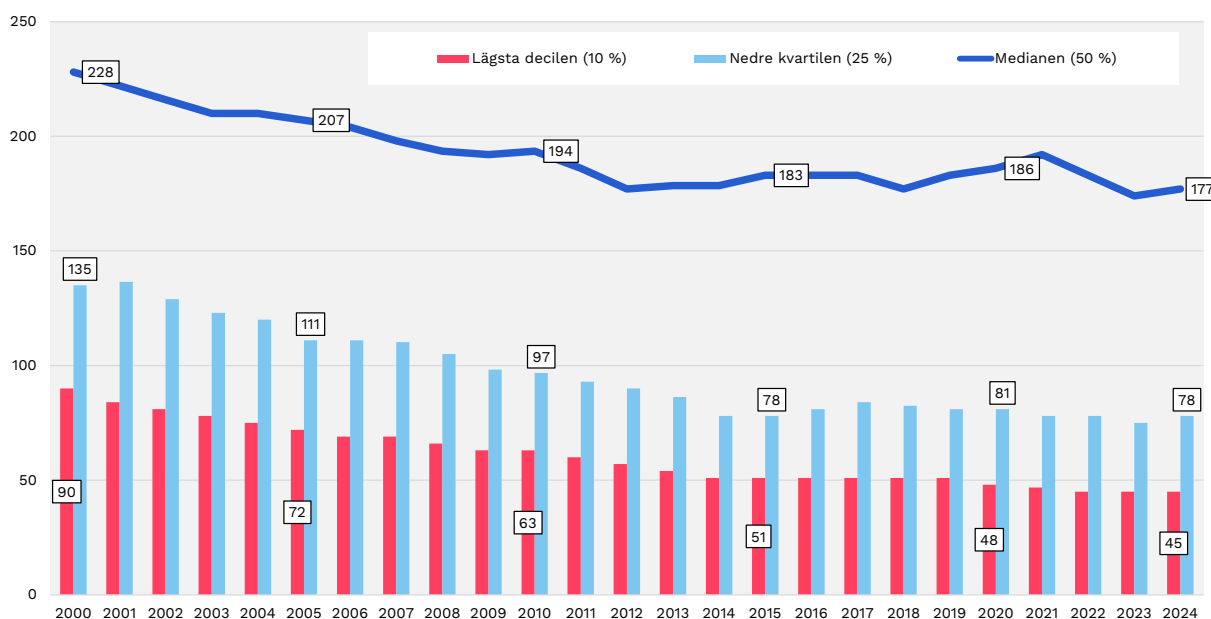
Gymnasieutbildningen är idag väl tillgänglig regionalt. I cirka tre fjärdedelar av kommunerna på fastlandet ordnas och tillhandahålls därmed gymnasieutbildning. Även om antalet gymnasier har minskat med över hundra under 2000-talet är tillgången till och den geografiska tillgängligheten till gymnasieutbildning fortsatt god.

Det är dock ingen självklarhet att situationen förblir lika god i fortsättningen. Cirka 95 procent av de studerande inom examensinriktad gymnasieutbildning är under 20 år gamla. Då påverkar särskilt förändringar i storleken på de ungas åldersklasser förutsättningarna för att ordna gymnasieutbildning. För att upprätthålla studieutbudet inom gymnasieutbildning med valfria studier till rimliga kostnader krävs ett tillräckligt antal studerande.

Med tanke på ordnandet av gymnasieutbildning, och tillhandahållandet av många andra tjänster, räcker det inte med att granska situationen ur ett helhetsperspektiv för hela landet. Till exempel syns förändringar i de ungas åldersklasser på mycket olika sätt på lokal och regional nivå. Medan antalet 16-åringar i hela landet har minskat med 1,5 procent under 2000-talet, har situationen i själva verket differentierats kraftigt regionalt. I en granskning enligt ekonomisk region har antalet 16-åringar ökat i 12 ekonomiska regioner och minskat i 57 ekonomiska regioner. I varannan ekonomisk region har minskningen varit över 30 procent. Den största minskningen har varit kring 74 procent. Demografiska ändringar avseende gymnasieutbildningen har alltså varit verklighet på många håll redan under en längre tid.

Gymnasier som var mindre än medeltalet åren 2000–2024

Den lägsta decilen, den nedre kvartilen och medianen för antalet studerande i läroanstalter med gymnasieutbildning*

Källa: Vipunen.fi

*) Förutom gymnasier även andra läroanstalter som erbjuder gymnasieutbildning.

Under 2000-talet har gymnasiesektorn polariserats kraftigt både i fråga om utbildningsanordnare och skolornas storlek. Antalet studerande har ökat i de stora gymnasierna och minskat i de små gymnasierna. Till exempel år 2000 hade en tiondel av gymnasierna högst 90 studerande, men idag har det antalet halverats. En tiondel av gymnasierna har alltså i nuläget högst 45 studerande. Minskningen av antalet studerande innebär vanligtvis både ökade kostnader per studerande och utmaningar när det gäller att upprätthålla ett brett studieutbud.

En annan faktor som har stor inverkan på ordnandet av gymnasieutbildning är ekonomin. Kommunerna och staten ansvarar tillsammans för finansieringen av gymnasieutbildningen. Alla kommuner finansierar gymnasieutbildningen enligt lag med sin finansieringsandel som grundar sig på invånarantalet. Kommunernas finansieringsandel utgör den största delen av statsandelsfinansieringen för gymnasieutbildningen. Kostnaderna för gymnasieutbildningen är dock betydligt högre än den kalkylerade statsandelsfinansieringen för gymnasieutbildningen. Detta beror främst på statens årliga nedskärningar av finansieringen av gymnasieutbildningen. De kommuner och samkommuner som ordnar gymnasieutbildning finansierar sin utbildning med hjälp av frivillig tilläggsfinansiering. Åtstramningen av de offentliga finanserna och kommunekonomin försvårar kommunernas möjligheter att finansiera gymnasieutbildningen utöver den lagstadgade finansieringsandelen.

I denna utredning blickar vi framåt och granskar utmaningarna med ordnandet av gymnasieutbildning utifrån två faktorer – antalet studerande och ekonomin. Nivån och perspektivet som valts för granskningen är den ekonomiska regionen. Ansökan till gymnasieutbildning sker över kommungränserna, och eftersom det i nuläget inte ordnas gymnasieutbildning i en fjärdedel av kommunerna på fastlandet, är en granskning på kommunnivå otillräcklig. På motsvarande sätt skulle en granskning enbart på landskapsnivå osynliggöra information om situationen i de ekonomiska regioner som hör till landskapet.

För närvarande ordnas gymnasieutbildning i alla 66 ekonomiska regioner på fastlandet och på Åland. I dagsläget finns antingen en eller flera utbildningsanordnare i en ekonomisk region. Tanken bakom denna utredning är att tillgängligheten till utbildning förutsätter att det även på 2030-talet finns gymnasieutbildning av hög kvalitet i alla 66 ekonomiska regioner på fastlandet och på Åland. I utredningen tas inte ställning till antalet utbildningsanordnare i den ekonomiska regionen. Den ekonomiska regionen utgör en ram för granskningen, inte till exempel en administrativ aktör.

Utredningen har utarbetats av undervisningsråd emeritus, filosofie magister Teijo Koljonen. Utredningen är avsedd att stödja kommuner, samkommuner och andra anordnare av gymnasieutbildning i deras viktiga och utmanande arbete. Utredningen bidrar också till att öka kunskapsunderlaget för den parlamentariska arbetsgrupp som statsrådet tillsatt för att utreda kommunernas framtid. För det tredje synliggör rapporten utmaningarna med att ordna gymnasieutbildning för bland annat partier, intressentgrupper och statsmakten inför riksdagsvalet våren 2027 och efterföljande regeringsförhandlingar.

Enligt olika undersökningar och utredningar sköter anordnarna av gymnasieutbildning och skolorna sina lagstadgade uppgifter väl. För att säkerställa gymnasieutbildningens kvalitet och tillgänglighet krävs i fortsättningen på många orter ett mer omfattande samarbete mellan utbildningsanordnarna. Detta kräver i sin tur att statsmakten sköter sin del: verksamhets- och finansieringsregleringar måste stödja tillgången till utbildning. Lagstiftningen ska säkerställa att det de facto är möjligt för utbildningsanordnare att antingen ensamma, eller allt oftare tillsammans med andra, se till att det finns en tillgänglig gymnasieutbildning av hög kvalitet inom den egna ekonomiska regionen även när antalet studerande minskar och de offentliga finanserna stramas åt.

Maj 2026

Kyösti Värri
Finlands Kommunförbund

Sammanfattning

Enligt materialet som granskats kommer antalet gymnasiestuderande i Finland att minska betydligt fram till 2040. Enligt prognosen kommer antalet studerande att minska med cirka 21 000 personer, vilket innebär en minskning med cirka 21 procent under perioden 2025–2040. Utvecklingen är dock inte jämn. Under 2025–2030 hålls antalet studerande ännu på rätt stabil nivå i hela landet. Den kraftigaste minskningen inträffar 2030–2035, då antalet studerande minskar med cirka 15 procent. Därefter, under 2035–2040, är minskningen ännu cirka 7 procent jämfört med 2035.

Det finns dock regionala skillnader. I en del av de ekonomiska regionerna ökar antalet studerande ännu något under 2025–2030, medan man i andra regioner kan se en minskning redan då. I vissa ekonomiska regioner kommer minskningen att vara över 10 procent, i en del upp till 15–17 procent. Under 2030–2035 gäller minskningen så gott som alla ekonomiska regioner: i cirka två tredjedelar minskar antalet studerande med över 20 procent och i fyra ekonomiska regioner överstiger minskningen 30 procent. Skillnaderna beror framför allt på regionala befolkningsprognoser som gäller utvecklingen av åldersgrupperna 16–18-åringar, migration, nativitet och dödlighet.

Ansökningarna till gymnasieutbildning varierar också regionvis. På fastlandet var cirka 51,6 procent av 16-åringarna förstahandssökande till gymnasiet under 2023–2025. Endast i nio ekonomiska regioner översteg andelen det nationella genomsnittet, och i närmare en tredjedel var andelen 10–20 procentenheter lägre än det nationella genomsnittet. Minskningen av antalet studerande skulle kunna dämpas om andelen förstahandssökande till gymnasieutbildning ökade. Om andelen ökar med fem procentenheter finns det cirka 7 000 fler gymnasiestuderande 2040 än i prognosen. Effekten skulle vara störst i stora städer och mindre på små orter.

Under de senaste åren har antalet studerande ökat tack vare studerande från utlandet, men från och med 2026 kan införandet av studieavgifter för studerande från så kallade tredjeländer påverka antalet. Dessutom påverkar rätten att fritt söka till utbildning på andra stadiet placeringen av studerandena: alla stannar inte kvar och studerar i sin egen ekonomiska region. I vissa ekonomiska regioner finns det fler studerande som tar emot en gymnasieplats än det finns egna sökande, medan det i andra regioner finns en stor del som söker sig någon annanstans.

Gymnasier kan ha olika attraktionsfaktorer. En särskild utbildningsuppgift som beviljas av Undervisnings- och kulturministeriet ökar ofta gymnasiers attraktionskraft. Profileringslinjer, intensifierad undervisning, små undervisningsgrupper och gemenskap eller å andra sidan ett brett utbud av studier kan påverka de studerandes val. Också gymnasiets anseende kan vara en betydelsefull attraktionskraft. Man har strävat efter att stärka gymnasieutbildningens kvalitet genom kvalitetsstrategin som publicerades 2022. Strategins centrala mål är en jämlik undervisning, mångsidiga lärmiljöer, en kompetent och välmående personal, tillräckligt stöd för lärande och beaktande av studerandes välbefinnande.

Andelen studerande som avbryter gymnasiestudier är relativt liten (2–4 %), men kvantitativt är det fråga om tusentals studerande. Reformen av stödet för lärande som trädde i kraft 2025 stärkte de studerandes rätt till stödundervisning och specialundervisning, vilket kan minska avhopp.

Finansieringen är en stor utmaning. I de ekonomiska regionerna täcker statsandelarna inte alla kostnader för gymnasieutbildningen och kommunernas tilläggsfinansieringsandel är vanligen 20–29 procent. När antalet studerande minskar ökar kostnaderna per studerande. En högre enhetskostnad har fastställts för utbildningsanordnare med färre än 200 studerande, men det ekonomiska trycket kommer ändå att öka. Besparingar kan uppnås genom samarbete, nätverkande och digitalisering. Genom lägre kostnader per studerande kan en minskning av studieutbudet undvikas. Ett minskat studieutbud kan försämra kvaliteten på gymnasieutbildningen och därmed även gymnasiernas attraktionskraft. Bestämmelserna om gymnasieutbildningens finansieringsmekanism uppmuntrar dock inte alltid till strukturella förändringar i gymnasierna.

Gymnasierna är viktiga för kommunerna och de ekonomiska regionerna, inte bara med tanke på utbildningen utan också för livskraften. De stöder en kontinuerlig utbildningsväg, stärker kommunens och den ekonomiska regionens attraktionskraft för barnfamiljer och inverkar positivt på befolkningsstrukturen och bevarandet av tjänsterna. I framtiden är det viktigt att hitta en balans mellan utvecklingen av antalet studerande, gymnasieutbildningens kvalitet och attraktionskraft samt en hållbar finansiering. Utbildnings- och bildningstjänsterna bör dock betraktas som en helhet med beaktande av olika utbildningsformer och utbildningsnivåer.

1 Inledning

Föremålet för denna utredning är prognosen för antalet gymnasiestuderande i de olika ekonomiska regionerna i Finland år 2040. Prognosen grundar sig på en uppskattning av antalet 16–18-åringar i varje ekonomisk region och andelen förstahandssökande till gymnasieutbildning i respektive ekonomiska region. Antalet förstahandssökande har beräknats utifrån sökandens hemort och som prognosvärde har man använt antalet förstahandssökande i åldersgruppen för 16-åringar under 2023–2025. Antagandet är alltså att förändringar i de faktorer som gör gymnasieutbildningen attraktiv eller ointressant huvudsakligen uppväger varandra under detta och nästa årtionde när det gäller antalet förstahandssökande till gymnasieutbildning. Det är naturligtvis möjligt att antingen gymnasieutbildningens eller den yrkesinriktade utbildningens popularitet bland dem som går ut grundskolan förändras på ett sätt som avviker från prognosen. Enligt Statistikcentralens uppgifter har å andra sidan förändringarna bland sökande till gymnasieutbildning på nationell nivå under 2010–2024 varit relativt små och varierat mellan 51,5 och 54,7 procent bland dem som slutfört årskurs 9 inom den grundläggande utbildningen och genast sökt till fortsatta studier. I den här utredningen har procentandelen beräknats utifrån hela åldersgruppen 16-åringar i stället för de som slutfört den grundläggande utbildningen och direkt sökt till fortsatta studier, vilket minskar procentandelen något. I materialet som använts varierade andelen sökande till gymnasieutbildning i olika ekonomiska regioner från 32,9 till 60,3 procent, medan motsvarande andel för hela fastlandet var 51,6 procent.

Det är också bra att notera att antalet förstahandssökande inte är det samma som antalet sökande som antas till utbildningen och slutligen accepterar en studieplats. Man kan dock anta att förstahandssökande till en gymnasieutbildning i regel blir antagna till ett gymnasium.

I det undersökta materialet varierade andelen studerande som tog emot en studieplats i gymnasiet bland de förstahandssökande i den egna ekonomiska regionen under 2023–2025 mellan 67 och 145 procent i de olika ekonomiska regionerna. Ett värde på över 100 procent visar till exempel att det också finns sökande utifrån till den ekonomiska regionens gymnasier. Tolkningen av denna procentandel begränsas dock av att antalet förstahandssökande har beräknats utifrån sökandens hemort, medan antalet sökanden som tagit emot en plats har beräknats utifrån den region där gymnasiet eller gymnasierna ligger.

Prognoserna för antalet studerande avser antalet studerande inom gymnasieutbildning för unga och omfattar inte studerande som använder mer än tre år på sina gymnasiestudier. Siffrorna omfattar endast studerande inom examensinriktad gymnasieutbildning, inte ämnesstuderande. Studerande inom yrkesutbildningen som bedriver gymnasiestudier vid sidan av yrkesinriktad grundexamen (studerande som avlägger två examina) ingår inte heller i prognoserna.

2 Metodologi

I utredningen har man använt MDI:s befolkningsprognos, i vilken vissa antaganden som grundar sig på den faktiska utvecklingen har använts i beräkningen. Antagandena grundar sig på demografi, migration, nativitet och dödlighet. De flesta antaganden antas vara konstanta under prognosperioden.

MDI är en del av FCG Finnish Consulting Group Ab.

Variabler som använts i prognosen:

- Det förväntade antalet 16–18-åringar har hämtats från basscenariot i MDI:s befolkningsprognos.
- Antalet förstahandssökande har tagits enligt sökandens hemort.
- Antalet studerande som tagit emot en studieplats har beräknats utifrån den region där utbildningen finns.

Antalet förväntade gymnasiestuderande har beräknats enligt följande formel (exempel år 2040):

- Andelen förstahandssökande till gymnasieutbildning bland 16-åringar 2023–2025 * antalet 16–18-åringar år 2040

I texten hänvisas det också till statistiktjänsten Vipunen som upprätthålls av Utbildningsstyrelsen.

Den svenskspråkiga gymnasieutbildningen har delvis granskats separat (se kapitel 4.19). Prognoserna i kapitel 4 om antalet gymnasiestuderande i olika ekonomiska regioner omfattar dock både finsk- och svenskspråkig gymnasieutbildning. Detta beror på att det inte fanns någon prognos för antalet 16–18-åringar separat för finsk- och svenskspråkiga för olika år.

I fråga om finansieringen av gymnasieutbildningen presenteras per ekonomisk region driftskostnader (euro/studerande), statsandelsfinansiering (euro/studerande) och kostnader som överstiger statsandelsfinansieringen (euro/studerande). Beloppen är genomsnittet från åren 2022–2024. Privata anordnare av gymnasieutbildning ingår inte i finansieringskalkylerna för att beloppen för de ekonomiska regionerna ska vara jämförbara. Gymnasieutbildning som ordnas av staten och universiteten ingår inte heller, eftersom finansieringen för dessa utbildningsanordnare fastställs på ett annat sätt. Finansieringskalkylerna omfattar gymnasieutbildning för vuxna till den del som den ordnas av kommuner eller samkommuner.

3 Resultat

Under 2023–2025 sökte cirka 98 800 personer, dvs. 51,6 procent av 16-åringarna på fastlandet, i första hand till gymnasieutbildning. Kvantitativt var antalet sökande till gymnasieutbildning störst i Helsingfors ekonomiska region (34 011 personer), Tammerfors ekonomiska region (7 881 personer) och Åbo ekonomiska region (5 763 personer).

Andelen sökande till gymnasieutbildning bland 16-åringarna var högst i Helsingfors ekonomiska region (60,3 %) och Åbolands ekonomiska region (51,6 %) samt lägst i Östra Lapplands ekonomiska region (32,9 %) och Haapavesi-Siikalatva ekonomiska region (33,7 %).

Till den svenskspråkiga gymnasieutbildningen fanns det flest sökande i Helsingfors ekonomiska region (2 830 personer), Vasa ekonomiska region (939 personer) och Jakobstads (792 personer) ekonomiska region.

På fastlandet förväntas antalet 16–18-åringar uppgå till cirka 149 050 personer år 2040. Detta innebär att antalet 16–18-åringar på fastlandet minskar med omkring 44 010 personer, dvs. 22,8 procent, under 2025–2040.

En minskning förväntas ske i alla ekonomiska regioner. Kvantitativt förväntas den största minskningen ske i Helsingfors ekonomiska region (5 181 personer) och i Uleåborgs ekonomiska region (3 297 personer). Relativt sett förväntas den största minskningen ske i Jämsä ekonomiska region (52 %) och Övre Birkalands ekonomiska region (48 %) och den minsta i Helsingfors ekonomiska region (9 %).

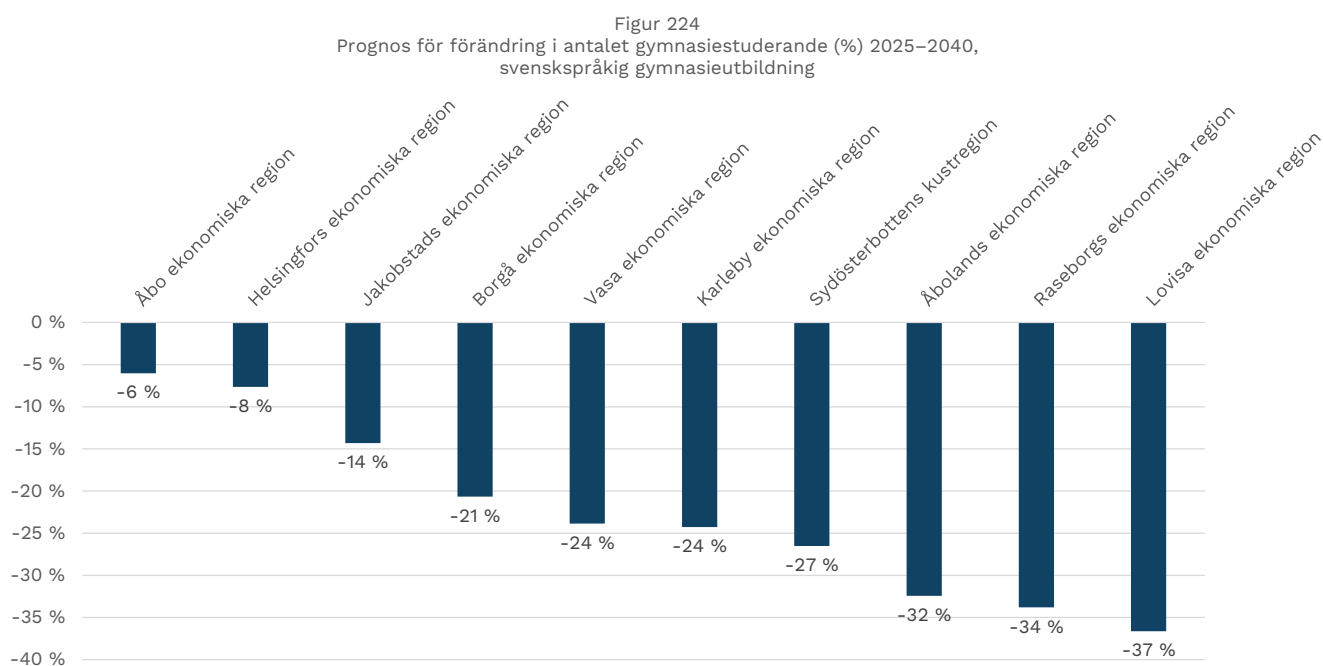
På fastlandet förväntas antalet gymnasiestuderande uppgå till cirka 78 810 år 2040. Antalet gymnasiestuderande förväntas vara störst i Helsingfors ekonomiska region (31 734 personer), Tammerfors ekonomiska region (6 768 personer) och Åbo ekonomiska region (5 387 personer). På fastlandet förväntas antalet gymnasiestuderande minska med cirka 21 030 personer, dvs. med omkring 21 procent, under 2025–2040. En minskning förväntas ske i alla ekonomiska regioner. Prognoserna för antalet gymnasiestuderande presenteras mer detaljerat per landskap och ekonomisk region i följande kapitel.

4 Svenskspråkig gymnasieutbildning

I de föregående kapitlen har gymnasieutbildningen granskats som helhet, dvs. både finsk- och svenskspråkiga unga och studerande har ingått i dessa kapitel. Det är dock möjligt att även granska den svenskspråkiga gymnasieutbildningen delvis separat.

Uppgifter för Åland är inte tillgängliga till alla delar, särskilt inte i fråga om antalet sökande till gymnasieutbildning på Åland. Därför är det endast möjligt att göra en prognos för antalet 16–18-åringar, som enligt uppgift kommer att minska med omkring 15 procent under 2025–2040. På Åland innebär detta kring 150 personer.

I prognosen för fastlandet för år 2040 har man använt antalet förstahandssökande till svenskspråkig gymnasieutbildning bland 16-åringar 2023–2025 och antalet 16–18-åringar år 2040 (Figur 224). Av figuren framgår att minskningen av antalet svenskspråkiga gymnasie-studerande skulle vara minst i Åbo ekonomiska region (6 %) och Helsingfors ekonomiska region (8 %) och störst i Raseborgs ekonomiska region (34 %) och Lovisa ekonomiska region (37 %).

Vid en granskning av antalet studerande bakom procenttalen beskrivs den förväntade förändringen i antalet studerande i tabellen nedan (Tabell 84). Två prognoser har beräknats för antalet studerande 2025, 2030, 2035 och 2040. Den gröna bakgrunden visar det förväntade antalet gymnasie-studerande under dessa år, där den övre raden grundar sig på befolkningsprognosen för 16–18-åringar och andelen förstahandssökande till gymnasieutbildning i den åldersgruppen under 2023–2025. I prognosen på den nedre raden beaktas dessutom

andelen sökande som tagit emot en studieplats i gymnasiet bland förstahandssökanden i den ekonomiska regionen under 2023–2025. Procentuellt sett är förändringen densamma i båda fallen, eftersom samma prognosvärden används för antalet 16–18-åringar under de olika åren. Det förväntade antalet studerande varierar beroende på andelen som tagit emot en gymnasieplats i respektive ekonomiska region.

Prognoserna omfattar inte de studerande som använder mer än tre år på gymnasiestudier, vilket är en av orsakerna till att det faktiska antalet studerande i den ekonomiska regionen för till exempel 2025 avviker från prognosen. Statistiktjänsten Vipunen.fi ger följande antal studerande för de ekonomiska regionerna vid statistikdagen den 20 september 2025 (antalet omfattar examensinriktade studerande som studerar enligt lärokursen för unga):

Åbo ekonomiska region 372, Helsingfors ekonomiska region 2 967, Jakobstads ekonomiska region 771, Borgå ekonomiska region 294, Vasa ekonomiska region 1 011, Karleby ekonomiska region 156, Sydösterbottens kustregion 153, Åbolands ekonomiska region 258, Raseborgs ekonomiska region 387 och Lovisa ekonomiska region 99 studerande.

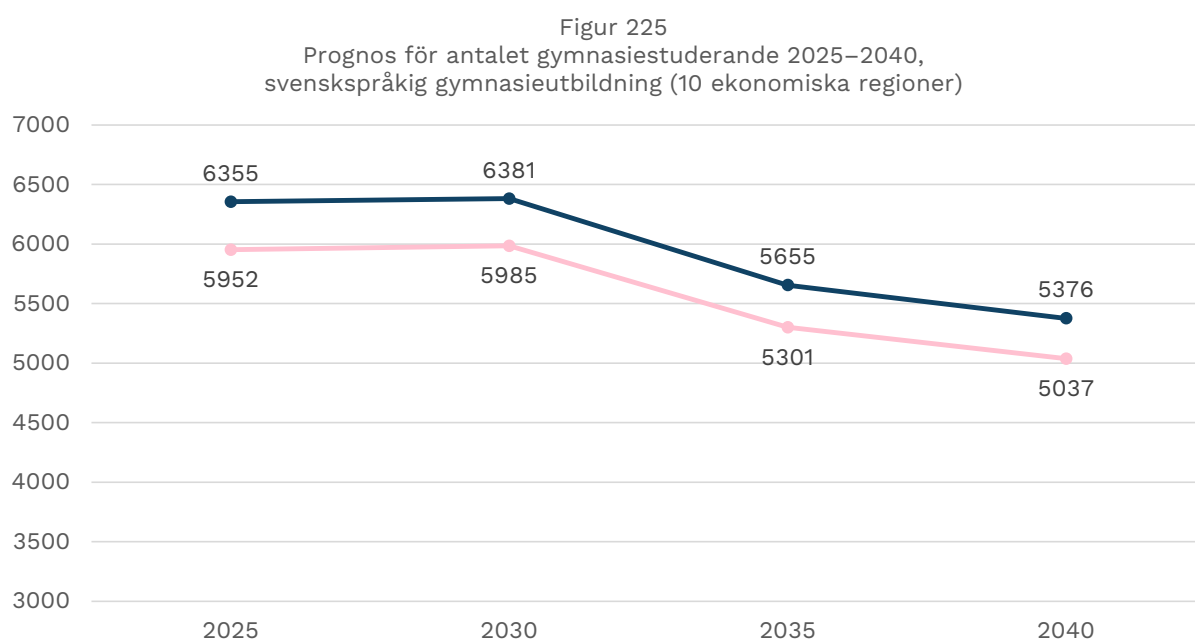
Det finns betydande skillnader mellan de ekonomiska regionerna när det gäller hur antalet studerande enligt prognosen förväntas förändras i början av granskningsperioden, dvs. under 2025–2030. I en del av de ekonomiska regionerna ökar då ännu antalet studerande något: Dessa ekonomiska regioner är Åbo, Helsingfors, Vasa och Karleby. Därefter minskar antalet i alla ekonomiska regioner.

Tabell 84	Gymnasie-studerande 2025	Gymnasie-studerande 2030	Gymnasie-studerande 2035	Gymnasie-studerande 2040	Förändring 2025–2040	Förändring 2025–2040 (%)
Åbo ekonomiska region	382	408	375	359	-23	-6 %
	339	362	333	319	-20	-6 %
Helsingfors ekonomiska region	2880	3002	2699	2660	-220	-8 %
	2718	2833	2547	2510	-208	-8 %
Jakobstads ekonomiska region	776	717	672	665	-111	-14 %
	714	660	618	612	-102	-14 %

Tabell 84	Gymnasie- studerande 2025	Gymnasie- studerande 2030	Gymnasie- studerande 2035	Gymnasie- studerande 2040	Förändring 2025–2040	Förändring 2025–2040 (%)
Borgå ekonomiska region	305	299	258	242	-63	-21 %
	279	274	236	221	-58	-21 %
Vasa ekonomiska region	952	974	823	725	-227	-24 %
	933	955	807	711	-222	-24 %
Karleby ekonomiska region	136	142	119	103	-33	-24 %
	147	153	129	111	-36	-24 %
Syd- österbottens kustregion	132	128	117	97	-35	-27 %
	117	113	104	86	-31	-27 %
Åbolands ekonomiska region	256	244	197	173	-83	-32 %
	246	234	189	166	-80	-32 %
Raseborgs ekonomiska region	435	372	321	288	-147	-34 %
	363	310	268	240	-123	-34 %
Lovisa ekonomiska region	101	95	74	64	-37	-37 %
	96	90	70	61	-35	-37 %

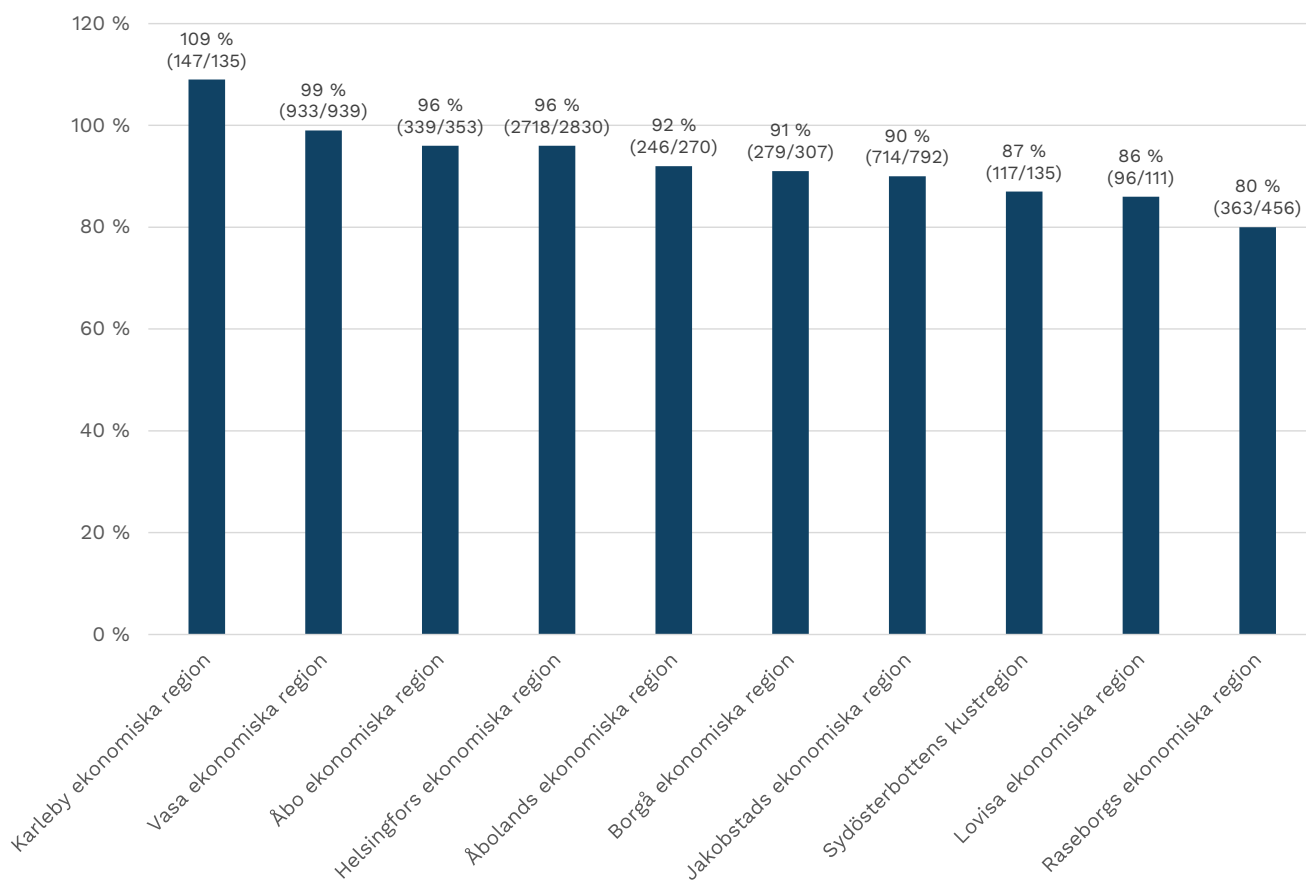
Tabell 84	Gymnasie- studerande 2025	Gymnasie- studerande 2030	Gymnasie- studerande 2035	Gymnasie- studerande 2040	Förändring 2025–2040	Förändring 2025–2040 (%)
De ekonomiska regionerna i tabellen sammanlagt	6355	6381	5655	5376	-979	-15 %
	5952	5985	5301	5037	-915	-15 %

Diagrammet nedan (Figur 225) beskriver prognosen för det sammanlagda antalet studerande i svenskspråkig gymnasieutbildning i de 10 ekonomiska regionerna i tabellen ovan under 2025–2040. Det visar att antalet studerande först ökar något fram till 2030, varefter antalet studerande minskar, som mest 2030–2035.

Vid granskning av den svenskspråkiga gymnasieutbildningen kan man konstatera att antalet studerande som tagit emot en studieplats vid ett gymnasium i respektive ekonomiska region och antalet förstahandssökande till gymnasieutbildningen i den ekonomiska regionen är nästan lika stort i flera av de ekonomiska regioner som granskats under 2023–2025 (Figur 226). I alla dessa ekonomiska regioner har andelen i varje fall beräknats vara 80 procent eller mer. I antal har skillnaden oftast varit 10–20 studerande, men i exempelvis Raseborgs ekonomiska region tog cirka 90 studerande och i Jakobstads ekonomiska region cirka 80 studerande som sökt till svenskspråkig gymnasieutbildning emot en studieplats utanför den egna ekonomiska regionen.

Figur 226
Antal som tagit emot en gymnasieplats i förhållande till antal förstahandssökande 2023–2025,
svenskspråkig gymnasieutbildning (10 ekonomiska regioner)

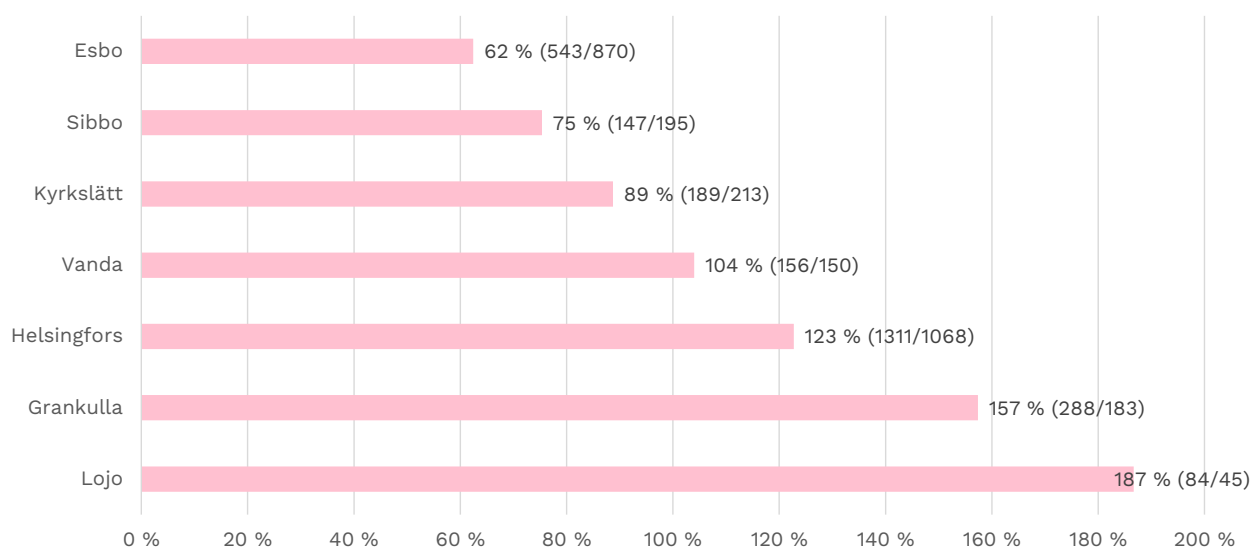

Antalet sökande till svenskspråkig gymnasieutbildning har varit störst i Helsingfors ekonomiska region. Vid en kommunvis granskning av Helsingfors ekonomiska region (Figur 227) kan man se att antalet studerande som tagit emot en studieplats i svenskspråkig gymnasieutbildning har överskridit antalet förstahandssökande i Vanda (104 %), Helsingfors (123 %), Grankulla (157 %) och Lojo (187 %).

Under 2023–2025 tog cirka 240 fler studerande emot en studieplats inom svenskspråkig gymnasieutbildning i Helsingfors än vad det fanns förstahandssökande till svenskspråkig gymnasieutbildning i Helsingfors. I Grankulla var motsvarande antal cirka 100 och i Lojo cirka 40. På motsvarande sätt tog till exempel 330 sökande till den svenskspråkiga gymnasieutbildningen i Esbo emot en studieplats utanför den egna kommunen. I Sibbo var antalet cirka 50 och i Kyrkslätt cirka 25.

Genom att försöka öka antalet unga som söker till gymnasieutbildning och som tar emot en studieplats vid ett gymnasium i den egna ekonomiska regionen kan det vara möjligt att påverka antalet gymnasiestuderande i den egna ekonomiska regionen de kommande åren. På grund av den fria ansökningsrätten till utbildning är detta dock ingen lätt uppgift.

Figur 227
Antal som tagit emot en gymnasieplats i förhållande till förstahandssökande 2023–2025
Kommunerna i Helsingfors ekonomiska region, svenskspråkig gymnasieutbildning

Utöver de ovannämnda ekonomiska regionerna ordnas svenskspråkig gymnasieutbildning också i de svenskspråkiga språköarna i Kotka, Uleåborg, Björneborg och Tammerfors. I alla dessa har antalet studerande som tagit emot en studieplats under 2023–2025 varit samma eller större än antalet sökande till svenskspråkig gymnasieutbildning i kommunen i fråga. Det är alltså tydligt att man söker till den svenskspråkiga utbildningen som ordnas på dessa orter även från andra orter utanför den egna kommunen. Enligt statistikdagen hösten 2025 (20.9) fanns det i de till antalet studerande största (Uleåborg och Tammerfors) cirka 60 studerande och i de minsta (Kotka) cirka 30 studerande.

5 Slutsatser

På basis av tillgängligt material kommer antalet gymnasiestuderande i Finland att minska med cirka 21 000 personer fram till 2040, vilket relativt sett innebär en minskning med cirka 21 procent under 2025–2040. Det bör dock noteras att enligt prognosen kommer minskningen av antalet studerande inte vara jämn under denna tidsperiod. Under början av tidsperioden, dvs. 2025–2030, hålls antalet studerande fortfarande oförändrat på nationell nivå. Minskningen är som störst under de följande fem åren, dvs. 2030–2035, då antalet studerande minskar med cirka 15 procent på nationell nivå. Under 2035–2040 är minskningen ännu cirka 7 procent jämfört med 2035.

Vid en granskning enligt ekonomisk region kan man dock se skillnader i hur snabbt antalet studerande enligt prognosen kommer att minska. I en del ekonomiska regioner (13 stycken) ökar antalet studerande ännu något i början av granskningsperioden, dvs. 2025–2030, medan antalet studerande i andra ekonomiska regioner redan då kommer att minska. I 13 ekonomiska regioner är minskningen då över 10 procent och i fyra av dessa 15–17 procent. Däremot omfattas så gott som alla ekonomiska regioner av den kraftigare minskningen av antalet studerande som förutspås för 2030–2035. I två tredjedelar av de ekonomiska regionerna är minskningen över 20 procent jämfört med 2030 och i fyra ekonomiska regioner till och med över 30 procent.

Situationen varierar alltså mellan de ekonomiska regionerna, vilket till stor del beror på att befolkningsprognosen för 16–18-åringar varierar mellan de olika ekonomiska regionerna. Antagandena bakom befolkningsprognosen som gäller demografi, migration, nativitet och dödlighet är specifika och olika för varje ekonomisk region.

Å andra sidan finns det också skillnader i hur många som söker till gymnasieutbildning i allmänhet. Bland 16-åringarna på fastlandet sökte cirka 51,6 procent i första hand till gymnasieutbildning under 2023–2025. Vid granskning av antalet per ekonomisk region kan man se att andelen i tio ekonomiska regioner har varit lika stor eller större än genomsnittet i hela landet, dvs. i de flesta ekonomiska regioner har antalet ansökningar till gymnasieutbildning varit lägre än genomsnittet i landet. I nästan en tredjedel av de ekonomiska regionerna har andelen sökande till gymnasieutbildning varit 10–20 procentenheter lägre än genomsnittet i landet.

En möjlighet att öka det totala antalet gymnasiestuderande under de kommande åren och på så sätt dämpa minskningen av antalet studerande kan vara att andelen förstahands-sökande till gymnasieutbildning av åldersgruppen som går ut grundskolan ökar. Detta är också i linje med det nuvarande regeringsprogrammet, enligt vilket man strävar efter att öka antalet högutbildade unga vuxna så nära 50 procent som möjligt fram till 2030. Gymnasieutbildning är den vanligaste vägen till högskolestudier.

En ökning av andelen som söker till gymnasieutbildning skulle dock påverka den yrkesinriktade utbildningen. Eftersom det är möjligt att söka till högskoleutbildning också via yrkesin-

riktad utbildning är det inte ändamålsenligt att ställa gymnasieutbildning och yrkesinriktad utbildning mot varandra när det gäller målet att öka utbildningsnivån. Det bör också noteras att en ökning av andelen studerande som söker till gymnasieutbildning i fråga om antalet studerande har störst inverkan på de utbildningsanordnare och de ekonomiska regioner där antalet studerande redan i övrigt är större. För små utbildningsanordnare och ekonomiska regioner är effekten klart mindre i fråga om antal.

Det totala antalet gymnasiestuderande har under de senaste åren även ökat tack vare studerande från utlandet. I fortsättningen måste dock studerande från tredjeländer betala läsårsavgifter om de kommer till landet eller vistas i Finland med uppehållstillstånd för studerande. Avgifterna gäller studerande som inleder sina studier i augusti 2026 eller därefter och i statsandelsfinansieringen till utbildningsanordnarna beaktas då inte längre studerande som omfattas av avgifterna. Det återstår att se hur antalet gymnasiestuderande från utlandet utvecklas i framtiden.

Antalet studerande per ekonomisk region påverkas också av hur många av dem som sökt till gymnasieutbildning får och tar emot en studieplats vid gymnasierna i den egna ekonomiska regionen. På grund av rätten att fritt ansöka till utbildning på andra stadiet har unga möjlighet att ansöka om studieplats i vilken ekonomisk region som helst. I vissa ekonomiska regioner har antalet studerande som tagit emot en gymnasieplats enligt statistiken för 2023–2025 överstigit antalet sökande från den egna ekonomiska regionen. Detta har skett i sju ekonomiska regioner. Likaså finns det sju ekonomiska regioner där relationstalet är mycket nära 100 procent. Däremot är elva ekonomiska regioner sådana där tre av fyra eller färre studerande som sökt till gymnasieutbildning har tagit emot en gymnasieplats i den egna ekonomiska regionen. Antalen är i den meningen kalkylmässiga att det bland dem som tagit emot en studieplats i en viss ekonomisk region också finns studerande från andra ekonomiska regioner, så i praktiken har flera sökande från den egna ekonomiska regionen flyttat till andra ekonomiska regioner. Antalet beskriver dock nettoförhållandet mellan de sökande och de som tagit emot en studieplats.

Av det material som granskats framgick det att särskilda utbildningsuppgifter som Undervisnings- och kulturministeriet beviljat utbildningsanordnaren är en av de faktorer som gör gymnasierna attraktiva. I så gott som alla kommuner med ett gymnasium eller gymnasier som beviljats en särskild utbildningsuppgift har antalet studerande som tagit emot en studieplats enligt statistiken för 2023–2025 oftast överstigit, eller åtminstone varit nära, antalet sökande till gymnasieutbildning i kommunen. Endast i Esbo, Vanda och Ylöjärvi kunde man inte direkt se någon sådan effekt.

En utbildningsanordnare kan också genom eget beslut inrätta en eller flera profileringslinjer eller betona undervisning inom ett visst område i gymnasiet. Även dessa verkar i många fall vara faktorer som ökar ett gymnasiums attraktionskraft. Utifrån det använda materialet var det dock inte möjligt att fastställa andra möjliga attraktionsfaktorer för varje gymnasium.

Konkurrensen om studerande mellan de ekonomiska regionerna och gymnasierna ökar naturligtvis inte det totala antalet gymnasiestuderande, men den påverkar hur de framtida

gymnasiestuderandena fördelas mellan olika ekonomiska regioner och deras gymnasier.

Små gymnasier nämner ofta gemenskapen och små undervisningsgrupper och därmed möjlighet till personlig handledning och stöd som en konkurrensfördel. I större gymnasier betonas å sin sida ett omfattande studieutbud och möjligheter till individuella val i studierna. De studerandes val påverkas också av uppfattningen om kvaliteten på undervisningen och om gymnasiets verksamhetskultur verkar intressant och tilltalande.

Att ytterligare stärka kvaliteten på gymnasieutbildningen kan eventuellt påverka de studerandes positiva uppfattningar om gymnasiestudierna och på så sätt öka dess attraktionskraft. Undervisnings- och kulturministeriet publicerade 2022 en kvalitetsstrategi för gymnasieutbildningen, där ett av målen är att stärka gymnasieutbildningens höga och jämna kvalitet. Enligt strategin utgörs förutsättningarna för högklassigt lärande bland annat av följande särdrag inom gymnasieutbildningen: interaktiva och mångsidiga lärmiljöer, en yrkeskunnig och välmående personal som får nödvändig fortbildning, studiehandledning och ett tillräckligt stöd för lärandet som ges i rätt tid, en mångsidig bedömningspraxis som styr lärandet samt möjlighet till individuella studieval.

Enligt kvalitetsstrategin utvecklas och förnyas verksamhetskulturen i gymnasieutbildningen och läroanstalten vilket stärker den positiva attityden gentemot lärandet. Fungerande processer och god praxis för gymnasieutbildningen stärker utbildningens tillgänglighet, likabehandlingen och delaktigheten för alla inom gymnasieutbildningen.

Eftersom den studerandes välbefinnande utgör grunden för lärande och målinriktad självutveckling, beaktas konsekvenserna av gymnasiets verksamhet för individens och gemenskapens välbefinnande i allt planerings- och utvecklingsarbete.

Alla de kvalitetsfaktorer som nämns i kvalitetsstrategin kan bidra till att göra gymnasieutbildningen mer attraktiv.

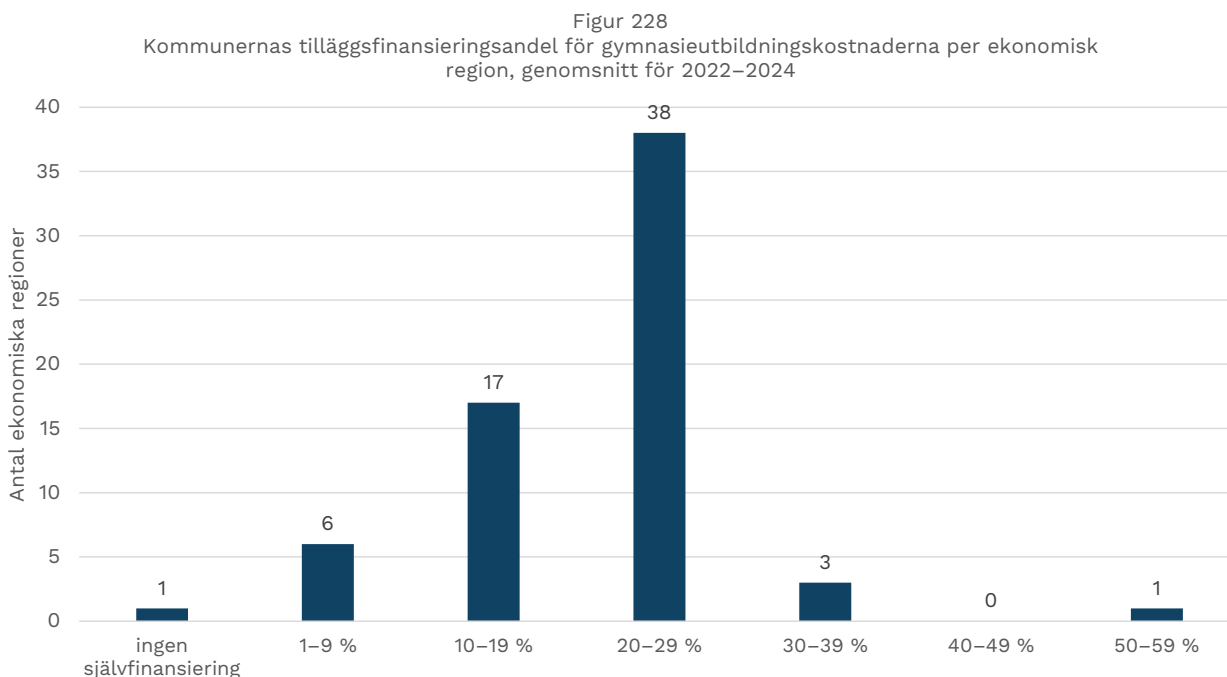
Andelen studerande som årligen avbryter gymnasieutbildningen är relativt låg, cirka 2–4 %. Antalsmässigt innebär detta dock ett par tusen studerande. Även om orsakerna till avbrutna studier är många kan det med hjälp av stöd och handledning i rätt tid vara möjligt att få studerande i riskzonen att fortsätta sina studier.

Under de senaste åren har studerandes rätt till stöd för lärandet stärkts inom gymnasieutbildningen. Studerande har lagstadgad rätt till stödundervisning, dvs. undervisning och handledning av ämneslärare som motsvarar den studerandes behov av stöd för lärandet. Som en del av stödet för lärandet ska läroanstalten erbjuda undervisning, stöd och handledning av en speciallärare. Om stödet för lärandet inte är tillräckligt, har den studerande rätt till specialundervisning för att kunna avlägga gymnasiets lärokurser. Gymnasiestuderande med inlärningssvårigheter har därmed förbättrade möjligheter att slutföra sina gymnasiestudier.

Studerandenas välbefinnande är nära kopplat till hur krävande de upplever att gymnasie-
studierna är. Den allmänna uppfattningen är att gymnasiestudierna har blivit mer krävande
och att arbetsmängden har ökat. Denna uppfattning borde skinngas, eller åtminstone borde
man framhålla att det är möjligt att klara av arbetsmängden genom lämplig planering och
handledning av samt stöd för studierna.

För att gymnasieutbildningen ska vara av hög kvalitet och attraktiv även under de komman-
de åren krävs tillräcklig finansiering. Som framgår av uppgifterna i kapitel 7 om finansiering
för åren 2022–2024 har statsandelen, med undantag för en ekonomisk region, inte täckt
alla kostnader för ordnandet av gymnasieutbildningen.

I figuren nedan (Figur 228) visas hur de ekonomiska regionerna fördelas enligt hur stor
deras tilläggsfinansiering av gymnasiekostnaderna har varit under 2022–2024. Enligt figuren
har andelen av denna finansiering varit mellan 20 och 29 procent i de flesta ekonomiska
regioner.

Den statsandel som utbildningsanordnaren beviljas för gymnasieutbildning fastställs på
basis av antalet studerande. Enligt lagändringen som trädde i kraft vid ingången av 2026
höjs priset per enhet för den kommun eller samkommun som ordnar utbildningen och
vars studerandeantal sjunker under 200, om enheten anses vara avlägset belägen eller om
dess till nationalspråken hörande undervisningsspråk är minoritetsspråk i den kommun där
undervisningen huvudsakligen ordnas. Finansieringen för andra utbildningsanordnare med
färre än 200 studerande högs också enligt antalet studerande, men i mindre utsträckning.
Detta förfarande syftar delvis till att kompensera för de ökade kostnaderna per studerande i
takt med att antalet studerande minskar.

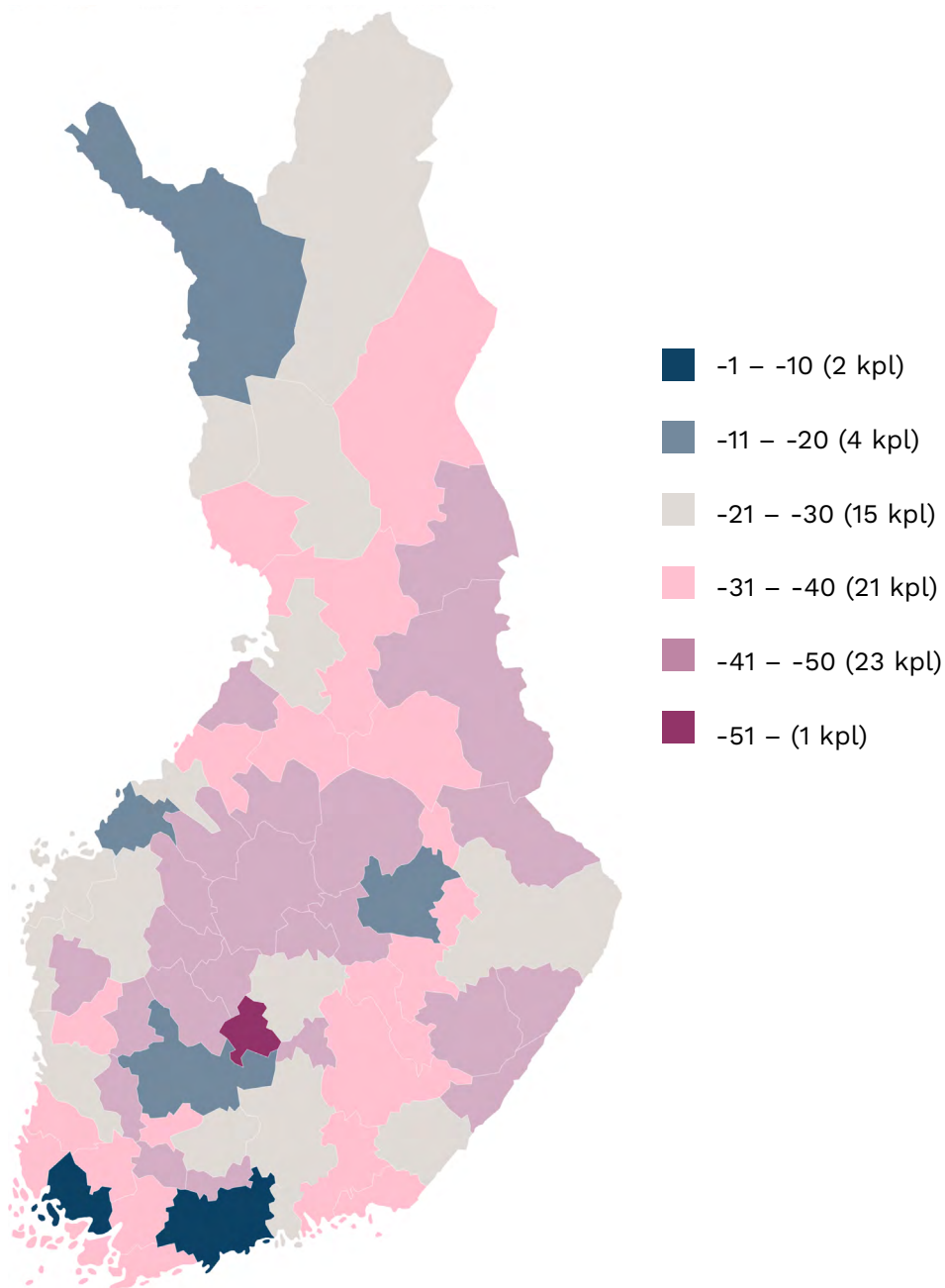
Kommunernas och samkommunernas tilläggsfinansiering för att täcka kostnaderna för gymnasieutbildningen är redan nu betydande. När antalet studerande minskar är risken att de tvingas öka sin egen finansiering ytterligare, vilket med tanke på det ekonomiska läget inte är ett hållbart alternativ. Det är också möjligt att minska kostnaderna genom att begränsa studieutbudet, vilket i sin tur skulle motverka eller åtminstone försvåra arbetet med att stärka gymnasieutbildningens kvalitet och attraktionskraft. Valmöjlighet i fråga om de egna studierna förknippas ofta med studiernas meningsfullhet och attraktionskraft.

Kostnadsbesparingar kan också uppnås genom samarbete och nätverkande mellan utbildningsanordnarna, vilket redan sker i stor utsträckning både inom och mellan ekonomiska regioner. Utnyttjande av digitalisering, flerformsundervisning och andra lösningar för att upprätthålla ett tillräckligt brett studieutbud är nödvändiga för att hålla kostnaderna nere när antalet studerande minskar. Även om minskningen av antalet studerande fortfarande förväntas vara måttlig under de närmaste åren (2025–2030), bör förberedelserna för en kraftigare minskning inledas i god tid. För närvarande är gymnasieutbildningen i Finland fortfarande ganska tillgänglig, men för att upprätthålla det nuvarande gymnasienätverket krävs en utveckling av nya samarbetsmodeller för att kunna möta den förändring i antalet studerande som redan pågår.

Gymnasierna i de ekonomiska regionerna och kommunerna är viktiga för en kontinuerlig studieväg från småbarnspedagogik till grundläggande utbildning och andra stadiet i den egna kommunen. I många kommuner finns gymnasiet antingen helt eller delvis i samma lokaler som årskurs 7–9 och undervisningspersonalen är delvis gemensam. Dessutom har gymnasiet en stor betydelse för kommunens livskraft, befolkningsstruktur och kvaliteten på tjänsterna i allmänhet. Ett tillgängligt gymnasium på orten eller i den ekonomiska regionen gör kommunen mer attraktiv för barnfamiljer och unga, vilket bidrar till att upprätthålla befolkningsstrukturen. Utbildnings- och bildningstjänsterna utgör en helhet och utvecklingen av dem med beaktande av olika utbildningsstadier och utbildningsformer skapar möjligheter att hitta synergier och därigenom ett mer hållbart sätt att ordna och finansiera dem.

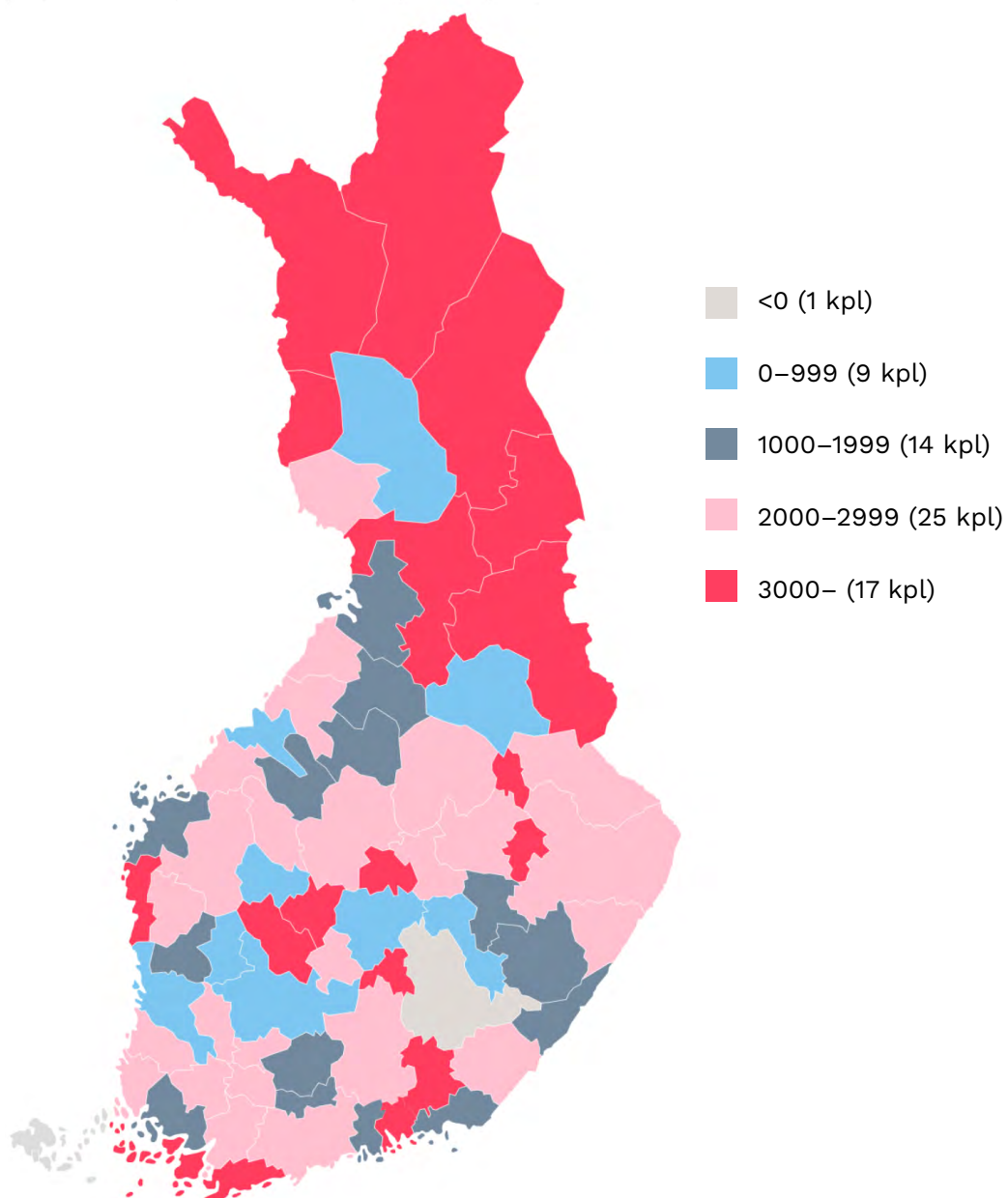
Liitteet

Lukio-opiskelijoiden määrän ennakoitu muutos (%) seutukunnittain 2025–2040

Kartta: Kuntaliitto, Maanmittauslaitos Lähde: Kuntaliitto Väline: Datawrapper

Lukiokoulutuksen järjestäjien vapaaehtoinen lisärahoitus (€/opiskelija)

Kartta: Kuntaliitto, Maanmittauslaitos Lähde: Kuntaliitto Väline: Datawrapper